

JEIR

วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย

Journal of Educational Innovation and Research

ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 : กรกฎาคม – กันยายน 2566
Vol. 7 No. 3 : July-September 2023

ISSN: 2730-1672 (Online)

JEIR

วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย

Journal of Educational Innovation and Research

ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 : กรกฎาคม – กันยายน 2566

Vol. 7 No. 3 : July–September 2023

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพ ในการพัฒนาศักยภาพผลงานทางวิชาการในลักษณะบทความทางวิชาการของคณาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อให้บริการทางสังคมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ

นโยบายการตีพิมพ์

วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยวารสารมุ่งเน้นบทความทางด้านการศึกษา นวัตกรรมการศึกษา ศิลปศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

กระบวนการพิจารณาบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิ

วารสารมีกระบวนการประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิก่อนตีพิมพ์ โดยบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 3 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) ทั้งนี้บทความจากผู้นิพนธ์ภายในจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร ส่วนบทความจากผู้นิพนธ์ภายนอกจะได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายใน หรือนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสารที่มีความเชี่ยวชาญในสาขา และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์

เจ้าของ

สถาบันเทคโนโลยีนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัยแห่งสุวรรณภูมิ (สนว.)

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.ภูมิภควัชร จ ภูมิพงศ์คชศร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

กองบรรณาธิการ

Prof. Dr. Shulan Zhao

ศ.ดร. จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์

รศ.ดร. ลัญญา เคนาภูมิ

รศ.ดร. ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงคล

รศ.ดร. ภารดี อนันต์นาวิ

ผศ.ดร. สมชาย ดำเนิน

ผศ.ดร. ญาณกร ใต้ประยูร

ผศ.ดร. สาโรจน์ เผ่าวงศากุล

ผศ.ดร. โยตะ ชัยวรมันกุล

ผศ.ดร. ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร

ผศ.ดร. พรศักดิ์ สุจริตรักษ์

ผศ.ดร. เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม

ผศ.ดร. สถาพร พฤษฒิกุล

ผศ.ดร. พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์

ผศ. ณัฐนันท์ ทองทรัพย์

Dr. Chai Ching Tan

ดร. ลำพอง กลมกุล

ดร. สุขสรรพ ศุภเศรษฐ์เสรี

ดร. นวพล แก้วสุวรรณ

ดร. เพิ่มทรัพย์ เวชสุกรรม

ดร. สิริกร บำรุงกิจ

International Collaborations Office,

Yunnan Academy Social Sciences, China

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

มหาวิทยาลัยราชธานี

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Rajamangala University of Technology

Rattanakosin, Thailand

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บริษัท ตรวจสอบภายในธรรมนิติ จำกัด

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

กองบรรณาธิการ

ดร. มิตภาณี พุ่มกล่อม
ดร. ประเมศร์ กลิ่นหอม
อาจารย์ฐานิดาภักดิ์ แสงทอง
Dr.Bilal Khalid

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
King Mongkut's Institute of Technology
Ladkrabang – Bangkok, Thailand

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ณัฐมน นานโพธิ์ศรี
กฤษณพล มั่งคั่งธรรม

สมโภช บินศรี

สถาบันรัชต์ภาคย์
สถาบันเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษาและการ
วิจัยแห่งสุวรรณภูมิ
สถาบันเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษาและการ
วิจัยแห่งสุวรรณภูมิ

สำนักงานกองบรรณาธิการ

สถาบันเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษาและการวิจัยแห่งสุวรรณภูมิ (สนว.)
เลขที่ 22/2 ม.5 ต.หนองปรือ อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี 20140
โทร: 038-198600; 094-9615665

บทบรรณาธิการ

วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย (Journal of Educational Innovation and Research) โดย สถาบันเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษา และการวิจัยแห่งสุวรรณภูมิ (สนว.) วารสารได้รับคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการ อ้างอิงวารสารไทย (TCI) ในกลุ่มที่ 1 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ถึง วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2567 ซึ่งปัจจุบันระบบการศึกษาในยุค 4.0 กำลังเผชิญกับความท้าทายด้าน “นวัตกรรมการเรียนรู้ยุคใหม่” ที่เกิดจากการ เปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานนวัตกรรมของการเรียนรู้ ซึ่งเน้น การสร้างนักวิจัยพันธุ์ใหม่ เพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีสมรรถนะและคุณภาพสูงใน การผลิตนวัตกรรมและสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการผลิตและการบริหารจัดการ ที่ จะต้องใช้องค์ความรู้ในการขับเคลื่อนมากยิ่งขึ้น ทางวารสารจึงจำเป็นต้องเร่ง ปรับบทบาทของตนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นแหล่งรวมความ รู้และจินตนาการที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ และเน้นการวิจัยที่มุ่งเป้าให้เป็นศูนย์ บ่มเพาะและผลิตสำหรับงานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

สำหรับฉบับนี้ ได้รับความสนใจจากคณาจารย์ นักวิชาการ และ นักศึกษา ในระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และได้รับการพิจารณาจากกอง บรรณาธิการให้เผยแพร่ได้ จำนวนความ 24 บทความ กองบรรณาธิการขอ นำเสนอบทความที่น่าสนใจ ดังนี้

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิด โดยการ ศึกษาสะเต็มศึกษา และการเก็บรักษาการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้โดยการ ศึกษาสะเต็มศึกษา กับ การเรียนรู้จากเกม และการเรียนรู้จากการถามคำถาม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดย ณัฐกิตา บุญเมืองธนาภา, ปาที กัสธนากร และกรรณพร วิวรรณธมมงคล งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อพัฒนาชุด การเรียนรู้แบบ STEM Education 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ของนักศึกษา 3) เพื่อศึกษาทักษะการคิดของนักเรียนโดย STEM Education 4) เพื่อศึกษาความทนทานในการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเลือก จากนักเรียน 57 คน จาก 2 ห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพ มงคลรังษี จำนวน 57 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ภาค เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยที่ เลือก เครื่องมือวิจัยเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามการศึกษาสะเต็มศึกษา แผนการ สอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบประเมินทักษะการคิดสะเต็มศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที มีนัยสำคัญทาง สถิติ .05

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารในฐานะชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความมุ่งมั่นขององค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่ม
นววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี 2 โดย
พรณัชชา บงบุตร และเบญจวรรณ ศรีมรุต การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ
ศึกษาระดับการบริหารจัดการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับความมุ่งมั่น
ต่อองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับ
ความมุ่งมั่นในองค์กรของครูในโรงเรียนในเครือนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิง
ปริมาณ แนวคิดและทฤษฎีของ Hiv และ Huffman (Hipp และ Huffman, 2003)
และ Allen และ Meyer (Allen & Meyer, 1990) ถูกนำมาใช้เป็นกรอบการวิจัย
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีที่ 2 จำนวน 113 คน จาก 9 โรงเรียน
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างวินัย คุณธรรม คุณธรรม
และคุณค่าที่คาดหวังให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินดาราม
เทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดย ศักย์วุฒิ เศรษฐกุล การศึกษามี
วัตถุประสงค์ของการศึกษา 1) เพื่อตรวจสอบข้อมูลความเป็นมาในการจัดกิจกรรมที่
เอื้อให้เกิดวินัย คุณธรรม คุณธรรม และคุณค่าที่คาดหวังของนักศึกษาอินทปัญญา
โรงเรียนเทศบาลวัดใหญ่อินดาราม เทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี 2) เพื่อพัฒนา
รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างวินัย คุณธรรม คุณธรรม และคุณค่าที่คาดหวัง
ให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินดาราม เทศบาลเมืองชลบุรี
จังหวัดชลบุรี 3) เพื่อประเมินผลกิจกรรม ในรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้าง
วินัย คุณธรรม คุณธรรม และคุณค่าที่คาดหวังให้กับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินท
ปัญญาวัดใหญ่อินธาราม เทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี และ 4) เพื่อประเมิน
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบการ
จัดการเพื่อสร้างวินัย คุณธรรม ศีลธรรม และคุณค่าที่คาดหวังของนักเรียนโรงเรียน
เทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินธาราม เทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เปอร์เซ็นต์ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
โดย กรณ์รวี โพธิ์ทอง, สุวิทย์ ภาณุจारी และประทีป มาร์มิต สังคมโลกปัจจุบัน เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผัน มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย ทั้งโรคระบาด ด้านเทคโนโลยี สภาวะเศรษฐกิจและสังคม การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงนั้น ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ จึงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองให้เป็นนวัตกรรม สถานศึกษาเป็นองค์กรนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 นี้ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออภิปรายถึงเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้ผู้นำเชิงนวัตกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่วนตัว ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน และด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านทักษะการทำงาน

และ 3) ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคม ตลอดจนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา กับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ภายใต้ความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้เกิดนวัตกรรมในสถานศึกษาต่อไป

กองบรรณาธิการขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทความให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อการพัฒนาวารสารเข้าสู่การรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิภควัชร จูมพงศ์คชสร
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

- 687 Human Resource Development Plans of a Selected Water Park and Resort Business in Nakhon Sawan Province during the COVID-19 Pandemic
Karuna Seechompoo, Watunyoo Suwannaset and Paranee Pongkeaw
- 705 ความรู้และความตระหนักรู้เกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้างของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่
วีระพงษ์ นวลแก้ว, วินัย วีระวัฒนานนท์, บุญเลิศ วงศ์โพธิ์ และธัชชนพัฒน์ ปานพรม
- 719 ผลการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส ที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ชัยวัฒน์ อันปัญญา และญาดา ชาติฉัตรภักดิ์
- 731 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา ความคงทนในการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ณัฐกฤตา บุญเมืองธนาภา, พาที เกศธนากร และกรัณย์พล วิวรรณมงคล
- 747 มาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา
สุภาวดี มีสุนา
- 764 เปรียบเทียบการตัดสินใจสินเชื่อบริษัทที่อยู่อัตยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร
รดา เรณูแย้ม และบุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒนชัย
- 780 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู โรงเรียนไทยคริสเตียน
เบญจวรรณ สุขพิทักษ์ และนันทรัตน์ เจริญกุล

สารบัญ

- 794 การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สารเศรษฐศาสตร์ ของ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ
ณัฐชา ปั่นลายนาค
- 809 การใช้สถานการณ์ในชีวิตจริงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
ให้เหตุผล เชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6
ภาคภูมิ ทิพย์วารี, วันดี เกษมสุขพิพัฒน์ และต้องตา สมใจเพ็ง
- 825 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
พรนัชชา บงศ์บุตร และเบญจวรรณ ศรีมารุต
- 840 สถาปัตยกรรมพลัดถิ่น กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นใน
บริเวณพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
ธีร ณะมัน และลิขิต กิตติศักดิ์นันท์
- 859 Meta-Analysis of STEM Education Influencing Learning
Achievement and Thinking in Thailand from 2016 to 2020
Sanit Srikoorn, Chansit Khamput, Sirikorn Bamroongkit and
Chalunda Podjana
- 870 รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของ
คณะสงฆ์ภาค 15
พระปลัดสุเมตร มณีโชติ
- 884 The Impact of Undergraduates' Entrepreneurial Motivation
on Entrepreneurial Behavior: A Case Study of Jiangxi
Province, China
Yun Zhao, Manoch Prompanyo and Wasin Phromphithakkul
- 899 Business Model Innovation as Response to Sustainability:
Non-Profit Arts Organization
Xinman Wang and Fuangfa Amponstira

สารบัญ

- 910 The Priority Needs of Developing Academic Management Based on the Concept of Financial Literacy: A Case Study of an Elementary School in Kamphaeng Phet
Naphat Nimitsatittham and Dhirapat Kulophas
- 925 การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ
ฉนิตรา คฤหาณิช, อนันต์ ธรรมชาลย์ และเกียรติชัย วีระญาณนนท์
- 940 ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ตำบลแม่ทอม อำเภอปางก๊อ จังหวัดสงขลา
ฉัตรธิดา หยุดคง และศักรินทร์ ชนประชา
- 955 คุณค่าตราสินค้าและส่วนประสมการตลาดที่ส่งต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในจังหวัดปทุมธานี
กฤษฎา เขียววัฒนสุข, เมธวี เพิ่มทรัพย์, ณรงค์พล ปัญญา และอนภิขณา เกรียงเกร็ด
- 968 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
สกันณ์วุฒิ เศรษฐภูมิ
- บทความวิชาการ**
- 983 Monastic Governance in The Situation of Covid-19
Phra seksan Chaiyachat and Phramaha Phanuvich Numbuddee
- 995 กระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
เดช แชน้ำแก้ว
- 1012 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
กรรวิ ไพธิทอง, สุวิทย์ ภาณุจาร์ และประทีป มากมิตร
- 1027 The Rise of China-Africa Relations
Hathairat Kuanrudee, Wiranya Sutthikun and Woranuch Kuutha

Human Resource Development Plans of a Selected Water Park and Resort Business in Nakhon Sawan Province during the COVID–19 Pandemic

Karuna Seechompoo¹, Watunyoo Suwannaset² and Paranee Pongkeaw³

^{1,2}Faculty of Education, Burapha University, Thailand

³Faculty of Nursing, Burapha University, Thailand

E-mail: ¹sunflower_caresun@hotmail.com; ²suwannaset@hotmail.com; ³p_pongkeow@yahoo.com

Received April 28, 2022; **Revised** June 30, 2022; **Accepted** July 2, 2022

Abstract

This case study research aims to (1) investigate the adverse impacts that affect the human resource of one Water Park and Resort in Nakhon Sawan province and (2) develop the HRD training plans applying the ADImE model of the Water Park and Resort. A situation analysis qualitative research study was conducted with thirteen managers consisting of task managers, managers, and executives of the Water Park and Resort business. The participants were selected by the purposive sampling technique based on the criterion sampling technique. To gain some rich information, the researchers applied the In–depth interview technique and the focus groups interview technique in the primary data collection procedure. Since this study was conducted with one Water Park and Resort business, the data analysis was a case study data analysis. The research results were found that the impacts of the COVID–19 pandemic on human resources were 1) stress arising from the uncertain situation of the COVID–19 epidemic (OD–organizational climate), 2) employee encouragement and motivation threat, 3) lacking work knowledge and skills threat, 4) lacking services knowledge and skills issue, and 5) Team Building. Moreover, the finding showed that three HRD plans should be included in the human resource development plans of the Water park and Resort, which consists of 1) HRD training plan for enhancing teamwork and building a positive attitude within the organization, 2) HRD training plan for reducing stress, enhancing positive attitudes and enhancing self–confidence, and 3) Good services serve sappiness.

Keywords: Human Resource Development; Resort Business; COVID–19; Water Park Business; HRD Plans

Introduction

The epidemic of COVID-19 since the end of 2019 has dramatically affected the hospitality industry, especially the tourism business. The rapid spread of COVID-19 has resulted in epidemic prevention measures being forced to establish and used worldwide. (Onyeaka et al., 2021) Thailand has also been negatively affected by the spread of the COVID-19 virus. Entertainment businesses such as water parks, theme parks, restaurants, and hospitality businesses are affected by cross-country travel restrictions. Statista reported that 77 percent of theme parks in Thailand temporarily closed in the third quarter of 2020. (Statista, 2021) The number of both domestic and international tourists has decreased significantly. The hotel occupancy rate in Asia-Pacific in March 2020 from 59.5% down to 23.8%. The hotel, motel, and resort business are another tourism industry that the COVID-19 has impacted. The Travel and Hospitality Business Analytics reports that revenue per room (RevPAR) in the global hotel industry dropped to double digits in March 2020, with Asia down 66.7 percent. (Tourism Economic Report, 2020).

New-normal measures to prevent the spread of the COVID-19 virus have resulted in service workers changing their service behaviors to meet the new working standards. The expectation of customers to receive the most secure service puts a lot of stress on service workers (McNamara et al., 2020). In addition, when the organization faces financial issues, reducing the employees' working hours results in stress and inefficient work. Stress in workplaces results in reduced productivity and can also reduce efficiency at the organizational level. (Daniel, 2019).

The Water Park and Resort business is becoming very popular in Nakhon Sawan Province. However the selected Water Park and Resort is also in the list in which article 1.10 stated the government that swimming pools, Water parks, or other similar activities. Besides, article 1.24 in the same announcement states that meeting room facilities and banquet hall, and article 1.28 states that stores, and convenience stores could only open from 05.00 am. and close no later than 11 pm. (Town Office of Nakhon Sawan, 2020).

The owners and management team of the selected Water Park and Resort business is trying to deal with the mentioned problems. Therefore, employees must reshape and upgrade their service methods to meet safety standards and customer needs. Organization system changes, irregular working styles, and pressures made employees confused and challenged them to perform their work. Previous service knowledge and skills are no longer applicable in the era of the COVID-19 pandemic. Developing the potential of human resources in the organization is therefore essential to the organization's survival during the COVID-19 epidemic.

The researchers, therefore, foresee that the Water Park and Resort business should be planned to develop human resources to be ready to work under the pressure of the COVID–19 epidemic. Raising difficult situations in an organization requires the cooperation of employees at all levels. In particular, executives should know and understand the problems and gaps that arise in the organization while working in the COVID–19 pandemic era. Since human resource development focuses on developing employees' knowledge, skills, and attitudes, applying the HRD process to enhance the organization's human resources could help executives have some chances to establish the potential employees to reduce inefficient work (Swanson, 2022).

In addition, the HRD training roadmaps or HRD plans can help top management, HR professors, and employees at all levels understand the possibilities. The HRD process also allows the HRD people to identify gaps, guide some possible solutions and create clear guidelines for human resource development to develop the practical work. Since pre–determining, the human resource development plans or training roadmaps will enable the human resource development to proceed smoothly. As mentioned previously, the researchers have applied The ADImE model, one of the most widely used processes in the HRD field suggested by DeSimone and Werner, to develop the training roadmaps of the selected Water park and Resort business.

Objectives of the Study

1. To investigate the adverse impacts that affect the human resource of one Water Park and Resort in Nakhon Sawan province.
2. To develop the HRD training roadmaps (HRD training plans) for the Water Park and Resort in Nakhon Sawan province.

Literature Review

Human resource development

HRD aims to grow the effectiveness of organizations. Human resource development combines psychology, system theory, and economics (Kitkum, 2017). HRD is very important to the company because this strategy focuses on the company's needs, being the tool for enhancing the knowledge and skills of employees and providing satisfaction to its employees. The HRD process helps develop human resources in many dimensions: individuals, groups, functions of each department, and enhance the ability of the organization level (DeSimone & Werner, 2012). In addition, the HRD process allows the organization to set the right objectives, develop a realistic

lesson plan, identify techniques and materials, and systematically provide effective HRD plans or HRD programs (Nevilla, 2012). Business dynamics and competition has forced employees and organizations to adapt to learning constantly. Therefore, human resources development will be the key to helping the organization survive in the business world (Hirudayaraj & Matić, 2021). Besides, exciting research supported that the human resource development process, training programs, and career development significantly impacted organizational effectiveness (Potnuru et al., 2021).

Moreover, Desimone and Werner added providing employees with training that applies the methods that will result in the most beneficial outcomes is incredibly crucial. It is also essential that the methods used in training are convenient for the participants because ineffective training methods will waste the time and resources of your employees (DeSimone & Werner, 2012).

Therefore, the researchers concluded that human resource development is essential to the growth of organizations, especially when it comes to developing employees and organizations. However, human resource development planning requires the correct principles and processes to achieve maximum efficiency.

ADImE model

ADImE model is a human resource process that consists of four phases. Each step is detailed, meaningful, and well organized in and of itself. This process can help make HR professionals more straightforward and run their HRD process smoother (DeSimone & Werner, 2012).

The four phases of the ADImE model suggested by DeSimone and Werner consists of:

Phase 1 Needs Assessment– is the first step that could help the user identify gaps and needs of the individual, department, and organization. This phase could help to understand discrepancies between current skills, attitudes, and the skills required to perform work in the future.

Phase 2 Design – is the second step about identifying course guidelines or lesson plans. The developer is responsible for categorizing the training program objective, lesson plan, required materials, selecting trainers, and scheduling the program representatively.

Phase 3 Implementation is how the trainer delivers knowledge and experiences to the trainees. This step may include job instruction training (JIT), job rotation, classroom training, lecture approach, discussion method, audiovisual media, etc.

Phase 4 Evaluation – is how the training course developer selects how to evaluate the course and outcomes. Determining the suitable assessment methods could enhance the efficiency of the development process. After the process runs through the excellent assessment phase, it could allow HR professionals to plan the proper continued training programs in the future. A good

assessment could increase the trustworthiness when presented to the top manager and financial department.

Impacts of COVID–19 on tourism and service industry

Coronavirus is already impacting global markets and causing global economic impacts (World Economic Forum, 2020). Especially in the tourism industry, which has adverse effects. More than 550,000 people had infected the virus in China. The virus spread has affected the world business, counting costs (Jones et al., 2020). The earlier situation made the researchers concerned about the tourism industry, both in Thailand and worldwide. As the tourism and hospitality business stagnates, the company has been shut down continuously since 2019, resulting in many employees being laid off, losing their jobs, and reduced working hours (NESDC News, 2021).

In the business field, executives and HR are obliged to find solutions to sustain their business in this challenging situation. The transformation of the service industry concept into a new service industry community and human resource development will provide workers with employment opportunities (Martin et al., 2020).

It can be seen that the tourism industry has been dramatically affected by the COVID–19 epidemic. Business revitalization tourism requires the knowledge and participation of the private and government sectors. In addition, developing human resources to be ready to grow with the new norm standard of the COVID–19 era is also significant in Thailand's tourism industry.

Previous study

In order to increase understanding and eliminate bias in the research as much as possible, the researcher studied academic articles on human resource development. Some interesting research shows that HR professionals believe that human resource processes are the most important and necessary for effective human resource development (Cho, Grenier, and Williams, 2022). Moreover, surveys and interviews are the most popular methods that any organization can do with a small budget to reach the real needs of employees. However, the extraction of experience from senior HR is also widespread (Randolph, 2021). Therefore, many researchers on human resource development use educational methods through the qualitative research process to study the methods of human resource development, enhance employees' abilities, and solve problems in the organization.

Research Framework

This case study research focuses on enhancing the human resource development of a selected Water park and Resort in Nakhon Sawan province. The ADImE model is the core research framework, as shown in the next paragraph.

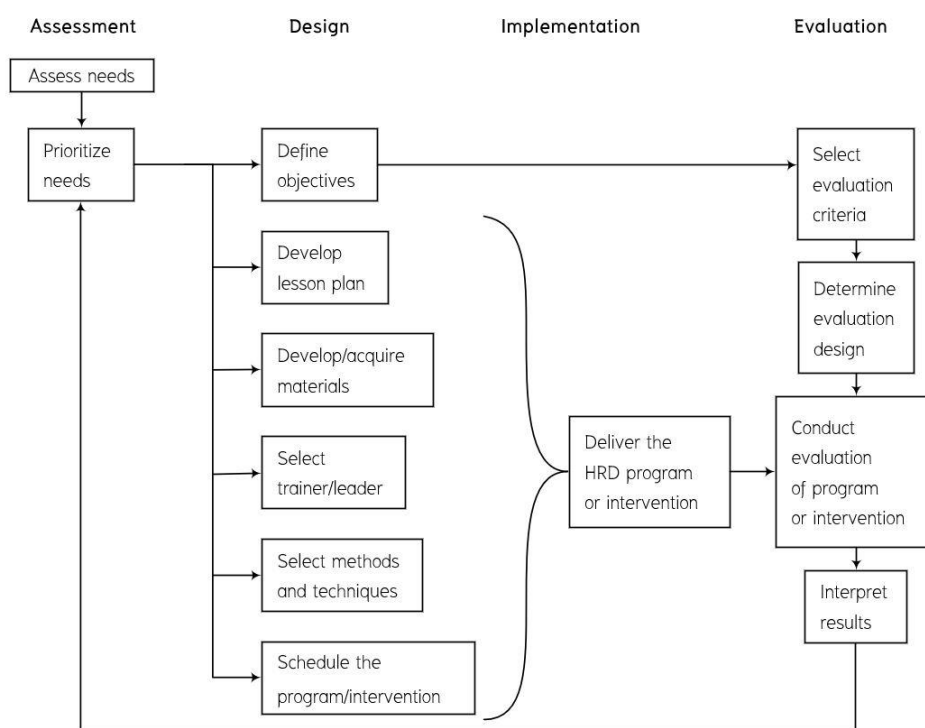

Figure 1 Research Framework (ADImE model)

Source: (Desimone and Werner, 2012)

This qualitative research focuses on developing the HRD training plans or HRD training roadmaps for the Water Park and Resort business in Nakhon Sawan province. The framework is established in four steps:

Step 1 Assessing the HRD needs in the organization. In this step, the researchers and participants identified human resource problems that arise at all levels, including employees, groups of employees, departments, and organizations. Organizational goals and missions were identified as critical indicators of gaps in employee skills, knowledge, abilities, and attitudes. After knowing the need for human resource development in each topic, top management will prioritize that HRD needs jointly.

Step 2 Designing the appropriate lesson plan. This step established the training program objective, lesson plan, required materials, proper characteristics of a trainer, and program schedule.

Step 3 Developing the suitable tentative implementation of the developed training program. The participants together discuss and find out how to deliver the knowledge to the trainees.

Step 4, Setting the criteria and creating the evaluation design. This research aims to develop the HRD training roadmaps. Therefore, the interpretation result process will be omitted in this study.

Research Method

This study is a case study research. The qualitative research methodology was applied as the core procedure in the study. Moreover, a situation analysis case study was used as the primary strategy in this study. The data collection site was the selected Water Park and Resort located in Nakhon Sawan province. There were thirteen participants in this study. To ensure that the researcher would get valuable information, the researchers decided to apply a criterion sampling technique to determine the participants in the study. The criteria that the researchers set up are shown as follows:

1. The participants have to work in the Water park for more than three years. Employees who have worked for more than three years will have worked before and during the COVID–19 pandemic, so they will be able to understand the changes and answer questions about the impact of the COVID–19 outbreak.

2. Since taskmasters and managers take care of the department's work and human resources and are good at looking at and assessing the overall working situation; therefore, the participants must be working at the management levels of each department or work as a taskmaster.

Meanwhile, the utilizable questions should come from the different types of questions, and the researchers developed the interview schedule based on six types of interview questions suggested by (Patton, 2002). The six mentioned interview types consist of 1) Behavior/ experience Questions, 2) Option/Value Questions, 3) Feelings Questions, 4) Knowledge Questions, 5) Sensory Questions, and 6) Background/Demographic Questions. The researchers followed the seven steps of interrelated activities, which consisted of 1) locating a site and individual, 2) gaining access and making rapport, 3) sampling purposefully, 4) collecting data, 5) recording information, 6) exploring field issues, and 7) storing data (Creswell, 2007).

Research findings

The first research objective is to investigate the adverse impacts of COVID–19 that affect the human resource development of one Water Park in Nakhon Sawan province. After the researchers followed the data collection procedure suggested by Cress Well (2007), the findings

showed that four themes presented human resource issues while working on the COVID-19 pandemic. The mentioned issues that were grouped as the themes were raised as bellowed.

Theme 1: Stress arising from the uncertain situation of the COVID-19 epidemic

Employee stress significantly affects employee inefficiency and having unsuccessful internal relationships. Many factors affect the emotional status and quality decisions of employees in the organization. This theme is divided into four subthemes: a) customers complain that employees are unprofessional as employees express stress and fear of contracting COVID-19 from customers, b) Employees have less focus on working due to anxiety about dismissal and suspensions, affecting the quality of work and making customers dissatisfied, c) employees are unable to work to standard due to the stress of the changing environment during the COVID-19 pandemic, and d) the management team was unable to complete the scheduled operations resulting in the business system being turbulent due to the working stress under the pressure of the COVID-19 pandemic.

Theme 2: Employee encouragement and motivation issues

The researchers found that when the workplace environment and the working atmosphere have changed, it is the reason that leads employees to feel discouraged. Some employees revealed that when looking around the workplace and seeing its deterioration resulting from the dismissal of employees, they felt very blue. These issues are a problem that both management and staff should heavily consider for the role more effectively. Discouragement and lack of morale contribute to the decline in job performance and affect the business situation.

When the employees lose motivation and are not passionate about their work, and lack creativity, resulting in inefficient performance and a bad working environment. The management is concerned about the motivation issue because unmotivated employees cannot complete the organization's tasks. In addition, bonus deduction, working hours deduction, and staff reduction are also factors that discourage employees.

Theme 3: Lacking work knowledge and skills threat

When employees are stressed by the impacts of the COVID-19 pandemic, they often express honest facial expressions regardless of the customers' feelings. Although the organization has never actively collected data and analyzed this issue, customer censures continued during short service periods during the COVID-19 pandemic. Although the basic necessity of preventing the spread of COVID-19 is well known among employees, some of them did not present a good image of building credibility and recommending necessary information and rules to customers.

Theme 4: Team building issues

The COVID–19 epidemic situation has resulted in problems with the liquidity of the financial organizations. The management team dealt with the situation by reducing working hours and dismissal and applying the organization's job rotation techniques. The mentioned solutions ways have continued to bring unwanted effects to the business. The employees expose that the layoffs require reorganizing their departments' functional work areas. Moreover, the dismissal and change of position have resulted in relationship gaps among the employees because they have to adapt themselves to the new team and new role simultaneously. Another problem with teamwork was some employees unwilling to work for their colleagues, and he/she viewed their colleagues as not that meaningful. The previous difficulties shocked the management team, and the managers exposed that the staff's attitudes were not as upright as they were supposed to be.

The second research question aims to find out what HRD training roadmaps (HRD training plans) the Water Park and Resort in Nakhon Sawan province should provide to alleviate the human resource problems. The ADImE model was used as the primary HRD process to gain valuable information from the participants. The researchers defined the principle of action as the framework previously presented. Based on applying the HRD process as the ADImE model, the researchers and the participant did the focus group discussion several times to find some way to develop the training roadmaps.

HRD needs assessment

HRD needs were prioritized based on three primary fundamental levels of needs, including organization development, tasks development (jobs or tasks that must be done to perform the job effectively), and individual development (Desimone and Werner, 2012). The study found that the essential primary human resource issues that influenced the management and business operations that necessitate urgent progress are:

- 1) Stress arising from the uncertain situation of the COVID–19 epidemic (OD – organizational climate)
- 2) Employee encouragement and motivation threat (OD – organizational climate)
- 3) Teamwork and responsibilities issue (OD – organization goals)

Additionally, the critical issues that affect the organization and require development are as follows:

- 1) Lacking work knowledge and skills (OD – organization goals and ID – employees performance)

2) Lacking services knowledge and skills (OD – organization goals and ID – employees performance)

Design, implementation, and evaluation

The results turn out that there were three HRD plans the Water Park and Resort should establish to reduce the current problems as follows:

HRD Plan 1: HRD training plan for enhancing teamwork and building a positive attitude within the organization

Objectives of this lesson: 1) To enhance the teamwork ability of employees through competitive games within the organization. 2) To develop practical communication skills, especially forwarding information, and be a good leader and follower. 3) To create a good attitude towards colleagues at all levels in the organization. 4) To build good relationships within the community. 5) To create closeness and understanding of individuals' differences through teamwork.

Preparation required: 1) Physical environment: Meeting room in the organization and six organic vegetable plots 2) Equipment and materials – Gardening tools, community vegetable seeds, audiovisual media etc. 3) Instructor – The lecturer in the first part should be a psychologist or a human resource developer who knows how to enhance teamwork ability and good communication skills and should be able to create a good attitude in organizations. In the organic vegetable growing part (Part 2), the lecturer has to be an organic farming specialist who lives in communities close to the Water Park and Resort site. They should be the ones who can advise and mentor the staff throughout the vegetable growing competition. 4) Trainees – Employees at all levels in the organization 5) Time – two months

Major topics: Organic vegetable growing competition through teamwork using seeds from farmers in the community.

Instructor activity of part 1 would be a psychologist or someone experienced in the field of human resource development. They are responsible for a lecture on building teamwork, developing communication skills, and employee interpersonal differences. Moreover, the advantages of a partnership, being a good leader and follower, and the proper and good communication with customers and colleagues, will be mentioned in this course.

Instructor activity of part 2 would be a farmer or a village philosopher in the area. He had to demonstrate how to grow vegetables in organic farming and provide some advice to employees on growing organic vegetables throughout the project period.

Trainee activity: Employees of all levels participate in the lectures and join in the organic vegetable growing competition game.

Instructional strategies intended to be achieved: Working to achieve success within two months of teamwork development will help employees become familiar with their teammates. Growing vegetables for a good harvest requires team care over a long period, unlike regular training sessions that often use short games to build relationships. The division of labor and responsibilities can create empathy for colleagues. In addition, employees will also have the opportunity to meet with villagers nearby, bringing commercial benefits to the organization, such as selecting high-quality products from the community that meets the standards and persuading villagers to become partners with contracts in the future.

THE EVALUATION OF HRD TRAINING PLAN FOR ENHANCING TEAMWORK AND BUILDING A POSITIVE ATTITUDE WITHIN THE (NAME OF THE BUSINESS)						
No.	Assessment Lists	5	4	3	2	1
1	Our team always works well together.					
2	The team listens to the opinions of the members and also respects differing opinions.					
3	I feel happy working with my teammates, and I would like to work with them again in the future.					
4	Training courses and organic vegetable growing activities help us develop better communication skills.					
5	I am proud to be part of the community.					
6	I understand that each person has different ideas and abilities.					
7	I am confident that I will be able to work with my friends even if they have different ideas.					
8	The field trip in the community, talking, and asking for advice from the villagers made me feel good, and I hope to grow with them.					
9	After working with teammates and the community, I understand that the field trips are beneficial, and I could apply knowledge and practical experiences in my routine work.					
10	I've learned that one of our corporate missions is to grow alongside the community.					
Suggestions_____						

Figure 2 The evaluation of the HRD training plan for enhancing teamwork and building a positive attitude within the selected Water Park and Resort business

Source: The researcher developed based on the voices of co-researchers (2022)

Evaluation techniques: After the focus group with the management team on planning how to evaluate learning management, the resolution of the meeting concluded that a suitable assessment should be derived from various methods, including a rating scale technique, teammate reporting, and self-reporting patterns.

HRD Plan 2: HRD training plan for reducing stress, enhancing positive attitudes, and enhancing self-confidence

Objectives of this lesson: 1) To raise employees' better attitudes towards the organization and the management team. 2) To enable employees to know themselves, understand the organization's needs, and grow with the organization. 3) To let employees know how to cope with stress from work and apply the methods they have learned to reduce their stress in their routine work.

Preparation required: 1) Physical environment – Outdoor meeting space of the waterpark 2) Equipment and materials – Visual media, large paper, pen, etc. 3) Instructor – HR / Executives of the water park and resort or psychologist 4) Trainee(s) – All levels of water park and resort's employees, 5) Time – 8 hours

Major topics: Reducing stress, enhancing positive attitudes, and enhancing self-confidence

Instructor activity: The trainer increases the self-confidence of employees, explain the importance of each level's work, and point out the stability of working with the organization.

Trainee activity: Participate in recreational activities and Participate in SWOT analysis activities at both the individual levels and organizational levels.

Instructional strategies intended to be achieved: Applying SWOT analysis activity at individual and organizational levels would lead the employees to know strengths, weaknesses, opportunities, and threats. In addition, recreational activities can create fun, create warmth within the organization, and reduce stress for employees. Activities in this course will be done by inserting content about managing stress from work for employees, alternating with playing games. At the end of the training course, employees will learn how to deal with stress, exchange ideas, and open their minds with colleagues and the management team.

Evaluation techniques and evaluation criteria

Assessment techniques in Plan 2 were conducted by using an assessment technique of individual reporting within the department. In the morning meeting of employees, they need to express their feelings in all aspects, including good emotions, good experiences, and negative

feelings. In the case of the employees who have already resolved their stress by themselves, they would get the opportunity to share solutions with their colleagues.

Reporters must report every 14 days. After three months, each department will decide together whether the situation that causes obstacles or gaps in working in the organization is better or not. (considering the objectives of the Human Resources Development Plan – Plan 2), if it improves, reduces the report from every two weeks to a quarterly report. However, the feeling box will remain in the staff room.

HRD Plan 3: Good Services Serve Happiness

Objectives of this lesson: 1) To develop excellent service skills of the employees. 2) To provide employees with knowledge and how to apply positive communication methods for their daily work. And 3) To build confidence in dealing with customers in adverse situations in the service business. The preparation required is the following.

Preparation required: 1) Physical environment – The banquet hall of the water park and resort. 2) Equipment and materials – computer, role-play props, audiovisual equipment, business case study cards, etc. 3) Instructor – someone experienced in hotel service 4) Trainee(s): All employees of the water park and resort, 5) Time – 8 hours

Major topics: Enhancing service skills

Instructor activity: Recommend, teach and give examples both in theory and in practice to employees to provide good service to satisfy customers.

The trainees' activity in this course is participating in the course studying good service through case studies and role-play action.

Instructional strategies intended to be achieved:

This training is designed to be a hands-on workshop using case studies and role-plays to develop employees' ability to serve. The content that employees will learn in this training course includes basic service and service skills that employees need to know, such as greeting guests, positive communication skills to keep guests satisfied, emotional control when faced with unpleasant situations, and building a good personality as a service employee. Learning through the case study method based on group activity will allow employees to learn and share their experiences. The differences in backgrounds, co-workers' opinions on solving immediate problems, and providing advice from instructors could increase staff knowledge. The knowledge and service techniques in the course can also be applied to improve work efficiency and reduce the lack of service skills that will cause loss to the organization in the future.

Evaluation techniques and evaluation criteria:

The assessment would be divided into two parts: the evaluation after the training course participation and the assessment of customer satisfaction in the first quarter after the training is completed. Changes in assessment topics in the next quarter will be considered based on the comments and suggestions section at the end of the customer satisfaction assessment form in the last quarter.

In the first part of the assessment, employees would be tested by writing the knowledge received from the training course on the following topics.

- 1) Emotional management
- 2) Good service skills

Moreover, at the end of the quiz, employees must resolve adverse situations in the service business using their prior experience and knowledge from the training course.

In the second part of the assessment, the organization would collect data from the customer satisfaction survey questionnaire and analyze the data every quarter. The evaluation criteria are that the customer must be satisfied with the water park and resort services by at least 80 percent.

Discussion and Conclusions

Human resource problems in organizations can be found in many forms. Changes in the external environment, changes in the internal environment, different work habits, stress, lack of knowledge and skills, conflicts among co-workers, and worrisome about safety affect the quality of employees' work in the organization (Dima et al., 2016). Especially in the tourism and hospitality industry, customer satisfaction is a key to employee productivity measurement. In the era of the COVID-19 epidemic, coupled with the increasing competition of businesses, organizations have to develop themselves constantly (Sobaih et al., 2021).

Therefore, the HRD process is necessary that management should be aware of and apply in the organization to enhance the ability of human resources. The HR department would get more benefits by surveying the level of knowledge, skills, attitude, and feeling of employees at the proper time (Kutieshat & Farmanesh, 2022).

This study applied the ADImE model as a core process to develop HRD training roadmaps. However, after reviewing the literature, the researchers also found that there are similar HRD processes that HR professionals apply in their work, such as ADDIE Model, PDCA model, Kaizen

process, etc. This could be supported by proceedings of the Asia Pacific Industrial Engineering & Management Systems Conference 2016 of Ishii and Nakano. They studied the several development processes, development tool kits, and learner attitude changes and then summarized the differences between each tool. They found that the development process is essential for trainers, teachers, and developers. Different development tools and techniques are used in various fields such as education, business, career development, human resource development, etc., (Ishii & Nakano, 2016).

It can be seen that the problems arising from the impact of COVID–19 affect the complexity of human resource management of the organization. Since human resources are the key factor driving the organization to success, focusing on human resource development is a top priority in enabling the organization to maintain stability. In addition, the researchers foresee that systematic human resource development planning (HRD process) could help the organization run smoothly and build the credibility of the effectiveness of the training.

Recommendations

The researchers have provided the recommendations based on the findings as follows:

1. Recommendations for utilizing the research results

The findings of this research provided some guidelines on improving the human resources of entertainment and small to medium-sized hotel businesses during the COVID–19 epidemic.

First, This research could be an example of applying the HRD process for those interested in enhancing employees' knowledge, skills, and attitude. HR professionals should carefully select development tools and rethink the appropriation between the development tool and the organization's needs.

Second, many employees are stressed during the epidemic of COVID–19; after considering this study, the reader can bring the training course in the study to adapt it to fit the organization's context and utilize.

Third, After a severe consultation meeting, it was found that gaps in human resources in the organization during the COVID–19 epidemic were still considerable. Applying the ADImE model helps the executives to understand preliminary gaps in the organization. The indirect benefit of identifying gaps is that managers are more alert to urgent resolutions, and improving work environments results in smoother working.

2. Recommendations for future research

Since this research is qualitative as a case study and the data were collected from the management of one business, further studies are still needed.

First, This research relies on the ADImE model to enhance human resource development, it would be more beneficial for future research to select and study other HRD models that suit the business context.

Second, the limitation of this research is using a focus group interview as the data collection technique. After summarizing the results, it would be better to do a quantitative analysis to enhance the ability to generalization on a broad base.

Third, since the researchers collected data from the management level, the information received may not be an accurate representation of the opinions of lower-level employees because some employees may not dare to disclose their personal needs and feelings. In future research, it will be very beneficial if data collection can collect all opinions from employees at all levels in the organization.

References

- Cho, Y., Grenier, R., & Williams, P. (2022). Introduction: innovation in qualitative research in HRD. *European Journal of Training and Development*, 46(7/8), 685–692.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Daniel, C. O. (2019). Effects of job stress on employee's performance. *International Journal of Business Management and Social Research*, 6, 375–382.
- DeSimone, R. L., & Werner, J. M. (2012). *Human resource development* (6th ed.). Mason, OH: South-Western.
- Dima, G., Meseşan Schmitz, L., & Şimon, M.–C. (2021). Job Stress and Burnout among Social Workers in the VUCA World of COVID–19 Pandemic. *Sustainability*, 13(13), 7109.
- Hirudayaraj, M., & Matić, J. (2021). Leveraging Human Resource Development Practice to Enhance Organizational Creativity: A Multilevel Conceptual Model. *Human Resource Development Review*, 20(2), 172–206.

- Ishii, K., & Nakano, M. (2016). Attitude Change in Learners Who Completed A Technology Management And Career Design Fusion Program As Part of A Liberal Arts Curriculum. *Proceedings of the Asia Pacific Industrial Engineering & Management Systems Conference 2016*, 1–8.
- Jones, L., Palumbo, D., & Brown, D. (2020). *Coronavirus: A visual guide to the economic impact*. Retrieved July 15, 2021, from <https://www.bbc.com/news/business-51706225>
- Kitkum, S. (2017). *Human resource development and principle of applying*. Bangkok: Chula press.
- Kutieshat, R., & Farmanesh, P. (2022). The Impact of New Human Resource Management Practices on Innovation Performance during the COVID 19 Crisis: A New Perception on Enhancing the Educational Sector. *Sustainability*, 14(5), 2872.
- Mannix McNamara, P., Lafferty, N., & Maccurtain, S. (2020). Donning the Mask: The Impact of COVID–19 on Emotional Labour Performance. *International Journal of Quality and Innovation*, 1, 1.
- Martins, A., Riordan, T., & Dolnicar, S. (2020). A post–COVID–19 model of tourism and hospitality workforce resilience. *SocArXiv*. doi:10.31235/osf.io/4quga
- NESDC News. (2021). Thailand Social's Outlook of Q1/2021. Retrieved July 15, 2021, from https://www.nesdc.go.th/nesdb_en/download/article/PressSocial1-2564EN.pdf
- Nevilla, L. (2012). *The strategic planning workbook*. London, UK: Kogan Page Publishers.
- Onyeaka, H. et al. (2021). COVID–19 pandemic: A review of the global lockdown and its far-reaching effects. *Science Progress*, 104(2), 00368504211019854.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Potnuru, R. K. G., Sahoo, C. K., & Parle, K. C. (2021). HRD practices, employee competencies and organizational effectiveness: role of organizational learning culture. *Journal of Asia Business Studies*, 15(3), 401–419.
- Randolph, A. E. (2021). *HRD Professionals' Experience Utilizing Data Analytics in the Training Evaluation Process* (Dissertation Doctor of Philosophy). Purdue University, West Lafayette, Indiana.
- Sobaih, A. E. E., Elshaer, I., Hasanein, A. M., & Abdelaziz, A. S. (2021). Responses to COVID–19: The role of performance in the relationship between small hospitality enterprises' resilience and sustainable tourism development. *International Journal of Hospitality Management*, 94, 102824.

- Statista. (2021). Status of tourism, hospitality and entertainment establishments in Thailand in the third quarter of 2020. Retrieved July 15, 2021, from <https://www.statista.com/statistics/1142489/thailand-status-of-tourism-hospitality-and-entertainment-businesses-by-type>
- Swanson, R. A. (2022). *Foundations of Human Resource Development*. San Francisco: Berrett Koehler Publishers.
- Tourism Economic Report. (2020). COVID 19 and the impact on Thai tourism Thailand's tourism situation Quarter 1/2020. Bangkok: *Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports*.
- Town Office of Nakhon Sawan. (2020). *Communicable disease act B.E. 2015*. Retrieved July 15, 2021, from <http://www.nakhonsawan.go.th/joomla/>
- World Economic Forum. (2020). *The IMF explains the economic lessons from china's fight against coronavirus*. Retrieved July 15, 2021, from <https://www.weforum.org/agenda/2020/03/imf-economic-lessons-from-china-fight-against-coronavirus?fbclid=IwAR2OgOeACHMQoNFEmW5ypgsj0UtslNlSe29tNxAggx29UO26Gc6tUU3z8cs>

ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้าง ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ A Study of Knowledge and Awareness of Waste Materials Personnel In The Large Operating Area Construction

วีระพงษ์ นวลแก้ว¹, วินัย วีระวัฒนานนท์², บุญเลิศ วงศ์โพธิ์³ และ ธัชณพัฒน์ ปานพรม⁴

Wirapong Naulkaew¹, Vinai Veeravatnanond², Bunlert Wongpho³

and Thassanaphat Parnphorm⁴

^{1,2,3,4} หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

^{1,2,3,4} Doctor of Philosophy Program Environmental Education, Pathumthani University, Thailand

E-mail: Wirapong@jws.co.th

Received June 8, 2022; Revised August 2, 2022; Accepted August 8, 2022

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการโครงการก่อสร้างในปัจจุบัน จำเป็นต้องศึกษาและวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อลดการสูญเสียทั้งในเชิงเศรษฐกิจและผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้ของบุคลากรโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ และ 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากโครงการก่อสร้าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นบุคลากรที่ทำงานอยู่ในโครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 430 คน ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการตอบแบบสอบถาม จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากโครงการก่อสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความรู้ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับ ดี (ร้อยละ 71.34)
2. ระดับความตระหนักของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59)

บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความรู้และความตระหนักไม่แตกต่างกัน

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรตามมาตรฐานการก่อสร้างอย่างยั่งยืน เพื่อให้การบริหารจัดการโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ใช้สอยขนาดใหญ่เกิดการสูญเสียทรัพยากรให้น้อยที่สุดและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ: ความรู้; ความตระหนัก; วัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้าง

Abstract

The construction project management is currently constrained need to study and be carefully plan for the most efficiently, in order to reduce loss of construction resources, both for economy reason and impact to natural resources–global environment. The goals of this research were to 1) investigate the level of knowledge and awareness about waste materials among construction project staff within a vast working area, and 2) to compare personal aspects to the amount of knowledge and awareness about waste materials from the project. construct. Personnel working on the construction project of an electronic component manufacturing plant were used in the study. 430 people live in the Bang Pakong District of Chachoengsao Province. A total of 112 participants were chosen at random for the sample. A questionnaire was used as a study method to assess knowledge and awareness of waste products from construction projects. Frequency, percentage, mean, and standard deviation were the statistics employed in the data analysis. The F value test and the T-test. The research results were found as follows;

1. The level of knowledge of personnel working in the project of the construction of an electronic component manufacturing factory in Bang Pakong District Chachoengsao Province was at a good level (71.34 percent).

2. The level of awareness of personnel working in the project of an electronic component manufacturing factory was at a good level (71.34 percent). Bang Pakong District, Chachoengsao Province, scored highly ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59).

The findings from this research are; can be used to design organizational growth plans and sustainable construction. to manage construction projects with huge usable spaces. Reduce resource waste and the environmental impact effectively and efficiently.

Keywords: Knowledge; Awareness; Waste materials

บทนำ

การเติบโตของอุตสาหกรรมการก่อสร้างในปัจจุบันได้กระจายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศอย่างรวดเร็ว นวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยมีความสะดวกและเหมาะสมกับการก่อสร้างได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดการนำทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ไม้ ถ่านหิน เหล็ก หิน ดิน ปูน และแร่อื่นๆ มาใช้ในงานอุตสาหกรรมการสร้างที่อยู่อาศัย ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐาน และเครื่องอุปโภค บริโภคต่างๆ ได้อย่างมากมาย เพื่อตอบสนองความต้องการที่ในยุคของโลกาภิวัตน์ จึงทำให้ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมการก่อสร้างกระจายครอบคลุมทั่วภูมิภาคอาเซียนและโลก โดยเฉพาะประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2561 มีมูลค่าการลงทุนในอุตสาหกรรมการก่อสร้างสูงถึง 8.1% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ส่งผลต่อการจ้างงานและเกิดการเชื่อมโยงการลงทุนทางธุรกิจก่อสร้างและธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ทำให้อุตสาหกรรมการก่อสร้างในปี 2561 เติบโตและมีมูลค่าสูงถึง 1,264.4 พันล้านบาท เกิดธุรกิจรับเหมาก่อสร้างกว่า 80,000 ราย โดยในจำนวนนี้มีผู้ประกอบการรายใหญ่จำนวน 55 ราย ที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดกว่าร้อยละ 50 (ณิรดา พิษยะปัญญา, 2561)

การพัฒนาดังกล่าว ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดเริ่มร่อยหรอ และเข้าสู่ภาวะวิกฤติ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศทั้งทางตรงและอ้อม โดยพบประเด็นปัญหาจากการก่อสร้างที่เกิดขึ้นทั้งจากการเริ่มต้นก่อสร้าง ระหว่างการก่อสร้างและหลังจากการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เช่น เกิดฝุ่นละออง เสียงและความสั่นสะเทือน เศษวัสดุและขยะและสารพิษจากกระบวนการก่อสร้าง ซึ่งหากไม่สามารถควบคุมหรือมีวิธีการจัดการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จนเกิดปัญหาต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและระบบนิเวศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการก่อสร้าง จำเป็นต้องคำนึงถึงประโยชน์และความคุ้มค่าสูงสุด มิฉะนั้นแล้วจะก่อให้เกิดเศษวัสดุและขยะจากการก่อสร้างจำนวนมากในแต่ละปี (เทพฤทธิ์ มนต์แก้ว และจรัสกริช ผลประเสริฐ, 2563)

บทความวิจัยนี้ นำเสนอการศึกษาระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้าง ของบุคลากรในโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากโครงการก่อสร้าง เพื่อสรุปข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำไปปรับใช้ในอุตสาหกรรมการก่อสร้างเพื่อวางแผนการบริหารจัดการโครงการก่อสร้างตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการลดความสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้ของบุคลากรโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากโครงการก่อสร้าง

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัสดุการก่อสร้าง เพื่อทราบความหมายของวัสดุก่อสร้างซึ่งมีหลากหลายประเภท แตกต่างกันไปตามคุณลักษณะการใช้งาน เช่น อิฐ หิน ดิน ปูน ทราโย ไม้ ยิปซัมบอร์ด กระดาษ ยาง เหล็ก พลาสติก และไฟเบอร์กลาส เป็นต้น แนวคิดการบริหารจัดการการก่อสร้าง ซึ่งแบ่งประเภทของการก่อสร้าง ได้แก่ ที่พักอาศัย อาคารสาธารณะ อาคารโยธาและสาธารณูปโภค (กรมควบคุมมลพิษ, 2554)

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการองค์กรของ สุรศักดิ์ ปริญญารัตนชัย (2544: 11) กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานอันเป็นทรัพยากรในการบริหาร ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานให้สำเร็จได้ประกอบด้วย 4 ปัจจัย หรือที่เรียกว่า ทฤษฎี 4 M's ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการ (Management)

แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ ความตระหนัก ความรับผิดชอบ และแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมต่อสิ่งแวดล้อม ให้กับประชาชนในสังคม หรือการปฏิบัติตนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะรักษาหรือพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของมนุษย์โดยส่วนรวม (วินัย วีระวัฒนานนท์, 2561)

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ของ Bloom (อ้างใน อักษร สวัสดิ์, 2542) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ (cognitive domain) ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) การนำไปปรับใช้ (Application) การวิเคราะห์ (Analysis) การสังเคราะห์ (Synthesis) การประเมินผล (Evaluation)

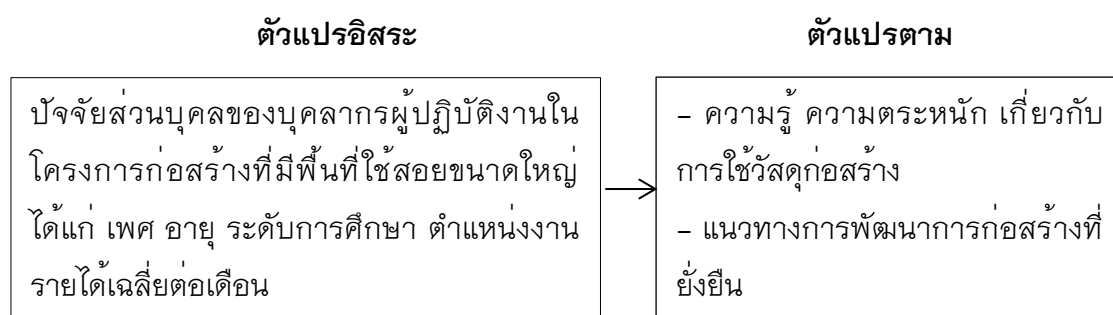
นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความตระหนักที่ Bloom, 1971 (อ้างถึงใน วาสนา อุทัยแสง, 2559) กล่าวว่า การตระหนักรู้มักเกิดจากสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการรับรู้ ความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะเกือบคล้าย ๆ ความรู้ ซึ่งการตระหนักไม่จำเพาะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเกิดขึ้นตอนที่มีสิ่งเร้าเข้ามากระตุ้นทำให้เกิดความตระหนัก ซึ่งทั้งความรู้และความตระหนักมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาปรับใช้ในการก่อสร้างเพื่อให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้คำนึงถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในเชิงเศรษฐกิจและเชิงอนุรักษ์ ซึ่งถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมการก่อสร้างและเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตของคน และระบบนิเวศ

โดยสรุป การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อนำมาใช้ในอุตสาหกรรมการก่อสร้าง จำเป็นต้องนำแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ความตระหนัก การรู้คุณค่าเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร และการบริหารจัดการ รวมทั้งการนำแนวคิดสิ่งแวดล้อมศึกษามาประยุกต์ใช้ เพื่อให้บุคลากรในองค์กรเกิด

ความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ และความตระหนักต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัย ได้กำหนดกรอบแนวคิด ด้านตัวแปร ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อเก็บข้อมูลกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้าง โดยระบุขอบเขตด้านพื้นที่โครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ดำเนินการโดยบริษัทประกอบธุรกิจก่อสร้างที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งเป็นโครงการที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ โดยมีพื้นที่การดำเนินการก่อสร้างมากกว่า 10,000 ตารางเมตร ขึ้นไป ส่วนขอบเขตด้านเนื้อหา ทำการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีความรู้ และความตระหนัก และแนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถามวัดความรู้และความตระหนัก กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานอยู่ในโครงการ โดยกำหนดระยะเวลาในการวิจัย ระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ เกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้ของบุคลากรในโครงการก่อสร้าง จำนวน 20 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้างของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้าง จำนวน 20 ข้อ โดยผลการทดสอบเครื่องมือมีความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ ตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) โดยใช้สูตร KR-20 (วรณี แกมเกตุ, 2551) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.73

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 430 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ G*Power version 3.1.9.4 สำหรับการวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ F test (One Way ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 อำนาจทดสอบ (power of test) ที่ 0.95 ขนาดอิทธิพลของประชากร (effect size) โดยใช้ค่าเสนอแนะของโคเฮน (Cohen, 1988) ในระดับอิทธิพลขนาดกลาง (Medium effect size) ที่ 0.40 และค่า degree of freedom เท่ากับ 3 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 112 คน สุ่มด้วยวิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก จากนั้นทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามวัดความรู้และความตระหนัก จากนั้นนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ทำการจัดลำดับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติพรรณนาหาค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที (t-test Independent) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามตารางที่ปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนค่าความถี่ ค่าร้อยละ และระดับความรู้เกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้ของบุคลากรโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ จำแนกตามข้อคำถาม (n=112)

ข้อคำถามความรู้	ตอบถูก		แปลผล
	จำนวน	ร้อยละ	
1. มีแผนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเศษสิ่งก่อสร้างโดยตรง	97	86.61	ดีมาก
2. ก่อนที่จะรวบรวมขยะเศษสิ่งก่อสร้างไปกำจัดต้องการคัดแยกก่อนเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ได้ไว้ใช้	92	82.14	ดีมาก
3. ขยะเศษสิ่งก่อสร้างต้องมีสถานที่เก็บรวบรวมเฉพาะ	88	78.57	ดี
4. การขนย้ายเศษสิ่งก่อสร้างไปกำจัดต้องคลุมพาหนะขนย้ายทุกครั้ง	15	13.39	ต้องปรับปรุง
5. การขนย้ายขยะเศษสิ่งก่อสร้างไปกำจัดมีค่าใช้จ่าย	105	93.75	ดีมาก
6. ปริมาณขยะเศษสิ่งก่อสร้างมีน้ำหนักรมากกว่าขยะประเภทอื่น	104	92.86	ดีมาก
7. ขยะเศษสิ่งก่อสร้างก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้	103	91.96	ดีมาก
8. ขยะเศษสิ่งก่อสร้างมีการตกลง ปลิ้ว หรือฟุ้งกระจายเมื่อขนย้าย	104	92.86	ดีมาก
9. วิธีกำจัดขยะเศษสิ่งก่อสร้างที่ดีที่สุดคือการกองไว้กับพื้น	100	89.29	ดีมาก
10. วิธีการเผาขยะเศษสิ่งก่อสร้างไม่ก่อมลพิษ	14	12.50	ต้องปรับปรุง
11. วิธีฝังกลบเป็นที่นิยมในการกำจัดขยะเศษสิ่งก่อสร้าง	13	11.61	ต้องปรับปรุง

ข้อคำถามความรู้	ตอบถูก		แปลผล
	จำนวน	ร้อยละ	
12. การตัดแยกขยะเศษสิ่งก่อสร้างที่สามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ ก่อนทิ้งลดปริมาณขยะเศษสิ่งก่อสร้างได้	106	94.64	ดีมาก
13. การออกแบบสิ่งก่อสร้างช่วยการลดขยะเศษสิ่งก่อสร้างได้	105	93.75	ดีมาก
14. การใช้โครงสร้างสำเร็จรูปแทนโครงสร้างที่หล่อในที่ช่วยการลดเศษสิ่งก่อสร้างได้	107	95.54	ดีมาก
15. การควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิดช่วยการลดเศษสิ่งก่อสร้างได้	106	94.64	ดีมาก
16. การนำเศษสิ่งก่อสร้างมาใช้ซ้ำช่วยการลดขยะเศษสิ่งก่อสร้างได้	104	92.86	ดีมาก
17. การนำเศษสิ่งก่อสร้างกลับไปแปรรูปเพื่อใช้ใหม่ช่วยการลดขยะเศษสิ่งก่อสร้างได้	102	91.07	ดีมาก
18. ในการจัดการขยะเศษสิ่งก่อสร้างมีค่าใช้จ่ายในการจัดการสูง	105	93.75	ดีมาก
19. ขยะเศษวัสดุจากการก่อสร้างส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบโครงการก่อสร้าง	14	12.50	ต้องปรับปรุง
20. เศษวัสดุจากการก่อสร้างก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้	14	12.50	ต้องปรับปรุง
โดยรวม	–	71.34	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า ความรู้เกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้างของบุคลากรโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ ในภาพรวม อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 71.34) เมื่อพิจารณาระดับความรู้เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความรู้ในระดับดีมาก มีจำนวน 14 ข้อ คือ ข้อ 1,2,5,6,7,8,9,12,13,14, 15,16,17 และ 18 ข้อที่มีระดับความรู้ในระดับดี คือข้อที่ 3 ส่วนข้อที่มีระดับความรู้ต้องปรับปรุง มีจำนวน 5 ข้อ คือ 4,10,11,19 และ 20

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้างของบุคลากรโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ (n=112)

ข้อคำถามความตระหนัก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ควรหลีกเลี่ยงการสร้างเศษวัสดุจากการก่อสร้าง	4.84	0.49	มากที่สุด
2. ท่านรู้สึกไม่สบายใจที่เห็นเพื่อนร่วมงานปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมโดยไม่คำนึงปัญหาสิ่งแวดล้อม	4.79	0.67	มากที่สุด
3. การจัดการเศษวัสดุจากงานก่อสร้างเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น	1.18	0.58	น้อยที่สุด
4. ควรมีการจัดเก็บเศษวัสดุก่อสร้างทันทีหลังเลิกงาน	4.86	0.40	มากที่สุด

ข้อคำถามความตระหนัก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. นโยบายการเกี่ยวกับการจัดการเศษวัสดุจากงานก่อสร้างของหน่วยงานเขียนขึ้นเพื่อให้ได้รับการรับรองเท่านั้นไม่จำเป็นต้องนำไปปฏิบัติจริง	1.25	0.58	น้อยที่สุด
6. ควรมีการบังคับใช้นโยบายการจัดการเศษวัสดุจากงานก่อสร้างอย่างเข้มงวดและมีบทลงโทษอย่างรุนแรง	4.65	0.82	มากที่สุด
7. ท่านมักจะพิจารณาหาสาเหตุของการเกิดเศษวัสดุจากงานก่อสร้างและลงมือแก้ไขอย่างจริงจัง เพื่อไม่ให้ก่อปัญหา	4.78	0.64	มากที่สุด
8. บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของเศษวัสดุจากงานก่อสร้าง	4.74	0.66	มากที่สุด
9. การประชาสัมพันธ์ช่วยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเศษวัสดุจากงานก่อสร้างอย่างจริงจัง	4.70	0.67	มากที่สุด
10. ท่านตระหนักอยู่เสมอว่าไม่ควรทิ้งขยะลงในพื้นที่สาธารณะ	4.72	0.67	มากที่สุด
11. ท่านตระหนักอยู่เสมอว่าค่าใช้จ่ายในการกำจัดเศษวัสดุจากงานก่อสร้างสูง	4.76	0.55	มากที่สุด
12. การศึกษาและประเมินผลกระทบช่วยให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน	4.73	0.66	มากที่สุด
13. ระบบการจัดการเศษวัสดุจากงานก่อสร้างจะได้ผลต้องเริ่มต้นที่ตัวท่านเองก่อน	4.78	0.61	มากที่สุด
14. ควรใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุก่อสร้างแทนการนำไปเผา	4.81	0.54	มากที่สุด
15. การวางแผนช่วยในการจัดการเศษวัสดุจากงานก่อสร้าง	4.70	0.63	มากที่สุด
16. การจัดทำแนวทางหรือวางแผนการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุจากงานก่อสร้างช่วยลดปริมาณขยะก่อสร้าง	4.74	0.50	มากที่สุด
17. การคัดแยกวัสดุที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้สามารถทำได้	4.68	0.63	มากที่สุด
18. การเก็บเศษวัสดุจากงานก่อสร้างเสมอช่วยลดอุบัติเหตุ	4.79	0.52	มากที่สุด
19. การนำเศษวัสดุจากงานก่อสร้างไปใช้ซ้ำช่วยลดปริมาณของขยะได้	4.84	0.42	มากที่สุด
20. การจัดการเศษวัสดุก่อสร้างอย่างถูกวิธีช่วยลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้	4.78	0.58	มากที่สุด
โดยรวม	4.41	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้างของบุคลากรโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีจำนวนข้อที่มีคะแนนระดับความตระหนักอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 18 ข้อ คือ ข้อที่ 1,2,4,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19 และ ข้อที่ 20 ส่วนข้อที่มีระดับความตระหนักอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อที่ 3 และ ข้อที่ 5

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้าง ที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ โดยเปรียบเทียบ เพศ กับระดับความรู้ และความตระหนัก

รายการเปรียบเทียบ	เพศ				df	t	p-value
	ชาย		หญิง				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความรู้	15.63	2.07	14.87	1.67	110	1.85	0.10
ความตระหนัก	83.55	7.29	84.50	7.48	110	0.50	0.21

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ ที่มีเพศต่างกัน มีระดับความรู้และความตระหนัก ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ โดยจำแนกด้าน อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับระดับความรู้และความตระหนัก

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value	
ความรู้ กับ อายุ						
	ระหว่างกลุ่ม	3	3.14	1.05	1.52	0.12
	ภายในกลุ่ม	108	74.96	0.69	–	–
	รวม	111	32.96	–	–	–
ความรู้ กับ ระดับการศึกษา						
	ระหว่างกลุ่ม	2	0.73	0.37	0.51	0.23
	ภายในกลุ่ม	109	78.63	0.72	–	–
	รวม	111	79.36	–	–	–
ความรู้ กับ ตำแหน่ง						
	ระหว่างกลุ่ม	3	5.34	1.78	2.37	0.07
	ภายในกลุ่ม	108	80.52	0.75	–	–
	รวม	111	85.86	–	–	–
ความรู้ กับ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน						
	ระหว่างกลุ่ม	4	2.12	0.53	0.73	0.21
	ภายในกลุ่ม	107	78.02	0.73	–	–
	รวม	111	80.14	–	–	–

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
ความตระหนัก กับ อายุ					
ระหว่างกลุ่ม	3	10.34	3.45	2.48	0.06
ภายในกลุ่ม	108	150.52	1.39	–	–
รวม	111	160.86	–	–	–
ความตระหนัก กับ ระดับการศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	6.21	3.15	2.13	0.08
ภายในกลุ่ม	109	161.52	1.48	–	–
รวม	111	167.73	–	–	–
ความตระหนัก กับ ตำแหน่ง					
ระหว่างกลุ่ม	3	7.14	2.38	1.68	0.12
ภายในกลุ่ม	108	152.78	1.41	–	–
รวม	111	159.82	–	–	–
ความตระหนัก กับ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน					
ระหว่างกลุ่ม	4	8.34	2.09	1.48	0.13
ภายในกลุ่ม	107	150.44	1.41	–	–
รวม	111	55.86	–	–	–

จากตารางที่ 4 พบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ที่มี อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่ต่างกัน มีระดับความรู้และระดับความตระหนัก ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ความรู้เกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้างของบุคลากรโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ ในภาพรวม อยู่ในระดับดี (ร้อยละ 71.34) เมื่อพิจารณาระดับความรู้เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความรู้ในระดับดีมาก มีจำนวน 14 ข้อ ข้อที่มีระดับความรู้ในระดับดี จำนวน 1 ข้อ และข้อที่มีระดับความรู้ต้องปรับปรุง มีจำนวน 5 ข้อ

ความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้างของบุคลากรโครงการก่อสร้างที่ พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความตระหนักในระดับมากที่สุดจำนวน 18 ข้อ และมีระดับความตระหนักอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 2 ข้อ

ส่วนการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้าง พบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้าง ที่มีเพศต่างกัน มีระดับความรู้และความตระหนัก ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนก ด้าน อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับระดับความรู้

และความตระหนักเกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้าง พบว่า มีระดับความรู้และระดับความตระหนักไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาคำถามเกี่ยวกับความรู้และความตระหนักของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ โดยศึกษาจากกรณีโครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในครั้งนี้ ได้พบข้อเท็จจริงประกอบด้วย

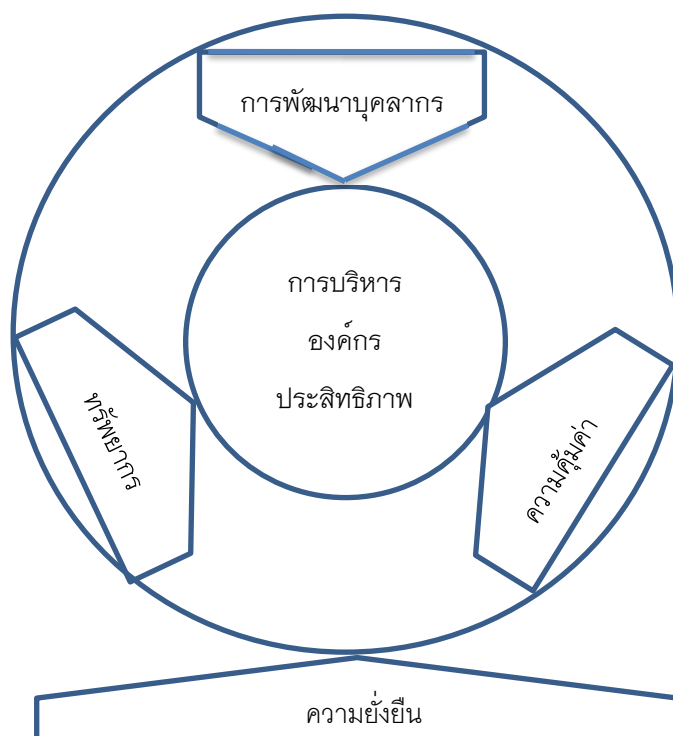
1. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีระดับความรู้เกี่ยวกับวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้าง อยู่ในระดับดี ส่วนความตระหนักของบุคลากรนั้น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เกิดจากบริษัทประกอบธุรกิจก่อสร้างที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ได้กำหนดเป็นนโยบายขององค์กร โดยให้บุคลากรตระหนักถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในเชิงเศรษฐกิจและเชิงอนุรักษ์ กระบวนการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้จากโครงการก่อสร้าง จึงมีขั้นตอนในการบริหารจัดการซึ่งประกอบด้วย การศึกษาแบบก่อสร้าง การจัดทำแผนงาน การก่อสร้าง การประชุมวางแผนเพื่อการสื่อสารที่ดีระหว่างผู้ควบคุมและคนงาน การจัดวางผังพื้นที่ก่อนเริ่มก่อสร้าง การจัดการขยะเศษวัสดุก่อสร้างระหว่างดำเนินการ การควบคุมการคัดเลือกว่าผู้ปฏิบัติงานให้มีความสามารถและประสบการณ์ และการอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับนิรดา พิชยะปัญญา (2558) ที่ได้ศึกษาการจัดการขยะจากเศษวัสดุก่อสร้างพบว่า แนวทางการจัดการขยะจากการก่อสร้างควรให้ความสำคัญในการจัดทำแนวทางการใช้วัสดุก่อสร้างให้เกิดประสิทธิภาพ คือ 1) การศึกษาแบบแปลนการก่อสร้างก่อนลงมือปฏิบัติงาน 2) การควบคุมและการสั่งงานที่มีความชัดเจน 3) การจัดทำแผนการดำเนินงานการก่อสร้าง 4) การจัดเตรียมสถานที่สำหรับกองวัสดุก่อสร้างและการจัดเก็บวัสดุก่อสร้างอย่างเหมาะสมและมีความปลอดภัย และ 5) การจัดวางผังพื้นที่การดำเนินงานก่อสร้างก่อนเริ่มโครงการ

2. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความรู้และความตระหนักไม่แตกต่างกัน หมายความว่าระดับความรู้ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการก่อสร้าง อยู่ในระดับดี เช่น รู้ว่าการขนย้ายเศษวัสดุก่อสร้างไปกำจัดนั้น บริษัทยอมมีค่าใช้จ่ายเพิ่ม ขยะจากการก่อสร้างมีน้ำหนักมาก เสี่ยงต่อการตกลงและฟุ้งกระจาย เป็นต้น และในขณะเดียวกันบุคลากรต่างให้ความตระหนักเกี่ยวกับขยะจากวัสดุก่อสร้างอยู่ในระดับดีมาก เช่น ควรให้มีการจัดเก็บเศษวัสดุก่อสร้างทันทีหลังเลิกงาน ควรหลีกเลี่ยงการทำให้เกิดเศษวัสดุจากการก่อสร้าง ฯลฯ นั่นหมายถึงพฤติกรรมในภาพรวมของบุคลากร มีความเห็นพ้องไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ ตรีทิพย์ ปทุมมณี และปิยะนุช เวทย์วิวัฒน์ (2561) ที่ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะก่อสร้างของผู้รับเหมาในประเทศไทย พบว่า ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับเหมาแต่ละกลุ่ม

มีความเห็นพ้องไปในแนวทางเดียวกัน โดยสาเหตุของการเกิดขยะก่อสร้างที่พบเจอบ่อยคือสาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงแบบและความผิดพลาดในช่วงการออกแบบ แนวทางการดำเนินงานที่กลุ่มผู้รับเหมาเห็นว่าช่วยลดปริมาณการเกิดขยะก่อสร้างได้ดีที่สุดคือ การวางแผนการบริหารจัดการ การให้ความรู้ และการสร้างตระหนักถึงผลกระทบอันเกิดจากขยะก่อสร้าง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ การบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงของบริษัทประกอบธุรกิจก่อสร้างที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล โดยมุ่งเน้นไปยังบุคลากรผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้ขับเคลื่อนไปอย่างยั่งยืนได้นั้น จำเป็นต้องมีการอบรม พัฒนา สร้างพฤติกรรมของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความตระหนักต่อทรัพยากรที่เป็นส่วนประกอบในโครงการก่อสร้าง ที่ต้องคำนึงถึงคุณค่า เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มากที่สุด หรือเกิดการสูญเสียให้น้อยที่สุด รวมทั้งการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในภาพรวมด้วย ซึ่งเห็นได้จากบุคลากรขององค์กรมีความรู้อยู่ในระดับดี และความตระหนักอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ การให้ความสำคัญในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานขององค์กรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ ยังต้องพัฒนาและจัดทำแผนการปฏิบัติงานไปสู่การเป็นอุตสาหกรรมก่อสร้างอย่างยั่งยืน การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้าง การนำวัสดุเหลือใช้ไปแปรรูปเป็นสิ่งของเครื่องใช้ เพื่อจำหน่ายให้เกิดรายได้ในทางเศรษฐกิจ โดยยึดหลักของอุตสาหกรรมสีเขียว ที่มุ่งเน้นไปสู่คุณภาพชีวิตและความยั่งยืน ตามภาพ ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงอุตสาหกรรมก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การบริหารจัดการองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง ของบริษัทประกอบธุรกิจก่อสร้างที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร การสร้างพฤติกรรมผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ ความตระหนักต่อทรัพยากร ที่ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มากที่สุด และสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุดด้วยนั้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมก่อสร้าง สามารถนำแนวทางการบริหารจัดการหรือข้อมูลสารสนเทศจากการวิจัยนี้ ไปปรับใช้ในการจัดทำแผนการดำเนินงาน การกำหนดกลยุทธ์ในการมุ่งสู่อุตสาหกรรมก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการวัสดุก่อสร้างอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการวัสดุเหลือใช้จากการก่อสร้างให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ การจัดการขยะจากการก่อสร้างตามมาตรฐานสากล การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมก่อสร้างไปสู่ความยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ความรู้และความตระหนักของบุคลากร มีความสำคัญต่อการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด และลดการสร้างมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ ดังนั้น ควรมีการวิจัยที่พัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือ

2.1 ควรมีการวิจัย การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้จากโครงการก่อสร้างที่มีพื้นที่ดำเนินการขนาดใหญ่ เพื่อนำไปใช้สำหรับการประเมินองค์กรที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมก่อสร้าง

2.2 ควรมีการวิจัย รูปแบบการฝึกอบรมให้ความรู้และเสริมสร้างความตระหนักและทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการใช้วัสดุก่อสร้างแก่บุคลากรในองค์กรที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมก่อสร้าง

เอกสารอ้างอิง

- ณิรดา พิชยะปัญญา. (2561). การศึกษาการจัดการขยะจากเศษวัสดุก่อสร้างในโครงการ กรณีศึกษา Miyaki Seki Factory. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 1(3), 36.
- ตรีทิพย์ ปทุมมณี และ ปิยะนุช เวทย์วิวัฒน์. (2561). ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะก่อสร้างของผู้รับเหมาในประเทศไทย. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 56, หน้า 271–278. สาขาวิทยาศาสตร์และพันธุวิศวกรรม, สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์, สาขาอุตสาหกรรมเกษตร, สาขาททรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

เทพฤทธิ์ มนต์แก้ว และจรงค์ ผลิตประเสริฐ. (2563). *การจัดการเศษวัสดุในโครงการก่อสร้างอาคารสูง: กรณีศึกษาโครงการแอสคอตแอมบัสซีสาทร*. เอกสารการประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 25 วันที่ 25-27 กรกฎาคม 2563, ชลบุรี.

วาสนา อุทัยแสง. (2559). *การตระหนักรู้การบริหารความเสี่ยงและการนำการบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติของบุคลากร*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วินัย วีระพัฒนานนท์. (2562). *หลักการสอนสิ่งแวดล้อม*. พิษณุโลก: การพิมพ์ดอกทศอม.

สุรศักดิ์ ปริญญารัตน์ชัย. (2544). *แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ*. สืบค้น 1 มิถุนายน 2556, จาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Rec_Man/Teerin_P.pdf

อักษร สวัสดิ์. (2542). *ความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย: กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ผลการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ ที่ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตซอล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

Effect of Learning Management by using Davies Instructional Model to Basic Skills of Futsal Mathayomsuksa 5 Students

ชัยวัฒน์ อันปัญญา¹ และ ญดา ธาดานัฐภักดิ์²

Chaiwat Anpanya¹ and Yada Thadanatthaphak²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{1,2}Faculty of Education Mahasarakham University, Thailand

E-mail: ¹63010582006@msu.ac.th; ¹thanarat.s@msu.ac.th

Received May 22, 2022; Revised July 8, 2022; Accepted May 24, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตซอล ของนักเรียนก่อนและหลังการฝึก เทียบเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ 8 แผน 2) แบบวัดทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตซอล 3) แบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.14/92.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตซอล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 73.63 หลังเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 92.24 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติพื้นฐานกีฬาฟุตซอล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์; ทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตซอล

Abstract

This Article aimed to study (1) to develop of Learning Management by using Davies Instructional Model to pass the criteria 80 percent (2)) to compare Basic Skills of Futsal before and after using for Student's criteria 80 percent. and (3) study the satisfaction on Learning Management by using Davies Instructional Model. The sample of this research were mathayomsuksa 5 students Buraphaphittayakhan Municipal School, Mueang Maha Sarakham Municipality selected with purposive sampling. The research instruments consisted of 1) Plans for Learning Management by using Davies Instructional Model, with 8 Plans 2) Basic Skills of Futsal Test. 3) Satisfaction Survey. The statistics which were used to analyze the data were percentage, average, and standard deviation. The research results were found as follows;

1. The efficiency of the Plans for Learning Management by using Davies Instructional Model was 91.14/92.24 which was higher than the expected criteria.

2. Mathayomsuksa 5 students' who attended the activities had their average scores in basic skills of futsal practical higher than before attending the activities.

3. Overall satisfaction, at most levels among students with the learning management by using Davies Instructional Model

Keywords: Davies Instructional Model for Practical Skill; Basic Skills of Futsal

บทนำ

ฟุตซอลเป็นกีฬาสากลที่ได้รับความนิยมในหมู่ของประชาชนคนไทยทั่วไปเป็นอย่างมากและเป็นที่กีฬาที่ได้รับความนิยมทั่วโลก เนื่องจากฟุตซอลเป็นกีฬาที่สนุกสนาน ตื่นเต้นเร้าใจในทุก ๆ นาทีของการแข่งขันและสามารถจัดการแข่งขันได้ตลอดทั้งปีแข่งขันได้กับทุกสภาพอากาศ ในปัจจุบันฟุตซอลได้มีการพัฒนาไปมากไม่ว่าจะเป็นในด้านระบบการเล่น ทักษะต่าง ๆ ที่ได้นำมาผสมผสานกันเป็นกีฬาประเภททีมที่ดูแล้วสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยมีกติกาเป็นตัวควบคุมการแข่งขัน ซึ่งฟุตซอลเป็นกีฬาที่มีลักษณะการเล่นเหมือนฟุตบอล แต่เป็นการเล่นในร่มที่สนามแข่งขันมีขนาดเล็ก การเล่นฟุตซอลจะแบ่งออกเป็น 2 ทีม โดยแต่ละทีมมีผู้เล่นทั้งหมด 5 คน รวมผู้รักษาประตูทีมละ 1 คน ดังนั้นกีฬาฟุตซอลจึงเป็นกีฬาที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา (ประพันธ์ เปรมศรี และไมตรี กุลบุตร, 2548) นอกจากนี้ฟุตซอลเป็นกิจกรรมทางพลศึกษาประเภทหนึ่งที่ใช้เป็นกิจกรรมการออกกำลังกายและช่วยส่งเสริมพัฒนาร่างกายให้เกิดความแข็งแรง ก่อให้เกิดความสามัคคี ฟุตซอล จัดเป็นกีฬาประเภททีมซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้

สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้พลศึกษาโรงเรียน รายวิชา พ 31102 ฟุตซอล ได้กำหนดเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการจัดการเรียนรู้พบว่า ด้านผู้เรียนถึงแม้ว่านักเรียนจะสามารถปฏิบัติการเล่นกีฬาชนิดนี้ได้แต่ส่วนใหญ่ยังขาดการใช้ทักษะพื้นฐานอย่างถูกต้อง เช่น ทักษะการส่งลูกบอล ทักษะการเลี้ยงลูกบอล ทักษะการหยุดหรือรับลูกบอล และการยิงประตู เป็นต้น ด้านสื่อการสอนถึงแม้โรงเรียนจะได้จัดซื้อหนังสือของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ แต่ยังไม่เพียงพอและตรงกับความต้องการของนักเรียนและครูผู้สอน ด้านครูผู้สอน ครูยังใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย นักเรียนขาดการแสวงหาความรู้และความร่วมมือกันในการเรียนรู้ จากสภาพดังกล่าวเมื่อนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันความสามารถด้านกีฬาของหน่วยงานต้นสังกัด พบว่า กีฬาฟุตซอลเป็นกีฬาที่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จในการแข่งขันไม่ได้รับรางวัลและไม่สามารถเป็นตัวแทนเข้าร่วมการแข่งขันในระดับที่สูงขึ้น (โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร, 2558) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการการสอนทักษะปฏิบัติพื้นฐานกีฬาฟุตซอล พบว่ามีการศึกษาผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่องทักษะฟุตซอลขั้นพื้นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองลานพัฒนาจินตาคักดีอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร (เย็นฤดี ฟิงดี, ลัดดาวัลย์ แก้วใส และรังสรรค์ไพฑูรย์, 2562) การพัฒนารูปแบบการใช้ชุดแบบฝึกทักษะกีฬาฟุตซอล รายวิชาพลศึกษา (ฟุตซอล) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองข่า (ครูประชา วิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 (อุษณีย์ ขวางนุกุ่ม, 2562) การพัฒนาชุดฝึกทักษะกีฬาฟุตซอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ราเชิด คักดีวิเศษ, ประยูร บุญใช้ และ ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์, 2556) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุดฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมพื้นฐานการเล่นฟุตซอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (วุฒิกษณ์ กอบบุญ, 2561) แต่ยังไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติมาใช้ในการเรียนรู้สำหรับกีฬาฟุตซอล

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัตินั้น ต่างจากการสอนในรายวิชาที่เป็นทฤษฎีความรู้ทั่วไป ซึ่งต้องคำนึงถึงความหลากหลายของทักษะ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัตินั้นจึงไม่ใช่แค่เพียงบอกเล่าให้ฟังเพียงครั้งเดียว ดังเช่น การบรรยายเนื้อหาความรู้ทั่วไป แต่จะต้องมีวิธีการให้ได้นำความรู้ที่นั้นมาลงใช้หรือฝึกทดลองใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วย (บุปผชาติ ทัพหิกรณ์ และคณะ, 2544; Bloom, 1961) นอกจากนี้ เดวิส (Dave, 1971) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น จุดเด่น คือ มีขั้นตอนที่แสดงถึงการปรับตัวของร่างกาย จุดด้อยคือ 1. ไม่มีการเตรียมความพร้อม 2. ขั้นตอนแรกเป็นการรวมขั้นตอนหลาย ๆ

ขั้นตอนเข้าด้วยกันไม่ได้แยกทักษะย่อย ๆ 3. ไม่มีการปรับเปลี่ยนหรือการสร้างชิ้นงานใหม่ในขั้นตอนสุดท้าย

การศึกษาวิจัยการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาฟิสิกส์ อันน่าจะส่งผลต่อทักษะปฏิบัติพื้นฐานกีฬาสเกตลีลา มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนนักกีฬาสเกตลีลา ของจังหวัดมหาสารคาม เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส ไปใช้สอนในกลุ่มสาระและระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานกีฬาสเกตลีลา ของนักเรียนก่อนและหลังการฝึก เทียบเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติพื้นฐานกีฬาสเกตลีลา กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เพศชายและเพศหญิง จำนวน 40 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 35 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิสตามแนวคิดของเดวิส เรื่องทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอล จำนวน 8 แผน

2. แบบทดสอบทักษะฟุตบอลของ กฤษ บุญกล้า (2558) มาใช้เป็นเครื่องมือใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบทักษะการเตะบอล (มีค่าความเชื่อมั่น 0.97)

2.2 แบบทดสอบทักษะการเตะลูกบอลกระทบฝ่าผนัง (มีค่าความเชื่อมั่น 0.91)

2.3 แบบทดสอบทักษะการเลี้ยงลูกบอล (มีค่าความเชื่อมั่น 0.90)

2.4 แบบทดสอบทักษะการเตะลูกบอลโค้ง (มีค่าความเชื่อมั่น 0.90)

2.5 แบบทดสอบทักษะการยิงประตู (มีค่าความเชื่อมั่น 0.80)

3. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติของเดวิสตามแนวคิดของเดวิส

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Designs) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) โดยมีลักษณะการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 (E1/E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะพื้นฐานฟุตบอล ของนักเรียนก่อนและหลังการฝึก เทียบเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส

ทักษะปฏิบัติฟุตบอล	ด้านกระบวนการ (E ₁) แบบทดสอบ (70)	ด้านผลลัพธ์ (E ₂) (70)
1 การเตะบอล (10 คะแนน)	294	
2 การเตะลูกบอลกระทบฝ่าผนัง (15 คะแนน)	481	
3 การเลี้ยงลูกบอล (15 คะแนน)	462	

ทักษะปฏิบัติฟุตบอล	ด้านกระบวนการ (E ₁) แบบทดสอบ (70)	ด้านผลลัพธ์ (E ₂) (70)
4 การเตะลูกบอลโค้ง (15 คะแนน)	478	
5 การยิงประตู (15 คะแนน)	518	
รวม	2233	2260
$\bar{x}$	63.80	64.57
ร้อยละ	91.14	92.24

จากตารางที่ 1 พบว่า จำนวนนักเรียน 35 คน ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอลท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เท่ากับ 63.80 จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.14 และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอล หลังเรียน เท่ากับ 64.57 จากคะแนนเต็ม 70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.24

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอล ของนักเรียนก่อนและหลังการฝึก เทียบเกณฑ์ร้อยละ 80

ทักษะปฏิบัติ พื้นฐานกีฬา ฟุตบอล	คะแนนแบบทดสอบ (คะแนนเต็ม 70)		ร้อยละ (Percentage)	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
$\bar{x}$	51.54	64.57	73.63	92.24
S.D.	7.01	2.76	10.02	3.94

จากตารางที่ 2 พบว่า จำนวนนักเรียน 35 คน ที่เรียนรู้โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส ก่อนเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 73.63 หลังเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 92.24 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส

ลำดับ	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส	$\bar{x}$	S.D.	ความพึงพอใจ
1	ครูผู้สอนการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ	4.53	0.61	มากที่สุด
2	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของเดวิส	4.41	0.78	มากที่สุด
3	นักเรียนพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดขึ้น	4.44	0.79	มากที่สุด
4	นักเรียนมีความสุขและพอใจกับเนื้อหาที่ครูใช้สอน	4.38	0.78	มากที่สุด

ลำดับ	ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส	$\bar{X}$	S.D.	ความพึงพอใจ
5	ครูผู้สอนมีการสรุปบทเรียน เนื้อหาได้ถูกต้อง และง่ายต่อการเข้าใจ	4.59	0.66	มากที่สุด
6	นักเรียนชอบปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่เพื่อนนำเสนอ	4.50	0.71	มากที่สุด
7	นักเรียนชอบวางแผนในการปฏิบัติทักษะกีฬาฟุตบอล	4.56	0.61	มากที่สุด
8	นักเรียนและเพื่อนสนุกเมื่อได้เรียนรู้และปฏิบัติเป็นกลุ่ม	4.56	0.66	มากที่สุด
9	นักเรียนยินดีเสมอเมื่อได้รวมปฏิบัติกับเพื่อนในกลุ่ม	4.56	0.75	มากที่สุด
10	นักเรียนมั่นใจในการแสดงออกกล้าคิดกล้าทำมากขึ้น	4.47	0.86	มากที่สุด
11	นักเรียนพอใจที่ได้เรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.53	0.66	มากที่สุด
12	นักเรียนเข้าใจในการสาธิตการปฏิบัติทักษะฟุตบอล	4.50	0.75	มาก
13	นักเรียนสามารถเชื่อมโยงทักษะฟุตบอลให้สมบูรณ์ได้	4.35	1.01	มากที่สุด
14	ครูผู้สอนมีการเตรียม อุปกรณ์การฝึกต่างๆ มีเพียงพอต่อการเรียนการสอน	4.44	0.75	มากที่สุด
15	นักเรียนพอใจการวัดและประเมินผลให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด	4.56	0.75	มากที่สุด
16	นักเรียนพอใจที่ได้ทราบคะแนนของตนเองและเพื่อนๆ	4.62	0.49	มากที่สุด
17	นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะกีฬาฟุตบอลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้	4.62	0.55	มากที่สุด
โดยรวม		4.51	0.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, S.D.=0.72)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติพื้นฐานกีฬาฟุตบอล สามารถนำประเด็นที่สำคัญมาอธิบายได้ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส มีค่าเท่ากับ 91.14/92.24 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนจากแบบทดสอบย่อยท้ายแผนคิดเป็นร้อยละ 91.14 และแบบทดสอบปฏิบัติพื้นฐานกีฬาฟุตบอล คิดเป็นร้อยละ 73.63 และ 92.24 ตามลำดับ การที่ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบ

มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังได้ผ่านการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และปรับปรุงแก้ไขแผนการฝึกทักษะปฏิบัติพื้นฐานกีฬาฟุตบอลในกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละแผน ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับเหมาะสมมาก จึงได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริงกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ราจิต คักดีวิเศษ, ประยูร บุญใช้ และภูมิพงศ์ จอมหงส์ พิพัฒน์ (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษพบว่ามีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.80/85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 และสมปรารถนา ทองนาค (2558); บุญรอด ชาดิยานนท์ (2559); สิทธิวรรณ บุญยะมาลิก (2561); ประเดิมชัย เกาแก้ว (2562); อาณัติ อยู่นัด (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติ เช่น กีฬาฟุตบอล แอนด์บอล เปตอง และวิชานาฏศิลป์ ซึ่งสามารถทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติพื้นฐานกีฬาฟุตบอล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยปฏิบัติพื้นฐานกีฬาฟุตบอล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เป็นการจัดกิจกรรมที่นักเรียนชอบ และสนุกสนาน เนื่องจากได้มีการปฏิบัติจริงในภาคสนาม มีการใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหว ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และได้รับคำชมเชยจากเพื่อนและครูผู้สอน ซึ่งจะเห็นจากที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติทักษะกีฬาฟุตบอล นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการปฏิบัติกิจกรรม สนุกสนานกับการเรียนรู้ มีความรัก ความชื่นชม และมีสัมพันธภาพกับเพื่อนในขณะที่เล่นฟุตบอล ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิกษณ์ ก่อบุญ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุดฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมพื้นฐานการเล่นฟุตบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจากใช้แบบฝึกทักษะฟุตบอลแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีทักษะฟุตบอลทั้ง 8 ทักษะ สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากใช้แบบฝึกทักษะฟุตบอลแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการเล่นกีฬาฟุตบอล สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการใช้แบบฝึกกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ย 15.50 คะแนนและหลังจากใช้แบบฝึกแล้วทำคะแนนเฉลี่ยได้ 24.23 คะแนน และอุษณีย์ ขวางนกขุ้ม (2562) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการใช้ชุดแบบฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล รายวิชาพลศึกษา (ฟุตบอล) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองข่า (คุรุประชาวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 ผลการศึกษพบว่าชุดแบบฝึกทักษะกีฬาฟุตบอลรายวิชาพลศึกษา (ฟุตบอล) ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.25/86.53 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ การเปรียบเทียบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดแบบฝึกทักษะกีฬาวอลเลย์บอล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกีฬาวอลเลย์บอล รายวิชาพลศึกษา (วอลเลย์บอล) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ สุเทพ ผลภาค (2550) และดัด นาคกระแสร (2551) ที่ได้อภิปรายผลถึงข้อดีของแบบฝึกทักษะกีฬาวอลเลย์บอล ดังนี้ 1) มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง 2) มีคุณภาพ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ สามารถวัดได้ตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัดจริง 3) มีประสิทธิภาพสามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 4) การฝึกจับ-ส่งลูกบอล การเลี้ยงลูกบอล การยิงประตู นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนได้สูงขึ้น

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิสมีรูปแบบการฝึกที่เหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทักษะฟุตบอลของนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนที่เรียนในรายวิชาฟุตบอล มีความตั้งใจจริงที่จะได้รับการฝึกฝนทักษะตามแนวคิดของเดวิส เพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะกีฬาวอลเลย์บอล และมีความสนใจ ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีของเดวิสมีความน่าสนใจ และมีความหลากหลายในการขั้นตอนการเรียนการสอนกีฬาวอลเลย์บอลที่กล่าวมา สอดคล้องกับประยง กำประโค (2542) กล่าวว่าระดับความรู้สึกพอใจโดยการได้บรรลุผล หรือการได้ตอบสนองในความต้องการ การคาดหวังความปรารถนา ความอยากของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากความชอบ ความสนใจมีทัศนคติที่ดีต่อสถานการณ์หรือสิ่งใด ๆ และเห็นว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์และมีคุณค่า และยังสอดคล้องกับอัมพร ชัยสวัสดิ์ (2553) ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางบวกเป็นความรู้สึกที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาหรือสถานการณ์เปลี่ยนไปซึ่งมีต่อการได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ไพโรจน์ บัวสาย (2551) และนพพล สังข์แก้ว (2551) พบว่า ความรู้มีผลต่อความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะกีฬาวอลเลย์บอล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้สอนเป็นอย่างมาก เพราะทำให้ทราบความสามารถ และความพึงพอใจของนักเรียนชัดเจนขึ้นกว่าการวัดความรู้เพียงด้านเดียว การมองเห็นประโยชน์และความสำคัญ นักเรียนต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลมีประสบการณ์จากการได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และเป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะสมและนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การพัฒนาการฝึกทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอลโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของ เดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนนักกีฬาฟุตบอลของจังหวัดมหาสารคาม เพิ่มมากขึ้นนอกจากนี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการนำกิจกรรมการเรียนรู้อัตนรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสไปใช้สอนในกลุ่มสาระและระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำเสนอผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนควรนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา เพราะเป็นการเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและตอบสนองความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนและนักเรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง

1.2 ครูผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนหลักการ วิธีการ เทคนิคให้เข้าใจก่อนนำมาใช้และควรทำความเข้าใจกับนักเรียน มีการอธิบายขั้นตอน จุดมุ่งหมายในการเรียนและเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้ นักเรียนทุกคนเข้าใจในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันจนเกิดผลสำเร็จทั้งแก่ตนเองและของกลุ่ม เพื่อที่จะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มรูปแบบกิจกรรมการฝึกสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียน ที่หลากหลายและสามารถนำไปพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ดีในกีฬาฟุตบอล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกีฬาอื่น ๆ ที่มีการใช้สมรรถภาพคล้ายคลึงกัน

2.2 ควรศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษาในเรื่องอื่น ๆ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนากีฬาประเภทอื่น ๆ ต่อไป

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอนด้วยการฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล กับการสอนวิธีอื่น เช่น การสอนวิธีปกติ การสอนโดยใช้เกม แบบฝึกเสริมทักษะ หรือบทเรียนสำเร็จรูป ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

กฤษ บัญกล่า. (2558). แบบฝึกทักษะการฝึกกีฬาฟุตบอล. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565, จาก <https://www.kroobannok.com/75474>

- ดัด นาคกระแสร. (2551). การใช้แบบฝึกเสริมทักษะเรื่องกีฬาฟุตบอลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไม้ตะเคียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภุน เขต 2. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565, จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=70182&bcid_id=16
- นพพล สังข์แก้ว. (2551). การพัฒนาโปรแกรมการฝึกกีฬาฟุตบอลสำหรับนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1. สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2565 , จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=14310&bcid_id=16
- บุญรอด ชาดิยานนท์. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ในรายวิชาการปลูกพืชผักสวนครัว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 9(3), 205–218.
- บุปผชาติ ทัพพิกรณ์ และคณะ. (2544). ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประเดิมชัย เกาแก้ว. (2562). ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับจินตภาพที่มีผลต่อความสามารถ ในการโยนลูกเบตองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประพันธ์ เปรมศรี และ ไมตรี กุลบุตร. (2548). ประวัติและการตัดสินกีฬาฟุตบอล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประยง กำประโคน. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนกับโปรแกรมการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพโรจน์ บัวสาย. (2551). รายงานการพัฒนาทักษะกีฬาฟุตบอลโดยใช้สื่อประกอบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 โรงเรียนบ้านอังกัญเสกแอ (ประดิษฐ์ราษฎร์สามัคคี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1. สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2565, จาก <http://www.angkun.net/index.php?>
- เย็นฤดี พิงดี, ลัดดาวัลย์ แก้วใส และ รังสรรค์ โพธิ์พูน. (2562). ผลการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน เรื่องทักษะฟุตบอลขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองลานพัฒนาจินดาศักดิ์. การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ศึกษาคณะที่ 2 (Proceedings).

- ราชิต คักดีวิเศษ, ประยูร บุญใช้ และ ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พัฒน์. (2013). การพัฒนาชุดฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*, 3(2), 27–32.
- วุฒิกษณ์ ก่อบุญ. (2561). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมพื้นฐานการเล่นฟุตบอล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1(3), 67–78.
- สมปรารถนา ทองนาค. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมการฝึกทักษะพื้นฐานกีฬาแฮนด์บอลโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมท่าแฉลง จังหวัดจันทบุรี (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สิทธิวรรณ บุญยะมาลิก. (2561). การพัฒนารูปแบบการสอนดนตรีโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญา ร่วมกับ ทฤษฎีของเดวิส เพื่อส่งเสริมทักษะปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1(1), 13–23.
- สุเทพ ผลภาค. (2550). การสร้างแบบทดสอบทักษะกีฬาฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประจักษ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2565, จาก <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/346747>
- อัมพร ชัยสวัสดิ์. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ การเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- อาณัติ อยู่นัด. (2562). รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิสช่วยพัฒนาชุดกิจกรรมการ ฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2565, จาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=165686
- อุษณีย์ ขวางนุกุ่ม. (2562). การพัฒนารูปแบบการใช้ชุดแบบฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล รายวิชาพลศึกษา (ฟุตบอล) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2565, จาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=172818
- Bloom, B.S. (1961). *Taxonomy of Education Objectives*. New York: David McKay.
- Davies I.K. (1971). *The Management of Learning*. London: McGraw – Hill.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา
ความคงทนในการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา
ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้
แบบสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

A Comparative study of Learning Achievement, Thinking Skill by STEM
Education and Learning Retention by Using The Learning package by
STEM Education with Game-based Learning and Inquiry-based
Learning for Mattayomsuksa one students

ณัฐกฤตา บุญเมืองธนาภา¹, พาที เกศธนากร² และ กรณ์ยพล วิวรรณมงคล³

Natkita Boonmuangthanapha¹, Patee Gasthanakorn² and Karanphon Wiwanthamongkon³

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

^{1,2,3}Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: ¹namteay.somby.nb@gmail.com, ²patee.man@gmail.com, ³karanphon@gmail.com

Received April 30, 2022; Revised September 16, 2023; Accepted September 17, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน 3) ศึกษาทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาของนักเรียน และ 4) ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพมงคลรังษี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้อง ทั้งหมด 57 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการเลือก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ และแบบประเมินทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนา และหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 82.08/86.33

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ที่จัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา กับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา กับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินความคงทนในการเรียนรู้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา กับความคงทนในการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา; ความคงทนในการเรียนรู้; ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา; การจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา; การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

Abstract

This research aimed to study for 1) to develop the learning package by STEM Education. 2) to study students' achievement in science subject. 3) To Study students' thinking skill by STEM Education 4) to Study the learning durability of students. The sample group were selected from 57 students from 2 classrooms of Mattayomsuksa one students of Thepmongkhonrangsri school. The Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi, second semester, Academic Year 2021 using cluster random sampling using the classroom as the unit of choice. The research instruments were a set of learning activities based on STEM education, lesson plan, achievement test and the STEM Thinking Skills Assessment Form. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and t-test with a statistical significance of .05.

The findings:

1. The results of the development and efficacy of the learning package by STEM Education index 82.08/86.33.

2. Results of the study of achievement in science subjects of the students' achievement in science subject that use learning management with the learning package by STEM education with game-based learning were significantly higher than the students' achievement in science subject that use learning management with Inquiry-based Learning at .05 level, and the students' posttest achievement in science subject that use learning management with the learning package by STEM education were significantly higher than pretest achievement at .01 level.

3. The results of the students' thinking skill by STEM education that use learning management with the learning package by STEM education with game-based learning and inquiry-based Learning were significantly at .01 level. The students' thinking skill by STEM education that use learning management for students in Mattayomsuksa one before and after learning management were statistically significant difference at .01 level.

4. The results of the assessment of learning durability found that the students' achievement in science subject after managing learning with the learning package by STEM education for students in Mattayomsuksa one with game-based learning and the learning retention, were no difference.

Keywords: Thinking Skill by STEM Education; Learning Retention; Learning Package by STEM Education; Game-based Learning; Inquiry-Based Learning

บทนำ

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อเติมเต็มศักยภาพให้นักเรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตั้งอยู่บนฐานคิดที่เชื่อว่ารูปแบบการศึกษาแบบดั้งเดิมในช่วงศตวรรษที่ 20 ซึ่งเน้นย้ำแต่การเรียนรู้และท่องจำเนื้อหาในสาระวิชาหลัก ไม่เพียงพออีกต่อไป ในการดำรงชีวิตและการทำงานในโลกศตวรรษใหม่ ภายใต้ความท้าทายใหม่ สำหรับแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นั้น เริ่มต้นจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับการปลูกฝัง “ทักษะ” เช่น ทักษะในการคิดขั้นสูง ทักษะในการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ควบคู่กับ “เนื้อหา” ในสาระวิชาหลักและความรู้อื่น ๆ ที่สำคัญ ผ่านหลักสูตรที่มีลักษณะ กระชับ ช่างคิด และบูรณาการ เพื่อสร้างนักเรียนที่มี “คุณลักษณะ” อันพึงปรารถนาของโลกศตวรรษที่ 21 นั่นคือ รู้จักคิด รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนชีวิต นอกจากนี้การ

เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยังต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับเนื้อหาและวิธีการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้แบบใหม่ (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2556)

ซึ่งระบบการศึกษาในปัจจุบันยังมีปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ ครูผู้สอนไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอาจจะมีผลมาจากครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจที่เพียงพอในสาระสำคัญของทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องสอน และขาดการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน (อภิญา ตันทวีวงศ์, 2557) การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นการพัฒนานักเรียนให้ได้รับทั้งความรู้ กระบวนการทักษะทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนทุกคนควรได้รับการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนวิทยาศาสตร์ มีความสงสัยใคร่รู้เกี่ยวกับโลกธรรมชาติรอบตัว มีความสุขที่จะค้นคว้าสืบเสาะหาความรู้เพื่อที่จะรวบรวมข้อมูล นำไปสู่การวิเคราะห์ผลในการหาคำตอบของคำถาม สามารถตัดสินใจด้วยการใช้ข้อมูลอย่างมีเหตุมีผล สามารถสื่อสารคำถาม คำตอบของคำถาม ข้อมูล และสิ่งที่ทำการค้นคว้าพบจากการเรียนรู้ให้ผู้ที่สนใจเข้าใจได้ เมื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) พบว่า ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับสะเต็มศึกษาที่หมายถึงการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนั้นสะเต็มศึกษาจะเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยเป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการใน 3 สาระ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เนื่องจากไม่มีสาระวิศวกรรมศาสตร์จึงใช้การสอดแทรกกระบวนการออกแบบทางวิศวกรรม เข้าไปใน 3 สาระดังกล่าว (จำรัส อินทลาภาพร และคณะ, 2558)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา สามารถที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยการสร้างชุดกิจกรรมมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริงคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาของนักเรียนสูงขึ้น และนักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน พร้อมทั้งช่วยให้นักเรียนมีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นทางเลือกให้เพื่อนครูผู้สอนสามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ไปปรับใช้หรือเป็นแนวทางในการผลิตชุดกิจกรรมการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป ดังนั้นบทความนี้นำเสนอ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์จากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

3. เพื่อศึกษาทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

4. เพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

1. ชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ชัยยงค์ พรมวงศ์ (2545) และบุญเกื้อ ครอบกาเวช (2545) นำเสนอการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย แนวคิดหลัก 5 แนวคิด ได้แก่ 1) ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) การจัดประสบการณ์ให้นักเรียนด้วยการใช้ความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ 3) การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในรูปของการจัดระบบการใช้สื่อการสอนหลายอย่าง 4) ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อมเดิม และ 5) การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา

ราตี ทองสวัสดิ์ (2553) และอารี เกษมรัตน์ (2553) เสนอแนวคิดในเรื่องการนำเกมการศึกษาไปใช้ เพราะเด็กจะสังเกตสิ่งที่ใหญ่ก่อน เมื่อเด็กมีความสังเกตจดจำมากขึ้น จึงจะให้เด็กได้สังเกตส่วนย่อย ๆ หรือส่วนละเอียดมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้น จึงควรให้เด็กได้เล่นเกมที่มีความยากเพิ่มขึ้น เพื่อให้เด็กรู้จักคิด รู้จักสังเกต จดจำ อย่างมีเหตุผลมากขึ้น

3. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2556); สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2543); ทิศนา แคมมณี (2552) ได้เสนอแนวคิดในการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement), ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration), ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation), ขั้นที่ 4 ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นที่ 5 ขั้นประเมิน (Evaluation)

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุมิตร สำแดงสาร (2546) และล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2553) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ความสามารถในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่ง วัดได้จากความสามารถในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชานั้น ๆ

5. ทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา

รักษพล ธนานุวงศ์ (2556) และอภิสิทธิ์ ธงไชย และคณะ (2555) เสนอว่า สะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระวิชา เป็นการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดพัฒนาการด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวการพัฒนาคนให้มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 โดยประกอบด้วยวิทยาศาสตร์ (S), เทคโนโลยี (T), วิศวกรรมศาสตร์ (E) และคณิตศาสตร์ (M)

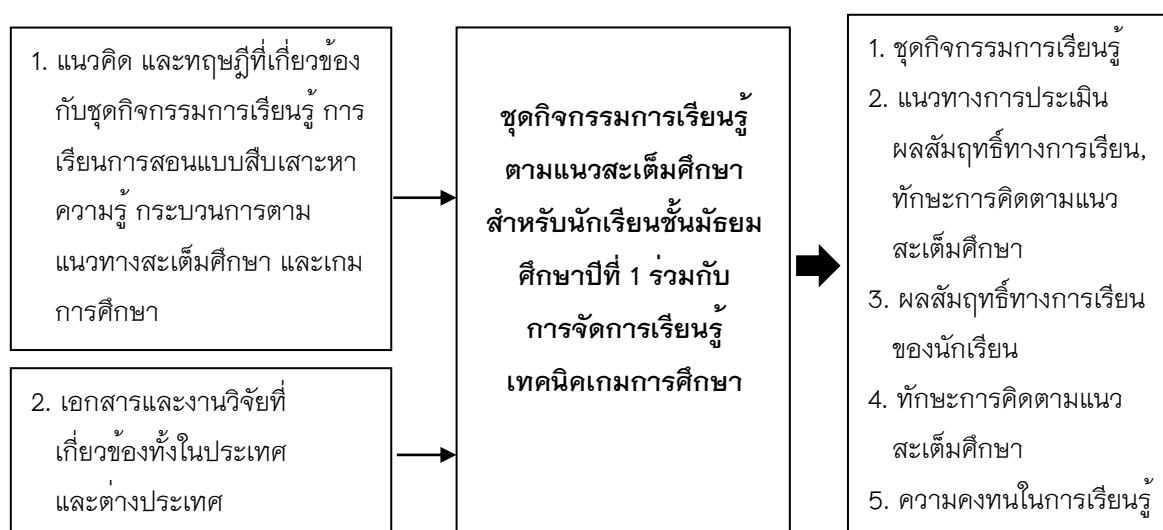
6. ความคงทนในการเรียนรู้

ทิพรัตน์ สัตระ (2549) และ วรรณภา สายมาตย์ (2560) กล่าวว่า ความคงทนในการเรียนรู้เป็นความสามารถในการเก็บรักษาและสามารถระลึกได้ถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา เมื่อเจอสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถนำประสบการณ์ที่รับรู้มานั้นนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา มาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริงคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาของชัยยงค์ พรมวงศ์, วัชชิตตระการ และรักษพล ธนานุวงศ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบการดำเนินการวิจัยที่ใช้ในพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 ห้อง ทั้งหมด 184 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้อง ทั้งหมด 57 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มจำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/9 เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/10 เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 27 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

2. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบแผนการวิจัยแบบ Pretest–Posttest Control Group Design ซึ่งมีลักษณะรูปแบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และมีการวัดผลโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน (ชูศรี วงศ์รัตน์ และองอาจ นัยพัฒน์, 2552)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หน่วยที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงลมฟ้าอากาศ บทที่ 1 ลมฟ้าอากาศรอบตัว จำนวน 6 เล่ม ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.79/85.00

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดลองจำนวน 6 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 26 ชั่วโมง

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย 0.43 – 0.80, ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.31 – 0.82 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.912

3.4 แบบประเมินทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา เป็นแบบอัตนัย ประเมินตามตัวชี้วัด 6 ตัวชี้วัด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.717

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการทดลอง

4.2 ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน 8 ชั่วโมง/สัปดาห์ เป็นเวลา 26 ชั่วโมงคิดเป็น 4 สัปดาห์

4.3 หลังจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) ชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ และทำแบบประเมินทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา ชุดเดียวกับแบบประเมินก่อนเรียน

4.4 หลังจากทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเมินทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฯ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์ดังนี้

5.1.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่า t แบบอิสระ (t -test independent)

5.1.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้ค่า t แบบไม่อิสระ (t -test dependent)

5.1.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน และความคงทนในการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้ค่า t แบบไม่อิสระ (t -test dependent)

ผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภายในชุดกิจกรรมประกอบด้วย ใบความรู้ ใบกิจกรรม และการวัดและประเมินผล โดยครอบคลุมเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หน่วยที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงลมฟ้าอากาศ บทที่ 1 ลมฟ้าอากาศรอบตัว จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 บรรยายอากาศของเรา เล่มที่ 2 อุณหภูมิอากาศ เล่มที่ 3 ความกดอากาศและลม เล่มที่ 4 ความชื้น เล่มที่ 5 เมฆและฝน เล่มที่ 6 การพยากรณ์อากาศ ผลการหาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน (E1) มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 82.08 และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (E2) มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 86.33 แสดงว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 82.08/86.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ จากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นไปตามสมมติฐานวิจัยข้อที่ 2.1

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2.2

3. ผลการศึกษาศึกษาทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา จากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

3.1 ผลการทำแบบประเมินทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา หลังการจัดการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา กับนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

ทักษะการคิดตาม แนวสะเต็มศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t-test	Sig.
กลุ่มทดลอง	30.00	24.00	19.73	0.74	40.51	22.92**	.00
กลุ่มควบคุม	27.00	24.00	13.26	1.29			

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา ระหว่างนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา กับนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา สูงกว่าคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาของนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3.1

3.2 ผลการทำแบบประเมินทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา แบบอัตนัย ก่อนเรียนและหลังเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาก่อนและหลังการเรียนรู้ ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา

ทักษะการคิดตาม แนวสะเต็มศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)	คะแนน เต็ม	$\bar{x}$	S.D.	df	t-test	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	30.00	24.00	13.03	1.25	29	38.54**	.00
คะแนนหลังเรียน	30.00	24.00	19.73	0.74			

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทักษะการคิดหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3.2

4. ผลการประเมินความคงทนในการเรียนรู้ หลังจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความคงทน หลังทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเวลา 2 สัปดาห์ เกณฑ์กำหนดที่ร้อยละ 70

ตารางที่ 3 ผลประเมินความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา

ความคงทน ในการเรียนรู้	จำนวน นักเรียน (คน)	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ (เทียบกับ 25.03)	df	t-test	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	30.00	25.03	2.03	100.00	29	1.65	.11
คะแนนหลังเรียน	30.00	24.63	1.79	98.40			

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่าไม่แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา ความคงทนในการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ เทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยสามารถนำผลมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. ผลการหาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน (E1) มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 82.08 และคะแนนแบบทดสอบหลังเรียน (E2) มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 86.33 แสดงว่า การพัฒนาชุดกิจกรรม การเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 82.08/86.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ สามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาณุวัฒน์ เปรมปรี (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ระบบนิเวศน้ำจืด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประเทียวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้ การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ระบบนิเวศน้ำจืด ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.53/82.98 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และสุณัชชา เดชสุภา (2558) จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนา ชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง หน่วยของสิ่งมีชีวิต สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.44/86.22

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการ เรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา กับนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2.1 ทั้งนี้เป็น เพราะว่าการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษาช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และสนุกสนานในการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ สร้างขั้นตอนแนวทางในการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบ ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของกับ สุทธาวรรณ ภาณุรัตน์ (2553) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะเพิ่มขึ้น และสูงขึ้นในช่วงปลาย เนื่องจากนักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึมซับ ผึกฝน และพัฒนาทักษะ ความสามารถจากการทำลงมือทำกิจกรรมที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการ

ทางด้านความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ตรงตามจุดมุ่งหมาย และจริยา กำลังมาก (2558) การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ วิชา ชีววิทยา เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ชีววิทยา เรื่องระบบต่อมไร้ท่อ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาระหว่างนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคเกมการศึกษา กับนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฯ สูงกว่าคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาของนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3.1 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาที่ผสมผสานร่วมกับเทคนิคเกมการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ สร้างขั้นตอนแนวทางในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจาร์ส อินทลาภาพร และคณะ (2558) ที่กล่าวว่า ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาด้วยตนเองก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียน เป็นการทดลองนำร่องก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้จริงให้นักเรียน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของผลการปฏิบัติการทดลอง ซึ่งจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจลึกซึ้งในการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา

และผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฯ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3.2 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ร่วมกับเทคนิคเกมการศึกษา, ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ และการฝึกฝนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษาซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณธนะ บัดชา (2559) กล่าวว่า ทักษะทางด้านสะเต็มศึกษาที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติ โดยใช้แบบวัดทักษะทางด้านสะเต็มศึกษา พบว่า ทักษะทางด้านสะเต็มศึกษาโดยรวมหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมานะ อินทรสว่าง (2556) พบว่า ทักษะทางด้านสะเต็มศึกษาของนักเรียน ที่ได้ประเมินจากแบบวัดทักษะสะเต็มศึกษาซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ด้วยชุดทดลองสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้ากระแสตรง สูงกว่าระดับดี

4. ผลประเมินความคงทนในการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 98.40 เป็นไปตามเกณฑ์กำหนดที่ร้อยละ 70 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง มีสถานการณ์

ให้แก่ปัญหาตามขั้นตอนของสะเต็มศึกษา และการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความคงทนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2555) กล่าวว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยครูอาจนำนักเรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหาอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือก ทำให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิสา กองเสน (2558) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังความคิด มีคะแนนเฉลี่ยความคงทนในการเรียนรู้หลังเรียนเมื่อผ่านไป 2 สัปดาห์สูงกว่าเกณฑ์ คือ ร้อยละ 70 ของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เพราะการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติทำให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภายในชุดกิจกรรมประกอบด้วย ใบความรู้ ใบกิจกรรม และการวัดและประเมินผล โดยครอบคลุมเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการทดลองจำนวน 6 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 26 ชั่วโมง มีลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ดังนี้คือ 1) ระบุปัญหา 2) รวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 3) ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา

4) วางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา 5) ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหา หรือชิ้นงาน และ 6) นำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน

สรุป

ผลการศึกษาพบว่า ค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 82.08/86.33 โดยผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าของนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดตามแนวสะเต็มศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าคะแนนของนักเรียนที่เรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ และผลประเมินความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม พบว่าไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา พบว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่ไม่คุ้นเคย ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือครูเกี่ยวกับการขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างละเอียด ตลอดจนเตรียมสื่อ และฝึกทักษะในการใช้สื่อ อุปกรณ์ในการสอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนให้คุ้นเคย และเกิดความชำนาญ จึงจะทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา พบว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนที่จะนำไปใช้อาจปรับเปลี่ยน หรือยืดหยุ่นกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนในชั้นเรียนได้

1.3 ผลจากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา พบว่า ผู้เรียนไม่ชำนาญในการคิดขั้นตอนตามแนวสะเต็มศึกษา ดังนั้นครูผู้สอนควรกำชับนักเรียนให้ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน หรือให้คำชี้แนะให้นักเรียนเข้าใจในแต่ละขั้นตอน จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นระบบที่สำคัญ คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น ๆ และแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยควรให้ความสำคัญกับกระบวนการตามแนวสะเต็มศึกษา 6 ขั้นตอน สำหรับ

ประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- จริยา กำลังมาก. (2558). การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ วิชาชีววิทยา เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคการแบ่งกลุ่มแบบกลุ่มสัมพันธ์ (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จำรัส อินทลาภาพร และคณะ. (2558). การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา สำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษา. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 8, 62–66.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8–15. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูศรี วงศ์รัตน์ และองอาจ นัยพัฒน์. (2552). แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองและสถิติวิเคราะห์: แนวคิด พื้นฐาน และวิธีการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2550). นวัตกรรมการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: เอส อาร์ พรินติ้ง.
- ภาณุวัฒน์ เปรมปรี. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องระบบนิเวศน้ำจืดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประเทียบวิทยาทาน จังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มานะ อินทรสว่าง. (2556). รายงานการใช้นวัตกรรม ชุดทดลองสำหรับจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา เรื่อง ไฟฟ้ากระแสตรง. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- รักษพล ธนาวงศ์. (2556). เรียนรู้สภาวะโลกออนไลน์ด้วยSTEM Education แบบบูรณาการ. *สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)*, 41, 182.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2553). แนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). เทคโนโลยีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณภา สายมาตย์. (2560). การปฏิบัติการพัฒนาการเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อพัฒนาความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง การสังเคราะห์ด้วยแสง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาจะหลวยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

วันวิสา กองเสน. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่องอาณาจักรของสิ่งมีชีวิต ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2556). ครูวิทยาศาสตร์มืออาชีพแนวทางสู่การเรียนรู้การสอนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: อินเทอร์เน็ตเคอร์เนลเคชั่นซ์พพลายส์.

มาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา

The Administration Standards of Partnership School

สุภาวดี มิสุนา

Supavadee Misuna

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
Education Administration, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand
E-mail: pavadee1967@gmail.com

Received June 9, 2022; Revised September 8, 2023; Accepted September 15, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา 2) ผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยใช้ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหน่วยวิเคราะห์ ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน มีผู้ให้สัมภาษณ์โรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และ แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนและตัวแทนผู้ร่วมพัฒนาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนารุ่นที่ 1 และ 2 จำนวน 102 โรงเรียน สถิติที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

1. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 16 ด้าน และ 98 ตัวบ่งชี้ คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มี 2 ด้าน 20 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มี 9 ด้าน 46 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 5 ด้าน 32 ตัวบ่งชี้

2. ผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 186 คน เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้ ส่วนอีก 3 ตัวบ่งชี้ คือมาตรฐานที่ 1 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 4 บริหารงานวิชาการเชิงธุรกิจ เห็นด้วย 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.11 ไม่เห็นด้วย 130 คน คิดเป็นร้อยละ 69.89 และตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารคุณภาพสถานศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นด้วย 120 คน คิดเป็นร้อยละ 64.52 ไม่เห็นด้วย 66

คิดเป็นร้อยละ 35.48 และมาตรฐานที่ 2 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศภายในโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา เห็นด้วย 170 คิดเป็นร้อยละ 91.39 ไม่เห็นด้วย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.61 ตามลำดับ

คำสำคัญ: มาตรฐานการบริหาร; โรงเรียนร่วมพัฒนา

Abstract

The research's objectives were to find: 1) Partnership school administration standards and indicators, and 2) Partnership school confirmation results for administration standards and indicators. Three primary schools served as the unit of analysis. Under the Office of the Basic Education Commission and the informant by each school, there were four people: the Director of the school, the Deputy Director of the school, the teacher, and the school of Education Commission. A semi-structured interview and an opinionnaire were Developed and used as tools for integrating the experts' opinions and perspectives. The Experts were 102 primary schools, who attended the partnership schools project generated by the Office of the Basic Education Commission. Frequency, percentage and content analysis were used in the statistical analysis.

The research findings of this research were to follow:

1. Standards and administrative indicators for partnership schools consist of 3 standards, 16 aspects, and 98 indicators., The first standard, student quality, 2 aspects, 20 indicators. The second standard, 2) Administration and management, 9 aspects, 46 indicators. The third standard, 3) The process of teaching– and learning process, which attaches great that focuses on importance to learners, 5 aspects, 32 indicators.

2. The confirmation of the standard and the indicators for the administration of the partnership schools, 186 experts or 100 percent agreed with the 95 indicators, while the other three indicators in standard 1, aspects 2, indicator 4, Administration Academic business, 56 experts or 30.11 percent agreed with the finding, and 130 experts or 69.89 percent disagreed with the finding. The indicator 5, Supervision and monitoring of educational school quality management by Board of Basic Education Institutions were agreed with the finding, 120 experts or 64.52 percent While 66 experts or 35.48 percent were disagreed and the standard 2, aspects 2, indicator 5, Internal supervision by participation of partnership, 170 experts or 91.39 percent were disagreed with the finding, and 16 experts or 8.61 percent agreed with the finding.

Keywords: Administration Standards; Partnership School

บทนำ

นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประเทศไทยปฏิรูปการศึกษารอบแรก (พ.ศ. 2542–2552) โดยเริ่มเกิดกฎหมายประกอบอีกหลายฉบับที่มุ่งหวังให้การศึกษาของไทยได้รับการปฏิรูปทุกมิติตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นับตั้งแต่ปรับโครงสร้างการบริหาร การกระจายอำนาจ จนถึงเรื่องที่สำคัญที่สุด คือ การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเตรียมสังคมไทยเข้าสู่โลกยุคใหม่โดยมุ่งสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงและทุนทางปัญญาที่จะนำประเทศไทยให้อยู่รอดในสังคมไทยยุคใหม่ที่มีความรู้เป็นปัจจัยหลักของทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคมการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552–2561) ซึ่งเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) เป็นเจ้าภาพในการจัดทำกรอบของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งสรุปประเด็นของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษ ที่ 2 ได้แก่ 1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย 2) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม แต่ผลปรากฏในด้านคุณภาพการศึกษายังต่ำและดิ่งลงซึ่งสวนทางกับการลงทุนการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลให้คุณภาพด้าน (Pissuwan, 2019) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้ตระหนักถึงแนวคิดการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในสังกัดจากแนวทางที่รัฐบาลจัดตั้งโครงการสานพลังประชารัฐ โดยมีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนและยกระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดยุทธศาสตร์ระดับการศึกษา 10 ด้าน เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน คือ 1) พัฒนาระบบข้อมูลสถานศึกษาและผลการศึกษาที่เปิดเผยสู่สาธารณะ 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลเพื่อให้โรงเรียนทั่วประเทศได้เข้าถึงแหล่งสาระความรู้และมาตรฐานการศึกษาจากทั่วโลก 3) พัฒนาหลักสูตรและคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองและมีการคิดวิเคราะห์ 4) ส่งเสริมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตสาธารณะ 5) พัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 6) สร้างแรงจูงใจให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน 7) พัฒนาความร่วมมือและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ 8) ยกย่องทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียน 9) พัฒนาและส่งเสริมผู้นำ รุ่นใหม่เข้าร่วมพัฒนาโรงเรียน 10) พัฒนาศูนย์การศึกษางานค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาเทคโนโลยีแห่งอนาคตในระดับภูมิภาค และต่อมากระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้มีการจัดการศึกษาในรูปแบบโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School Project) ซึ่งเป็นส่วนขยายของโรงเรียนประชารัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ให้ความสำคัญอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนภายใต้การสนับสนุนทรัพยากรและการบริหารที่จำเป็นและเหมาะสมจากผู้สนับสนุน ซึ่งประโยชน์ที่สถานศึกษาจะได้รับ แต่จากผลการศึกษาวิจัยของจัดุพร แวไธสง ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียน

ร่วมพัฒนา (Partnership School) จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของกลุ่มชุมชนในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง และประเด็นเรื่องร่วมกันกำหนดนโยบายและวางแผนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด เช่นเดียวกับศิริรินทร์ทิพย์ วรรณภักตร์, สาธร ทรัพย์รวงทอง และ ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การส่งเสริมการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผ่านกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านการบริหารงานงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาทักษะการผลิตสื่อนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอรวมมรดกทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การกำหนดขอบเขต มอบหมาย อำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบได้อย่างชัดเจน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน พบว่า ปัญหาสูงสุด คือ การส่งเสริมภูมิปัญญาในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ประกอบกับกลุ่มโรงเรียนร่วมพัฒนาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนารุ่นที่ 1 และ 2 ยังไม่มีเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้หลักในการเทียบเคียง ซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมหรือผลการปฏิบัติงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในระดับใดระดับหนึ่งที่ถือว่าเป็นคุณภาพที่ประสบความสำเร็จ ทั้งโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการและผู้ร่วมพัฒนา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่องมาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาโรงเรียนร่วมพัฒนา และผู้ร่วมพัฒนาให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา
2. เพื่อทราบผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา

สมมติฐานการวิจัย

1. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาเป็นพหุองค์ประกอบ
2. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา มีความเหมาะสม

การทบทวนวรรณกรรม

1. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 จำนวน 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Office of the Basic Education Commission, 2018)

2. โครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) เป็นโครงการที่คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนตามนโยบาย THAILAND 4.0 ใช้แนวคิดการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้บทบาทความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและบริษัท มูลนิธิ องค์กร หรือสถาบันที่สนับสนุนทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการบริหารให้กับสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนขยายของโรงเรียนภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ในเป้าหมายการพัฒนา 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) การพัฒนาครู 3) การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ 4) การพัฒนาคุณภาพการบริหาร (Office of Basic Education Policy and Planning, 2018)

3. การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) จำนวน 3 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 12 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตที่ไม่เป็นการรบกวน (Unobtrusive Observation) (Supavadee Misuna, 2022)

4. งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาผู้วิจัยได้ศึกษาผลงานของนักวิชาการศึกษานักวิจัยที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับมาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ได้แก่ (Howard & Taylor, 2001); (Joyce et al., 2002); (Epstein et al., 2009); (The Council for Corporate & School Partnerships, 2022); (Sandra, 2005)

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

1. ใช้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เป็นหน่วยวิเคราะห์ ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์โรงเรียนละ 4 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 1 คน และ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 1 คนรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 12 คน ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านหนองเจือก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 2) โรงเรียนบ้านบึงทับแรด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอำเภองาว เขต 1 และ 3) โรงเรียนวัดนาคู (จังหวัดการศึกษา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้วิจัยพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เพื่อยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ผู้วิจัยพัฒนามาจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 3 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบและบรรลุมิติวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย

1. การสัมภาษณ์ด้วยตนเองจากโรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 3 โรงเรียน
2. การเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ Social Distancing ด้วยการสร้างแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Forms เมื่อผู้เชี่ยวชาญตอบกลับมา ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคำตอบที่ตอบกลับมาโดยเลือกผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่ตอบมาครบทั้ง 98 ข้อจึงถือว่าเป็นคำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่สมบูรณ์

โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน มีผู้ให้สัมภาษณ์โรงเรียนละ 4 คน รวมผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น 12 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และการสังเกตที่ไม่เป็นการรบกวน (Unobtrusive Observation) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 ผู้วิจัยประสานกับโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์
- 1.2 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อยื่นขอหนังสือขอความร่วมมือจากโรงเรียนในการสัมภาษณ์

1.3 ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ตามที่นัดหมายด้วยตนเอง และจัดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 2.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google Forms เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้จากผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนารุ่นที่ 1 และ 2 จำนวน 102 โรงเรียนโดยกำหนดให้มีผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็น โรงเรียนละ 2 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนและตัวแทนผู้ร่วมพัฒนารวมทั้งสิ้น 204 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ในการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์โรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 3 โรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. การวิเคราะห์ยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปิด ให้เลือกตอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มี 2 ด้าน 20 ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน มี 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ 7) มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 8) มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพของท้องถิ่นและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ชีวิตประจำวันได้ 9) มีความสามารถในการอ่าน การเขียนภาษาไทย

ด้านที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มี 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ 2) มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด 3) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 4) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย 5) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม 6) การมีทักษะในการแสวงหาความรู้ 7) กล้าแสดงออก มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถนำเสนอผลงานของตนเองต่อสาธารณชน 8) มีพฤติกรรมเชิง

บวกสอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 9) มีภาวะผู้นำ ผู้ตามที่ดี 10) มีความรู้และทักษะการป้องกันตนเองให้มีความปลอดภัย ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 11) มีความสามารถในการประยุกต์ใช้และปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มี 9 ด้าน 46 ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านที่ 1 มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน กำหนดนโยบาย เป้าหมายในการบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม 2) ผู้ร่วมพัฒนาเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเป็นที่ปรึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน 3) มีกระบวนการที่ชัดเจน ที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน 4) ผู้ร่วมพัฒนา ร่วมมือกันกำหนดมาตรฐานการพัฒนาตามความต้องการของผู้รับบริการ 5) ผู้ร่วมพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา

ด้านที่ 2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดเก็บข้อมูลโรงเรียนเชิงลึก 2) จัดตั้งและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 3) พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับนักเรียนและชุมชน 4) บริหารงานวิชาการเชิงธุรกิจ 5) นิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารคุณภาพสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) ประเมินคุณภาพโรงเรียน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ร่วมพัฒนา

ด้านที่ 3 ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) พัฒนาองค์ความรู้ ทักษะในศตวรรษที่ 21 เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างรอบด้านให้ครบทั้งทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะ

ด้านที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทิศทางเดียวกับนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน และจัดทำหลักสูตรการพัฒนา 2) สร้างความตระหนักและพัฒนาความพร้อมของผู้มีส่วนร่วม 3) ปรับเปลี่ยนแนวคิดของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลง 4) ใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ และ 5) นิเทศภายในโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา

ด้านที่ 5 จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้สอดคล้องกับความโดดเด่นของโรงเรียน 2) โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น น่าดู น่าอยู่ 3) มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 4) ผู้บริหารนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ 5) ส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีให้กับชุมชน

ด้านที่ 6 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีครูหรือบุคลากรรับผิดชอบงานด้าน ICT ของโรงเรียน 2) สนับสนุนอุปกรณ์และ

สื่อ ICT เพื่อการศึกษา 3) ผูกอบรมการใช้อุปกรณ์และสื่อ ICT 4) สร้างช่องทางและคลังความรู้ Digital 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการสนับสนุนด้าน ICT

ด้านที่ 7 คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา มี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) มีอุดมการณ์และความมุ่งมั่นพร้อมที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการโรงเรียน 3) แสวงหาโอกาสให้กับครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน 4) สร้างแรงบันดาลใจให้กับครู บุคลากรและผู้ร่วมพัฒนา 5) มีความสามารถในการกระตุ้นทางปัญญา และพัฒนาผู้ร่วมพัฒนา 6) มีความสามารถในการสร้างและพัฒนาทีมงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 7) เป็นผู้นำทำ

ด้านที่ 8 การมีส่วนร่วมของชุมชน มี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม ของโรงเรียน 2) สนับสนุนงบประมาณ และภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) สร้างและพัฒนา แหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนและท้องถิ่น 4) ผู้ปกครองช่วยเหลือผู้เรียนเรื่องกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในและนอกโรงเรียน 5) จัดตั้งกลุ่มผู้ปกครองและเลือกตัวแทนเพื่อร่วมตัดสินใจการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน 6) มีผู้รับผิดชอบการประสานงานกับผู้ร่วมพัฒนา ประเมินผลการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา

ด้านที่ 9 ความโปร่งใสในการบริหารจัดการ มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดทำแผนงาน โครงการในการใช้ทรัพยากร 2) ดำเนินงานในรูปแบบองค์คณะบุคคล 3) รายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 5 ด้าน 32 ตัวบ่งชี้ คือ

ด้านที่ 1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มี 9 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) จัดการเรียนรู้ในรูปแบบ STEM education 2) จัดการเรียนรู้แบบ Active learning 3) จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 5) มีเทคนิคการจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 6) สื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ 7) ผู้ปกครองมีการเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน 8) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และเผยแพร่ผลงานตนเองต่อสาธารณชน 9) มีนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 2 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 5 ตัวบ่งชี้ 1) โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ “ใช้ได้ ใช้เป็น ใช้ต่อยอด” 3) สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้มีความหลากหลาย พรั่งพร้อม และเพียงพอในการใช้งาน 4) ครูมีความสามารถในการออกแบบ สร้างและผลิตสื่อการเรียนรู้ 5) ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ด้านที่ 3 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน 2) ครูผู้สอนวางแผนใช้ข้อมูลนักเรียนอย่างเหมาะสม 3) ครูผู้สอนมีการสะท้อนผลการเรียนรู้เชิงบวก 4) ครูผู้สอนมีความอดทนและยอมรับต่อธรรมชาติพฤติกรรมตามวัยของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ไตร่ตรอง ทบทวน พฤติกรรมตนเอง 5) ครูผู้สอนใช้เทคนิคการอธิบาย แนะนำให้

เหตุผลกับผู้เรียน 6) ครูผู้สอนใช้คำพูดเชิงบวก และมีความอดทนและยอมรับต่อธรรมชาติพฤติกรรมตามวัยของผู้เรียน

ด้านที่ 4 ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ประเมินตามสภาพจริง ตามบริบทโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม 2) ดำเนินถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) เครื่องมือประเมินมีความหลากหลายตรงตามวัตถุประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้ 4) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยในการประเมิน 5) ประเมินพฤติกรรม/กระบวนการทำงาน/ผลงานของผู้เรียน 6) สะท้อนคิดระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู

ด้านที่ 5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ มี 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) วางแผนจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วม 2) ใช้กระบวนการ PLC เป็นกลไกการพัฒนางานของโรงเรียน 3) กำหนดกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม PLC กลุ่มบุคลากรภายในโรงเรียน และกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) จัดทำปฏิทินการจัดกิจกรรม PLC และจัดกิจกรรม PLC ตามปฏิทินอย่างสม่ำเสมอทั้งกลุ่มภายในและกลุ่มภายนอก 5) มีเครือข่ายในการแสดงผลงานผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมแข่งขัน 6) สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน เข้าร่วมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการแข่งขัน

2. ผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้โรงเรียนร่วมพัฒนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 186 คน เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้ ส่วนอีก 3 ตัวบ่งชี้ คือมาตรฐานที่ 1 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 4 บริหารงานวิชาการเชิงธุรกิจ เห็นด้วย 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.11 ไม่เห็นด้วย 130 คน คิดเป็นร้อยละ 69.89 และตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารคุณภาพสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นด้วย 120 คน คิดเป็นร้อยละ 64.52 ไม่เห็นด้วย 66 คิดเป็นร้อยละ 35.48 และมาตรฐานที่ 2 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศภายในโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา เห็นด้วย 170 คิดเป็นร้อยละ 91.39 ไม่เห็นด้วย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.61 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา มีจำนวน 3 มาตรฐาน 16 ด้าน 98 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ด้าน เป็นข้อค้นพบการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาบนพื้นฐานทฤษฎีการบริหารจัดการเชิงระบบหรือแนวคิดเชิงระบบ (System Concept) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่มีความเชื่อว่า การจัดการมีลักษณะต่อเนื่องกัน และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของหน่วยงานย่อยต่าง ๆ กับส่วนรวมทั้งหมด ความสำเร็จในการจัดการขององค์การขึ้นอยู่กับการจัดการของทุกระบบมิใช่กับระบบใดระบบหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เฉพาะมาตรฐาน 3 มาตรฐาน ก็คือ องค์ประกอบในระบบ 3 ส่วน กล่าวคือ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบ แรงงาน เงินทุน ทรัพยากรต่าง ๆ

รวมไปถึงเวลาและสถานที่ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการ(Process) ได้แก่ เทคนิควิธี ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ตัวบ่งชี้แต่ละมาตรฐาน จะพบองค์ประกอบที่อยู่นอกระบบ แต่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบ ได้แก่ ทรัพยากร คือ ปัจจัยด้านบุคลากร เงิน วัสดุ ทรัพยากรธรรมชาติ ความคาดหวัง ได้แก่ ความคาดหวังของโรงเรียนผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ร่วมพัฒนา สุดท้ายคือสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภาวะเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การเมืองและสังคม รวมไปถึงตัวบ่งชี้ที่สะท้อนว่ามีการตรวจสอบอยู่ทุกขั้นตอนของระบบ ในลักษณะที่เรียกว่า Feedback หรือ ข้อมูลย้อนกลับ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แห่งชุมชนทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งเป็นการบอกให้รู้ว่าแต่ละขั้นตอนดีหรือไม่ดีเพียงใด ร่วมกันตรวจสอบว่าผลผลิตหรือคุณภาพผู้เรียนที่ได้มีปริมาณและคุณภาพตรงกับความต้องการหรือไม่ มีส่วนจะต้องปรับปรุงพัฒนาอย่างไร เมื่อวิเคราะห์ตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า สอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2551) และจอห์นสโตน (Johnstone, 1981) ที่ได้จำแนกประเภทของตัวบ่งชี้โดยแบ่งตามทฤษฎีเชิงระบบซึ่งจะประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต เมื่อพิจารณาตามมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และด้านที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สอดคล้องกับ โรช เอ็ม เค และเคลลี เวลลาคอร์ท สโตรบาช (Roche and Kelly Vaillancourt Stronach, 2019) ได้ศึกษาเรื่อง Nine Elements of Effective School Community Partnerships to Address Student Mental Health, Physical Health, and Overall Wellness พบว่าการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต สุขภาพกาย และสุขภาพโดยรวมของนักเรียนนั้น เพื่อให้เกิดผลดีสูงสุดต่อผลการเรียนและสุขภาพของนักเรียน ความจำเป็นที่โรงเรียนและชุมชนต้องทำงานร่วมกัน ผู้ร่วมพัฒนาสามารถช่วยโรงเรียนเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับการเรียนในระดับ วิทยาลัยและการประกอบอาชีพและโรงเรียนมีส่วนร่วมกับผู้ร่วมพัฒนาให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้าน วิชาการ ตัวชี้วัด คือ มาตรฐานคะแนน ผลการทดสอบ ครูสนับสนุนดูแลนักเรียนผลการเรียน ครูใช้วิธีการเชิงบวกด้านการเรียนการสอน อัตราการจบการศึกษา และการอ่านของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3

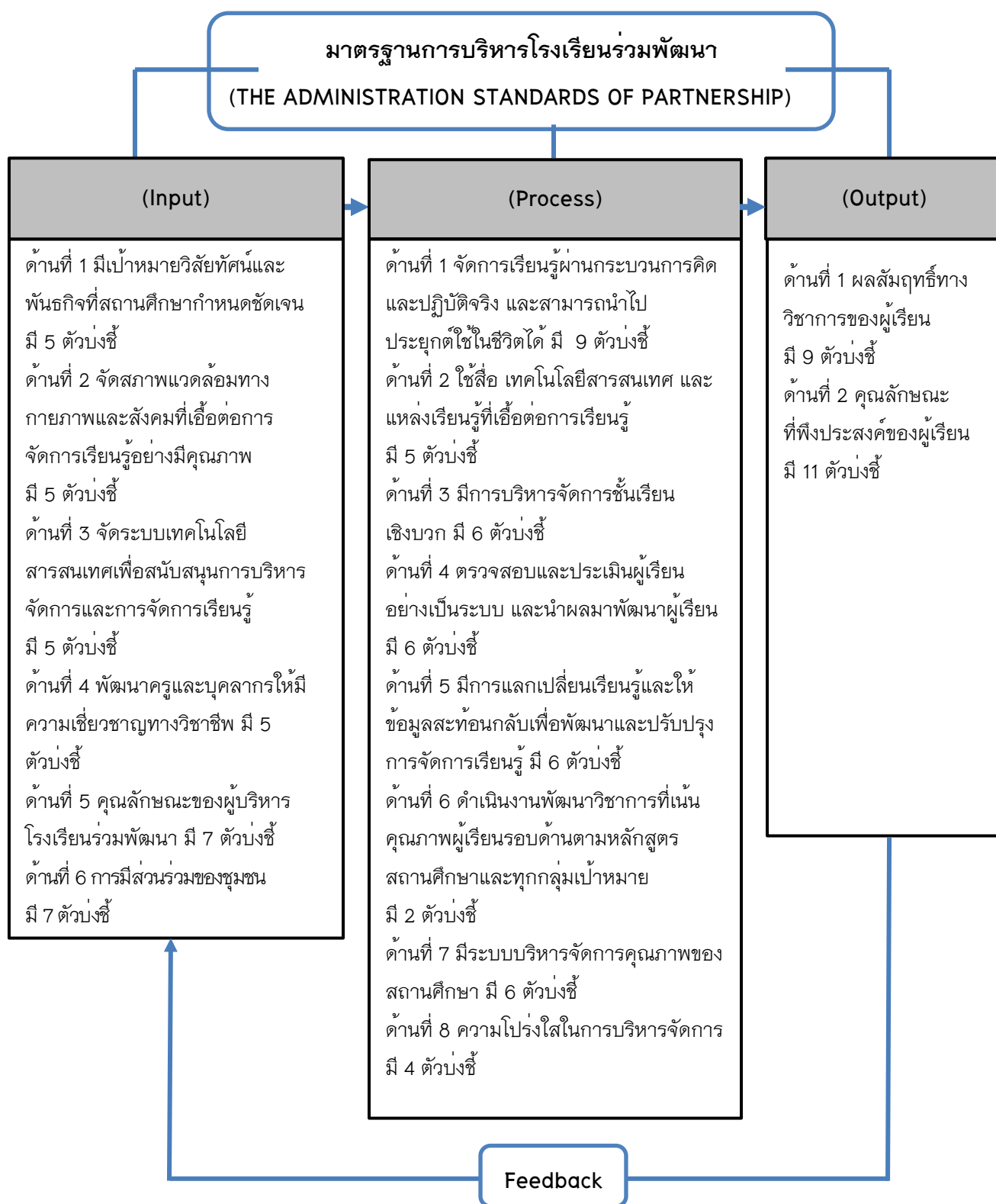
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ การมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนาซึ่งประกอบด้วย ชุมชน ครอบครัวและบุคลากรในโรงเรียนทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เริ่มด้วยจัดทำข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนา เข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการของโรงเรียน และตั้งกลุ่มเครือข่ายในการเข้ามาร่วมพัฒนา มีตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่เข้ามาร่วมตัดสินใจในการบริหารจัดการ เริ่มตั้งแต่ ร่วมกำหนดนโยบาย รวมทั้งความต้องการของผู้รับบริการ กำหนดความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ร่วมสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร กระบวนการพัฒนาทั้งบุคลากรในโรงเรียนและผู้ร่วมพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอปสเทียน เจ แอล และคณะ (Epstein and others, 2009) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง School, family, and community partnerships: Your handbook for action, คิลพาสทริกส์, ชูซาน จอนห์ และ มัลฟอร์ด (Kilpatrick, Johns & Mulford, 2003)

ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Maturing School–community Partnerships: Developing Learning Communities in Rural Australia พบว่า ลักษณะของการเป็นผู้ร่วมพัฒนาที่มีประสิทธิภาพได้ระบุไว้แบบ คือ (1) การสื่อสารที่เปิดกว้างและต่อเนื่องและสื่อสารแบบ 2 ทาง (2) การวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ การตั้งเป้าหมาย และการประเมิน (3) ความมุ่งมั่น (4) การประเมินความต้องการของโรงเรียนและ ผู้เรียน (5) การประสานงาน (6) การจัดสรรทรัพยากรบุคคลอย่างเหมาะสม (7) มุ่งที่กระบวนการ จากทักษะ ความสามารถ และความรู้ที่ (8) การทำงานเป็นทีม (9) ใช้ทักษะและความรู้ของชุมชน ทั้งหมด ประสพการณ์และประโยชน์ในการสร้างการศึกษาที่ดีให้กับกลุ่มผู้เรียน (10) สนับสนุนการวิจัย และประเมินผลเพื่อเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งถือว่าหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนเป็นของทุกคนในชุมชนไม่ใช่ โรงเรียนดำเนินการเพียงลำพัง

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็น กระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ PTA (National Parent Teacher Association, 2015) สมาคมครูและผู้ปกครองแห่งชาติ ได้ศึกษาเรื่อง PTA National Standards for Family–School Partnerships: An Implementation Guide พบว่า กรอบงานความร่วมมือ ระหว่างชุมชนและโรงเรียนที่ให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งที่โรงเรียนและในชีวิต คือ (1) พัฒนา เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพสูงที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้และการพัฒนา เพื่อให้เด็กมีความพร้อมก่อนเข้า เรียน (2) โรงเรียนมีหลักการในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีคุณภาพ มีหลักสูตรที่ ทำทนาย รวมทั้งมีการกำหนดมาตรฐานและความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนไว้สูง (3) นักเรียนมา โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความ (4) วิชาการ ตัวชี้วัด คือ มาตรฐานคะแนนผลการทดสอบ ครูสนับสนุน ดูแลนักเรียน ผลการเรียนรู้ ครูใช้วิธีการเชิงบวกด้านการเรียนการสอน อัตราการจบการศึกษา และการ อ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (5) สุขภาพร่างกายแข็งแรง พัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ โดย เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. ผลการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้โรงเรียนร่วมพัฒนา พบว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 186 คน เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวน 3 มาตรฐาน 16 ด้าน 98 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณามาตรฐานและตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ด้าน เป็นข้อค้นพบการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาบน พื้นฐานทฤษฎีการบริหารจัดการเชิงระบบหรือแนวคิดเชิงระบบ (System Concept) ซึ่งเป็นกระบวนการ บริหารที่มีความเชื่อว่า การจัดการมีลักษณะต่อเนื่องกัน และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้อง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของหน่วยงานย่อยต่าง ๆ กับส่วนรวมทั้งหมด

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อค้นพบการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาบนพื้นฐานทฤษฎีการบริหารจัดการเชิงระบบหรือแนวคิดเชิงระบบ (System Concept) ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่มีความเชื่อว่า การจัดการมีลักษณะ

ต่อเนื่องกัน และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องพึงพาอาศัยซึ่งกันและกันของหน่วยงานย่อยต่าง ๆ กับส่วนรวมทั้งหมด ความสำเร็จในการจัดการขององค์การขึ้นอยู่กับการจัดการของทุกระบบมิใช่กับระบบใดระบบหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เฉพาะมาตรฐาน 3 มาตรฐาน ก็คือ องค์ประกอบในระบบ 3 ส่วน กล่าวคือ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ เป็นปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบ แรงงาน เงินทุน ทรัพยากรต่างๆ รวมไปถึงเวลาและสถานที่ ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยประกอบด้วย 9 ด้าน 46 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการ (Process) ได้แก่ เทคนิควิธี ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งจากผลการศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน 32 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ก็คือ ผลผลิต (Output) เป็นผลที่ได้รับจากปัจจัยนำเข้าและกระบวนการทั้งหมด ประกอบด้วย 2 ด้าน 20 ตัวบ่งชี้

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา (The Administration Standards of Partnership School) ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษามาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนาเป็นแนวคิดการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้บทบาทความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และบริษัท มูลนิธิ องค์กร หรือสถาบันที่สนับสนุนทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการบริหารให้กับสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์โรงเรียนละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ผู้เชี่ยวชาญในการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เข้าร่วมโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา (Partnership School) รุ่นที่ 1 และ 2 จำนวน 102 โรงเรียน โดยตัวแทนในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อยืนยันมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนาโรงเรียนละ 2 คน รวมผู้เชี่ยวชาญที่ยืนยันข้อมูลทั้งสิ้น 204 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 2)แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้ มาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 โดย 1.1) ศึกษาค้นคว้าตัวแปรมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา 1.2) สัมภาษณ์และสังเกตที่ไม่เป็นการรบกวน (Unobtrusive Observation)โรงเรียนร่วมพัฒนาจำนวน 3 โรงเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ขั้นตอน

3 การยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยการรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาโดยมีตัวแทนในการยืนยันมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา จำนวน 204 คน

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 16 ด้าน 98 ตัวบ่งชี้ คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มี 2 ด้าน 20 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มี 9 ด้าน 46 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 3 มี 5 ด้าน 32 ตัวบ่งชี้ โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

การวิจัย เรื่อง มาตรฐานการบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบมาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน 16 ด้าน 98 ตัวบ่งชี้และผลการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 95 ตัวบ่งชี้ อีก 3 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 1 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 4 บริหารงานวิชาการเชิงธุรกิจ เห็นด้วย 56 คน คิดเป็นร้อยละ 30.11 ไม่เห็นด้วย 130 คน คิดเป็นร้อยละ 69.89 และตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศ กำกับ ติดตามการบริหารคุณภาพสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นด้วย 120 คน คิดเป็นร้อยละ 64.52 ไม่เห็นด้วย 66 คิดเป็นร้อยละ 35.48 และมาตรฐานที่ 2 ด้านที่ 2 ตัวบ่งชี้ที่ 5 นิเทศภายในโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพัฒนา เห็นด้วย 170 คิดเป็นร้อยละ 91.39 ไม่เห็นด้วย 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.61 ตามลำดับ ดังนั้นจึงนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์กับการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1.1 การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนร่วมพัฒนา ตัวบ่งชี้เป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพและพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา ตัวบ่งชี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการวิจัยโดยเฉพาะตัวบ่งชี้ที่สามารถใช้แทนลักษณะของระบบการศึกษาในงานวิจัย โดยนำไปใช้วิเคราะห์เพื่อศึกษาวิจัยในแง่มุมต่าง ๆ ตามต้องการได้ถูกต้องและน่าเชื่อถือ ดีกว่าการใช้ตัวแปรเดียวหรือตัวแปรย่อยแต่ละตัว ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์เท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ (องค์ความรู้) ที่สำคัญ คือ

2.1 การวิจัยเชิงนโยบายการขับเคลื่อนโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการขับเคลื่อนโรงเรียนในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา
ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 กลยุทธ์การนิเทศภายในโรงเรียนร่วมพัฒนา

เอกสารอ้างอิง

นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2551). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมิน*. การประชุมวิชาการเปิดขอบฟ้าคุณธรรม
จริยธรรม. วันที่ 29 สิงหาคม 2551 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหา
มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน.

Bureau of Educational Testing.(2020).*Establishing Educational Standards for Educational Institutions*.
Bangkok: N.A. Rattanatrading Partnership Limited.

Epstein, J. L. and others. (2009). *School, Family, and Community Partnerships: Your Handbook for
Action*. 2nd. California: A sage Publications Company Thousand Oaks.

Howard, S. and Taylor, L. (2001). *School-Community Partnerships : A Guide In The School Mental
Health Project*. California: UCLA.

John C. (1998). *Leadership and the Learning Organization in Self Managing School*. Victoria:
University of Melbourne.

Johnstone, J. N. (1981). *Indicators of Education System*. London: McGraw-Hill.

Kilpatrick, S., Johns, S. and Mulford, B. (2003). *Maturing School-Community Partnerships: Developing
Learning Communities in Rural Australia*. Australia: University of Tasmania.

National Parent Teacher Association. (2015). *PTA National Standards for Family-School Partnerships:
An Implementation Guide* (Research Report). National Parent Teacher Association.

Office of the Basic Education Commission. (2018). *Partnership School Project*. Bangkok: Aksornthai
Printing House.

Roche, M. K. and Kelly Vaillancourt Stronach. (2019). *Nine Elements of Effective School Community
Partnerships to Address student Mental Health, Physical Health, and Overall Wellness*.
(Research Report). Institute for Educational Leadership, National.

Sandra, M. (2005). *Analysis of Characteristics of Effective School and Business Partnerships : A Case
Study of a Medium Size Florida District* (Doctoral Dissertation). Florida State University
College of Education.

Misuna, S. (2022). *The Deputy Director of Suphanburi Primary Educational Service Area Office 1*.
Interview, February 18-19, 2022.

Pissuwan, S. (2019). *Problems of Thai Education and the Inferiority of Global Competitiveness*.

Retrieved Jan 10, 2019, From <http://url.us./uKvAV>

The Council for Corporate and School Partnerships. (2022). *A How-to Guide for School–Business*

partnerships. Retrieved March 8, 2019, from [https://outreach.ou.edu/educationalservices/](https://outreach.ou.edu/educationalservices/education/edutas/comprehensive-centers-archive/knowledgebases/response-to-intervention)

[education/edutas/comprehensive-centers-archive/knowledgebases/response-to-intervention](https://outreach.ou.edu/educationalservices/education/edutas/comprehensive-centers-archive/knowledgebases/response-to-intervention)

[knowledgebase/be-aware-of-non-financial-resources/a-how](https://outreach.ou.edu/educationalservices/education/edutas/comprehensive-centers-archive/knowledgebases/response-to-intervention)

เปรียบเทียบการตัดสินใจสินเชื่อรีไฟแนนซ์ที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคาร รัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร

The Compare housing loan refinancing decisions between a
government banks and a commercial banks of customers in Bangkok.

รดา เรณูแย้ม¹ และ บุญญรัตน์ สัมพันธ์วัฒนชัย²

Rada Raenuyaem¹ and Boonyarat Samphanwattanachai²

^{1,2}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

^{1,2}Faculty Business Administration, Stamford International University, Thailand

E-mail: ¹babiepu@gmail.com; ²boonyarat.samphanwattanachai@stamford.edu

Received May 30, 2022; Revised September 15, 2023; Accepted September 16, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดบริการ 2) ปัจจัยด้านคุณภาพบริการ 3) ปัจจัยด้านทัศนคติ และ 4) เปรียบเทียบการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานครผลิตภัณฑ์การส่งเสริมการตลาดและกระบวนการให้บริการ มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สินเชื่ออย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 การวิจัยครั้งนี้แบบผสมผสาน ส่วนแรกเป็นวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คนโดยใช้แบบสอบถาม ส่วนที่สองเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 25 คน โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้สถิติเชิงพรรณนาและทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ปัจจัยคุณภาพการบริการและปัจจัยทัศนคติโดยรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ปัจจัยคุณภาพการบริการและปัจจัยทัศนคติมีอิทธิพลในการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานครแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ปัจจัยคุณภาพการบริการและปัจจัยทัศนคติส่งผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

คำสำคัญ: สินเชื่อรีไฟแนนซ์; ส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's); คุณภาพการบริการ; ทัศนคติ; การตัดสินใจ

Abstract

The purpose of this research was to study The Compare housing loan refinancing decisions between a government banks and a commercial banks of customers in Bangkok. The objectives of this study were 1) service marketing mix factors, 2) service quality factors, 3) attitude factors, and 4) compare the decision to refinance mortgages between government banks and commercial banks of customers in Bangkok. Promotional products. Marketing and service processes has a significant influence on credit selection at the .05 level. This research is a mixed method. The first part was a quantitative research of 400 people using questionnaires. The second part is qualitative research. By conducting in–depth interviews with 25 people by analyzing the content of the data obtained from the interviews. Descriptive statistics were used and hypotheses were tested using multiple regression analysis.

Research findings were as follows: The results of the quantitative research found that the respondents' opinions on service marketing mix factors Service quality factors and overall attitude factors were at a high level. and service marketing mix factors Service quality factors and attitude factors have different influences on mortgage refinancing decisions between government banks and commercial banks of customers in Bangkok at the statistical significance level of 0.05.

The results of the qualitative research results found that opinions on service marketing mix factors Service quality factors and attitude factors affect mortgage refinancing decisions between government banks and commercial banks of customers in Bangkok differently.

Keywords: Refinance loans; Service marketing mix (7P's); Service quality; Attitude; Decision making

บทนำ

ที่อยู่อาศัย เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองก็คือการสร้างรากฐานความมั่นคง และความก้าวหน้าให้กับชีวิต ประชาชนส่วนใหญ่ที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยจึงมีความต้องการที่จะมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ดังนั้นธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จึงก่อเกิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการจะได้ที่อยู่อาศัยต้องใช้เงินทุน ดังนั้นสินเชื่อที่อยู่อาศัยจึงมีความสำคัญ ทุกธนาคารจัดว่าเป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยและระบบเศรษฐกิจ ซึ่งธนาคารทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนที่ใหญ่ที่สุดในระบบการเงิน จึงส่งผลให้ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ประชาชนส่วนใหญ่ที่ยังไม่มีที่อยู่อาศัยจึงหันมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคาร การขอสินเชื่อเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยจึงจำเป็นอย่างมาก (วิมลดาเวลาง, 2559)

จากข้อมูลการปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยที่กรุงเทพมหานคร ที่ปล่อยใหม่ทั้งระบบนั้น พบว่า ตลาดสินเชื่อที่อยู่อาศัย มีการขยายตัวแบบผันผวนแต่โดยรวมแล้วมีแนวโน้มการเติบโตมากขึ้น จากภาวะการเติบโตของสินเชื่อที่อยู่อาศัยที่มีความผันผวน ส่งผลให้ทั้งธนาคารภาครัฐและพาณิชย์ ต่าง ๆ มีการแข่งขันกันมากขึ้น ส่งผลต่อการให้บริการของผู้ที่ต้องการซื้อที่อยู่อาศัย เพราะมีการจัดรายการส่งเสริมการขายและกิจกรรมทางการตลาดที่หลากหลายเพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาด (ศูนย์วิจัยกสิกร, 2562)

จากสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันที่เปลี่ยนไป ทำให้ค่าครองชีพและค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันค่อนข้างสูง รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับสถาบันการเงินซึ่งผู้บริโภคที่มีสินเชื่อที่อยู่อาศัยกับสถาบันการเงินในกรุงเทพมหานคร เมื่อผ่อนชำระครบ 3 ปี หลังจากนั้นอัตราดอกเบี้ยมีการขยับเป็นอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้บริโภคมีความสนใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยกันมากขึ้น จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร ระหว่างธนาคารรัฐบาล 2 แห่ง ได้แก่ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารออมสิน กับธนาคารพาณิชย์ 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา ว่าปัจจัยใดมีความสำคัญต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์บ้าง เช่น ปัจจัยด้านการตลาดบริการ(7P's) ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ และปัจจัยด้านทัศนคติ ประโยชน์ที่ได้รับทำให้ทราบสาเหตุสำคัญในการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร สำหรับผู้บริโภคที่มีความสนใจรีไฟแนนซ์ และธนาคารสามารถนำผลที่ได้ในการศึกษามาเป็นแนวทางวางแผนการทำงานและปรับปรุงการบริการ ตลอดจนวางระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อรักษาลูกค้าเก่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อขยายฐานลูกค้าใหม่ของธนาคารต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพบริการ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดบริการ(7P's) คุณภาพบริการของธนาคาร และทัศนคติมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร
2. การตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

เนื่องจากการแข่งขันทางธุรกิจภาคธนาคารมีการแข่งขันค่อนข้างสูง (Kotler & Armstrong, 2014) กล่าวว่า ธุรกิจอุตสาหกรรมการบริการมีความแตกต่างจากธุรกิจอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภคทั่วไป โดยแต่ละธนาคารให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน เพื่อดึงดูดลูกค้าเข้ามาใช้บริการ ส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ส่งเสริมการตลาด บุคลากร ลักษณะทางกายภาพ และ กระบวนการที่มีผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติ Multinomial Logistic Regression Analysis และจะใช้ส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) เป็นกรอบในการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจสินเชื่อรีไฟแนนซ์ที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร จึงเป็นหัวใจหลักในการทำธุรกิจ (Hashim & Hamzah, 2014) พบว่าลูกค้าในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น ส่วนประสมทางการตลาดบริการจึงได้พัฒนาขึ้นเป็น 7P's เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดสมัยใหม่ (Elena Lidia Melnic, 2017) กล่าวว่า ธนาคารจำเป็นต้องปรับตัวเข้ากับกระแสสังคมใหม่ เน้นไปที่ความสัมพันธ์ทางการตลาดและเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ

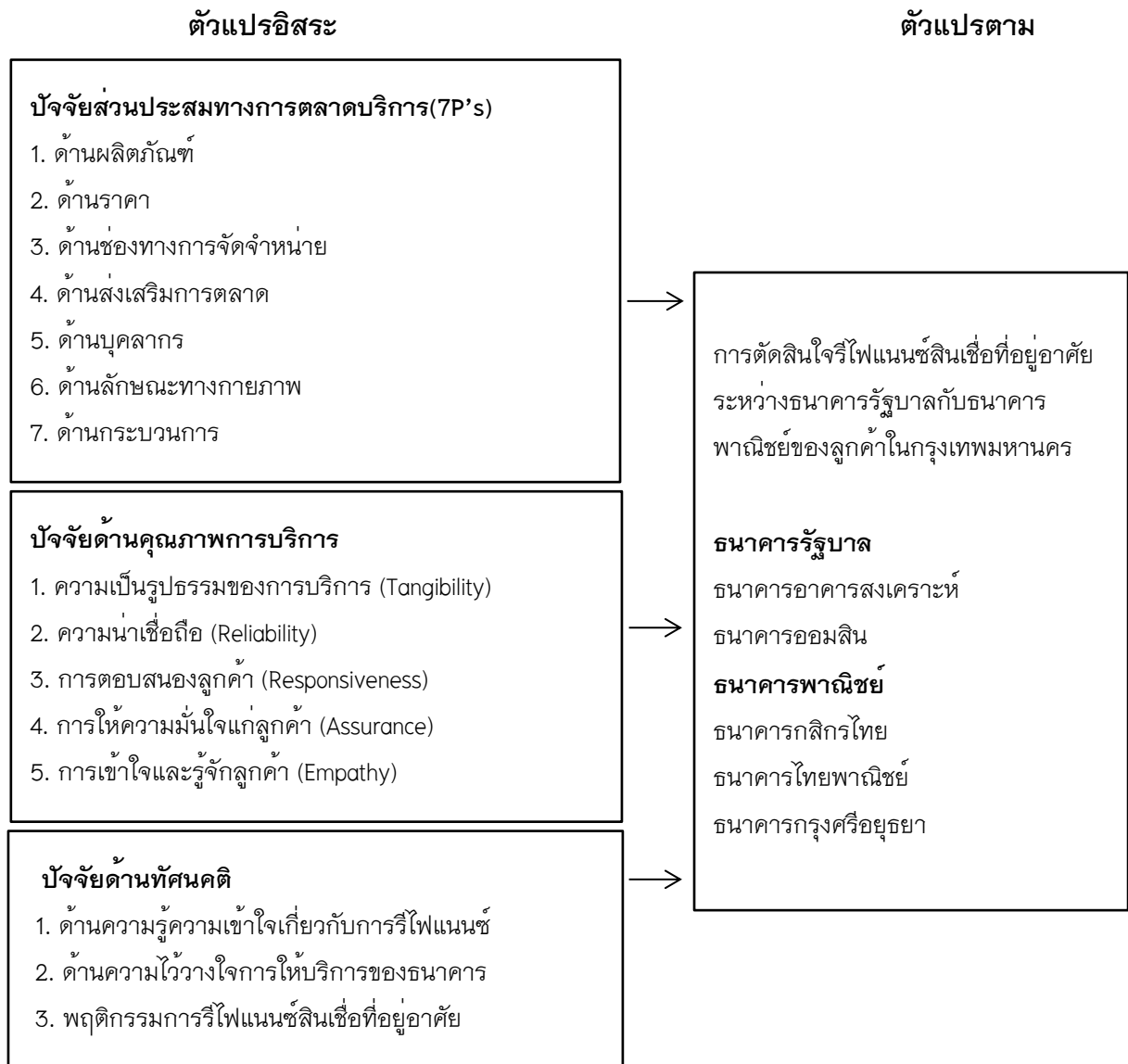
คุณภาพการบริการเป็นตัวชี้วัดความคาดหวังของผู้บริโภคและการวัดการรับรู้คุณภาพการบริการ (Rares, 2014) การรับรู้ถึงคุณภาพบริการโดยผู้บริโภค เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จขององค์กรในแง่ต่าง ๆ เช่น ความจงรักภักดี พฤติกรรม และความพึงพอใจ ซึ่งส่งผลให้เกิดการซื้อสินค้าและบริการจากผู้บริโภค (Vargas, Aldana & Vargas, 2021) ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ ความน่าเชื่อถือ การตอบสนอง ความมั่นใจ และความเห็นอกเห็นใจ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นธุรกิจบริการจึงให้ความสำคัญกับคุณภาพการบริการโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้บริโภค เครื่องมือวัดการรับรู้ถึงคุณภาพของบริการธนาคาร เครื่องมือที่ใช้เป็นตัววัดคุณภาพบริการที่เรียกว่า SERVQUAL เป็นเทคนิคที่ให้วิธีการวัดคุณภาพในการให้บริการขององค์กร ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibility) ความน่าเชื่อถือในการให้บริการ (Reliability) การตอบสนองต่อลูกค้า (Responsiveness) การให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า (Assurance) และการรู้จักและเข้าใจลูกค้า (Empathy) (Parasuraman, Zeithaml & Berry, 1990)

ภพธร วุฒิมหาร (2561) กล่าวว่า ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความรู้สึกทั้งหมดทั้งทางบวกและทางลบที่มีต่อสถานการณ์ ต่อตัวบุคคล ต่อเหตุการณ์ ต่อสถานที่ในแต่ละสภาพแวดล้อม (Hamblin, 1974) กล่าวว่า ทักษะการตัดสินใจเป็นการผสมผสานกับความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ส่งผลให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะความรู้สึกออกมา (Vogel & Wanke, 2016) ทักษะการตัดสินใจเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความมีอคติ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นอยู่ในใจมาก่อนความคิดและแสดงออกความเห็นของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สอดคล้องกับโมเดล Schiffman & Kanuk (2010) ได้ให้ความหมายว่า ทักษะการตัดสินใจ คือความโน้มเอียงที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดจากการเรียนรู้ของบุคคลและสัมพันธ์ต่องานบริการซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความเข้าใจและพฤติกรรมของผู้บริโภค

McGrew & Wilson (1982) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง พฤติกรรมผู้บริโภคไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไปหรือเป็นการบริโภคสินค้าและบริการทางธนาคารกระบวนการตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การรับรู้ความต้องการ (ปัญหา) (Need Recognition) 2) การค้นหาข้อมูล (Information Search) 3) การประเมินผลทางเลือก (Evaluation of Alternatives) 4) การตัดสินใจใช้บริการ (Decision- Making to use the service) และ 5) พฤติกรรมภายหลังการเลือกใช้บริการ (Post to use the service Behaviour)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีโดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เป็นการวิจัยที่ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณพร้อมกันกับเชิงคุณภาพ (Convergent Parallel Design) โดยให้ความสำคัญกับการวิจัยทั้งสองแบบเท่า ๆ กัน และนำมาสรุปผล การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผลแบบสอบถามจำนวน 400 คน ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคที่มีสินเชื่อที่อยู่อาศัยกับ

ธนาคารรัฐบาลและธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานคร และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ซึ่งแต่ละคำถามเป็นคำถามปลายเปิด สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มีสินเชื่อที่อยู่อาศัยจำนวน 25 คน ที่มีความสนใจรีไฟแนนซ์และมีประสบการณ์การรีไฟแนนซ์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มลูกค้าที่มีสินเชื่อที่อยู่อาศัยและยังคงผ่อนชำระกับธนาคารรัฐบาลและธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 20 ปี ถึงอายุ 65 ปี เนื่องจากผู้กู้ต้องมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จึงสามารถทำนิติกรรมทางกฎหมายได้

การวิจัยเชิงปริมาณ

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงพื้นที่ (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ย่านธุรกิจตามสำนักงานออฟฟิศเขตปทุมไท ซอยสายลมและซอยอารีย์

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random sampling) โดยแบ่งสัดส่วนตามขนาดจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้การคำนวณตามสูตรไม่ทราบจำนวนประชากรของ Cochran (Cochran, 1997 อ้างใน กัลยา วาณิชบัญชา, 2555) ได้กลุ่มขนาดตัวอย่างจำนวน 385 คน และเพื่อลดความคลาดเคลื่อน 5% ของการผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้เก็บเพิ่มเพื่อสำรองอีก 15 คน รวมเป็นจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มาจากลูกค้าที่มีสินเชื่อที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครทั้งธนาคารรัฐบาลและธนาคารพาณิชย์ที่เปิดดำเนินการในประเทศไทยที่ลูกค้ามีสินเชื่อที่อยู่อาศัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาครั้งนี้ คือ ลูกค้าที่มีสินเชื่อที่อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครทั้งธนาคารรัฐบาลและธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานคร และอยู่ระหว่างการผ่อนชำระสินเชื่อที่อยู่อาศัย และผู้ให้ข้อมูลหลักมีความสนใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัย ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 20 ปี ถึงอายุ 65 ปี เนื่องจากผู้กู้ต้องมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จึงสามารถทำนิติกรรมทางกฎหมายได้ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบโควตา (Quota Sampling) ธนาคารละ 5 คน เท่า ๆ กัน จำนวน 25 คน แบ่งเป็นตัวแทนลูกค้าของธนาคารรัฐบาล ประกอบด้วย ลูกค้าที่ตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับธนาคารอาคารสงเคราะห์ จำนวน 5 คน และธนาคารออมสิน จำนวน 5 คน รวม 10 คน และตัวแทนลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย ลูกค้าที่ตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับธนาคารกสิกรไทย จำนวน 5 คน ธนาคารไทยพาณิชย์ จำนวน 5 คน และ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำนวน 5 คน รวม 15 คน

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาได้พัฒนาแบบสอบถามโดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านได้ค่าหาความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมืออยู่ระหว่าง .67–1.00 และทำการคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และนำแบบสอบถามทดลองใช้ (Tryout) กับผู้ใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยกับสถาบันการเงิน

ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ .980

การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกสัมภาษณ์ (In – depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ทูติยภูมิ (Secondary Data) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือวิชาการ แนวคิด และทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวรรณกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจริง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างลูกค้าที่มีสินเชื่อที่อยู่อาศัยกับธนาคารรัฐบาลและธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงพื้นที่ (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามพื้นที่ย่านธุรกิจตามสำนักงานออฟฟิศเขตพญาไท (ซอยสายลมและซอยอารีย์) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Random sampling) โดยแบ่งสัดส่วนตามธนาคารดังนี้ ธนาคารอาคารสงเคราะห์, ธนาคารออมสิน, ธนาคารกสิกรไทย, ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลและผลการวิจัยครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง คือ การสัมภาษณ์ (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก จากแบบสัมภาษณ์จากการวิเคราะห์ และทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเพื่อให้ได้ผลวิจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเปรียบเทียบสินเชื่อรีไฟแนนซ์ที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างซึ่งได้รับความร่วมมือมีเวลาหรือกระทั่งให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นอธิบายความหมายและความสำคัญอย่างอิสระโดยไม่ได้กำหนดคำตอบล่วงหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย/มัธยฐานเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และค่าสถิติความถี่ (Frequency) วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ปัจจัยด้านคุณภาพการให้บริการ และปัจจัยด้านทัศนคติในการตัดสินใจเปรียบเทียบสินเชื่อรีไฟแนนซ์ที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร 2) การทดสอบเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติ Multinomial Logistic Regression Analysis เพื่อทดสอบสมมติฐาน 1.ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) 2.ปัจจัยด้านคุณภาพการ

ให้บริการ 3.ปัจจัยด้านทัศนคติ ในการตัดสินใจเปรียบเทียบสินเชื่อรีไฟแนนซ์ที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร

การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อมุ่งอธิบายประเด็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเปรียบเทียบสินเชื่อรีไฟแนนซ์ที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร ด้วยเหตุใดและนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เชื่อมโยงตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาว่าปัจจัยใดที่มีผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30-39 ปี การศึกษาปริญญาตรี สถานภาพโสด พนักงานบริษัท รายได้ระหว่าง 30,001 – 45,000 บาท มีวงเงินกู้ที่ผ่อนอยู่กับธนาคารเดิม 500,000 – 2,000,000 บาท ปัจจุบันมียอดคงเหลือคงค้างอยู่ระหว่าง 1,000,000 – 3,000,000 บาท ระยะเวลากู้เดิมอยู่ระหว่าง 26-30 ปี ประเภทที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่คอนโดมิเนียม/ห้องชุด ราคาที่อยู่อาศัย 2,000,001 – 3,500,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการสินเชื่อรีไฟแนนซ์พร้อมเงินกู้เพิ่มเติม 500,000 – 1,000,000 บาท รองลงมา สินเชื่อรีไฟแนนซ์ใหม่ที่ต้องการเท่ากับยอดหนี้คงเหลือธนาคารเดิม (ไม่ต้องการกู้เพิ่ม) สาเหตุที่ขอลงเงินกู้เพิ่มเติมที่มีการตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ เพื่อปรับปรุงหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัย รองลงมาเพื่อนำเงินไปลงทุนและประกอบธุรกิจ

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) เปรียบเทียบการตัดสินใจรีไฟแนนซ์ระหว่างธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา กับธนาคารอาคารสงเคราะห์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ (Multinomial Logistic Regression Analysis) ดังนี้

ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's)	กสิกรไทย		ไทยพาณิชย์		กรุงศรีอยุธยา	
	อาคารสงเคราะห์		อาคารสงเคราะห์		อาคารสงเคราะห์	
	B	Exp(B)	B	Exp(B)	B	Exp(B)
ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	.837	2.310	1.584	4.874**	1.390	4.014*
ด้านราคา (Price)	-.515	.598	-.898	.407	-.870	.419
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	2.156	8.637**	3.548	34.733**	3.673	39.364**
ด้านส่งเสริมการตลาด	-.026	.974	.146	1.157	-.084	.919
ด้านบุคลากร (People)	1.769	5.866**	1.805	6.079**	1.777	5.911**
ด้านลักษณะทางกายภาพ	-.082	.921	.173	1.189	.282	1.326
ด้านกระบวนการ (Process)	1.321	3.748**	1.854	6.383**	1.809	6.102**

Chi-square =358.792 D.f.= 28 Sig=.00 Cog and Snell R² = .592

จากตารางที่ 1 กลสิกรไทย VS อาคารสงเคราะห์ พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย = 8.637** ด้านบุคลากร = 5.866** และด้านกระบวนการ = 3.748** ของธนาคารกลสิกรไทยเมื่อเทียบกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ ส่งผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับกลสิกรไทยมากกว่าอาคารสงเคราะห์ มากถึง 8 เท่า (Exp(B) = 8.637)

ไทยพาณิชย์ VS อาคารสงเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย = 34.733** ด้านกระบวนการ = 6.383** ด้านบุคลากร = 6.079** และด้านผลิตภัณฑ์ = 4.874** ของธนาคารไทยพาณิชย์เมื่อเทียบกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ ส่งผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับธนาคารไทยพาณิชย์มากกว่าอาคารสงเคราะห์ มากถึง 34 เท่า (Exp(B) = 34.733)

กรุงศรีอยุธยา VS อาคารสงเคราะห์ พบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย = 39.364** ด้านกระบวนการ = 6.102** ด้านบุคลากร = 5.911** และด้านผลิตภัณฑ์ = 4.014* ของธนาคารกรุงศรีอยุธยาเมื่อเทียบกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ ส่งผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับกรุงศรีอยุธยามากกว่าอาคารสงเคราะห์ มากถึง 39 เท่า (Exp(B) = 39.364)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) เปรียบเทียบการตัดสินใจรีไฟแนนซ์ระหว่างธนาคารกลสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา กับธนาคารออมสินของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ (Multinomial Logistic Regression Analysis) ดังนี้

ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's)	กลสิกรไทย		ไทยพาณิชย์		กรุงศรีอยุธยา	
	ออมสิน		ออมสิน		ออมสิน	
	B	Exp(B)	B	Exp(B)	B	Exp(B)
ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	-.144	.866	.602	1.826	.408	1.504
ด้านราคา (Price)	.120	1.128	-.264	.768	-.235	.791
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.609	1.840	2.001	7.398**	2.126	8.384**
ด้านส่งเสริมการตลาด	.147	1.159	.319	1.376	.089	1.093
ด้านบุคลากร (People)	1.120	3.066**	1.156	3.177*	1.128	3.089*
ด้านลักษณะทางกายภาพ	-.246	.782	.009	1.009	.117	1.125
ด้านกระบวนการ (Process)	1.044	2.841**	1.576	4.838**	1.531	4.624**

Chi-square = 358.792 D.f. = 28 Sig. = .00 Cog and Snell R² = .592

จากตารางที่ 2 กลสิกรไทย VS ออมสิน ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลากร = 3.066** และด้านกระบวนการ = 2.841**

ของธนาคารกสิกรไทยเมื่อเทียบกับธนาคารออมสินส่งผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับกสิกรไทยมากกว่าออมสิน มากถึง 3 เท่า ($\text{Exp}(B) = 3.066$)

ไทยพาณิชย์ VS ออมสิน ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย = 7.398** ด้านกระบวนการ = 4.838** และด้านบุคลากร = 3.177* ของธนาคารไทยพาณิชย์เมื่อเทียบกับออมสิน ส่งผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับไทยพาณิชย์มากกว่าออมสิน มากถึง 7 เท่า ($\text{Exp}(B) = 7.398$)

กรุงศรีอยุธยา VS ออมสิน ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย = 8.384** ด้านกระบวนการ = 4.624** และด้านบุคลากร = 3.089* ของธนาคารกรุงศรีอยุธยาเมื่อเทียบกับออมสิน ส่งผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยกับกรุงศรีอยุธยามากกว่าออมสิน มากถึง 8 เท่า ($\text{Exp}(B) = 8.384$)

สรุปจากการวิจัยครั้งนี้ การตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัย แบ่งกลุ่มผู้บริโภค ได้ 2 กลุ่มประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ต้องการรีไฟแนนซ์ (Refinance) ไม่ต้องการกู้เพิ่ม แต่ต้องการดอกเบี้ยที่ถูกลงกว่าเดิม ซึ่งลูกค้าทำได้ 2 วิธี คือ การทำรีเทนชัน (Retention) เพื่อปรับลดอัตราดอกเบี้ยกับธนาคารเดิม และการรีไฟแนนซ์ (Refinance) ไปธนาคารใหม่ เพื่อหาอัตราดอกเบี้ยที่ถูกลงกว่าเดิม ส่วนใหญ่การรีไฟแนนซ์ จะมียอดหนี้คงเหลือมากกว่า 1 ล้านบาทขึ้นไป ซึ่งปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) ส่งผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก

2. กลุ่มผู้บริโภคที่ต้องการรีไฟแนนซ์ (Refinance) และต้องการกู้เพิ่ม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มลูกค้าต้องการรีไฟแนนซ์ (Refinance) ไปธนาคารใหม่ เพื่อขอวงเงินกู้เพิ่มเติม (Top up loan) โดยไม่สนใจว่าอัตราดอกเบี้ยจะถูกลงกว่าธนาคารเดิมหรือไม่ 2. กลุ่มลูกค้าที่ต้องการวงเงินกู้เพิ่มเติม (Top up loan) และต้องการอัตราดอกเบี้ยที่ถูกลงกว่าเดิม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมการตลาดบริการ (7P's) อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการแข่งขันทางธุรกิจภาคธนาคารค่อนข้างสูง อุตสาหกรรมการบริการมีความแตกต่างจากธุรกิจสินค้าอุปโภคและบริโภค (สุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ, 2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลพบว่า ลูกค้าคำนึงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และผลิตภัณฑ์และบริการ ผู้บริหารควรนำข้อมูลในแต่ละด้านมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า ควรให้ความสำคัญในประสิทธิภาพของให้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและเน้นการให้บริการที่มีกระบวนการให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยที่มีศักยภาพ เพื่อให้ลูกค้าที่มาใช้บริการเกิดความพอใจและมีประโยชน์สูงสุด (ชาญวิทย์ บุรณะสันติกุล, 2564) ศึกษาเรื่องปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด

(7P's) ที่ส่งผลกระทบต่อทางเลือกใช้บริการสินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า มีส่วนประสมทางการตลาด (7P's) ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจเลือกใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยกับธนาคารกรุงศรีอยุธยา (ปวีตรา ภูสณอง, 2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการสินเชื่อธนาคารกรุงไทย สาขาซีคอนบางแค” พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด มีอิทธิพลต่อการใช้บริการสินเชื่อ ธนาคารกรุงไทย สาขาซีคอนบางแค

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า คุณภาพการบริการอยู่ในระดับมาก (จันทกานต์ ตันเจริญ, 2564) ศึกษาเรื่องความภักดีในการใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยคุณภาพบริการ ประกอบด้วย ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า และด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า มีผลต่อความภักดีในการใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับ (รักชนก ฤกษ์อังคาร, 2560) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของลูกค้าธนาคารออมสินเขตนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านกระบวนการบริการ มีผลต่อ พฤติกรรมการใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ในด้าน ความคาดหวังการให้บริการสินเชื่อที่ อยู่อาศัยจะเห็นได้ว่าการบริการ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการขายหรืองานบริการ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ (แก้วตา หุณาโล และชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลย์, 2562) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาเลือกใช้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารทีสโก้ จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อบริการสินเชื่อ ด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ (ชยพล บุญกลิ่นขจร, 2563) ศึกษาเรื่องปัจจัยและการสร้างแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยธนาคารกรุงศรีอยุธยา สำหรับคนทำงานในแถบปริมณฑล พบว่า ผู้บริโภคมีทัศนคติด้านความน่าเชื่อถือและวางใจบริการของธนาคารสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกใช้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยกับธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 4 พบว่า เปรียบเทียบการตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร ในระดับมาก

การตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยเชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ 7P's ประกอบด้วย 1) ราคา(Price) อัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม มีความเหมาะสม และ 2) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) การส่งเสริมการตลาดมีความเหมาะสม ส่วนปัจจัยที่ทำให้ลูกค้าตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับธนาคารพาณิชย์ พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ 7P's) ประกอบด้วย

1) การจัดจำหน่าย (Place) และช่องทางการนำเสนอบริการ (Channels) ซึ่งปัจจุบันธนาคารมีช่องทางออนไลน์ให้ลูกค้าได้เข้าใช้บริการทำให้สะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย และ 2) กระบวนการ (Process) มีขั้นตอนการบริการที่รวดเร็ว และระยะเวลาดำเนินการที่เหมาะสม

การตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยเชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ ประกอบด้วย 1) ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Tangibility) ความมีชื่อเสียงของธนาคาร เนื่องจากธนาคารให้บริการสินเชื่อบ้านมายาวนาน และ 2) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) เป็นธนาคารที่อยู่ภายใต้หน่วยงานรัฐหรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลไม่มีความเสี่ยงที่จะควมรวบกิจการ การทำธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตและออนไลน์มีความปลอดภัยสูง ส่วนปัจจัยที่ทำให้ลูกค้าตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับธนาคารพาณิชย์ พบว่าปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ ประกอบด้วย 1) การเข้าใจและรู้จักลูกค้า (Empathy) พนักงานเข้าใจความต้องการของลูกค้าแต่ละรายได้เป็นอย่างดี พนักงานดูแลและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม พนักงานเสนอผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของลูกค้า และ 2) ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (Tangibility) ความมีชื่อเสียงของธนาคาร เพราะธนาคารให้บริการสินเชื่อบ้านมายาวนาน

การตัดสินใจรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลของลูกค้าในกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยเชิงปริมาณมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ ประกอบด้วย 1) ด้านความไว้วางใจการให้บริการของธนาคาร เนื่องจากธนาคารรัฐบาลมีความน่าเชื่อถือเพราะธนาคารเปิดให้บริการมาเป็นเวลายาวนาน และ 2) ลูกค้าเคยใช้บริการกับธนาคาร มีเพื่อนและคนรู้จักแนะนำธนาคารมีชื่อเสียงที่ดีเป็นที่รู้จักและคุ้นเคย อีกทั้งสาขาที่ตั้งของธนาคารสะดวกในการติดต่อ ส่วนปัจจัยที่ทำให้ลูกค้าตัดสินใจรีไฟแนนซ์กับธนาคารพาณิชย์ พบว่าปัจจัยด้านทัศนคติ ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัย ลูกค้าสนใจรีไฟแนนซ์เนื่องจากสิทธิประโยชน์ อาทิ ได้รับอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่า ยอดผ่อนชำระต่อเดือนน้อยลง ระยะเวลากู้ยืมขึ้นได้รับวงเงินกู้เพิ่มเติม Top Up เพื่อนำไปใช้จ่ายในครอบครัว นำไปซ่อมแซมที่อยู่อาศัยนำไปลงทุนและหมุนเวียนในธุรกิจ หรือนำไปปิดภาระหนี้อื่น ๆ และ 2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรีไฟแนนซ์ลูกค้าหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรีไฟแนนซ์ผ่านอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง หลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นจะติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อประกอบการยื่นสินเชื่อรีไฟแนนซ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านส่วนประสมการตลาด (7P's) ที่มีผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์ อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Channels) ช่วยให้ลูกค้าติดต่อธนาคารได้รวดเร็ว ประหยัดเวลา

และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านออนไลน์ Social Media Marketing ผ่านเว็บไซต์ธนาคาร และแอปพลิเคชันของธนาคาร 2. ด้านกระบวนการ (Process) ทางธนาคารควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานทุกกิจกรรมที่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาระบบการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ลดระเบียบและขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นออก 3. ด้านบุคลากร (People) ควรฝึกอบรมพนักงานในการบริการลูกค้า ผ่านการ Workshop ควรอบรมทักษะการขายและการสื่อสารให้กับพนักงานเพิ่มเติม 4. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค เข้าถึงกลุ่มทุกเพศทุกวัย

2. ด้านคุณภาพการให้บริการ ที่มีผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการเข้าใจและรู้จักลูกค้า พนักงานควรให้บริการอย่างเข้าใจ โดยคำนึงถึงความต้องการและผลประโยชน์ของลูกค้าเป็นหลัก และควรถามซ้ำก่อนทุกครั้งที่เปิดการขายเพื่อให้ความเข้าใจตรงกัน
2. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ซึ่งลูกค้ารับรู้ได้จากการเข้ารับบริการ ธนาคารควรฝึกอบรมการบริการของพนักงานอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านทัศนคติของลูกค้า ที่มีผลต่อการตัดสินใจรีไฟแนนซ์ อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินเชื่อรีไฟแนนซ์ ธนาคารควรประชาสัมพันธ์สินเชื่อรีไฟแนนซ์ผ่านช่องทางออนไลน์และพนักงานของธนาคาร
2. ด้านพฤติกรรมการรีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัย ความต้องการของลูกค้าเก่า คือขอปรับลดอัตราดอกเบี้ย รีเทนชั่น (Retention) กับธนาคารเดิม หรือรีไฟแนนซ์ (Refinance) ไปธนาคารใหม่ ในกรณีที่ต้องการกู้เพิ่ม หรือมีภาระหนี้ค่อนข้างสูง ธนาคารควรมีบริการสินเชื่อให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าเก่า และลูกค้าใหม่ เพื่อให้ลูกค้าใช้บริการกับธนาคาร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมาจาก 5 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกรุงศรีอยุธยา ครั้งต่อไปควรศึกษากับธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นของชาวต่างชาติ เพื่อจะได้เปรียบเทียบมาตรฐานการบริการ และหาข้อแตกต่างเพื่อนำมาปรับปรุงกลยุทธ์การดำเนินงานของธนาคารต่อไป

2. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกศึกษาความคิดเห็นของลูกค้ารีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยระหว่างธนาคารรัฐบาลกับธนาคารพาณิชย์ แต่ในความเป็นจริงแล้วสามารถเปรียบเทียบการรีไฟแนนซ์ของธนาคารแต่ละธนาคาร และเปรียบเทียบการรีไฟแนนซ์ระหว่างสาขาของธนาคารแต่ละแห่ง เช่น สำนักงานใหญ่ หรือ สาขา A กับ สาขา B หรือสาขา C เป็นต้น เพื่อช่วยปรับปรุงและพัฒนาการบริการของธนาคารแต่ละสาขาให้ดียิ่งขึ้น

3. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของลูกค้ารีไฟแนนซ์สินเชื่อที่อยู่อาศัยเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรีไฟแนนซ์สินเชื่อธุรกิจ (SME), รีไฟแนนซ์บ้านแลกเงิน, รีไฟแนนซ์สินเชื่อรถยนต์ และรีไฟแนนซ์บัตรเครดิต เพื่อให้งานวิจัยครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายของธนาคารมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชปัญษา, (2555). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แก้วตา หุนนาลา และชัยฤกษ์ แก้วพรหมมลาย. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาเลือกใช้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคารทิสโก้ จำกัด (มหาชน) ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. *วารสารสหวิทยาการวิจัย*, 8(2), 390-399.
- จันทกานต์ ต้นเจริญ. (2564). ความภาคภูมิใจในการใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชยพล บุญกลิ่นขจร. (2560). ปัจจัยและการสร้างแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยธนาคารกรุงศรีอยุธยา สำหรับคนทำงานในแถบปริมณฑล (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชาญวิทย์ บุรณะสันติกุล และ ศักดิ์สิทธิ์ บุคยพลากร (2565). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้บริการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยกับธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กรณีศึกษา บริษัท ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). *Journal of Modern Learning Development*, 7(8), 196-209.
- ปวีตรา ภูสณอง. (2560). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการสินเชื่อธนาคารกรุงไทย สาขาซีคอนบางแค (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสยาม.
- ภพธร วุฒิหาร. (2561). การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมต่อโครงการบ้านประชา รัฐของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารการสื่อสารและการจัดการนิคม*, 4(1), 18-42.
- รักชนก ฤกษ์อังคาร. (2560). พฤติกรรมการใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยของลูกค้าธนาคารออมสินเขต นครปฐม จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมลรัตน์ ดาวกลาง. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการสินเชื่อที่อยู่อาศัยกับธนาคารของรัฐใน จังหวัดปทุมธานี. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 3(1), 31-39.
- ศูนย์วิจัยกสิกร. (2562). การปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยที่กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/z2968.aspx>
- สุรเสกข์ หงษ์หาญยุทธ. (2561). อิทธิพลของส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อความจงรักภักดีในการเลือกใช้บริการสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 5(1), 91-103.
- Cochran, W. G., Mosteller, F., & Tukey, J. W. (1953). Statistical problems of the Kinsey report. *Journal of the American Statistical Association*, 48 (264), 673-716.

- El Mulnic. L. (2017). The emergence of the marketing mix in the banking sector. *Bulletin of the Transylvania of Brasov– Special Issue*, 59(2), 35–42.
- Hamblin, R. L. (1974). *Social attitudes: Magnitude measurement and theory*. In: BLA– LOCK, H.M. (Ed.). *Measurement in the social sciences: Theories and Strategies*. Chicago: Aldine.
- Hashim, N., & Hamzah, M.I. (2014). 7P's: A Literature Review of Islamic Marketing and Contemporary Marketing Mix. *Social and Behavioral Sciences*, 130, 155–159.
- Hunt, B., & Terry, C. (2018). *Financial institutions and markets*. South Melbourne, Australia : Cengage Learning.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2014). *Principle of marketing* (15thed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- McGrew, G., & Wilson, M.J. (1982). *Decision making approaches and analysis*. Manchester: Manchester University Press.
- Parasuraman, A. Zeithaml, V. & Berry, L. (1988). SERVQUAL: A multiple–item scale for measuring consumer perception of service quality. *Journal of Retailing*, 64, 12–40.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V. & Berry, L. (1990). *Delivery Quality Service, Balancing customer perceptions and expectations*. New York: The Free Press.
- Rares, O.D. (2014). Measuring Perceived Service Quality Offline vs. Online : a new PeSQ Conceptual Model. *Procedia Economics and Finance* 15, 538 – 551.
- Schiffman, L.G., Kanuk, L.L. and Wisenblit, J. (2010). *Consumer Behavior*. Pearson Education: Prentice Hall.
- Vargas S., Aldana, F. J., & Vargas. A. E. (2021). Quality Perception of Gen Z Consumer on Traditional Banking Services. *Open Journal of Business and Management*, 9, 2548–2565.
- Vogel, T., Wanke, M. (2016). *Attitudes and Attitude Change*. New York: Routledge–Psychology Press.

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู โรงเรียนไทยคริสเตียน

The Priority Needs to Spiritual Intelligence Development of Teachers in Thai Christian School

เบญจวรรณ สุขพิทักษ์¹ และ นันทรัตน์ เจริญกุล²

Benjawan Sukpitak¹ and Nantarat Charoenkul²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{1,2}Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

E-mail: ¹benjawan.su@thaichristian.ac.th; ²nuntarat.c@chula.ac.th

Received June 9, 2022; Revised September 18, 2023; Accepted September 19, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ใช้แนวคิดความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นกรอบการวิจัย ประชากร คือ โรงเรียนไทยคริสเตียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย ครูประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษาตอนต้น และครูมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 49 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) ผลการวิจัยพบว่า

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียนในภาพรวม คือ 0.313 (PNI_{Modified} = 0.313) เมื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นรายด้าน พบว่า การเข้าใจความหมายบุคคล มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI_{Modified} = 0.522) รองลงมา คือ การตระหนักรู้ความจริง (PNI_{Modified} = 0.393) รองลงมา คือ การเปิดกว้างจิตสำนึก (PNI_{Modified} = 0.390) และการคิดวิจารณ์ญานมีค่าความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (PNI_{Modified} = 0.054) ตามลำดับ

ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานอันจะเป็นแนวทางในการนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทตามความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริงให้เกิดความเหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; ความฉลาดทางจิตวิญญาณ

Abstract

The objective of this research was to study the needs assessment of Thai Christian school teacher development based on the concept of spiritual intelligence. This study was conducted with descriptive method by using the spiritual intelligence conceptual framework. The population was Thai Christian school by using purposive sampling and there were 49 informants, including school administrators, kindergarten teachers, primary teachers, and secondary teachers. The research instruments were the needs assessment of Thai Christian school teacher development based on the concept of spiritual intelligence questionnaires. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and ($PNI_{Modified}$).

The results were found that the needs assessment of Thai Christian school teacher development based on the concept of spiritual intelligence overall was 0.313 ($PNI_{Modified} = 0.313$). When analyzed in item, the results were found that personal meaning production was the highest priority need ($PNI_{Modified} = 0.522$). The second highest priority need was transcendental awareness ($PNI_{Modified} = 0.393$) The third highest priority need was conscious state expansion ($PNI_{Modified} = 0.390$). The lowest highest priority need was critical existential thinking ($PNI_{Modified} = 0.054$).

For this reason, the finding will be the information for the approaches of Thai Christian school teacher development based on the concept of spiritual intelligence.

Keywords: Needs Assessment; Spiritual Intelligence

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 เรียกได้ว่าเป็นสภาพสังคมหลังยุคใหม่ (Post-Modern World) ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ที่ประกอบด้วย ความความผันผวน ความไม่แน่นอน ความสลับซับซ้อน และความคลุมเครือ (Lawrence, 2013) อีกทั้งสังคมส่วนใหญ่มองให้ความสำคัญกับวัตถุ สิ่งที่เป็นรูปธรรมและสละทิ้งสิ่งที่เป็นนามธรรม เกิดการแข่งขันและกลายเป็นค่านิยมที่ได้รับการส่งเสริมแทนการเกื้อกูลและโอบอ้อมอารีต่อกัน ส่งผลให้โลกขาดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (ณัฐภาณุ นรพงษ์, 2553) โดยการพัฒนาคนให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาแบบองค์รวมผ่านระบบการศึกษาซึ่งถือเป็นรากฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร อย่างไรก็ตาม นอกจากการพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์แล้ว ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual intelligence; SQ) มีบทบาทสำคัญทำให้มนุษย์เข้าถึงคุณค่า ความหมายและเป้าหมายของชีวิต สามารถพิจารณาและกระทำเพื่อเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น (Zohar & Marshall, 2004)

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (spiritual intelligence) เปรียบเสมือนแรงขับเคลื่อนของพลังจากภายในเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ไตร่ตรองความเป็นจริงของธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ สามารถแยกแยะถึงธรรมชาติของชีวิตตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์, 2559) จากการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นตัวควบคุมการใช้ความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ อันจะมีผลต่อการดำรงชีวิตและพฤติกรรมการเรียนรู้ (Rossiter, 2006) นอกจากนี้ความฉลาดทางจิตวิญญาณยังมีส่วนช่วยให้เราสามารถเข้าถึงประเด็นต่าง ๆ อย่างถ่องแท้และช่วยให้สามารถตัดสินใจเลือกทำบางสิ่งได้อย่างถูกต้อง (Cook, Macaulay & Coldicott, 2004)

โรงเรียนไทยคริสเตียน เป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นโดยมิชชันนารีชาวอเมริกัน นิภายในโปแตสแตนต์ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ด้วยหลักสูตร มอนเตสซอรีบนพื้นฐานพระคัมภีร์ โดยเน้นบุคลิกลักษณะ 12 ประการ ซึ่งประกอบด้วย การเชื่อฟัง (Obedience) การขอบคุณ (Thankfulness) 3) การแสดงความเคารพ (Respect) การรู้จักตนเอง (Self-Control) การมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) 6) ความซื่อสัตย์ (Honesty) การเป็นมิตร (Friendliness) ความเต็มใจช่วยเหลือ (Helpfulness) ความขยัน (Diligence) ความมีระเบียบ (Orderliness) ความเมตตากรุณา (Loving-Kindness) และความคิดริเริ่ม (Initiative) (หลักสูตรปฐมวัยโรงเรียนไทยคริสเตียน, 2563) ซึ่งถือได้ว่าช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวัยทองของชีวิต และเป็นวัยที่วางรากฐานให้มั่นคงเพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพในวันข้างหน้า (เยาวยา เดชะคุปต์, 2542) ดังนั้นโรงเรียนจึงมุ่งเน้นจัดการพัฒนาครูในทุกด้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย หลักสูตรมอนเตสซอรีบนพื้นฐานพระคัมภีร์ ซึ่งมีความจำเป็นในการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะของความฉลาดทางจิตวิญญาณซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจเพราะครูปฐมวัยที่มีความฉลาดด้านจิตวิญญาณจะเห็นคุณค่าของตัวเอง ความฉลาดด้านจิตวิญญาณ เป็นมิติหนึ่งในสุขภาพของมนุษย์ที่ถูกกำหนดขึ้นนอกเหนือจากสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพื่อค้นหาความหวัง ความหมาย และสันติสุขในชีวิต (องค์การอนามัยโลก WHO 2010) ความฉลาดด้านจิตวิญญาณนี้ยังสามารถมองเห็นได้จริงโดยอาศัยการทำงานของสมองมนุษย์เมื่อทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพจิตของพวกเขาเช่นการนั่งสมาธิหรือการนวดการ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับหลักสูตร มอนเตสซอรีบนพื้นฐานพระคัมภีร์ และเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เติบโตเป็นเยาวชนที่ดีในสังคม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน เพื่อที่จะนำองค์ความรู้ไปสร้างแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ และปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน

การทบทวนวรรณกรรม

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวทางจิตในการค้นหาความหมายและคุณค่าของชีวิต การเข้าใจและยอมรับในความเป็นไปของโลก และดำเนินชีวิตอย่างมีสติที่อยู่ภายใต้กรอบศีลธรรม รวมถึงความสามารถในการจัดการแก้ไขและเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ดี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การคิดวิจาร์ณญาณ (critical existential thinking) การเข้าใจความหมายบุคคล (personal meaning production) การตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness) และการเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion) (King, 2008; Cook, Amran and Dryer, 2007; Macaulay and Coldicott, 2004; Wigglesworth, 2004; Zohar & Marshall, 2004; Wolman, 2001; Emmons, 2000; Noble, 2000; ปรกาศทิพย์ พิชัย, 2561)

1) การคิดวิจาร์ณญาณ (critical existential thinking) หมายถึง ความสามารถในการคำนึงถึงการดำรงอยู่เพื่อแสวงหาความหมายของชีวิตโดยไตร่ตรองและหาเหตุผลว่าตัวเรานั้นมีชีวิตอยู่เพื่ออะไร นอกจากนี้ยังรวมถึงความสามารถในการเข้าใจกับธรรมชาติของการมีอยู่ของมนุษย์ เข้าใจสถานะแห่งความเป็นจริงหรือธรรมชาติของสรรพสิ่งทั้งหลาย

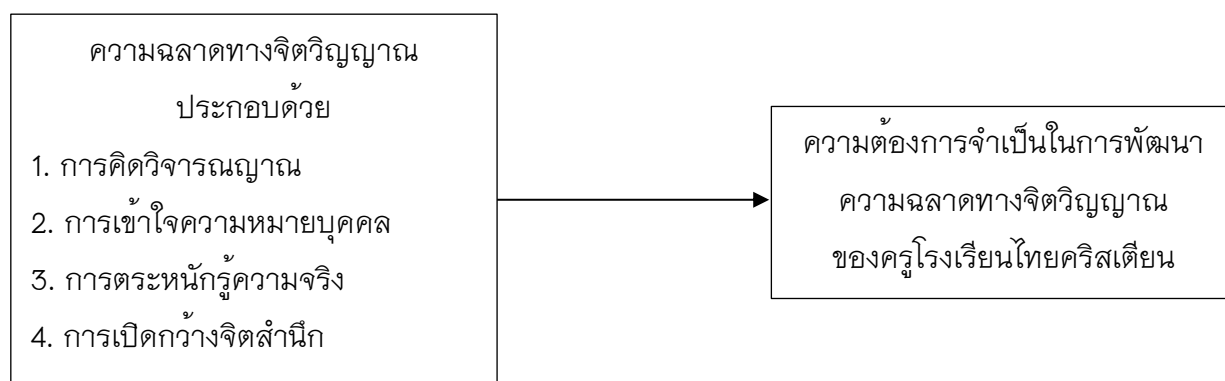
2) การเข้าใจความหมายบุคคล (personal meaning production) หมายถึง ความสามารถในการค้นหาความหมายและเป้าหมายในชีวิต จากประสบการณ์ที่ผ่านเข้ามาในแต่ละวัน นำไปสู่การรับรู้การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นทั้งภายในและภายนอกตามสภาพแวดล้อม รวมถึงความสามารถในการสร้างสรรค์และควบคุมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย

3) การตระหนักรู้ความจริง (transcendental awareness) หมายถึง ความสามารถของจิตให้อยู่เหนือลักษณะส่วนบุคคลหรือตัวตน มองสิ่งต่างๆ อย่างเป็นองค์รวม (holism) พิจารณาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นเหตุเป็นผลต่อกันในระบบความสัมพันธ์เดียวกันซึ่งจะทำให้เราสามารถเข้าใจปัญหาได้อย่างถ่องแท้ตามความเป็นจริงรวมถึงการเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างใจและกายของตนเองและให้คุณค่ากับสิ่งที่เป็นนามธรรม

4) การเปิดกว้างจิตสำนึก (conscious state expansion) หมายถึง ความสามารถในการเข้าสู่สมาธิหรือการเข้าสู่ภาวะมีสติในขั้นสูง (higher state of consciousness) โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การนั่งสมาธิ (meditative) การสวดมนต์ (prayer) รวมทั้งยังแสดงความรู้สึกลึกภายในสู่ภายนอกด้วยการควบคุมของตนเอง เพื่อรองรับการเปลี่ยนจากประสบการณ์ตนเองได้อย่างถูกต้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ประกอบด้วย การคิดวิจารณ์ญาณ การเข้าใจความหมายบุคคล การตระหนักรู้ความจริงและการเปิดกว้างจิตสำนึก โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากร คือ โรงเรียนไทยคริสเตียน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย ครูประถมศึกษา ครูมัธยมศึกษาตอนต้น และครูมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 49 คน ซึ่งเป็นจำนวนทั้งหมดของประชากร โดยการใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 7 ข้อ และตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาจิตวิญญาณองค์กรของครูโรงเรียนโยธินบูรณะ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 22 ข้อ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางจิตวิญญาณ กำหนดกรอบแนวคิดร่างข้อคำถาม นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item objective congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปไว้ใช้ จากการตรวจสอบ พบว่า ข้อคำถามทุกข้อ มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 มีจำนวน 22 ข้อ รวมทั้งฉบับ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนจัดพิมพ์แบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับผู้ให้ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.972 ถือว่าน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้จริง รวบรวมข้อมูลโดยการแจกเอกสารและรับคืนด้วยผู้วิจัย ระหว่างเดือน มกราคม ถึงเดือน เมษายน พ.ศ. 2565

นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (M) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน โดยภาพรวม ประกอบด้วย การคิดวิจารณ์ญาณ การเข้าใจความหมายบุคคล การตระหนักรู้ความจริง และการเปิดกว้างจิตสำนึก มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน โดยภาพรวม

ความฉลาดทางจิตวิญญาณ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
1. การคิดวิจารณ์ญาณ	4.26	0.40	มาก	4.49	0.40	มาก	0.054	4
2. การเข้าใจความหมายบุคคล	2.97	0.87	ปานกลาง	4.52	0.53	มากที่สุด	0.522	1
3. การตระหนักรู้ความจริง	3.13	0.99	ปานกลาง	4.36	0.41	มาก	0.393	2
4. การเปิดกว้างจิตสำนึก	3.31	1.16	ปานกลาง	4.60	0.42	มากที่สุด	0.390	3
เฉลี่ยรวมรายด้าน	3.42	0.66	ปานกลาง	4.49	0.39	มาก	0.313	

จากตารางที่ 1 ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน โดยภาพรวมพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูในภาพรวมคือ ($PNI_{modified} = 0.313$) โดยรายด้านมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การเข้าใจความหมายบุคคล ($PNI_{modified} = 0.522$) รองลงมา คือ การตระหนักรู้ความจริง ($PNI_{modified} = 0.393$) การเปิดกว้างจิตสำนึก ($PNI_{modified} = 0.390$) และการคิดวิจารณ์ญาณมีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.054$)

ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน ด้านการคิดวิจารณ์ญาณ ประกอบด้วย 1) การตั้งคำถาม หรือคิดวิเคราะห์ความเป็นจริงของธรรมชาติ 2) การคิดหรือวิเคราะห์เหตุผลและเป้าหมายในการทำงาน 3) การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณ์ญาณ เกี่ยวกับสิ่งที่สืบทอด เหนือธรรมชาติ 4) การมีแนวความคิดของตนเองเกี่ยวกับชีวิตการทำงาน ความเป็นจริง และการดำรงชีวิตอยู่ 5) การคิดและตีความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเอง และ 6) การคิดและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และธรรมชาติ มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทย
คริสเตียน ด้านการคิดวิจารณ์ญาณ

ด้านการคิดวิจารณ์ญาณ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
1. การตั้งคำถาม หรือคิดวิเคราะห์ ความเป็นจริงของธรรมชาติ	4.14	0.61	มาก	4.43	0.50	มาก	0.069	1
2. การคิดหรือวิเคราะห์เหตุผล และเป้าหมายในการทำงาน	4.39	0.57	มาก	4.63	0.53	มากที่สุด	0.056	3
3. การคิดวิเคราะห์อย่างมี วิจารณ์ญาณ เกี่ยวกับสิ่งที่สืบทอด หนีธรรมชาติ	3.92	0.86	มาก	4.14	0.87	มาก	0.057	2
4. การมีแนวความคิดของตนเอง เกี่ยวกับชีวิต การทำงาน ความเป็นจริง และการดำรงชีวิตอยู่	4.47	0.54	มาก	4.65	0.52	มากที่สุด	0.041	6
5. การคิดและตีความหมายของ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเอง	4.37	0.64	มาก	4.57	0.61	มากที่สุด	0.047	5
6. การคิดและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์ และ ธรรมชาติ	4.33	0.63	มาก	4.55	0.54	มากที่สุด	0.052	4
เฉลี่ยรวมรายด้าน	4.26	0.40	มาก	4.49	0.40	มาก	0.054	

จากตารางที่ 2 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู ด้านการคิดวิจารณ์ญาณในภาพรวมคือ ($PNI_{modified} = 0.054$) โดยรายด้านย่อยที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การตั้งคำถามหรือคิดวิเคราะห์ความเป็นจริงของธรรมชาติ ($PNI_{modified} = 0.069$) รองลงมา คือ การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับสิ่งที่สืบทอดหนีธรรมชาติ ($PNI_{modified} = 0.057$) การคิดหรือวิเคราะห์เหตุผลและเป้าหมายในการทำงาน ($PNI_{modified} = 0.056$) การคิดและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ ($PNI_{modified} = 0.052$) การคิดและตีความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเอง ($PNI_{modified} = 0.047$) และ การมีแนวความคิดของตนเองเกี่ยวกับชีวิต การทำงาน ความเป็นจริงและการดำรงชีวิตอยู่ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.041$)

ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน ด้านการเข้าใจความหมายบุคคล ประกอบด้วย 1) การตีความหมาย และเป้าหมายในชีวิตที่ช่วยปรับตัวให้อยู่รอดและผ่อนคลายในสถานการณ์ตึงเครียด 2) การกำหนดเป้าหมายหรือเหตุผลสำหรับชีวิตตนเอง 3) การคิดหาทางออกได้เมื่อประสบความล้มเหลว 4) การตัดสินใจให้เป็นไปตามเป้าหมายชีวิตตนเองได้ 5) การกำหนดเป้าหมายของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์จากชีวิตประจำวันของตนเองได้

และ 6) การตีความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและหาทางออกสำหรับปัญหาต่าง ๆ ได้ มีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน ด้านการเข้าใจความหมายบุคคล

ด้านการคิดวิจารณ์ญาณ	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล	PNI _{Modified}	ลำดับที่
1. การตีความหมาย และเป้าหมายในชีวิตที่ช่วยปรับตัวให้อยู่รอดและผ่อนคลายในสถานการณ์ตึงเครียด	3.22	1.16	ปานกลาง	4.49	0.62	มาก	0.392	6
2. การกำหนดเป้าหมายหรือเหตุผลสำหรับชีวิตตนเอง	2.94	1.23	ปานกลาง	4.53	0.65	มากที่สุด	0.542	3
3. การคิดหาทางออกได้เมื่อประสบความล้มเหลว	2.96	1.08	ปานกลาง	4.49	0.65	มาก	0.517	5
4. การตัดสินใจให้เป็นไปตามเป้าหมายชีวิตตนเองได้	2.92	1.11	ปานกลาง	4.59	0.61	มากที่สุด	0.573	1
5. การกำหนดเป้าหมายของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์จากชีวิตประจำวันของตนเองได้	2.92	1.15	ปานกลาง	4.57	0.65	มากที่สุด	0.566	2
6. การตีความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและหาทางออกสำหรับปัญหาต่าง ๆ ได้	2.92	1.08	ปานกลาง	4.49	0.62	มาก	0.538	4
เฉลี่ยรวมรายด้าน	2.97	0.87	ปานกลาง	4.52	0.53	มากที่สุด	0.522	

จากตารางที่ 3 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู ด้านการเข้าใจความหมายบุคคลในภาพรวมคือ (PNI_{modified} = 0.522) โดยรายด้านย่อยที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การตัดสินใจให้เป็นไปตามเป้าหมายชีวิตตนเองได้ (PNI_{modified} = 0.573) รองลงมา คือ การกำหนดเป้าหมายของตนเองโดยอาศัยประสบการณ์จากชีวิตประจำวันของตนเองได้ (PNI_{modified} = 0.566) การกำหนดเป้าหมายหรือเหตุผลสำหรับชีวิตตนเอง (PNI_{modified} = 0.542) การตีความหมายของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและหาทางออกสำหรับปัญหาต่าง ๆ ได้ (PNI_{modified} = 0.538) การคิดหาทางออกได้เมื่อประสบความล้มเหลว (PNI_{modified} = 0.517) และการตีความหมายและเป้าหมายในชีวิตที่ช่วยปรับตัวให้อยู่รอดและผ่อนคลายในสถานการณ์ตึงเครียด มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (PNI_{modified} = 0.392)

ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน ด้านการตระหนักรู้ความจริง ประกอบด้วย 1) การรู้ลึกตนเองอยู่เสมอ 2) การสัมผัสและรับรู้

สิ่งต่าง ๆ ทางกายภาพ 3) การกำหนดเป้าหมายในชีวิตด้วยตนเอง 4) การมีวิธีการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น และ 5) การทำความเข้าใจชีวิตและสามารถดำรงตนเป็นกลาง มีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน ด้านการตระหนักรู้ความจริง

ด้านการตระหนักรู้ความจริง	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
1. การรู้สึกตนเองอยู่เสมอ	3.39	1.32	ปานกลาง	4.67	0.52	มากที่สุด	0.38	4
2. การสัมผัสและรับรู้สิ่งต่างๆ ทางกายภาพ	2.71	0.91	ปานกลาง	3.59	1.08	มาก	0.32	5
3. การกำหนดเป้าหมายในชีวิตด้วยตนเอง	3.29	1.26	ปานกลาง	4.55	0.68	มากที่สุด	0.38	3
4. การมีวิธีการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น	3.10	1.10	ปานกลาง	4.51	0.54	มากที่สุด	0.45	1
5. การทำความเข้าใจชีวิตและสามารถดำรงตนเป็นกลาง	3.20	1.14	ปานกลาง	4.51	0.58	มากที่สุด	0.40	2
เฉลี่ยรวมรายด้าน	3.13	0.99	ปานกลาง	4.36	0.41	มาก	0.39	

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู ด้านการตระหนักรู้ความจริงในภาพรวมคือ ($PNI_{modified} = 0.393$) โดยรายด้านย่อยที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การมีวิธีการเชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ($PNI_{modified} = 0.454$) รองลงมา คือ การทำความเข้าใจชีวิตและสามารถดำรงตนเป็นกลาง ($PNI_{modified} = 0.408$) การกำหนดเป้าหมายในชีวิตด้วยตนเอง ($PNI_{modified} = 0.385$) การรู้สึกตนเองอยู่เสมอ ($PNI_{modified} = 0.380$) และการรับรู้สิ่งต่าง ๆ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.380$)

ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน ด้านการเปิดกว้างจิตสำนึก ประกอบด้วย 1) การเข้าถึงสถานะที่มีสติ ควบคุมสติ และการรับรู้ได้ดี 2) การแยกแยะความถูกต้องอย่างอิสระ ระหว่างการมีสติหรือการรับรู้ 3) การหาทางออกของปัญหาหรือทางเลือกที่ชัดเจนมากขึ้น 4) การรู้ถึงอารมณ์ บุคลิกภาพของคนอื่น ๆ และ 5) การแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ มีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน ด้านการเปิดกว้างจิตสำนึก

ด้านการตระหนักรู้ความจริง	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$PNI_{Modified}$	ลำดับที่
1. การเข้าถึงสภาวะที่มีสติ ควบคุมสติ และการรับรู้ได้ดี	3.27	1.19	ปานกลาง	4.51	0.51	มากที่สุด	0.381	4
2. การแยกแยะความถูกต้องอย่างอิสระ ระหว่างการมีสติหรือการรับรู้	3.33	1.23	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด	0.399	2
3. การหาทางออกของปัญหาหรือทางเลือกที่ชัดเจนมากขึ้น	3.37	1.25	ปานกลาง	4.67	0.52	มากที่สุด	0.388	3
4. การรู้ถึงอารมณ์ บุคลิกภาพของผู้อื่น ๆ	3.33	1.23	ปานกลาง	4.59	0.54	มากที่สุด	0.380	5
5. การแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้	3.27	1.19	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.400	1
เฉลี่ยรวมรายด้าน	3.31	1.16	ปานกลาง	4.60	0.42	มากที่สุด	0.390	

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นความฉลาดทางจิตวิญญาณของครู ด้านการเปิดกว้างจิตสำนึกในภาพรวมคือ ($PNI_{modified} = 0.390$) โดยรายด้านย่อยที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ($PNI_{modified} = 0.400$) รองลงมา คือ การแยกแยะความถูกต้องอย่างอิสระระหว่างการมีสติหรือการรับรู้ ($PNI_{modified} = 0.399$) การหาทางออกของปัญหาหรือทางเลือกที่ชัดเจนมากขึ้น ($PNI_{modified} = 0.388$) การเข้าถึงสภาวะที่มีสติ ควบคุมสติและการรับรู้ได้ดี ($PNI_{modified} = 0.381$) และการรู้ถึงอารมณ์บุคลิกภาพของผู้อื่น ๆ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.380$)

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้นค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่ารายด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การเข้าใจความหมายบุคคล รองลงมา คือ การตระหนักรู้ความจริง การเปิดกว้างจิตสำนึก และการคิดวิจารณ์ญาณมีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน มีค่าใกล้เคียงกันและใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยรวมแต่มีข้อค้นพบในแต่ละองค์ประกอบของแนวความคิดความฉลาดทางจิตวิญญาณที่น่าสนใจจึงขอเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญเรียงลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดไปหาต่ำสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้

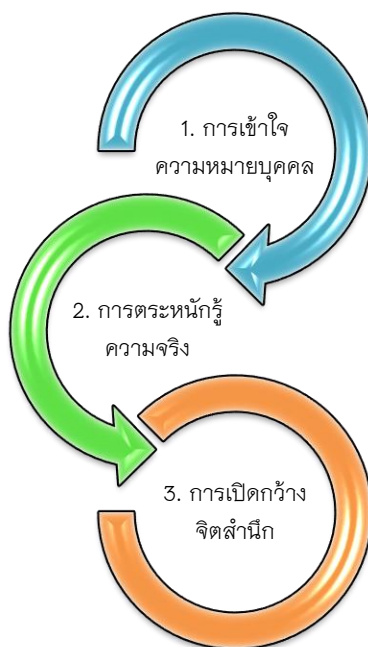
ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการเข้าใจความหมายบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนยังไม่เปิดโอกาสให้ครูของโรงเรียนสามารถตัดสินใจให้เป็นไปตามเป้าหมายชีวิตตนเองได้ จึงส่งผลให้ครูเห็นว่าด้านดังกล่าวต้องได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับ Amram (2007) กล่าวว่า การรู้จักตนเองอย่างมีสติแล้ว จะส่งผลให้การใช้ชีวิตดำเนินไปอย่างมีความหมาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้มนุษย์ดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายและใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า มีความหมายที่จะดำรงชีวิตอยู่ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ ทั้งเพื่อการพัฒนาตนเองและเอื้อประโยชน์ต่อส่วนรวม สอดคล้องกับ Sahebalzamani, Farahani, Abasi, & Talebi (2013) ซึ่งพบว่าบุคคลที่มีความฉลาดทางจิตวิญญาณสูงจะเป็นผู้ที่มีเป้าหมายในชีวิต

ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 ด้านการตระหนักรู้ความจริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูโรงเรียนไทยคริสเตียนเห็นว่าตนเองยังใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นด้วยความเข้าใจและเห็นใจไม่เท่าที่ควร เนื่องจากคนเราก็มีเหตุการณ์ในชีวิตที่แม้จะแตกต่างกัน แต่ทุกคนก็ต่างเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจในการดำเนินชีวิตของแต่ละคนดังนั้นจึงต้องดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างเข้าใจและพร้อมที่จะปรับตัวตลอดเวลา สอดคล้องกับ Sisk (2016) กล่าวว่า การรับรู้ถึงสิ่งทีนอกเหนือจากตนเอง ต่าง ๆ รอบตัว ดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นด้วยความเข้าใจ เห็นใจ และมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อธรรมชาติและชีวิตจะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 การเปิดกว้างจิตสำนึก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูโรงเรียนไทยคริสเตียนยังไม่พร้อมเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ หรือ ได้ทดลองแนวทางที่หลากหลายเพื่อค้นหาสิ่งที่เหมาะสมและนำไปสู่การพัฒนาตนเอง โรงเรียนเป็นผู้กำหนดให้ครูปฏิบัติตามเท่านั้น ดังนั้นการจะไปสู่เป้าหมายหรือแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลการได้ทดลอง เรียนรู้ และหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สอดคล้องกับ Payutto (2018) กล่าวว่า หากยอมรับตนเองและเป็นตัวของตนเอง โดยไม่ใช้ความคิดปรุงแต่งที่เกิดจากสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งพร้อมเปิดรับและเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ จะทำให้เกิดการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับ Amram & Dyer (2008) กล่าวว่า การรักและยอมรับตามความเป็นจริงอย่างสงบ เปิดรับ และอยู่กับปัจจุบันอย่างอ่อนน้อมจะสามารถนำพาชีวิตไปสู่เป้าหมายหรือแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลได้อย่างสำเร็จ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ โดยนำเสนอเป็นแผนภาพประกอบคำอธิบายดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณ
ของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การเข้าใจความหมายของบุคคล การตระหนักรู้ความจริง และการเปิดกว้างจิตสำนึก จะสามารถนำมาใช้ในการวางแผนการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน อันจะส่งผลให้ครูมีจุดมุ่งหมายในการทำงานและการดำเนินชีวิต สามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ผ่านพ้นอุปสรรคจนประสบความสำเร็จ มีความสุขในการทำงานและการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังช่วยให้ครูเข้าใจความคิดและความรู้สึกของเพื่อนร่วมงาน เกิดการยอมรับและเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและเกิดผลดีต่อโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัย พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การเข้าใจความหมายบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารควรนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณเป็นลำดับแรก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การเข้าใจความหมายบุคคล รองลงมา คือ การตระหนักรู้ความจริง การเปิดกว้างจิตสำนึก มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุดตามลำดับ โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการวางแผนพัฒนาครูโดยควรให้ความสำคัญกับการเข้าใจความหมายบุคคล สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางจิตวิญญาณของครูโรงเรียนไทยคริสเตียน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องออกแบบวางแผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาความรู้ ความสามารถให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค กองโรคไม่ติดต่อ. (2562). *จำนวนและอัตราตายด้วยโรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บประจำปีปฏิทิน พ.ศ. 2562*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2565, จาก https://ddc.moph.go.th/dsp/journal_detail.php?publish=9554
- ณัฐกรณ์ นรพงษ์. (2553). *การวิเคราะห์เปรียบเทียบโมเดลประยุกต์และโมเดลบูรณาการการวัดความฉลาดทางจิตวิญญาณ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในบริบทสังคมไทย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกายทิพย์ พิชัย. (2559). *การลดการสูบบุหรี่ของนักศึกษาที่ติดบุหรี่ โดยใช้การเปลี่ยนความคิดและการวางเงื่อนไขพฤติกรรม: การศึกษาค้นคว้าอิสระ* (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา
- สันทนา วิจิตรนาวรัตน์. (2559). *ความฉลาดทางจิตวิญญาณและความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 10(3), 187-199.
- Amram, J. Y. (2007). *The seven dimensions of spiritual intelligence: An ecumenical grounded theory*. Paper presented at the 115th Annual Conference of the American Psychological Association. San Francisco, CA. Retrieved July 15, 2021, from <http://www.yosiamram.net/papers>
- Amram, J. Y. & Dryer, D. C. (2008). *The Integrated Spiritual Intelligence Scale (ISIS): Development and preliminary validation*. Paper presented at the 116th Annual Conference of the American Psychological Association. Boston: Massachusetts.
- Cook, S., Macaulay, S. & Coldicott, H. (2004). *Change management excellence: Using the four intelligences for successful organizational change*. London: Kogan Page.

- Emmons, R. A. (2000). Is spirituality an intelligence? Motivation, cognition, and the psychology of ultimate concern. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 10, 3–26.
- King, D. B. (2008). *Rethinking claims of spiritual intelligence: A definition, model, and measure* (Master's Thesis). Trent University.
- Lawrence, K. (2013). *Developing Leaders in a VUCA Environment*. UNC Executive Development. Retrieved September 14, 2022, from www.emergingnleader.com
- Noble, C. (2002). Market orientation and alternative strategic orientations: a longitudinal assessment of performance implications. *Journal of Marketing*, 66(4), 25–39.
- Payutto, P.A. (2018). *Phutthatham (chabap dœm), Buddhadhamma (original edition)*. Bangkok: Thammasapa.
- Sahebalzamani, M., Farahani, H., Abasi, R., & Talebi, M. (2013). The relationship between spiritual intelligence with psychological well-being and purpose in life of nurses. *Iran J Nurs Midwifery Res*, 18, 38–41.
- Sisk, D. A. (2016). Spiritual intelligence: developing higher consciousness revisited. *Gifted Educational International*, 32(3), 194–208.
- Wigglesworth, C. (2004). *Spiritual intelligence: the ultimate intelligence*. New York: Bloomsbury.
- WHO. (2010). *Health literacy and health promotion. definitions, concepts and examples in the Eastern Mediterranean Region*. 7th Global conference on health promotion promoting health and development. Nairobi, Kenya, 26–30.
- Wolman, BB. (2001). *Dictionary of Behavior Science*. New York: Van Norstand Reinhold.
- Zohar, D. & Marshall, I. (2004). *Spiritual capital: wealth we can live by*. San Francisco: Berrett-Koehler.

การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สารเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

The Development of Critical Thinking on Economics of
Mathayomseksa 3 Students Using The Situation Process With
Yonisomanasikara Thinking

ณัฐชา ปันลายนาค

Nattacha Punlainak

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Silpakorn University, Thailand

E-mail: Pae.natta@gmail.com

Received April 23, 2022; Revised September 18, 2023; Accepted September 19, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารเศรษฐศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ที่เรียนรายวิชา ส 23103 สังคมศึกษา 6 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ ของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ และเรื่อง บทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ 2) แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สารเศรษฐศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

มนสิการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

คำสำคัญ: การคิดอย่างมีวิจารณญาณ; กระบวนการเผชิญสถานการณ์; วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

Abstract

The research objectives as follows 1) to compare the critical thinking before and after studying by using the situation process with Yonisomanasikara Thinking of Matthayomsuksa 3 students 2) to make a comparison between pretest and posttest learning achievement by using the situation process with Yonisomanasikara Thinking of Matthayomsuksa 3 students 3) to study students' opinion of using the situation process with Yonisomanasikara Thinking of Matthayomsuksa 3 students. The samples used in the study included is 40 Matthayomsuksa 3/2 students of Pranarai school Muang Lopburi Lopburi province under Lopburi Secondary Educational Service in second semester academic year 2020 from enroll Social studies 6 subject (S23103). The instrument in this research included 1) Lesson plan of Sufficiency Economy to Leading Country Development and The Role of the State to Leading Country Development 2) Cornell critical thinking test 3) The achievement test and 4) Questionnaire form on students 'opinion towards studying by using the situation process with Yonisomanasikara Thinking. The data were analyzed statistically using mean, standard deviation, t-test dependent and content Analysis. The research findings were as follows: 1) The critical thinking after using the situation process with Yonisomanasikara Thinking of Matthayomsuksa 3 student was significantly increased higher than before using at the .05 level. 2) The learning achievement after using the situation process with Yonisomanasikara Thinking of Matthayomsuksa 3 student was significantly increased higher than before using at the .05 level. 3) The overall students' opinion towards the studying by using the situation process with Yonisomanasikara Thinking was at a high level.

Keywords: Critical Thinking; The Situation Process; Yonisomanasikara Thinking

บทนำ

สภาพการณ์ในสังคมไทยปัจจุบันนี้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดหลักการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล และขาดสติปัญญา เพื่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะได้เห็นได้จากสถานการณ์ในสังคมปัจจุบันที่เยาวชนใช้การแก้ไขปัญหาที่ยังปราศจากการคิดอย่างละเอียดรอบคอบ เมื่อได้เผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งสังคมโลกที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วได้ส่งผลให้การรับข้อมูลข่าวสารมีหลายช่องทาง แต่ปัญหาที่สำคัญนั้นคือ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้หลักของเหตุผลในการที่จะแยกแยะข้อมูล หรือ เปรียบเทียบข้อมูลของสถานการณ์ไม่ถูกต้อง จึงนำไปสู่การการถูกชักจูงและเกิดความหลงเชื่อคำบอกเล่าและสารสนเทศต่าง ๆ ได้ง่าย โดยปราศจากการอ่าน การค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ขาดการไตร่ตรองที่ดี และมีเหตุผลอย่างเพียงพอ อีกทั้งครูผู้สอนภายในโรงเรียนส่วนใหญ่จากการสำรวจพบว่าเน้นไปทางด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยาย ซึ่งส่วนใหญ่ปราศจากสื่อการเรียนรู้ที่มาจากนอกห้องเรียน จึงทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนส่วนใหญ่ยังเป็นการเรียนรู้ที่อยู่ในวงแคบหรือจำกัดอยู่ในห้องเรียนโดยปริยาย การศึกษาในปัจจุบันนี้ถือว่าล้มเหลวโดยสิ้นเชิง เพราะเน้นเทคนิควิชาการมากเกินไป การอบรมสั่งสอนเพื่อพัฒนาความสามารถและประสิทธิภาพโดยปราศจากความเข้าใจชีวิตและกระบวนการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลตั้งแต่จะมีล้มเหลวมากขึ้น (กฤษณมูรติ, 2556) ซึ่งจัดได้ว่าผู้เรียนยังขาดทักษะของการเรียนรู้ที่สำคัญ นั่นคือ ความมีวิจารณญาณ ที่จะนำไปสู่การคิดและการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ปัญหาดังกล่าวนี้นี้จากรายงานการประเมินตนเอง ด้านมาตรฐานของผู้เรียนที่มีความสามารถด้านการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ของโรงเรียนพระนารายณ์ ปีการศึกษา 2561 โดยภาพรวมยังอยู่ในระดับของการประเมินที่ยังไม่มีความพึงพอใจ โดยผลการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้ ระดับชั้น ม.1 ร้อยละ 98.52 ระดับชั้น ม.2 ร้อยละ 100.00 ระดับชั้น ม.3 ร้อยละ 86.84 ระดับชั้น ม.4 ร้อยละ 96.75 ระดับชั้น ม.5 ร้อยละ 99.60 และระดับชั้น ม.6 ร้อยละ 89.04 โดยค่าเป้าหมายของโรงเรียนต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 90 และยังคงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากผลการประเมินดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักว่าการศึกษายุคที่ถูกต้องนั้นไม่เพียงแต่การอ่านความรู้ในตำราอย่างเดียวนั้น หากยังต้องให้บรรลุทักษะความคิด เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ถือเป็น การคิดวิเคราะห์ คิดแก้ไขปัญหาที่ยึดหลักของความคิด โดยพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ อย่างรอบคอบปราศจากการคาดเดา เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดต่อการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงถือว่าเป็นการคิดที่มีความยุติธรรม เพราะเป็นการฝึกฝนให้บุคคลตัดสินใจโดยยึดหลักความจริงจากหลักฐานที่ได้พิสูจน์ สอดคล้องกับแนวคิดของโพทเธอร์ สีนลาร์ตัน (2554)

กระบวนการเผชิญสถานการณ์ถือเป็นกระบวนการสอนที่มุ่งหวังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีหลักในการแก้ไขปัญหาชีวิตได้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความทุกข์ โดยต้องเรียนรู้ ฝึกหัด และมี

พื้นฐานด้านจิตใจที่จะสามารถเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้ ส่วนวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ถือเป็นระบบการเรียนรู้การสอนเน้นวิธีคิดตามแนวพุทธวิธีที่ฝึกฝนให้บุคคลได้รู้จักการคิด รู้จักพิจารณาไตร่ตรองควบคู่ไปกับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ และการปฏิบัติ โดยการคิดแบบโยนิโสมนสิการนี้ คือ การคิดโดยแยกคาบ คัดอย่างมีระบบ และคิดอย่างถูกต้อง เพื่อให้ถึงแก่นของปัญหาได้

การจัดการเรียนการสอนจึงเชื่อมโยงให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงการใช่วิธีที่ถูกต้องเหมาะสม โดยเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน รวมทั้งการใช้ทักษะการคิดพิจารณาจากตัวอย่างสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง จุดหมายสำคัญอีกประการหนึ่งนั่นคือ ยังมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะต่าง ๆ ในสังคมที่จะช่วยสร้างเสริมเติมเต็มประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญาความรู้ ความคิด ความสามารถ อีกทั้งยังฝึกให้นักเรียนได้ใช้การคิดในการแก้ไขปัญหาอย่างมีหลักการ มีภาวะของความเป็นผู้นำ (วันเพ็ญ วรรณโกมล, 2542) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดพิจารณาอย่างมีประสิทธิภาพในการใช้หลักเหตุผล แก้ไขปัญหา นำไปสู่การตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้ ผู้วิจัยได้พบว่า การจัดการเรียนรู้เพชฌัญญู สถานการณ์และวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ เป็นวิธีการสอนที่ใช้หลักการคิดในการไตร่ตรองเหตุผลจากสถานการณ์เรื่องราวต่าง ๆ นำไปสู่การพัฒนาการคิดตามแนวทางวิธีการแห่งปัญญาของหลักพระพุทธศาสนาเพื่อหาแนวทางที่ถูกต้องต่อการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติหรือแก้ไขปัญหาอย่างสมเหตุสมผล

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะนำกระบวนการดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทาง เพื่อให้ผู้เรียนได้มีผลสัมฤทธิ์และการคิดพิจารณาที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กระบวนการเพชฌัญญูสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กระบวนการเพชฌัญญูสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเพชฌัญญูสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

สมมติฐานการวิจัย

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเพชฌัญญูสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สาระเศรษฐศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

การทบทวนวรรณกรรม

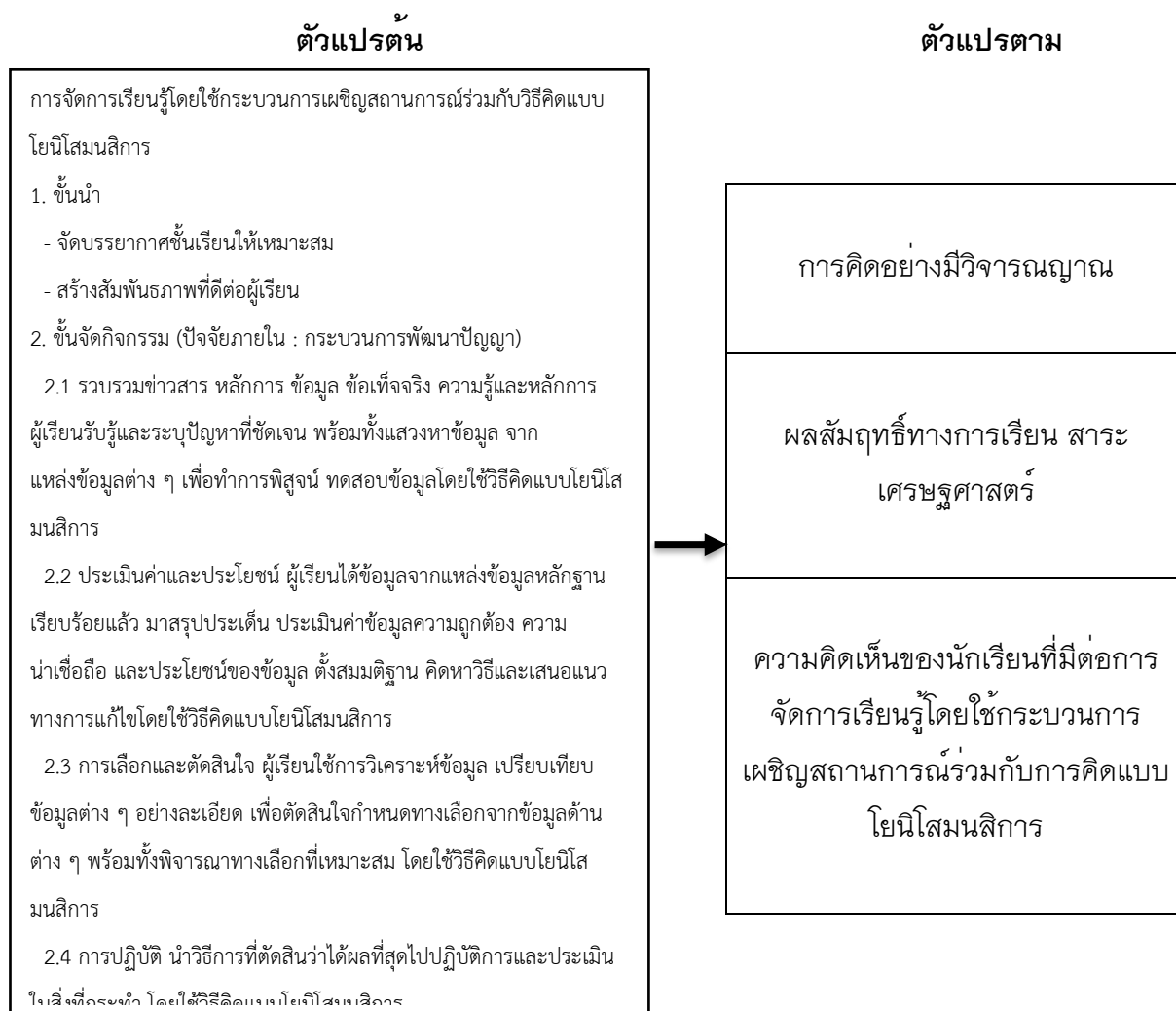
1. กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ถือเป็นกระบวนการที่ฝึกหัดให้บุคคลได้เข้าใจและเรียนรู้ในความเป็นจริงของวิถีชีวิต พร้อมทั้งจะเผชิญต่อสถานการณ์ในความเป็นจริงและหาแนวทางแก้ปัญหาได้อย่างมีสติและใช้กระบวนการทางปัญญามาประกอบการคิด ตามแนวคิดของนักวิชาการจึงจัดกระบวนการเผชิญสถานการณ์เพื่อสามารถเสริมสร้างสมรรถภาพให้ผู้เรียนให้สามารถที่จะเผชิญสถานการณ์ เผชิญต่อการต่อสู้ ผสมผสานวิธีการที่จะหาแนวทางแก้ไข และเผชิญในการปฏิบัติโดยนำขั้นตอนไปแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในกระบวนการเรียนการสอนของเผชิญสถานการณ์ ได้ระบุขั้นตอนที่จะสามารถฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ใช้วิธีการคิด การปฏิบัติ ตามแนวทางของการแก้ปัญหาที่นำวิธีคิดตามแบบพุทธธรรมเข้ามาประกอบใช้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ คือ 1) ขั้นการรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ 2) ขั้นการประเมินค่าและประโยชน์ 3) ขั้นการเลือกและตัดสินใจ 4) ขั้นการปฏิบัติ ซึ่งแต่ละขั้นตอนล้วนฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ใช้การคิดอย่างมีเหตุผล การไตร่ตรอง การพิสูจน์ เพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลที่รู้เท่าทันต่อสถานการณ์ โดยการนำวิธีคิดตามหลักพระพุทธศาสนาเข้ามาประกอบการใช้ความคิดในทุกขั้นตอน (สุมน อมรวิวัฒน์, 2542)

2. โยนิโสมนสิการ หมายถึง การคิดไว้ในใจโดยแยบคาย ตามหลักพระพุทธศาสนา โดยการคิดหาต้นเค้าหรือสาเหตุของสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อไปใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกวิธี ซึ่งต้องเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีแบบแผน และเป็นระบบ สามารถนำแนวทางที่ได้ค้นพบไปใช้ปฏิบัติในการแก้ไขได้อย่างสมเหตุสมผล

3. การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ หมายถึง ความสามารถในการคิด เพื่อพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลในการตัดสินใจ เพื่อเลือกแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมประกอบการแก้ไขปัญหาหรือข้อมูลสถานการณ์ต่าง ๆ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักวิชาการหลายท่าน ผู้วิจัยสามารถวางแผนและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยอ้างถึง สุมน อมรวิวัฒน์ (2542) นำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามแบบแผนการวิจัยก่อนมีแบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน (One Group Pretest – Posttest Design) โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สาระเศรษฐศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ ของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ และหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง บทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ใช้เวลา

ทั้งหมด 15 ชั่วโมง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และ (4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

1.2 ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ให้แก่นักเรียนกลุ่มทดลอง

2. ขั้นตอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ดำเนินการทดลองโดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่เตรียมไว้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 15 ชั่วโมง

2.2 การจัดช่วงเวลาในการเรียนแต่ละวัน จัดการเรียนการสอนตามตารางเรียนในชั่วโมงที่เรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 6

2.3 เนื้อหาที่ใช้ทดลอง คือ เนื้อหาจากสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระนารายณ์ ในรายวิชา ส 23103 สังคมศึกษา 6 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ และหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง บทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ

2.4 ดำเนินการทดลองสอน ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น โดยทดลอง 5 สัปดาห์ ในระยะเวลา 15 ชั่วโมง

3 ขั้นตอนหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการทดลองที่ใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มทดลองและนำข้อมูลมาสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ

- ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 548 คน

- กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 40 คน โรงเรียนพระนารายณ์ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มแล้ววิธีการจับสลาก

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยอ้างอิงถึง สุนน อมรวิวัฒน์ (2542) นำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ตารางที่ 1 ผลเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

การทดสอบการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	40	24	8.00	1.88	-29.52	1.35
หลังเรียน	40	24	21.12	2.32		

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการหลังเรียนสูง
กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 21.12,
S.D = 2.32) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 8.00, S.D = 1.88)

ตอนที่ 2 คะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

การทดสอบการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	คะแนน เต็ม	ก่อนเรียน				หลังเรียน			
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ความสามารถในการ กำหนดปัญหา	6	1.25	0.43	ต่ำ	1	2.85	0.35	สูง	1
2. ความสามารถในการ พิจารณาความน่าเชื่อถือ และตัดสินใจข้อมูล	6	0.90	0.44	ต่ำ	4	2.57	0.50	สูง	3
3. ความสามารถในการ รับรู้ การกำหนดและ เลือกสมมติฐาน	6	1.00	0.32	ต่ำ	3	2.47	0.50	ปาน กลาง	4
4. ความสามารถในการ ตัดสินใจและลงข้อสรุป สมมติฐานอย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล	6	1.12	0.46	ต่ำ	2	2.64	0.48	สูง	2
เฉลี่ยรวมแต่ละด้าน		0.85	0.41	ต่ำ		2.09	0.46	ปาน กลาง	

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สารະเศรษฐกิจศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.09, S.D = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านความสามารถในการกำหนดปัญหา ($\bar{X}$ = 2.85, S.D = 0.35) ด้านความสามารถในการทดสอบและลงข้อสรุปสมมติฐานอย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล ($\bar{X}$ = 2.64, S.D = 0.48) ด้านความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือและตัดสินข้อมูล ($\bar{X}$ = 2.57, S.D = 0.50) และด้านความสามารถในการกำหนดและเลือกสมมติฐาน ($\bar{X}$ = 2.47, S.D = 0.50)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารະเศรษฐกิจศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารະเศรษฐกิจศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

การทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	40	30	11.87	2.93	25.82	1.93
หลังเรียน	40	30	20.35	1.77		

จากที่ตารางที่ 3 สรุปได้ว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารະเศรษฐกิจศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 20.35, S.D = 1.77) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 11.87, S.D = 2.93)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ

จากผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.51) รองลงมาได้แก่ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.57) และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากเป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สารระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการสามารถสรุปอภิปรายผล ดังนี้

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ สารระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้เป็นเพราะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะความคิดในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล จากการนำหลักการคิดวิเคราะห์ มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่กำลังเผชิญนำไปสู่การอภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ผู้วิจัยได้พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยการพัฒนาแต่ละด้าน จะพัฒนาผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการแต่ละขั้นตอนสามารถสนับสนุนให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถในการกำหนดปัญหา ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของการรวบรวมข่าวสารข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ เข้ามาประกอบการจัดการเรียนรู้ โดยขั้นตอนนี้เน้นให้ผู้เรียนต้องเผชิญสถานการณ์จากข้อมูล ข่าวสาร เพื่อฝึกฝนให้ผู้รับสารด้วยการใช้กระบวนการคิดมาประกอบกับการสืบค้นและตรวจสอบ พร้อมทั้งระบุสาระสำคัญและสาเหตุของเนื้อหาสถานการณ์ต่าง ๆ ในการคิดพิจารณาไตร่ตรองข้อมูลที่ได้รับมา และทำการคัดสรรข้อมูลที่เกิดประโยชน์สูงสุด ขั้นตอนนี้สามารถบรรลุองค์ประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านความสามารถในการกำหนดปัญหาได้โดยผู้เรียนสามารถระบุสาระสำคัญและสาเหตุของปัญหาได้อย่างชัดเจน 2) ด้านความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือและตัดสินข้อมูล ด้านนี้ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการประเมินคุณค่าและประโยชน์ เข้ามาประกอบการจัดการเรียนรู้ โดยขั้นตอนดังกล่าวเน้นให้ผู้เรียนนำข้อมูลที่สืบค้นมาพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือ ประโยชน์ และโทษของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ได้เผชิญ ขั้นตอนดังกล่าวผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้ โดยสามารถระบุข้อมูลที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ผ่านการคิดพิจารณาไตร่ตรองถึงความน่าเชื่อถืออย่างมีเหตุผล 3) ด้านความสามารถในการรับรู้ กำหนดและเลือกสมมติฐาน ด้านนี้ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการเลือกและตัดสินใจเข้ามาประกอบการจัดการเรียนรู้ โดยขั้นตอนนี้เน้นให้ผู้เรียนได้เลือกและตัดสินใจนำวิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ผ่านการคัดสรรมาใช้ ซึ่งผู้เรียนถือว่าวิธีการที่เลือกนั้นเป็นวิธีการที่ดีที่สุด และเหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกได้อย่างชัดเจน ขั้นตอนนี้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ โดยผู้เรียนสามารถระบุสมมติฐานที่ดีที่สุด ในการแก้ไขปัญหาได้ พร้อมทั้งระบุเหตุผลในการเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาได้ 4) ด้านความสามารถในการตัดสินและลงข้อสรุปสมมติฐานอย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล ด้านนี้ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการปฏิบัติเข้ามาประกอบการจัดการเรียนรู้ โดยขั้นตอนนี้

เน้นให้ผู้เรียนนำวิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ทำการเลือกตัดสินใจแล้วมาใช้ในการปฏิบัติจริง ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ในรูปแบบของการแสดงความคิดเห็น อภิปราย หรือแสดงบทบาทสมมติ ขั้นตอนนี้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ โดยผู้เรียนได้ทำการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งใช้ในการแสดงวิธีการปฏิบัติในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งลงข้อสรุปถึงวิธีการที่นำไปใช้โดยการอธิบายอย่างมีเหตุผล จากที่กล่าวมานั้น กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการในแต่ละขั้นมีความสอดคล้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการพัฒนาความคิดเพื่อพิจารณาไตร่ตรองถึงแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551) ที่กล่าวว่า การคิดของวิจารณญาณ คือ การไตร่ตรอง สังเกต สืบหาข้อมูลให้มีความรอบคอบและละเอียดนำไปสู่การลงมือปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ในการศึกษา การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รายงานพบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการกำหนดปัญหา เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถรับรู้สถานการณ์ ผ่านจากการอ่าน การฟัง และนำข้อมูลมาตีความเพื่อจับใจความสำคัญของสถานการณ์นั้นๆได้ อาจเป็นเพราะผู้เรียนมีความชำนาญในด้านการจับใจความสาระสำคัญอยู่ก่อนแล้ว อีกทั้งผู้เรียนมีความชำนาญในด้านการคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานตั้งแต่ต้น ซึ่งจากผลการประเมินอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียนของผู้เรียนโดยภาพรวมนั้นอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ส่วนด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการรับรู้ กำหนดและเลือกสมมติฐาน เนื่องจากเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง บทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศบางประเด็นยังเป็นเรื่องที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่เคยเผชิญสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้การคาดคะเนสมมติฐานของผู้เรียนในประเด็นแนวทางการแก้ไขปัญหายังไม่มีความชัดเจน จึงส่งผลให้ผู้เรียนกำหนดสมมติฐานในประเด็นดังกล่าวมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการทบทวนบทเรียนและสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกการกำหนดสมมติฐานเพิ่มเติมในเนื้อหาอื่นมากขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนใช้กระบวนการคิดแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลจากสถานการณ์ที่ตนเองกำลังเผชิญในชีวิตประจำวัน โดยแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมผู้วิจัยได้นำวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการมาใช้ในการบวนการจัดการเรียนการสอนร่วมด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้ 1. ขั้นการจัดกิจกรรม 1.1) ขั้นรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทเรียน จากภาพประกอบ บทความ ข่าว หรือวิดีโอต่าง ๆ ที่ครูนำมาเผยแพร่ให้ผู้เรียนได้รับชม จากนั้นผู้เรียนจึงทำการศึกษาถึงประเด็นเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ร่วมกันระดมความคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหา และแนวทางป้องกัน พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบที่อันจะเกิดขึ้นใน

อนาคต ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวเป็นการใช้สืบค้นข้อมูลรวมกับการใช้หลักการคิดวิเคราะห์ที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหา 1.2) ขั้นประเมินคุณค่าและประโยชน์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนทำการแยกประเด็นข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการแก้ไขปัญหา ออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่เกิดประโยชน์สูงสุดและเห็นผลได้ชัดเจนที่สุด และประเด็นที่เกิดประโยชน์น้อยที่สุดและเกิดผลกระทบภายหลัง ซึ่งการแยกประเด็นดังกล่าวข้างต้นนั้นต้องอาศัยการใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์รวมกับการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบการตัดสินใจเพื่อลงมือแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จ 1.3) ขั้นการเลือกและตัดสินใจ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนทำการเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ที่เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายถึงประเด็นการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุด อีกทั้งร่วมอภิปรายถึงวิธีการแก้ไขปัญหามาไม่เกิดประโยชน์และส่งผลกระทบต่อผู้สอนได้รับฟัง 1.4) ขั้นการปฏิบัติ เป็นขั้นตอนการสรุปเนื้อหาจากบทเรียนที่ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ เป็นการอภิปรายของผู้เรียนให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนและผู้สอนได้รับฟัง เผยแพร่ในรูปแบบของการแสดงแผนผังความคิดให้เพื่อนร่วมชั้นและผู้สอนได้รับชม ซึ่งในขั้นเหล่านี้ได้มีการฝึกพัฒนาการคิดอย่างวิจารณ์ญาณ 2. ขั้นสรุป เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาจากบทเรียนร่วมกันจากการอภิปรายผล หรือการเขียนสรุปบทเรียน รวมทั้งเป็นขั้นที่ผู้เรียนทำใบงานท้ายบทเรียน โดยผู้สอนให้ผู้เรียนได้มีการลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมในใบงานที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการกำหนดปัญหา 2) ความสามารถในการพิจารณาและความน่าเชื่อถือของข้อมูล 3) ความสามารถในการรับรู้ กำหนดและเลือกสมมติฐาน 4) ความสามารถในการตัดสินใจและลงข้อสรุปสมมติฐานอย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงขึ้น

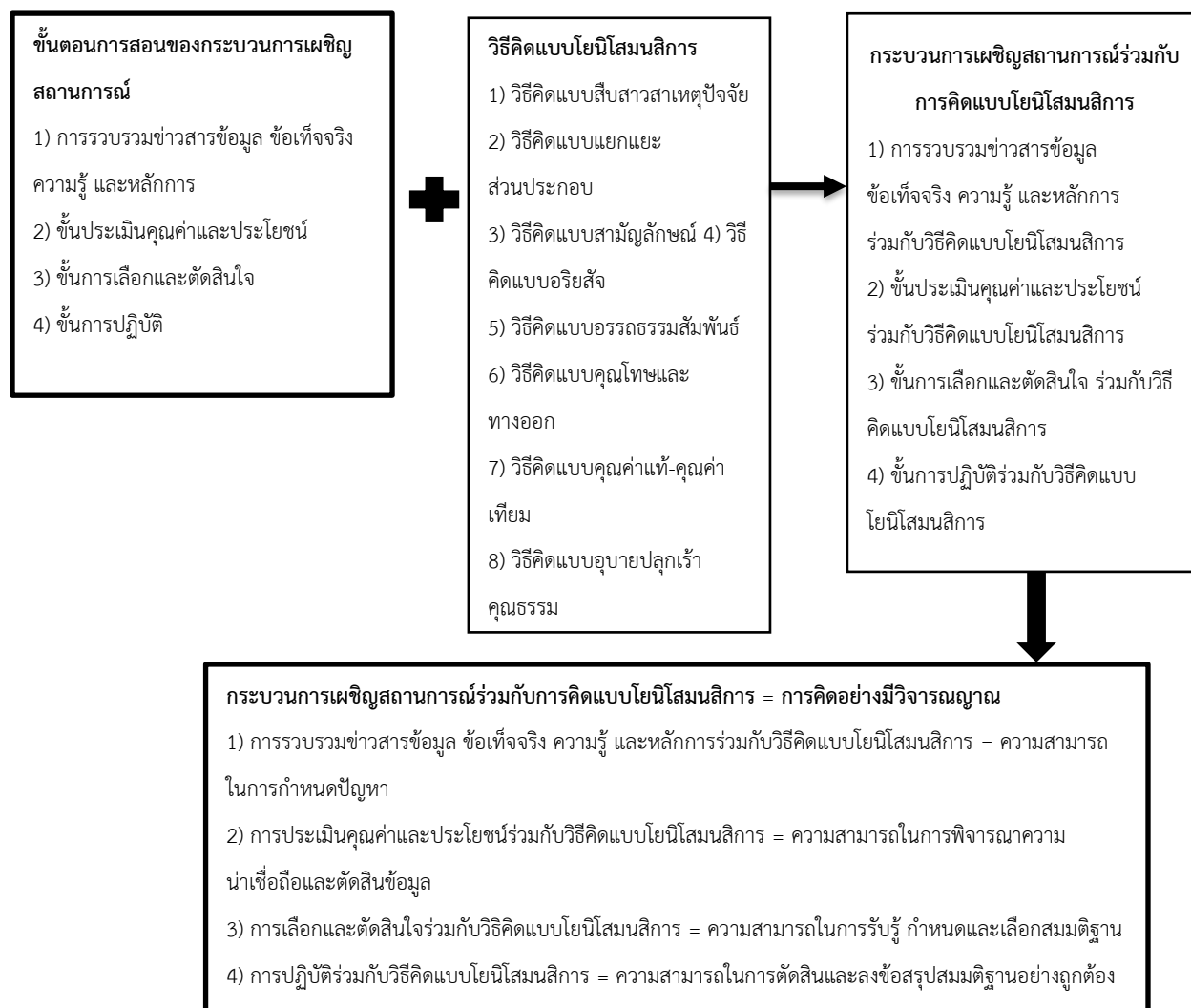
3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลำดับ ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับแรก คือ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นว่า การจัดการกระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการถือเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน และถือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ใหม่จากการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษานิพนธ์ ทศวัฒน์ (2542) ที่กล่าวโดยสรุปว่า กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ทางสังคมศึกษา ถือเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ระดมความคิด ใช้การแสดงความคิดเห็นอย่างเหตุผล รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนในด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นว่ากระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่รู้เท่าทันปัญหา เพื่อสามารถแก้ไขได้อย่างมีสติ อีกทั้งยังเป็นกระบวนการสอนที่

ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดให้มีเหตุผล มีประโยชน์ สามารถวิเคราะห์ และสังเคราะห์ปัญหาได้ และทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้จากการได้ฝึกทักษะการค้นหาคำตอบจากข้อมูลสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากเนื้อหาบางประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนอาจจะเป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างยากพอสมควรต่อการฝึกตั้งสมมติฐานของผู้เรียน จึงทำให้การจัดกิจกรรม

เมื่อกล่าวโดยภาพรวมแล้วก็จัดว่ากระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจสำหรับนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสังเกตได้จากบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกันสืบค้นข้อมูล การแสดงความคิดเห็นจากการร่วมกันอภิปรายย่อยในกลุ่มของตนเอง รู้จักการคิดวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบมาแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงนำไปสู่การพัฒนาปัญญาที่มีประสิทธิภาพ จึงทำให้ภาพรวมของระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

สรุป

จากกรอบแนวคิดสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ จากทั้ง 2 แนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกันนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่มีความสอดคล้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ถือเป็นแนวคิดที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้กระบวนการคิดเพื่อแก้ไขปัญหาให้เกิดประสิทธิผล เมื่อได้เผชิญกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการที่ผู้วิจัยจัดตามขั้นตอนนั้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยใช้หลักความมีเหตุผล ดังนั้นครูจึงต้องใช้คำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกพัฒนาการคิดและส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเต็มตามศักยภาพ
2. จากการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการนั้น หากครูต้องการนำไปใช้ ครูจำเป็นต้องเลือกเรื่องที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้มากพอ และเป็นเรื่องที่มีความเหมาะสมต่อพื้นฐานความคิดของผู้เรียน และมีแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถสืบค้นและหาคำตอบได้ เพื่อทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
3. จากการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการนั้น หากครูต้องการนำไปใช้ ครูจะต้องให้นักเรียนทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตั้งสมมติฐาน และการฝึกจำแนกข้อมูลจากการคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
2. ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ร่วมกับวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณมูรติ. (2556). *การศึกษาและสาระสำคัญของชีวิต*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- นิ่มนวล ทศวัฒน์. (2542). *หน่วยที่ 1-7 ครุสังคมศึกษาแนวใหม่*. เอกสารประกอบการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทางหุ้นส่วน จำกัด 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- โรงเรียนพระนารายณ์. (2561). *รายงานประจำปี โรงเรียนพระนารายณ์ ปีการศึกษา 2561*. (อัดสำเนา).
- โรงเรียนพระนารายณ์. (2563). *รายงานประจำปี โรงเรียนพระนารายณ์ ปีการศึกษา 2563*. (อัดสำเนา).
- วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2542). *การสอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2541). *การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียร์สโตร.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2542). *การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์ ทักษะกระบวนการเผชิญสถานการณ์*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2550). *คิดตามนัยแห่งพุทธธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

การใช้สถานการณ์ในชีวิตจริงเพื่อส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

Using Real-Life Situations in Promoting Statistical Reasoning on Measures of Central Tendency of Twelfth-Grade Students

ภาคภูมิ ทิพย์วารี¹, วันดี เกษมสุขพิพัฒน์² และ ทองตา สมใจเพ็ง³

Parkphoom Thipwaree¹, Wandee Kasemsukpipat² and Tongta Somchaipeng³

^{1,2,3} สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{1,2,3} Teaching Mathematics Division, Faculty of Education, Kasetsart University, Thailand

E-mail: ¹parkphoom.t@ku.th

Received May 31, 2022; Revised June 12, 2022; Accepted June 13, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง ที่ส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ และ 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสถานการณ์ในชีวิตจริง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบฝึกทักษะ และ 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (One Sample t – test) ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติต้องให้ความสำคัญกับการเลือกสถานการณ์ การใช้คำถาม และการจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ สถานการณ์ที่ใช้ต้องเป็นสถานการณ์ที่ใกล้ตัวนักเรียน หรือเป็นสถานการณ์ที่นักเรียนสนใจ นอกจากนี้ครูผู้สอนควรจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เปิดกว้างให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายในชั้นเรียน การใช้คำถามที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ และให้เหตุผล ซึ่งหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 76.27 ของคะแนนเต็ม

คำสำคัญ: การให้เหตุผลเชิงสถิติ; สถานการณ์ในชีวิตจริง; ค่ากลางของข้อมูล; การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

Abstract

This research aimed 1) to study the guidelines of learning activities using real-life situations to promote statistical reasoning and 2) to study the statistical reasoning ability of the students after using real-life situations learning activities. The sample was 34 twelfth-grade students in the second semester of the academic year of 2021, who were selected by using cluster random sampling. The research instruments consisted of 1) lesson plans, 2) math exercise, and 3) statistical reasoning test on measures of central tendency test. The data were analyzed by using percentage, arithmetic mean, standard deviation, and one sample t-test. The research results revealed that learning activities promoting statistical reasoning should focus on selecting situations, using questioning techniques, and providing learning environments. The situations used in the lessons should be relevant to students or of student interest. In addition, the learning atmosphere should encourage students to express their opinions and discussions in the classroom. Employing variety of questions to engage students to the learning activities and stimulate their thinking, analyzing, and reasoning. After the lessons, the students' statistical reasoning ability on the measures of central tendency was statistically higher than the 60 percent at the .05 level of significance. The average score was 76.27 percent of the total score.

Keywords: Statistical Reasoning; Real-life Situations; Measures of Central Tendency; learning activities

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2560) เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ จึงได้กำหนดเนื้อหาสถิติเป็นหนึ่งในสาระการเรียนรู้สถิติและความน่าจะเป็น ความรู้ทางสถิติเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสังคมในยุคปัจจุบันซึ่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีต่าง ๆ มีความก้าวหน้ารวดเร็ว

นักเรียนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ทางสถิติเพื่อใช้ในการจัดกระทำข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ดังที่ Garfield and Ben (2009) กล่าวว่า สถิติมีบทบาทและความสำคัญในชีวิตประจำวันของนักเรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรพัฒนาความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการเรียนสถิติอย่างลึกซึ้งและมีความหมาย เพื่อให้ นักเรียนพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงสถิติและการให้เหตุผลเชิงสถิติ

การให้เหตุผลเชิงสถิติ (Statistical reasoning) คือ ความสามารถของนักเรียนในการแสดงความคิดเกี่ยวกับการสร้างหลักการ หาความสัมพันธ์ของแนวคิดและการสรุปที่สมเหตุสมผล ในที่นี้รวมถึงความสามารถในการแปลความหมายข้อมูล การนำเสนอข้อมูล การหาข้อสรุปหรือข้อความคาดการณ์ทางสถิติ นอกจากนี้การให้เหตุผลเชิงสถิติยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสที่ใช้ในการตัดสินใจทางสถิติ (พิลาลักษณ์ ทองทิพย์, 2550) ดังจะเห็นได้ว่าสถิติมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ในการดำรงชีวิตประจำวันของเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น สถิติเกี่ยวกับผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID – 19) สถิติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและอุณหภูมิ หรือแม้กระทั่งการสำรวจความนิยมหรือโพล ต่างก็เป็นสถิติที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราทั้งสิ้น โดยเฉพาะในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวเลขและข้อมูลได้ถูกเผยแพร่อย่างรวดเร็วและกว้างขวางผ่านช่องทางต่าง ๆ ผู้ใช้ข้อมูลจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ แปลความหมาย และตัดสินใจเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นการให้เหตุผลเชิงสถิติจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้คนในยุคปัจจุบันนี้ โดย Garfield & Gal (1999) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงสถิติของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสถิติที่ดี แต่ยังคงขาดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าครูผู้สอนไม่ได้สอนวิชาสถิติในเชิงของการนำไปใช้ในชีวิต แต่จะเป็นการสอนในเชิงของการนำสูตรทางสถิติมาใช้และคำนวณเพื่อหาคำตอบให้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์การสอนของผู้วิจัย ที่ผ่านมาจากการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเนื้อหาเรื่องสถิติจะเป็นการสอนที่เน้นให้นักเรียนรู้จักสูตรการคำนวณแล้วนำไปใช้คำนวณหาผลเฉลยแก้ปัญหาจากโจทย์ที่กำหนด การวัดผลและการประเมินผลจะให้ความสำคัญกับการเขียนแสดงวิธีการหาคำตอบ และคิดคำนวณเพื่อหาคำตอบเพียงเท่านั้น เพราะข้อคำถามจากแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบโดยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การคำนวณเป็นสำคัญ เช่น ให้นักเรียนหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่กำหนดให้ มัธยมฐานของข้อมูลชุดนี้มีค่าเท่าใด เป็นต้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเลือกสถานการณ์ปัญหาหรือตัวอย่างมาจัดกิจกรรมในชั้นเรียน ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการแสดงแนวคิดหรือการให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจจากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ เท่าที่ควร ทำให้นักเรียนมองไม่เห็นประโยชน์และคุณค่าของเนื้อหาสถิติ ขาดความรู้ความเข้าใจและไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติและสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้นั้น ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม

ไปกับบทเรียน หนึ่งในวิธีการนั้นก็คือการนำสถานการณ์ในชีวิตจริงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยลักษณะของการจัดการเรียนรู้เริ่มด้วยการยกสถานการณ์ที่อยู่ในชีวิตจริง สถานการณ์ควรเป็น สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ผู้เรียนมีความสนใจ เหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษาของผู้เรียน (จรรยา ภูอุดม, 2545) แล้วให้ผู้เรียนทำความเข้าใจ แปลความ ตีความ และวิเคราะห์ โดยใช้ความรู้ทาง สถิติที่เกี่ยวข้องมาอธิบายอย่างสมเหตุสมผล โดยครูผู้สอนต้องพยายามใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนพูด หรือเขียนแสดงเหตุผล พร้อมทั้งสนับสนุนความคิดของผู้เรียน เพราะการตั้งคำถามจะช่วยพัฒนา ความคิดและอ้างอิงเหตุผลในการตอบคำถามของผู้เรียน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555) หรืออาจให้ผู้เรียนยกตัวอย่างสถานการณ์ในชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสถิติใน เรื่องนั้น ๆ แลกเปลี่ยนอภิปรายเหตุผลระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน ซึ่งน่าจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริงในการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของวิชา สถิติ และสามารถนำความรู้มาประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้อย่างสมเหตุสมผล อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ เกิดทักษะในการให้เหตุผลเชิงสถิติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง ที่ส่งเสริม ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสถานการณ์ในชีวิตจริง

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสถานการณ์ในชีวิตจริง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

การทบทวนวรรณกรรม

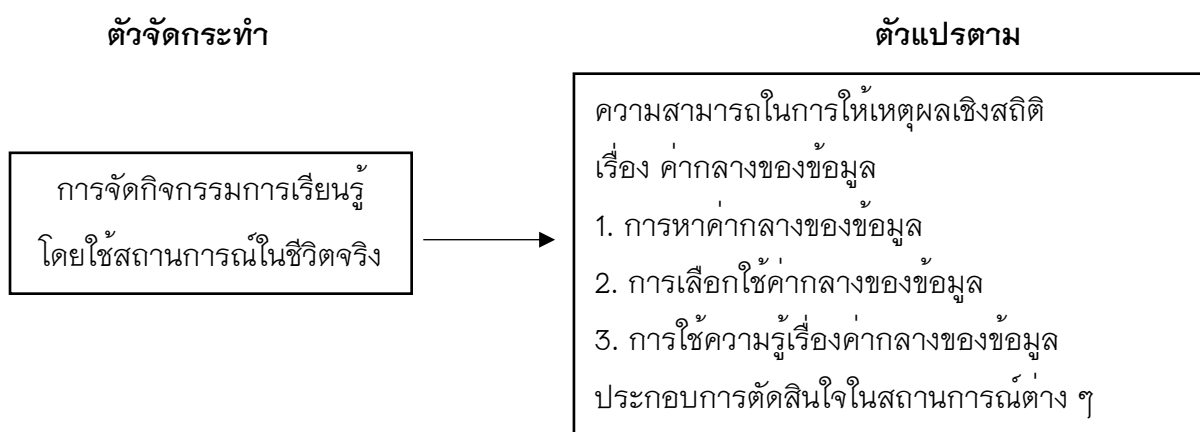
ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง จากการศึกษางานวิจัยของ นภัสวรรณ หาญเกียรติกล้า (2564) และ ธัญพิมล จันทน์นุ้ม (2558) ได้ให้แนวทางในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริงไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเริ่มด้วยการใช้สถานการณ์หรือบริบทปัญหาในชีวิตจริงที่ใกล้ตัวนักเรียน เหมาะกับวัย และตามความสนใจของนักเรียน แล้วให้นักเรียนทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหานั้น เพื่อให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ สามารถเชื่อมโยงเนื้อหา กับสถานการณ์ในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้ Zulkardi (1999) ยังได้นำเสนอแนวทางการใช้สถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมว่า ครูต้องให้สถานการณ์ปัญหาที่สัมพันธ์กับหัวข้อที่เริ่มเรียนกับนักเรียน แล้วจึงจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเกิดการอภิปรายในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาของตนเองกับนักเรียนคนอื่น จากนั้นครูจึงให้สถานการณ์ปัญหาอื่นที่คล้ายกับสถานการณ์ปัญหาก่อนหน้า เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง จึงสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง หมายถึง การนำสถานการณ์หรือปัญหาในชีวิตจริงที่ใกล้ตัว เหมาะกับวัย และความสนใจของนักเรียน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอด สามารถสรุปองค์ความรู้ มีการเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ร่วมกับการใช้คำถาม และการอภิปรายซักถามประกอบการใช้สถานการณ์ต่าง ๆ

2. การให้เหตุผลเชิงสถิติ (Statistical Reasoning) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการให้เหตุผลโดยนำแนวคิดทางสถิติมาประกอบเพื่อการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม ซึ่ง วรัญญา ม่วงวัดท่า (2562) และ เวชฤทธิ์ อังกะภักขจร (2556) ได้สรุปความหมายของการให้เหตุผลเชิงสถิติ ไว้ว่าเป็นความสามารถของนักเรียนในการแสดงเหตุผลโดยใช้ความรู้แนวคิด และกระบวนการทางสถิติ ทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และการตีความข้อมูล เพื่อหาข้อเท็จจริงมาประกอบในการตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล นอกจากนี้ พิลักษณ์ ทองทิพย์ (2550) ได้จำแนกประเภทการให้เหตุผลเชิงสถิติไว้ 6 ประเภท ประกอบด้วย การให้เหตุผลเกี่ยวกับข้อมูล การให้เหตุผลเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูล การให้เหตุผลเกี่ยวกับค่าวัดทางสถิติ การให้เหตุผลเกี่ยวกับความไม่แน่นอน การให้เหตุผลเกี่ยวกับตัวอย่าง และการให้เหตุผลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ในองค์ประกอบ 3 ข้อ ได้แก่ 1) การหาค่ากลางของข้อมูล หมายถึง นักเรียนสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต มัธยฐาน และฐานนิยม ของข้อมูลที่ไม่ได้แจกแจงความถี่ได้ถูกต้อง 2) การเลือกใช้ค่ากลางของข้อมูล หมายถึง นักเรียนสามารถเลือกใช้ค่ากลางของข้อมูลทั้งค่าเฉลี่ยเลขคณิต มัธยฐาน และฐานนิยม ได้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ และมีการแสดงเหตุผลประกอบการเลือกใช้ค่ากลางของข้อมูล และ 3) การใช้ความรู้เรื่องค่ากลางของข้อมูลประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ หมายถึง นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์หรือแก้ไขสถานการณ์ รวมทั้งสามารถแสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด 8 ห้องเรียน จำนวน 261 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวจัดกระทำ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำสถานการณ์ในชีวิตจริงที่ใกล้ตัวของนักเรียนมาออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แต่ละแผนมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้
 ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน ครูยกตัวอย่างสถานการณ์หรือปัญหาที่ใกล้ตัวนักเรียน เพื่อทบทวนความรู้เดิมหรือเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ขั้นสอน ครูให้นักเรียนสังเกต คิดวิเคราะห์ และให้เหตุผล ผ่านการใช้สถานการณ์ต่าง ๆ เชื่อมโยงกับเนื้อหาสถิติ เพื่อให้นักเรียนสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีการหาค่ากลางแต่ละชนิด การเลือกใช้

ค่ากลางของข้อมูล และการใช้ความรู้เรื่องค่ากลางประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดที่เป็นสาระสำคัญของเนื้อหา แล้วตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการทำแบบฝึกทักษะ

4.2 แบบฝึกทักษะ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล เป็นเครื่องมือที่อยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้สร้างขึ้นเพื่อใช้ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละคาบ มีลักษณะเป็นการเติมคำตอบ หรือเลือกคำตอบที่ถูกต้อง ทั้งการคำนวณหาค่ากลางของข้อมูล และการเขียนเหตุผลประกอบคำตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้

4.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบจะมีลักษณะเป็นสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ จำนวน 7 สถานการณ์ โดยแต่ละสถานการณ์จะมีจำนวนข้อคำถามที่แตกต่างกัน รวมทั้งหมดจำนวน 13 ข้อ มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยในแต่ละข้อจะมีส่วนที่ให้นักเรียนเขียนคำตอบ และส่วนที่ให้นักเรียนเขียนแสดงเหตุผลของตนเองที่นักเรียนคิดว่าสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ

ทั้งนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ในส่วนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านคณิตศาสตร์ และด้านการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน โดยมีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) เท่ากับ 1.0 ทุกข้อ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ร่วมกับการใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง จำนวน 8 คาบ คาบละ 50 นาที โดยหลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละคาบ ผู้วิจัยได้เก็บร่องรอยการทำงานของนักเรียนจากแบบฝึกทักษะ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล และบันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการให้เหตุผลเชิงสถิติของนักเรียน

5.2 หลังจากสิ้นสุดการสอน เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล โดยใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที

5.3 ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสรุปความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติของนักเรียน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง ที่ส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยอ่านและตีความข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและข้อมูลที่ได้จากการทำแบบฝึกทักษะของนักเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปในประเด็น ต่อไปนี้ สถานการณ์ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติควรมีลักษณะอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติของนักเรียน ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบรวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ โดยพิจารณาถึงความถูกต้องของการหาค่ากลาง และการให้เหตุผลประกอบคำตอบ จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 รวมทั้งทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติอ้างอิง one sample t-test

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง ที่ส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติที่ถูกต้องผ่านการใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง การใช้คำถาม รวมถึงการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 สถานการณ์ในชีวิตจริง จากการวิจัยพบว่า สถานการณ์ที่ควรนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมในการให้เหตุผลเชิงสถิติ จะต้องเป็นสถานการณ์ที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ไม่ไกลตัวจากนักเรียนจนเกินไป ทำให้นักเรียนสามารถใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิมของตนเองในการสร้างข้อคาดการณ์ หาคำตอบ จนสามารถให้เหตุผลประกอบเพื่ออ้างอิงไปยังข้อสรุปได้ถูกต้อง เช่น จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องค่าเฉลี่ยเลขคณิต ผ่านสถานการณ์จัดทำพานไหว้ครู โดยมีการกำหนดรายการค่าใช้จ่ายในการทำพานไหว้ครู แล้วให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบว่าทุกคนจะต้องจ่ายเงินเพื่อซื้อของทำพานไหว้ครูคนละกี่บาท จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้ว่า จะต้องนำค่าใช้จ่ายในรายการทุกรายการที่ซื้อของมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมดในห้อง จึงจะได้คำตอบว่านักเรียนแต่ละคนต้องจ่ายเงินเพื่อซื้อของทำพานไหว้ครูคนละกี่บาท จะเห็นว่าตัวสถานการณ์จะช่วยให้เด็กนักเรียนสามารถสรุปแนวคิดในการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตได้ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ยังพบว่า สถานการณ์ที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียนจะต้องมีลักษณะพิเศษที่สอดคล้องกับคุณสมบัติในการเลือกใช้ค่ากลางประเภทต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ที่มีค่าสุดขีด จากการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนพบว่า เมื่อให้สถานการณ์ที่มีค่าสุดขีด เช่น มีข้อมูลที่มีค่าสูงอย่างผิดปกติ หรือข้อมูลที่มีค่าต่ำอย่างผิดปกติ แล้วให้นักเรียนพิจารณาเลือกใช้ค่ากลางให้เหมาะสม เมื่อนักเรียนเจอสถานการณ์ที่มีค่าสุดขีดดังกล่าว นักเรียนโดยส่วนใหญ่จะคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตเพื่อใช้ตอบคำถามทันที แต่เมื่อครูให้นักเรียนร่วมกันพิจารณาลักษณะของข้อมูล รวมถึงพิจารณาคำตอบที่คำนวณได้จากการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต นักเรียนจะพบว่าคำตอบที่ได้ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำหนด จึงมีการตรวจสอบความสมเหตุสมผลของคำตอบ เกิดการอภิปรายในชั้นเรียนจนสามารถสรุปได้ว่าควรใช้มัธยฐานเป็นค่ากลางที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ในลักษณะนี้ อีกทั้งสถานการณ์ที่ลักษณะของข้อมูลมีความคลุมเครือในการพิจารณาข้อมูลระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติได้เช่นเดียวกัน จากการทำกิจกรรมในชั้นเรียนพบว่า เมื่อให้สถานการณ์เป็นยอดขายไซโกแต่ละเบอร์ตั้งแต่ไซโกเบอร์ 0 จนถึงไซโกเบอร์ 5 ให้นักเรียนอธิบายยอดขายไซโกของร้านค้าในภาพรวมเพื่อวางแผนในการขายไซโกในวันถัดไป จากสถานการณ์นี้หากไม่สังเกตลักษณะข้อมูลให้ตึ้นนักเรียนบางส่วนจะเลือกใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต หรือมัธยฐาน เป็นตัวแทนของข้อมูลชุดนี้ แต่เมื่อให้นักเรียนลองพิจารณาแปลความหมายของค่ากลางที่นักเรียนเลือกใช้ แล้วอ้างอิงไปยังสถานการณ์ นักเรียนจะพบว่าค่ากลางที่นักเรียนเลือกใช้ไม่สมเหตุสมผลกับสถานการณ์ที่กำหนดให้ และเมื่อให้นักเรียนพิจารณาลักษณะของข้อมูลนี้อีกครั้ง นักเรียนจะพบว่าเบอร์ไซโกเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพแม้จะแสดงออกมาเป็นตัวเลขก็ตาม ดังนั้นนักเรียนจึงสรุปได้ว่าค่ากลางที่เหมาะสมกับข้อมูลชุดนี้คือฐานนิยม นำไปสู่การหาคำตอบได้ว่าไซโกเบอร์อะไรมียอดขายสูงสุด และสามารถให้เหตุผลประกอบการวางแผนการขายไซโกในวันถัดไปได้ถูกต้อง

1.2 การใช้คำถาม จากการวิจัยพบว่า ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ลักษณะคำถามที่ใช้จะเป็นคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เนื่องจากในช่วงแรกนักเรียนอาจไม่คุ้นเคยกับลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนลงความเห็น อภิปราย และให้เหตุผลด้วยตนเองเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป ทำให้นักเรียนหลายคนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามลักษณะคำถามที่ใช้ เช่น “นักเรียนเคยพบเจอข้อมูลในลักษณะนี้จากสถานการณ์ใดบ้าง” “ข้อมูลจากตารางข้างต้นบอกอะไรกับนักเรียนบ้าง” “เมื่อพิจารณาข้อมูลทั้งสองสถานการณ์แล้วมีความเหมือนหรือต่างกันหรือไม่ อย่างไร” เมื่อใช้คำถามในลักษณะข้างต้นและสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่านักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น และเริ่มคุ้นเคยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น หลังจากนั้นครูผู้สอนจึงใช้คำถามที่ให้นักเรียนคิดเชิงเหตุผลซึ่งเป็นคำถามในลักษณะที่กระตุ้นให้นักเรียนคิด และตัดสินใจพร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบคำตอบ หรือคำถามที่ต่อยอดมาจากคำถามนำ โดยครูต้องพยายามกระตุ้นให้นักเรียนแสดงแนวคิดของตนเองออกมา ลักษณะคำถามที่ใช้ เช่น “ทำไมสถานการณ์นี้จึงควรใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตเป็นค่ากลางของข้อมูล” “ถ้าครูเพิ่ม

ข้อมูลเข้าไป จะเกิดผลกระทบกับค่ากลางชนิดใดบ้าง” “เพราะเหตุใดสถานการณ์นี้จึงไม่ควรใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและมัธยฐานเป็นค่ากลาง” จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนพบว่า ในบางสถานการณ์ปัญหานักเรียนต้องสังเกตและพิจารณาลักษณะของข้อมูล และต้องคำนวณค่ากลาง เมื่อครูใช้คำถามประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดและคำถามนำ จะช่วยให้นักเรียนเกิดการคิด ทั้งการคิดคำนวณและคิดหาเหตุผล จนนักเรียนสามารถสรุปคำตอบได้

1.3 บรรยากาศที่ส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผล ต้องเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกปลอดภัยในการตอบคำถาม รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ช่วยส่งเสริมความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น สังเกตได้จากพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ในช่วงแรกนักเรียนยังไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง หรือเมื่อให้สถานการณ์ไปนักเรียนจะไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่เมื่อครูเริ่มจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดกันมากขึ้น มีการสรุปความคิดของตนเอง เมื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มที่มากกว่าสองคน พบว่านักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองและกล้าที่จะให้เหตุผลสนับสนุนหรือโต้แย้งนักเรียนคนอื่นได้มากขึ้น และเมื่อครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ไม่ตัดสินคำตอบของนักเรียนในทันที แต่ให้นักเรียนอธิบายเหตุผลของตนเองก่อน ทำให้นักเรียนไม่กลัวที่จะแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ซึ่งช่วยให้ครูเห็นถึงพฤติกรรมในการให้เหตุผลของนักเรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง

เมื่อนำผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล มาวิเคราะห์ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง นักเรียนมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 แสดงผลได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60

	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	ร้อยละ	S.D.	t	sig
ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ	34	30	22.88	76.27	5.10	5.59	.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 76.27 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาคำตอบของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล พบว่า

นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล สูงกว่าเกณฑ์ พบว่านักเรียนจะสามารถคำนวณหาค่ากลางได้อย่างถูกต้อง เลือกใช้ค่ากลางและให้เหตุผลประกอบได้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหา หรือหากเป็นสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ นักเรียนก็สามารถนำความรู้เรื่องสถิติไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งถือว่าครบทุกองค์ประกอบในการพิจารณาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ ดังตัวอย่างในภาพที่ 1

สถานการณ์ปัญหาที่ 2 ขานมไข่มุก

ร้าน CHA – D ได้ทำบัญชียอดขายขานมไข่มุกในแต่ละวันเป็นดังนี้

วันจันทร์	121 แก้ว	วันอังคาร	110 แก้ว
วันพุธ	108 แก้ว	วันพฤหัสบดี	115 แก้ว
วันศุกร์	122 แก้ว	วันเสาร์	132 แก้ว

4. หากต้องการทราบว่าในภาพรวมร้าน CHA – D ขายขานมไข่มุกได้วันละกี่แก้ว ควรใช้ค่ากลางของข้อมูล ชนิดใดมาอธิบาย เพราะอะไร

ตอบ ค่ากลางที่เหมาะสม คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต เพราะ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้ค่าได้ทั่วๆ ไป หรือค่าที่ปกติ และถ้าไม่มีเลขใดซ้ำกันอีกด้วย

5. โดยภาพรวมในสัปดาห์นี้ ร้าน CHA – D ขายขานมไข่มุกได้วันละกี่แก้ว

ตอบ 119 แก้ว

ภาพที่ 1 ตัวอย่างคำตอบของนักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล สูงกว่าเกณฑ์

จากภาพที่ 1 จะเห็นว่าจากสถานการณ์ปัญหาที่กำหนดให้นักเรียนเลือกใช้ค่ากลางได้อย่างถูกต้อง และสามารถอธิบายเหตุผลเชิงสถิติในการเลือกใช้ค่ากลางจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน รวมถึงมีการคำนวณหาคำตอบได้อย่างถูกต้องด้วยเช่นกัน

นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ต่ำกว่าเกณฑ์ พบว่านักเรียนเลือกใช้ค่ากลางไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่กำหนดให้ หรือไม่สามารถให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังตัวอย่างในภาพที่ 2

สถานการณ์ปัญหาที่ 1 ค่ากลางที่เหมาะสม

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ต่อไปนี้ นักเรียนคิดว่าควรใช้ค่ากลางของข้อมูลชนิดใดเป็นตัวแทนของข้อมูลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ดีที่สุด และเพราะเหตุใดนักเรียนจึงเลือกใช้ค่ากลางของข้อมูลชนิดนั้น

1. รายการ The Star Idol เปิดให้ผู้ชมทางบ้านโหวตผู้เข้าแข่งขันรอบสุดท้ายซึ่งมีทั้งหมด 3 คน ที่ตนเองชื่นชอบมากที่สุดเพื่อรับรางวัล Popular Vote โดยผู้เข้าแข่งขันมีคะแนนโหวต ดังนี้

หมายเลข 1 จำนวน 5,992 คะแนน หมายเลข 2 จำนวน 6,650 คะแนน

หมายเลข 3 จำนวน 6,235 คะแนน

ตอบ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต เพราะ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ แต่ใช้ข้อมูลคนทุกตัวทำไม่มีความแม่นยำ

ภาพที่ 2 ตัวอย่างคำตอบของนักเรียนที่ได้คะแนนความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ต่ำกว่าเกณฑ์

จากภาพที่ 2 จะเห็นว่าจากสถานการณ์ต้องการหาผู้ชนะจากการประกวดแข่งขันโดยใช้ข้อมูลคะแนนโหวตในการตัดสิน เมื่อพิจารณาจากการให้เหตุผลของนักเรียนที่กล่าวว่าข้อมูลชุดนี้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ จะเห็นว่านักเรียนยังไม่สามารถพิจารณาลักษณะของข้อมูลได้ถูกต้อง ส่งผลให้เลือกใช้ค่ากลางได้ไม่ถูกต้องด้วยเช่นกัน จากการสอบถามนักเรียน พบว่า นักเรียนยังไม่เข้าใจในสถานการณ์ที่กำหนดให้เพียงพอ นักเรียนมองเห็นแค่สถานการณ์ที่กำหนดให้เป็นจำนวนที่สามารถคำนวณได้ จึงมองเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ทั้ง ๆ ที่การโหวตเกี่ยวข้องกับการบอกถึงความเป็นที่นิยม จึงทำให้เห็นว่านักเรียนไม่สามารถเลือกใช้ค่ากลางและไม่สามารถให้เหตุผลที่สอดคล้องกับสถานการณ์ข้างต้นได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริงมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 76.27 ของคะแนนเต็ม และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สถานการณ์ในชีวิตจริงเพราะการนำสถานการณ์ในชีวิตจริงมาใช้ ช่วยนักเรียนในการตีความ และเข้าใจความหมายของค่ากลางแต่ละค่าอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้นักเรียนสามารถสรุปวิธีการหาค่ากลางแต่ละค่าสามารถหาคำตอบ อธิบาย ใช้เหตุผลเพื่อประกอบการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

แนวทางการนำสถานการณ์ในชีวิตจริงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะเห็นว่าสถานการณ์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเป็นสถานการณ์ที่ครอบคลุมเนื้อหา เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ทั้งค่าเฉลี่ยเลขคณิต มัธยฐาน และฐานนิยม รวมถึงสถานการณ์นั้นจะต้องมีลักษณะของข้อมูลที่สอดคล้องสัมพันธ์กับลักษณะของค่ากลางแต่ละประเภท เช่น สถานการณ์ที่มีค่าสุดขีด สถานการณ์ที่คลุมเคลือในการพิจารณาว่าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณหรือข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถ

มองเห็นความเหมือนและความแตกต่างของค่ากลางแต่ละชนิด จึงจะสามารถเลือกใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้สถานการณ์ที่ใช้ ต้องมีส่วนช่วยในการกระตุ้นความสนใจในการทำกิจกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหากเป็นสถานการณ์ที่นักเรียนได้พบเจอในชีวิตจริง หรือมีความชอบหรือสนใจอยู่แล้วจะยิ่งทำให้นักเรียนสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ นภัสวรรณ หาญเกียรติกล้า (2564) ที่กล่าวว่า การนำสถานการณ์และตัวอย่างที่มาจากบริบทในชีวิตจริงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจเพิ่มขึ้นกว่าการยกตัวอย่างโดยทั่วไป

นอกจากตัวสถานการณ์ที่ครูผู้สอนนำมาใช้แล้ว องค์ประกอบอื่น ๆ ก็มีส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการให้เหตุผลได้ เช่น การใช้คำถามของครูผู้สอน ผู้วิจัยได้ใช้คำถามที่กระตุ้นการคิด คำถามที่ให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ หรือแม้กระทั่งคำถามให้นักเรียนคิดเชิงเหตุผล เพื่อให้นักเรียนเกิดการคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ผิการให้เหตุผลของตนเองและรับฟังการให้เหตุผลของผู้อื่น เช่น การถามว่า “ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น” “ถ้าข้อมูลค่านี้เปลี่ยนไปจะเกิดอะไรขึ้น” เป็นต้น คำถามในลักษณะนี้จะทำให้นักเรียนต้องคิดวิเคราะห์ เชื่อมโยงกับเงื่อนไขของสถานการณ์ปัญหา และยังต้องพิจารณาความสมเหตุสมผลหรือความถูกต้องของคำตอบ ซึ่งสอดคล้องกับอัมพร ม้าคนอง (2559) ที่เสนอแนะว่า นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ได้ ครูต้องพยายามใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนแสดงเหตุผลได้อย่างต่อเนื่อง เช่น “ทำไม” “เพราะอะไร” “ถ้าเงื่อนไขบางอย่างเปลี่ยนไป จะเกิดอะไรขึ้น” โดยผู้วิจัยได้เปิดกว้างให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเอง ไม่ได้จำกัดในคำตอบหรือตัดสินคำตอบในทันที นอกจากนี้ควรให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนด้วยกัน เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยที่นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ โดยไม่ถูกปิดกั้น ซึ่งการถามและการสร้างบรรยากาศในการเรียนเช่นนี้ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น สังเกตจากนักเรียนจะมีการโต้ตอบกับครูผู้สอน และเมื่อให้ทำกิจกรรมกลุ่มนักเรียนสามารถนำเสนอแนวความคิดของตนได้ค่อนข้างดี สอดคล้องกับ จิราวรรณ ใจเรือน และพรทิพย์ โรจน์ศิริพิศาล (2560) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนสามารถซักถามเมื่อเกิดข้อสงสัย และกล้าตอบคำถามโดยไม่กลัวความผิดพลาด เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนกล้าคิดและกล้าแสดงออก

จะเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติ เรื่อง ค่ากลางของข้อมูล ที่ดีขึ้นได้ ทั้งนี้นอกจากครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ด้านเนื้อหาแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่สามารถนำสถานการณ์ปัญหาในชีวิตจริงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาให้เข้ากับบริบทของนักเรียนได้ และสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้อย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา มีการวาง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ให้ครอบคลุม ชัดเจน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สถานการณ์ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของนักเรียน ควรเป็นเรื่องที่นักเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ร่วมกัน หรือเคยผ่านเหตุการณ์นั้น ๆ รวมถึงต้องเป็นสถานการณ์ที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ในทันที เป็นสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น กระตุ้นการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เห็นมุมมองของตนเองและคนอื่น ๆ เกิดการอภิปรายร่วมกัน ก่อนตัดสินใจสรุปคำตอบ

1.2 ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลของนักเรียน มีการใช้คำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดหาเหตุผลอยู่ตลอดเวลา ให้ความสำคัญและคุณค่ากับทุกคำตอบของนักเรียน ไม่ว่าจะจากการทำกิจกรรมในชั้นเรียน หรือจากการตรวจแบบฝึกหัดทักษะของนักเรียน เพื่อนำสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจหรือไม่สามารถให้เหตุผลได้อย่างสมเหตุสมผล มาอภิปรายในคาบเรียนถัดไป และเป็นการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 นักเรียนบางคนสามารถพูดสื่อสารให้เหตุผลในการทำกิจกรรมได้ถูกต้อง แต่ไม่สามารถเขียนเรียบเรียงเป็นคำพูดเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดีเท่าที่ควร ครูผู้สอนจึงต้องมีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียน ทั้งประเมินผลจากการทำกิจกรรมในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมอภิปรายในชั้นเรียน และประเมินผลจากการทำแบบทดสอบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การทำวิจัยในครั้งต่อไปอาจมีการศึกษาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติให้ครอบคลุมในเนื้อหาทุกเรื่อง ทั้งค่ากลางของข้อมูล ค่าวัดการกระจาย และค่าวัดตำแหน่งที่ของข้อมูล

2.2 ควรมีการศึกษาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตจริง เช่น ทักษะการเชื่อมโยง หรือทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา ญอตุม. (2545). แนวทางการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลที่สอดคล้องกับสาระที่ 6 ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์. *วารสารคณิตศาสตร์*, 46(524–526), 23–24.
- จิราวรรณ ใจเรื่อน และ พรทิพย์ โรจน์ศิริพิศาล. (2560). การใช้คำถามเพื่อส่งเสริมทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *The 22nd Annual Meeting Mathematics (AMM 2017)*, EDM 11, 1–12.
- ธัญพิมล จันทน์นุ้ม. (2558). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงร่วมกับการพัฒนาความคิดของเด็กที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และความสามารถในการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภัสวรรณ หาญเกียรติกล้า. (2564). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้สถานการณ์ในชีวิตจริงร่วมกับการใช้คำถามที่ส่งเสริมโน้ตทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การวัดค่ากลางของข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์*, 8(1), 1–12.
- พิลาลักษณ์ ทองทิพย์. (2550). การศึกษาการให้เหตุผลทางสถิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรัญญา ม่วงวัดท่า. (2562). การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบบันได 5 ขั้น (QSCCS) เรื่อง สถิติ ที่ส่งเสริมทักษะการให้เหตุผลเชิงสถิติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- เวชฤทธิ์ อังกะนัทรขจร. (2556). การพัฒนาความสามารถในการให้เหตุผลเชิงสถิติและการเชื่อมโยงคณิตไปสู่ชีวิตจริงโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบการสอนแนะให้รู้คิด (CGI) ร่วมกับการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 24(2), 15–33.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *คู่มือวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อัมพร ม้าคนอง. (2559). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Garfield, J. & Ben, Z. (2009). Helping students develop statistical reasoning: Implementing a statistical reasoning learning environment. *Teaching Statistics*, 31(3), 72–79.
- Garfield, J. & Gal, I. (1999). Teaching and assessing statistical reasoning. In *Developing mathematical reasoning in grades K–12*, 207–219. Reston, VA: National Council Teachers of Mathematics.
- Zulkardi, Z. (2019). *How to Design Mathematics Lesson based on the Realistic Approach*. Retrieved April 9, 2022, from <http://www.reocities.com/ratuilma/rme.html>

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

The relationship between management as a professional learning
community of professional learning with the organizational
commitment of teachers in the Nawawattana Group Schools

Under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2

พรนัชชา บงศ์บุตร¹ และ เบญจวรรณ ศรีมารุต²

Pornnascha Bongbut¹ and Benjawan Srimarut²

^{1,2}สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

^{1,2}Educational Administration Branch Faculty of Teacher Training College Phranakhon Rajabhat University, Thailand

E-mail: ¹ponnascha79@gmail.com; ²kben404@hotmail.com

Received May 2, 2022; Revised September 16, 2023; Accepted September 17, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แนวคิดและทฤษฎีของฮิฟและฮัฟแมน และอะเลนและเมเยอร์ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 113 คน จาก 9 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ความผูกพันต่อองค์กรของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของ

ครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตินา พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.669

การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตินา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีกระบวนการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาทำงานร่วมกับกลุ่มของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยร่วมมือร่วมใจกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ เพื่อหาวิธีการ แนวทางแก้ไข อันก่อให้เกิดองค์ความรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสำเร็จของเป้าหมายองค์กรที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; ความผูกพันต่อองค์กร; โรงเรียนกลุ่มนวัตินา

Abstract

The objective of this research was to study the management level of a professional learning community, level of commitment to the organization and the relationship between being a professional learning community and the organizational commitment of teachers in Nawawattana Group schools. Under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2 The research model is quantitative research. The concepts and theories of Hiv and Huffman (Hipp & Huffman, 2003) and Allen and Meyer (Allen & Meyer, 1990) were used as a research framework. The samples used in this research were teachers in the Nawawattana Group Schools. Under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2 113 people from 9 schools. Analyze the data using basic statistics. The results of the research showed that 1) the management of the professional learning community of teachers Overall, it was at a high level (= 4.42, S.D. = 0.72) and when considering each aspect, it was found that it was at a high level in all aspects. 2) affiliation with the teacher's organization Overall, it was at a high level (= 4.43, S.D. = 0.70) and when considering each aspect, it was found that it was at a high level in all aspects. 3) The relationship between the management of a professional learning community and the organizational commitment of teachers in the Nawawattana Group Schools Under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 2. It was found that there was a high level of positive correlation. It was statistically significant at the .05 level with a correlation coefficient of 0.669

Management of being a professional learning community and organizational commitment of teachers in Nawawattana Group schools. Under the jurisdiction of the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office, Area 2. Overall, it is at a high level. This is because the administration of professional learning communities is a group of school administrators and teachers. There is a work process. School administrators work with groups of teachers and educational personnel. By working together to exchange knowledge and share experiences. To find methods and solutions that create a body of knowledge, and apply it in work. This results in the development of student learning and the continuous professional development of teachers. Contribute to the achievement of the organization's set goals.

keywords: Correlation; Administration; Professional Learning Community; Organizational Commitment

บทนำ

ในสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างมาก ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ด้วย เดิมการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะเพียงอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่สำหรับในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติและการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน (พระครูสุตวรธรรมกิจ และพระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร, 2563) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนใหม่ เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงทำให้นวัตกรรมและเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทกับการศึกษาไทยเป็นอย่างมาก ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเปลี่ยนไปในรูปแบบ E-Learning ซึ่งสนองตอบการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ตลอดจนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาเพื่อการสร้างสรรคความรู้ ความสามารถของผู้เรียนให้มีความหลากหลายตามความต้องการของตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่จะตอบสนองในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และค่านิยมแบบประชาธิปไตย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้การจัดการศึกษาที่มีรูปแบบเป็นการศึกษาเพื่อสร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติในอนาคตต่อไป การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนสถานศึกษา เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคต

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษา พัฒนาทางวิชาชีพในการเรียนรู้ และเพื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้นำแนวทางการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูไปยึดถือและปฏิบัติ อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียน ตลอดจนเพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารงานทรัพยากรบุคคลภายในโรงเรียน ให้เกิดขวัญและกำลังใจ อยู่ปฏิบัติงาน ทুমเท และอุทิศตนและความรู้ความสามารถที่มีอยู่ในการพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวสู่ความสำเร็จต่อไป

ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จึงจำเป็นต้องพัฒนาและส่งเสริมให้ทันกับสถานการณ์ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง โดยการพัฒนาระบบเทคโนโลยี ระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ ซึ่งการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครู หากสถานศึกษาส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรให้มากขึ้น บุคลากรก็จะร่วมมือร่วมใจกันวางแผน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ทำให้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสูงขึ้น บุคลากรมีความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ เสียสละเพื่อโรงเรียน พร้อมทั้งทุ่มเททำงาน เพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมาย ประสบความสำเร็จ และอยากเป็นบุคลากรของโรงเรียนตลอดไป

บทความวิจัยนี้นำเสนอ ระดับการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครู และความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน กำหนดเป็นนโยบายในการเสริมสร้างและพัฒนาความผูกพันของบุคลากรให้เกิดขึ้นภายในองค์กร และได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปใช้เพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและสร้างความผูกพันต่อองค์กรของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานและการดำเนินงานเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

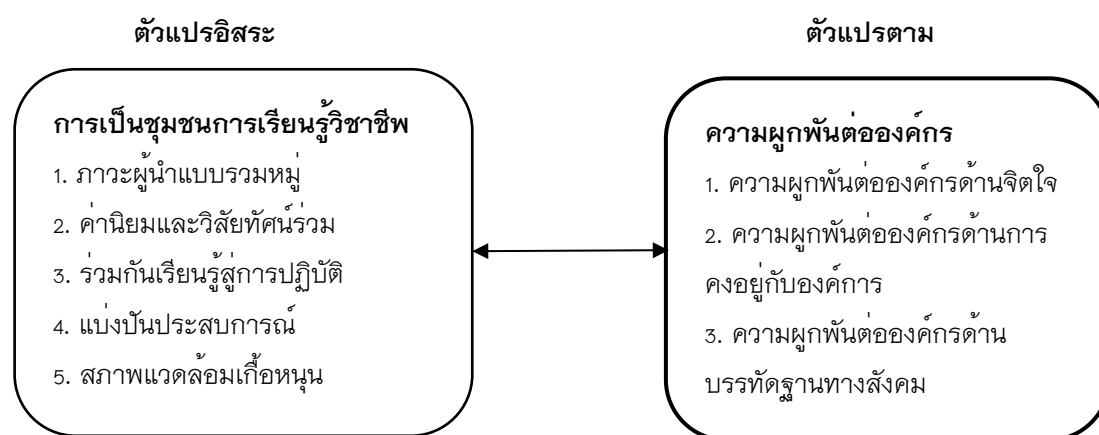
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ครั้งนี้ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของฮิปและฮัฟแมน (Hipp & Huffman, 2003) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ 2) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) ร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ 4) แบ่งปันประสบการณ์ 5) สภาพแวดล้อมเกื้อหนุน

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของอลเลนและเมเยอร์ (Allen & Meyer, 1990) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจ 2) ความผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่กับองค์กร 3) ความผูกพันต่อองค์กรด้านบรรทัดฐานทางสังคม

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของฮิปและฮัฟแมน (Hipp & Huffman, 2003) ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ 2) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) ร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ 4) แบ่งปันประสบการณ์ 5) สภาพแวดล้อมเกื้อหนุน และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของอลเลนและเมเยอร์ (Allen & Meyer, 1990) ประกอบด้วย 1) ความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจ 2) ความผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่กับองค์กร 3) ความผูกพันต่อองค์กรด้านบรรทัดฐานทางสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีของฮิปและฮัฟแมน (Hipp & Huffman, 2003) และศึกษาความผูกพันต่อองค์กร โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีของอลเลนและเมเยอร์ (Allen & Meyer, 1990)

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ กลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประชากร คือ ครูในกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 มี 9 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 156 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิจำแนกตามโรงเรียน (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดย 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและความผูกพันต่อองค์กร เพื่อกำหนดขอบเขต และกรอบแนวคิด แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข 4) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยค่าดัชนีความสอดคล้องจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธนี, 2553) จึงจะถือว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหา 5) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปทดลองใช้

(Try Out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .989 6) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลโดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2564 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2565 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ค่าร้อยละ (Percentage) 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) 3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) และ 4) สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตินา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปรากฏผลการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตินา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	n = 113		ระดับ	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่	4.43	0.73	มาก	2
2	ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม	4.42	0.74	มาก	3
3	ด้านรวมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ	4.40	0.70	มาก	5
4	ด้านแบ่งปันประสบการณ์	4.42	0.73	มาก	3
5	ด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน	4.44	0.72	มาก	1
เฉลี่ยรวม		4.42	0.72	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตินา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ด้านแบ่งปันประสบการณ์ และด้านรวมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตินา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปรากฏผลการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	ความผูกพันต่อองค์กรของครู	n = 113		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านจิตใจ	4.49	0.66	มาก
2	ด้านการคงอยู่กับองค์กร	4.40	0.72	มาก
3	ด้านบรรทัดฐานทางสังคม	4.40	0.71	มาก
เฉลี่ยรวม		4.43	0.70	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตนา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า โดยด้านความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความผูกพัน
ต่อองค์กรด้านการคงอยู่กับองค์กร และด้านความผูกพันต่อองค์กรด้านบรรทัดฐานทางสังคม

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปรากฏผลการวิจัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพัน
ต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 n = 113

การบริหารการเป็นชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ความผูกพันต่อองค์กรของครู			เฉลี่ยรวม	ระดับความ สัมพันธ์
	ด้าน จิตใจ	ด้านการ คงอยู่กับ องค์กร	ด้าน บรรทัด ฐานทาง สังคม		
1. ภาวะผู้นำแบบรวมหมู่	0.669**	0.670**	0.687**	0.675**	สูง
2. ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม	0.667**	0.652**	0.679**	0.666**	สูง
3. ร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ	0.682**	0.684**	0.690**	0.685**	สูง
4. แบ่งปันประสบการณ์	0.654**	0.638**	0.654**	0.649**	สูง
5. สภาพแวดล้อมเกื้อหนุน	0.674**	0.658**	0.680**	0.671**	สูง
เฉลี่ยรวม				0.669**	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กร
ของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.669 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทางบวก ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.675

การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทางบวก ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.666

การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทางบวก ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.685

การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านแบ่งปันประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทางบวก ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.649

การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านสภาพแวดล้อมเกื้อหนุน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทางบวก ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.671

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 กรอบแนวคิดการวิจัย ใช้แนวคิดและทฤษฎีของฮิปป์และฮัฟฟแมน (Hipp & Huffman, 2003) และศึกษาความผูกพันต่อองค์กร โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีของอัลเลนและเมเยอร์ (Allen & Meyer, 1990)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการรวมกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีกระบวนการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาทำงานร่วมกับกลุ่มของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยร่วมมือร่วมใจกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ เพื่อหาวิธีการ แนวทางแก้ไข อันก่อให้เกิดองค์ความรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาวิชาชีพของครูอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสำเร็จของเป้าหมายองค์กรที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ไชยภักดี (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ

สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ชุมชนกัลยาณมิตรอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ วิสัยทัศน์ร่วม โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ ส่วนที่มาร่วมแรงร่วมใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกรองกาญจน์ นาแพร่ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐจังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการจัดให้มีระบบสนับสนุนในโรงเรียนอยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำร่วม วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน และการทำงานอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา เจริญภูมิ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ด้าน คือ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การเรียนรู้ร่วมกัน และประยุกต์ใช้ความรู้ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีเงื่อนไขที่สนับสนุน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความผูกพันต่อองค์กรเป็นความรู้สึกของครูที่มีต่อโรงเรียนในทางที่ดี โดยได้แสดงออกมาในรูปแบบของการกระทำเพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ บุคลากรมีความภาคภูมิใจ มีความจงรักภักดี มีความซื่อสัตย์ มีความเสียสละเพื่อโรงเรียน พร้อมทั้งจะทุ่มเททำงาน เพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายประสบความสำเร็จ และอยากเป็นบุคลากรของโรงเรียนตลอดไป ทั้งนี้เนื่องจากความผูกพันต่อองค์กรเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อองค์กรในทางที่ดี เช่นเดียวกับการทำงานร่วมกันในองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กร ยิ่งมีความผูกพันที่เหนียวแน่น จะส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกพล พันธุ์โชติ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมิติการเสริมสร้างพลังอำนาจครู กับความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของครู โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญสันติ ประทุมปี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความผูกพันด้านจิตใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ความผูกพันด้านบรรทัดฐาน และความผูกพันด้านการคงอยู่ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาคาทอลิกใช้หลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มุ่งเน้นให้ครูมี

ส่วนร่วมในการทำงานอย่างเต็มที่ ตามความรู้ความสามารถและศักยภาพ มีโครงการหรือกิจกรรมการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เปิดโอกาสให้ครูเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ อีกทั้งยังมีกองทุนสนับสนุนและให้สวัสดิการต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือครูทุกคนอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง นอกจากนี้สถานศึกษาคาทอลิกยังให้ค่าตอบแทนตามมาตรฐานวิชาชีพและตามความรู้ความสามารถ ความขยันทุ่มเทในตำแหน่งหน้าที่ของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของกันฐิกา สุระโคตร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของการของข้าราชการครูโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของการของข้าราชการครูโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงสุดคือความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจ รองลงมาคือ ความผูกพันต่อองค์กรด้านสังคม และความผูกพันต่อองค์กรด้านความคงอยู่ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการบริหารงานในองค์กรเพื่อพัฒนาความผูกพันในองค์กรให้เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมความผูกพันในองค์กรด้านความคงอยู่ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ข้าราชการครู เกิดความผูกพันต่อองค์กร จนสามารถปฏิบัติงานในองค์กรให้ยาวนาน และเกิดประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรพรรณ ผลไพร (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าความผูกพันต่อองค์กรของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ ความผูกพันต่อองค์กรด้านบรรทัดฐานทางสังคม รองลงมา คือ ความผูกพันต่อองค์กรด้านความรู้สึกและความผูกพันต่อองค์กรด้านความต่อเนื่อง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทางบวก ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ 2) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) ร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ 4) แบ่งปันประสบการณ์ 5) สภาพแวดล้อมเกื้อหนุน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านการคงอยู่กับองค์กร 3) ด้านบรรทัดฐานทางสังคม มีระดับความสัมพันธ์สูง เนื่องจากด้านร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เป็นด้านที่ผู้บริหารและครูมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาทางออกในการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน ร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูล

สารสนเทศ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ร่วมกันสืบค้นองค์ความรู้ ทักษะ กลยุทธ์ เพื่อนำไปปฏิบัติในโรงเรียน ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานท่ามกลางบรรยากาศที่เป็นมิตร ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมพบว่า ด้านร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องควร มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาทางออกในการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และร่วมกันสืบค้นองค์ความรู้ ทักษะ กลยุทธ์ เพื่อนำไปปฏิบัติในโรงเรียน ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานท่ามกลางบรรยากาศที่เป็นมิตร ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า ถ้าสถานศึกษาส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรให้มากขึ้น บุคลากรก็จะร่วมมือร่วมใจกันวางแผน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกันทำให้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสูงขึ้น บุคลากรมีความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ เสียสละเพื่อโรงเรียน พร้อมทั้งจะทุ่มเททำงาน เพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมาย ประสบความสำเร็จ และอยากเป็นบุคลากรของโรงเรียนตลอดไป

สรุป

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยระดับการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ สภาพแวดล้อมเกื้อหนุน ภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม แบ่งปันประสบการณ์ และร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติตามลำดับ ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนววัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดคือ ความผูกพันต่อองค์กรด้านจิตใจ ความผูกพันต่อองค์กรด้านการคงอยู่กับองค์กร และความผูกพันต่อองค์กรด้าน

บรรทัดฐานทางสังคม ตามลำดับ และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ ด้านภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ ด้านสภาพแวดล้อมเอื้อหนุน ด้านค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม และด้านแบ่งปันประสบการณ์ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาทางออกในการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และร่วมกันสืบค้นองค์ความรู้ ทักษะ กลยุทธ์ เพื่อนำไปปฏิบัติในโรงเรียน ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานท่ามกลางบรรยากาศที่เป็นมิตร ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ถ้าสถานศึกษาส่งเสริมความผูกพันต่อองค์กรให้มากขึ้น บุคลากรก็จะร่วมมือร่วมใจกันวางแผน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ทำให้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสูงขึ้น บุคลากรมีความภาคภูมิใจ ความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ เสียสละเพื่อโรงเรียน พร้อมทั้งจะทุ่มเททำงาน เพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมาย ประสบความสำเร็จ และอยากเป็นบุคลากรของโรงเรียนตลอดไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทางบวก ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำแบบรวมหมู่ 2) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม 3) ร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ 4) แบ่งปันประสบการณ์ 5) สภาพแวดล้อมเอื้อหนุน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านจิตใจ 2) ด้านการคงอยู่กับองค์กร 3) ด้านบรรทัดฐานทางสังคม มีระดับความสัมพันธ์สูง เนื่องจากด้านร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เป็นด้านที่ผู้บริหารและครูมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาทางออกในการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้เรียน ร่วมแลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ร่วมกันสืบค้นองค์ความรู้ ทักษะ กลยุทธ์ เพื่อนำไปปฏิบัติในโรงเรียน ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิดในการ

ทำงานท่ามกลางบรรยากาศที่เป็นมิตร ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ความรู้ที่สำคัญ คือ การบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนกลุ่มนวัตกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชน และสถาบันอาชีวศึกษา โดยควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา และแนวทางการสร้างความผูกพันต่อองค์กรในหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนเอกชน และสถาบันอาชีวศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญญิกา สุระโคตร. (2559). ความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรองกาญจน์ นาแพร่. (2560). การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ จังหวัดสมุทรสาคร (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จิรวรรณ ผลไพร. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู กับความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญสันติ ประทุมปี. (2560). การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลนครราชสีมา. วารสารการวิจัยกาสะลองคำ, 11(3), 343-355.
- ปราณี ไชยภักดี. (2561). การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1. การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย”. ครั้งที่ 10. วันที่ 27-28 มีนาคม 2561. (1-14). มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ปวีณา เจริญภูมิ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 6(2), 22-30.

- พระครูสุตวรธรรมกิจ และ พระมหาพงศ์ทราทิพย์ สุธีโร. (2563). การพัฒนาครูไทยสู่ศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์*, 5(2), 2–3.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2553). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กอสินธุ์: ประสาน.
- เอกพล พันธุ์โชติ. (2560). *การศึกษความสัมพันธ์ระหว่างมิติการเสริมสร้างพลังอำนาจครูกับความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Allen, N.J., & Meyer, J.P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance, and normative commitment to the organization. *Journal of occupational psychology*, 63(1), 1–18.
- Hipp, K. K., & Huffman, J. B. (2003). Professional Learning Communities: Assessment Development Effect. *Paper presented at the International Congress for School Effectiveness and Improvement Sydney Australia*. (January), 5–8.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determinining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30, 607– 610.

สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นในบริเวณพื้นที่ โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

Displacement Architecture and a Local Tourism Development in Surrounding Area of Khao Yai National Park

ธีร ธนะมัน¹ และ ลิขิต กิตติศักดิ์นันท์²

Teera Dhanamun¹ and Likit Kittisakdinan²

^{1,2}คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,2}Faculty of Architecture, Silpakorn University, Thailand

E-mail: ¹dteera@gmail.com; ²qmailu@gmail.com

Received June 14, 2022; Revised July 25, 2022; Accepted August 8, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงที่มาและรูปแบบของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวและมีผลต่อรูปแบบการพัฒนาศถานที่ท่องเที่ยวในบริบทของสังคมไทยร่วมสมัย และ 2) เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นย้ายมาตั้งในสภาพบริบททางสังคมและวัฒนธรรมต่างถิ่น โดยรูปแบบการวิจัยเป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ ร่วมกับการสังเกต ในบริเวณสถานที่จริงที่บริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ฝั่งอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหาทางประวัติศาสตร์และรูปแบบของการพัฒนาสถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ นำไปสู่การวิเคราะห์ถึงที่มาและรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในพื้นที่ โดยผลการวิจัยพบว่า

1. การแสวงหาประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวนั้นเป็นเหตุผลสำคัญที่ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากวัฒนธรรมจากโลกตะวันตกจึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2. รูปแบบของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวและรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่รองรับการท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การตั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ขึ้นมาตั้งแต่นั้น

3. การพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม ในบริเวณพื้นที่โดยรอบจนมาถึงปัจจุบัน

จากจำนวนของนักท่องเที่ยวและสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การทำความเข้าใจในที่มาของการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่กรณีศึกษาจึงเป็นประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นสำหรับการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรมพลัดถิ่น; ความจริงแท้; การท่องเที่ยว; อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

Abstract

This Article aimed to study (1) the foundation and pattern of the development of Authenticity in tourism of Thai contemporary social context and (2) to study the phenomenal of Displacement Architecture, which was the repetition method to duplicate the vernacular architecture in other foreign social and cultural context development in surrounding areas of Khao Yai national park at Pakchong district side. From the conclusion of literature review of the historical study to the qualitative research, content analysis and observation at the location are analyzed. The research results were found as follows;

1. Authenticity seeking in tourism in case study area was the main factor to define the tourism development for the local tourist. The displacement architecture from western culture was the effective tools to define the authenticity experience for local tourist.

2. Displacement architecture was the main tools to develop tourist destination in the case study area since the beginning of Khao Yai National Park.

3. Displacement architecture was developed in response to the transformation of social, economic and culture in the case study until now.

The knowledge from this study was very useful to understand the pattern of development displacement architecture and can apply to be the concept of development in response to the current and future social context.

Keywords: Displacement Architecture; Authenticity; Tourism; Khao Yai National Park

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมสันทนาการที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่อดีต โดยพื้นฐานของการเดินทางท่องเที่ยวนั้นก็เพื่อการค้นหาและสัมผัสประสบการณ์ในสถานที่ซึ่งมีความแตกต่างจากวิถีชีวิตประจำวัน ซึ่งการแสวงหาความจริงแท้ (Authenticity seeking) ในการท่องเที่ยวนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่ถูกเถียงที่สำคัญในการศึกษาด้าน การท่องเที่ยวมานานหลายทศวรรษตั้งแต่ปี ค.ศ. 1973 และเริ่มนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวในสภาพของสังคมร่วมสมัยในช่วงปลายของคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยมีข้อสันนิษฐานว่านักท่องเที่ยวแสวงหาความจริงแท้ (Authenticity) ในการท่องเที่ยวและค้นหาสถานที่ซึ่งสามารถสร้างประสบการณ์เฉพาะตัวและสัมผัสความจริงแท้ เป็นพื้นฐานของที่ตอบสนองต่อความต้องการในการแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี (เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์, 2556) ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวในบริบทของสังคมไทยนั้นมักถูกศึกษาเพื่อเชื่อมโยงไปกับการท่องเที่ยวในเชิงโหยอดีต(Nostalgia Tourism)เป็นหลัก แต่หากพิจารณาให้มีความสำคัญกับประสบการณ์ภายในของนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากสถาปัตยกรรมแล้วนั้น (ก้องสกุล กวินรวีกุล, 2561) ความจริงแท้ที่เกิดจากการจากสถาปัตยกรรมนั้นสร้างประสบการณ์ที่มีความต่างถิ่น(Foreign)และแปลกใหม่(Exotic)ให้กับนักท่องเที่ยวได้เสมอ

ด้วยเหตุนี้เองทำให้สถาปัตยกรรมถูกใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ผ่านความจริงแท้ที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้จากความสถานที่ท่องเที่ยวและการแสวงหาความจริงแท้ ก็เป็นพื้นฐานสำคัญในวัฒนธรรมการท่องเที่ยวร่วมสมัย ในอดีตความจริงแท้นั้นมักจะอยู่กับแค่การท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์หรือชาติพันธุ์ท้องถิ่น เป็นหลัก (Ning Wang, 1999) การสร้างความจริงแท้แบบจัดฉาก (Staged Authenticity) (MacCannell, 1973) จึงถูกนำเสนอและนำมาใช้ในการสร้างสรรค์แหล่งท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการในการแสวงหาสถานที่ซึ่งมีความแตกต่างจากวิถีชีวิตในปัจจุบัน สถาปัตยกรรมพลัดถิ่น หรือ Displacement Architecture ซึ่งหมายถึงการโยกย้ายหรือการทำซ้ำของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นจากสถานที่อื่น ย้ายมาตั้งในสภาพบริบททางสังคมและวัฒนธรรมต่างถิ่นและสามารถสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ ในการท่องเที่ยวขึ้นมาได้ อย่างได้ผลและรวดเร็ว และเมื่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเองก็ปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลาเช่นเดียวกัน การแสวงหาประสบการณ์ความจริงแท้ที่ต้องไม่ซ้ำใครอยู่เสมอ (Correia et al., 2005) ทำให้การพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นตั้งแต่ในอดีต มาจนถึงปัจจุบันยังคงใช้หลักการของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเองก็สามารถสร้างความเป็นสัญลักษณ์(Iconic)และภาพลักษณ์(Image) เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Engels-Schwarzpaul & Wikitera, 2019) สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจึงเป็นเครื่องมือในการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

ในส่วนของบริษัทกรณีศึกษาที่พื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในฝั่งของอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมาที่ถูกเลือกเป็นพื้นที่วิจัยนั้น เนื่องจากบริเวณนี้แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ในการ

ใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนและโดดเด่นจากการพัฒนาในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องด้วยการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นหลักตั้งแต่การตั้งอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในปีพ.ศ.2505 มาจนถึงปัจจุบันนั้น เราจะเห็นการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อจำลองประสบการณ์ความจริงแท้ โดยเฉพาะจากวัฒนธรรมตะวันตก เพื่อเป็นการสร้างเอกลักษณ์และประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวในประเทศได้สัมผัส โดยมีรูปแบบการพัฒนาของความเข้มข้นในการสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในรูปแบบที่หลากหลายตามสภาพบริบททางสังคมที่พัฒนาตามช่วงเวลาที่แตกต่างกันและส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้อยู่ตลอดเวลาจนถึงปัจจุบัน เห็นได้จากจำนวนของนักท่องเที่ยวภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างมากกว่า 35% ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ.2558 (ปริญา ลาปะ, 2558) ที่เป็นช่วงการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในพื้นที่

บทความวิจัยนี้นำเสนอถึงพื้นฐานที่มาและรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในพื้นที่กรณีศึกษาจนสามารถสร้างรูปแบบความจริงแท้ที่มีความเฉพาะตัวขึ้นมาเฉพาะในพื้นที่และได้กลายเป็นพื้นฐานของการพัฒนาสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ใช้ในการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่และสามารถพัฒนาให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของสภาพบริบทสังคมไทยร่วมสมัยได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศึกษาถึงที่มาและรูปแบบของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวว่ามีผลต่อรูปแบบการพัฒนาศถานที่ท่องเที่ยวในบริบทของสังคมไทยร่วมสมัยโดยเฉพาะในพื้นที่กรณีศึกษาอย่างไร
2. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์และรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นและความสัมพันธ์กับสภาพบริบทของพื้นที่โดยรอบอุทยานเขาใหญ่ว่ามีรูปแบบการพัฒนาที่เฉพาะตัวอย่างไรและช่วยในการพัฒนาเขาใหญ่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวได้อย่างไร

การทบทวนวรรณกรรม

เมื่อทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมจึงได้ค้นพบว่า ทฤษฎีของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยว (Authenticity in Tourism) สนับสนุนและก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยว ซึ่งการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยวนั้นถือว่าเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสถานที่ท่องเที่ยว (MacCannell, 1973) สำหรับการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งก็สอดคล้องไปยังหลักการพื้นฐานพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่มนุษย์

มักจะแสวงหาสถานที่และสภาพบริบทที่มีความต่างกัน (Foreign) และ แปลกใหม่ อยู่เสมอ (Golomb, 1995) ผ่านการถ่ายทอดพฤติกรรมความเป็นตัวตนยังสถานที่นักท่องเที่ยวเข้าไปสัมผัส (เกียรติกพร พันนา, 2557) และเอื้อให้เกิดการพัฒนาทางรูปแบบที่แตกต่างกันไปของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในแต่ละสภาพบริบท

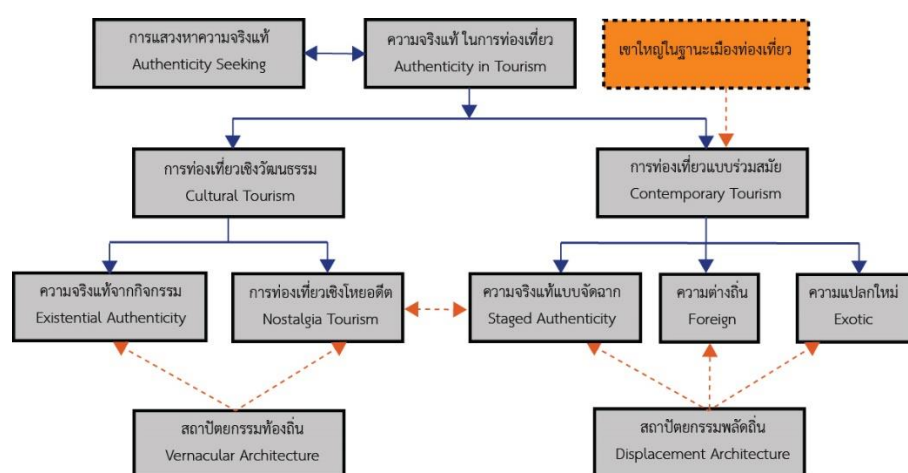
ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวในบริบทของสังคมร่วมสมัยนั้นทำให้เกิดรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างและหลายหลายในช่วงปลายของศตวรรษที่ 20 (Wang, 1999) ประสบการณ์และการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากความจริงแท้ในการจัดการการท่องเที่ยวมีทั้งจากการรับรู้ความจริงแท้จากประสบการณ์หรือความรู้สึกที่ได้สัมผัสและรับรู้ภาพและประสบการณ์ความแปลกใหม่จากสถานที่ท่องเที่ยวแหล่งต่างๆที่มีความต่างกัน มากกว่ามุ่งเน้นความจริงแท้จากลักษณะทางกายภาพของทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ถูกสร้างหรือรื้อฟื้นขึ้นใหม่เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยว (Atasoy, 2021) พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจึงมีความพึงพอใจกับความจริงแท้มากกว่าความจริงแท้จริง (Reality) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างความจริงแท้จึงต้องสร้างกรอบที่ใช้ในการอ้างอิงและรับรู้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อประสบการณ์ความต่างถิ่นในการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในสถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยว (Naumov, 2016) การพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกิดขึ้นพร้อมกับการเริ่มพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมากขึ้นและเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวกับการเริ่มเติบโตของโครงการที่ใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (ณัฐนันท์ คำทอง, 2561)

จากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของประสบการณ์ความจริงแท้ซึ่งนำไปสู่การแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยว ที่ทำให้เกิดการสร้างความจริงแท้แบบจัดฉากขึ้นมา ซึ่งความจริงแท้แบบจัดฉากนี้เองที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อจำลองและจัดฉากวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ในที่สุด โดยสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเองนั้นก็สามารถสร้างประสบการณ์ของความต่างถิ่นและความแปลกใหม่ขึ้นให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ต่างกับที่สถาปัตยกรรมท้องถิ่นใช้สร้างความจริงแท้ให้กับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงโฮมสเตย์

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดหลักในการวิจัยนี้เริ่มจากการศึกษาและการทบทวนวรรณกรรมในการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยวที่เป็นโครงสร้างสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวแบบร่วมสมัย จึงได้กรอบแนวคิดในการวิจัยหลักมาจากการพัฒนารูปแบบของความจริงแท้ทั้งสองรูปแบบคือความจริงแท้จากกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงโฮมสเตย์ที่พัฒนาต่อเนื่องมาจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และความจริงแท้แบบจัดฉากที่พัฒนาเพื่อตอบรับการท่องเที่ยวแบบร่วมสมัยที่เป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่กรณีศึกษา

เช่นกัน สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นนั้นเกิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองกับการสร้างความจริงแท้แบบจัดฉากในการท่องเที่ยวซึ่งสามารถสร้างประสบการณ์ที่มีทั้งความต่างถิ่นและความแปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี โดยคำว่าสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นนั้นผู้วิจัยนิยามคำจำกัดความนี้มาจากปรากฏการณ์ที่เกิดการทำซ้ำของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในวัฒนธรรมต่างถิ่นมาสร้างในสภาพบริบททางสังคมและ วัฒนธรรมอื่นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการศึกษาถึงพื้นฐานของการพัฒนาของสังคมในพื้นที่กรณีศึกษาและการพัฒนาของการท่องเที่ยวในบริบทสังคมไทยร่วมสมัยนั่นเองที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการทำให้เกิดการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นหลัก ซึ่งส่วนประกอบต่างๆในกรอบแนวคิดจะเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างระเบียบวิธีวิจัยเพื่อศึกษาถึงที่มาของปรากฏการณ์ความจริงแท้ผ่านการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวในขึ้นบริเวณพื้นที่วิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยและความสัมพันธ์ของการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยวชนิดต่าง ๆ ซึ่งตอบสนองกับรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรม ร่วมกับการสังเกต ในบริเวณพื้นที่วิจัย คือ คือ บริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ฝั่งอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปผล การศึกษารูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยขั้นตอนที่ 1 เพื่อการตอบโจทย์ของวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 และ 3 สำหรับวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 2 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาถึงพื้นฐานของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้กับการท่องเที่ยว

ผ่านการทบทวนวรรณกรรมและสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อสรุปผลของการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยวว่ามีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบร่วมสมัยในสังคมไทยอย่างไร ถึงแม้จะมีการศึกษาในต่างประเทศมาระยะเวลาหนึ่ง แต่ในประเทศไทยเองยังไม่ได้มีการศึกษา

ถึงการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยวที่จะใช้สำหรับเป็นเครื่องมือหลักในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่บริเวณศึกษาต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาถึงการพัฒนาของรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในบริเวณพื้นที่กรณีศึกษาและค้นหาถึงความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นกับการสร้างความจริงแท้ในการท่องเที่ยว

การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิทั้งทางด้านทฤษฎีและประวัติศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ ร่วมกับการสังเกตและเรียบเรียงรูปแบบของการพัฒนาสถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยวและสันหนนาการในบริเวณพื้นที่วิจัย ทำให้เห็นได้ถึงปรากฏการณ์ของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ถูกใช้อย่างแพร่หลาย ในรูปแบบของวัฒนธรรมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องในพื้นที่จนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศได้ในที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การจัดเรียงรูปแบบของการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่มีความเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในพื้นที่กรณีศึกษา

การวิเคราะห์ถึงเนื้อหาของข้อมูลและการเชื่อมต่อการศึกษาทั้งหมดใน 2 ขั้นตอนแรกสะท้อนผ่านออกมาเป็นการสรุปการพัฒนาในรูปแบบของความเข้มข้นของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่แตกต่างกันตามแต่ละช่วงเวลา จนในที่สุดแล้วปรากฏการณ์นี้สามารถสร้างความจริงแท้ในรูปแบบเฉพาะของพื้นที่ขึ้นมาจนเป็นตัวตนของพื้นที่สำหรับพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนและต่อเนื่องจนมาถึงในปัจจุบัน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยนั้น โครงสร้างของการสรุปผลการวิจัย สามารถจำแนกมาได้ตามช่วงเวลาในการเริ่มต้นการพัฒนาเขาใหญ่จากอุทยานแห่งชาติแห่งแรกในไทยสู่การเป็นเมืองเพื่อการท่องเที่ยวและสันหนนาการในช่วงเริ่มต้น จนทำให้เกิดการเริ่มต้นของการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาอัตลักษณ์และสร้างความจริงแท้ สำหรับการท่องเที่ยวและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

1. รูปแบบของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวที่มีผลการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในบริบทของสังคมไทยร่วมสมัยโดยเฉพาะในพื้นที่กรณีศึกษา

โดยช่วงต้นของการพัฒนาของเขาใหญ่ในฐานะอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของไทยจนมาถึงการพัฒนาของวัฒนธรรมคาบอญนั้น ได้ตอบโจทย์ของวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 1 ในฐานะที่เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวสำหรับประเทศไทยเป็นแห่งแรกขึ้นมาในประเทศไทยสำหรับนักท่องเที่ยวภายในประเทศโดยแบ่งเป็น 2 ช่วงในการพัฒนาดังนี้ หลังจากนั้นการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นของวัฒนธรรมอิตาเลียนที่ต่อเนื่องไปยังวัฒนธรรมอันหลากหลายจากยุโรปได้ตอบโจทย์ถึงวัตถุประสงค์การ

1.1 เขาใหญ่ในฐานะอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของไทย

บริเวณพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นอยู่ในบริเวณทิวเขาพนมดงรัก จุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้ได้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวคือเมื่อ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เล็งเห็นว่าบริเวณเขาใหญ่นี้มีธรรมชาติอุดมสมบูรณ์อีกทั้งมีความสวยงาม เหมาะใช้เป็นที่พักผ่อน จึงได้ให้มีการสำรวจพื้นที่บริเวณตำบลเขาใหญ่เดิมและบริเวณโดยรอบและได้ตราพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติขึ้น ตั้งเขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งชาติในปี พ.ศ.2505 โดยเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย และได้การเริ่มต้นพัฒนาที่สำคัญที่สุดคือการตัดถนนธนะรัชต์แยกออกมาจากถนนมิตรภาพมายังตัวเขาใหญ่ ทำให้เกิดรูปแบบของการพัฒนาเพื่อเป็นเมืองเพื่อการท่องเที่ยวและสันทนาการในบริเวณเขาใหญ่ท่ามกลางสภาพภูมิประเทศทิวเขาซึ่งแตกต่างกับอย่างมากกับการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวและสันทนาการอื่น ๆ ที่เคยมีมาที่มักจะเป็นเมืองชายหาดริมทะเล

การพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่นั้นมีความขัดแย้งในตัวเองตรงที่เริ่มมาด้วยการต้องการรักษาผืนป่าและจำกัดชาวบ้านที่ขึ้นมาบุกรุก แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการที่จะสร้างสิ่งรองรับนักท่องเที่ยวให้ขึ้นไปสัมผัสธรรมชาติข้างบนเช่นกัน สถานตากอากาศเขาใหญ่จึงถูกสร้างขึ้น มีทั้งส่วนอาคารโรงแรมในลักษณะ Motor Lodge และอาคารโขนาคารเขาใหญ่ ที่สร้างบรรยากาศเหมือน Hunting Club ตามที่ท่องเที่ยวรูปแบบซาฟารี เหมือนต่างประเทศ มีอาคารโขนาคารที่เป็นสถาปัตยกรรมแบบร่วมสมัยที่ตั้งอยู่ในทุ่งกว้างสามารถมองเห็นสัตว์ป่าโดยรอบได้ท่ามกลางธรรมชาติอันสวยงามของเขาใหญ่ รวมถึงการมีสนามกอล์ฟตั้งอยู่ด้านบนอุทยาน แสดงให้เห็นถึงการสร้างประสบการณ์ความแปลกใหม่ในความจริงแท้ที่สร้างขึ้นมาจากวัฒนธรรมต่างถิ่น ให้กับนักท่องเที่ยวตั้งแต่แรกเริ่มของการพัฒนาอุทยานแห่งชาติ ถึงแม้จะยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นก็ตาม

ภาพที่ 2 โรงแรมเขาใหญ่Motor Lodge (ซ้าย) อาคารโขนาคารเขาใหญ่ (ขวา)

ที่มา: รูปเขาใหญ่ในอดีต (พ.ศ. 2516) pantip.com (พ.ศ. 2550)

ช่วงเวลาของการพัฒนาในยุคแรกของเขาใหญ่ในฐานะอุทยานเองก็ได้มาถึงช่วงของการเปลี่ยนแปลง ในปี พ.ศ. 2535 เมื่อมีการเตรียมยื่นเสนอเข้าสู่การเป็นมรดกโลกในปีพ.ศ.2533ได้ถูกปฏิเสธ เพราะอุทยานเริ่มประสบปัญหาการรุกรานธรรมชาติจากผู้มีอำนาจบางส่วน จึงทำให้เกิด

นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการหยุดการใช้อำนาจทำลายทรัพยากรธรรมชาติ จึงดำเนินการปิดป่าเขาใหญ่และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานอย่างถาวร คินเซาใหญ่ให้เป็นที่ศึกษาธรรมชาติ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของบุคคลทั่วไป ปล่องสัตว์ป่าและป่าไม้ดูแลรักษาสสมดุลระหว่างกันอย่างเสรี ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเดียวกันกับการพัฒนาของนายทุนจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ทำให้เครือข่ายธุรกิจจากกรุงเทพ เริ่มขยายอิทธิพลไปยังหัวเมืองและเมืองท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมทั้งบริเวณเขาใหญ่ จึงทำให้เริ่มเกิดการพัฒนแหล่งท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่โดยรอบอุทยาน

1.2 จากวัฒนธรรมคาวบอยสู่การเริ่มต้นของการพัฒนาสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น

เมื่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมเริ่มเติบโตมากขึ้น กลุ่มพ่อค้าที่ประสบความสำเร็จจากการเริ่มทำธุรกิจโดยเฉพาะกับทางตะวันตก จึงได้รับอิทธิพลของการสร้างเมืองเพื่อการพักผ่อนตามวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น โดยพื้นที่แรกที่ถูกพัฒนาคือ ฟาร์มโชคชัย ที่ก่อตั้งโดย คุณโชคชัย บุลกุล ผู้ที่ชื่นชอบวิถีชีวิตแบบคาวบอยมาตั้งแต่เด็กและมีพื้นฐานชีวิตจากการได้ไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาและการทำธุรกิจร่วมกับกองทัพอากาศอเมริกัน จึงได้เริ่มแสวงหาที่ดินตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 และเริ่มต้นพัฒนาฟาร์มโชคชัยจากความฝันอยากจะเป็น “คาวบอย” อเมริกัน ในปี พ.ศ. 2512

วัฒนธรรมคาวบอยในพื้นที่กับการท่องเที่ยวในนั้นเริ่มต้นขึ้นในช่วงเวลาคาบเกี่ยวกัน จากฟาร์มโชคชัย และ ฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์กในบริเวณใกล้เคียงที่อำเภอมวกเหล็ก ซึ่งผลจากการเลี้ยงโคนมและแปรรูปนมวัวที่หมดสภาพให้เป็นโคเนื้อจำนวนมาก ทำให้วิถีชีวิตของเกษตรกรไทยเปลี่ยนไปคล้ายตะวันตกมากขึ้น สภาพพื้นที่ อาคาร และความเป็นอยู่ ก็ต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม การบุกเบิกเลี้ยงวัวของฟาร์มโชคชัยที่นำเอาเทคนิคการเลี้ยงวัวในทุ่งกว้างจำนวนมากตามแบบคาวบอยตะวันตกมาใช้เป็นแห่งแรก และพัฒนาไปจนถึงการเปิดร้านขายสเต็กเนื้อชั้นดีบนถนนมิตรภาพในปี พ.ศ. 2529 ทำให้ ฟาร์มโชคชัย เป็นตัวอย่างวิถีชีวิตของคนเลี้ยงวัวที่เป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวที่ผ่านไปเขาใหญ่มากมาย ถือได้ว่าเป็นจุดกำเนิดของการเปิดรับ วัฒนธรรมคาวบอย หรือ โลฟส์สไตล์อเมริกัน มาสู่สังคมไทยและเริ่มสร้างประสบการณ์ความจริงแท้ผ่านวัฒนธรรมต่างถิ่นในการท่องเที่ยวขึ้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 โครงการพัฒนาพื้นที่สำหรับกิจกรรมสันทนาการและการท่องเที่ยวในรูปแบบของวัฒนธรรมคาวบอยก็เริ่มพัฒนาขึ้นในชื่อของ “บอนันซา” โดย คุณไพวงษ์ เตชะณรงค์ โดยได้รับแรงบันดาลใจจากภาพยนตร์แนวคาวบอยเรื่องโปรด คือเรื่อง Bonanza และจากการที่เติบโตและศึกษาอยู่ในสหรัฐอเมริกาคล้ายกับคุณ โชคชัย บุลกุล โดยเริ่มวางแผนและสร้างบอนันซามาเป็นเวลา 17 ปีเต็ม โดยนำสถาปัตยกรรมในรูปแบบสไตล์ของ American Country เข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประสบการณ์การท่องเที่ยวใหม่ ที่สอดคล้องกับบริบทของวัฒนธรรมคาวบอย ที่ถูกสร้างขึ้นมาก่อนหน้าแล้ว จึงถือเป็นจุดกำเนิดแรกของการนำสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น เข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบ โดยเชื่อมโยง และ ต่อเนื่อง มาจากฟาร์มโชคชัย จนถึงบอนันซา

ที่ได้สร้างไลฟ์สไตล์อเมริกันและสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นขึ้นมา จนเกิดเป็นบุคลิกเริ่มต้นของเขาใหญ่ให้แตกต่างจากเมืองท่องเที่ยวริมทะเลอื่น ๆ ขึ้นมาได้อย่างลงตัว

ภาพที่ 3 อาคารโชคชัยสเต็กเฮ้าส์ปากช่อง (ซ้าย) บ้านพักในโครงการโป้น้ำ (ขวา)

ที่มา: www.chokchaistekhouse.com (พ.ศ. 2529) pantip.com (พ.ศ. 2549)

หลังจากการประสบความสำเร็จของโป้น้ำ โครงการอสังหาริมทรัพย์โดยเฉพาะโรงแรมและบ้านตากอากาศเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในบริเวณพื้นที่โดยรอบเขาใหญ่ การแสวงหาและยอมรับบุคลิกที่ชัดเจนอย่างหนึ่งของเขาใหญ่ในฐานะ เมืองคาราบอย ที่มีการถ่ายทอดวิถีชีวิตอเมริกันชนมาสู่ดินแดนป่าเขาเขตร้อนได้อย่างสมบูรณ์ก่อให้เกิด การสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น ขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่บ้านพักและโรงแรมในรูปแบบของ American Country ไปจนถึงแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมคาราบอย ถึงแม้ต่อมาวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 นั้นทำให้การพัฒนาต้องหยุดชะงักลง แต่สำหรับการพัฒนาของพื้นที่นี้ในฐานะเมืองท่องเที่ยวที่นั่นตั้งแต่ฟาร์มโชคชัยจนมาถึงโป้น้ำ สร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่ท่องเที่ยวในลักษณะของชุมชนที่มีการแสวงหาตัวตนใหม่ให้ตนเองอยู่ตลอดเวลา กลายรากฐานที่สำคัญที่ทำให้รูปแบบการพัฒนาและการสร้างตัวตนของเขาใหญ่ได้ในปัจจุบัน

2. ปราบปรามการณ์และรูปแบบการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ตอบสนองกับสภาพบริบทของพื้นที่ในการพัฒนาเขาใหญ่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวร่วมสมัย

หลังจากนั้นการพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นของวัฒนธรรมอิตาเลียนที่ต่อเนื่องไปยังวัฒนธรรมอันหลากหลายจากยุโรปได้ตอบโต้ถึงวัตถุประสงค์การพัฒนาความจริงแท้แบบจำกัดอย่างต่อเนืองจากวัฒนธรรมคาราบอย โดยรูปแบบการพัฒนานั้นนอกจากจะตอบสนองต่อสภาพบริบทในพื้นที่แล้วนั้น ยังตอบสนองต่อบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบร่วมสมัยในสังคมไทย จนทำให้เขาใหญ่กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตอบโต้ของนักท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างต่อเนื่องจนมาถึงปัจจุบัน

2.1 จากไร่รุ่งไปสู่วัฒนธรรมทาสคานี ต้นกำเนิดสถาปัตยกรรมอิตาเลียนพลัดถิ่น

ในช่วงเดียวกันกับการเริ่มพัฒนาของโป้น้ำพื้นที่อีกฝั่งหนึ่งของถนนรัชต์ได้มีการบุกเบิกการผลิตไวน์ในเขาใหญ่ที่เป็นจุดกำเนิดการเชื่อมโยงไปสู่บุคลิกใหม่ของเขาใหญ่ต่อจากวัฒนธรรมคาราบอย โดยไร่รุ่ง PB Valley ที่ถึงแม้จะเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2532 แต่ต้องใช้เวลาในการพัฒนากว่า

18 ปี กว่าจะได้ผลผลิตออกมาเป็นไวน์ขวดแรกและได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติและได้สร้างวัฒนธรรมของไวน์รุ่นใหม่ ทำให้สภาพภูมิประเทศที่กลายเป็นไวน์รุ่นใหม่สลับกับเทือกเขาใหญ่นั้นเป็นแรงผลักดันให้นักลงทุนกลุ่มหนึ่งเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้สถาปัตยกรรมผลิตเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ 4 ภูมิประเทศบริเวณไวน์ PB Valley (ซ้าย) ภูมิประเทศในแคว้นทัสคานี ประเทศอิตาลี (ขวา)

ที่มา: truelookpanya.com (พ.ศ. 2561) valentinocellar.blogspot.com (พ.ศ. 2558)

โครงการ Primo Posto ที่เปิดตัวในปีพ.ศ.2550 มีจุดกำเนิดมาจากการที่นักลงทุนกลุ่มหนึ่งได้เข้ามาสร้างบ้านพักตากอากาศส่วนตัวในบริเวณนี้และได้สังเกตเห็นถึงความเคลื่อนไหวของวัฒนธรรมไวน์กับการเริ่มผลิตไวน์ในพื้นที่ จึงเห็นถึงความคล้ายคลึงของสภาพภูมิประเทศของพื้นที่กับแคว้นทัสคานี ในประเทศอิตาลี ที่ภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับกับไวน์ และสภาพอากาศที่มีฤดูร้อนยาวนานเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นในทวีปยุโรป จึงเริ่มทำการศึกษาถึงแนวโน้มตลาดการท่องเที่ยวที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นในสังคมไทย การพัฒนาโครงการ Primo Posto จึงถือกำเนิดขึ้นโดยการสร้างวัฒนธรรมอิตาลีจำลองขึ้นเป็นแห่งแรกในเขาใหญ่ ผ่านการสร้างพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวให้มาพักผ่อนและท่องเที่ยวผ่านถ่ายรูปในบรรยากาศที่แปลกใหม่ ผ่านสถาปัตยกรรมผลิตที่สามารสรสร้างความจริงแท้แบบจัดฉากขึ้นมาได้ โดยไม่ได้ใช้กิจกรรมการจำลองทางวัฒนธรรมเหมือนในยุคของวิถีชีวิตความบอย เพียงแต่ใช้รูปแบบของสถาปัตยกรรมผลิตที่จำลองมาจากแคว้นทัสคานีและล้อมรอบด้วยไวน์ สร้างให้เกิดประสบการณ์แปลกใหม่และความจริงแท้ในการท่องเที่ยวขึ้นมาดึงดูดนักท่องเที่ยวและวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายรูปที่กำลังเริ่มพัฒนาขึ้นมา

โครงการ Primo Posto ประสบความสำเร็จอย่างมากในการดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะจากคนรุ่นใหม่ในเมืองพร้อมที่มาร่วมกับการเริ่มพัฒนาของกล้องถ่ายรูปดิจิทัลและการเริ่มแชร์ประสบการณ์ร่วมกันผ่านระบบสังคมออนไลน์ในเว็บบล็อก ทำให้ปรากฏการณ์การสร้างความจริงแท้ขึ้นมาจากรูปถ่ายของการท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีความแปลกใหม่สร้างสีสันให้เขาใหญ่ได้ยิ่งกว่าการมาถึงของวัฒนธรรมความบอย จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้สร้างกระแสของรสนิยมใหม่ของการท่องเที่ยวในพื้นที่วัฒนธรรมทัสคานีดึงดูดนักลงทุน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเขาใหญ่เป็นเมืองท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศเป็นหลัก (อัตราส่วนนักท่องเที่ยว ไทยและต่างชาติ โดยเฉลี่ยของเขาใหญ่ตั้งแต่ปี2555 อยู่ที่ประมาณ 97:3) โดยหลังจากเปิดได้ไม่นานโครงการ

Primo Posto เองได้มีการเปลี่ยนกลุ่มผู้ลงทุนและทำการปรับโฉมครั้งใหม่เป็น Primo Piazza ในปี พ.ศ.2556 และทางผู้พัฒนาได้ออกไปเริ่มพัฒนาโครงการใหม่ที่ใหญ่ขึ้นในชื่อ Palio

ภาพที่ 5 Primo Piazza (ซ้าย) บรรยากาศในโครงการ Palio (ขวา)

ที่มา: emagtravel.com (พ.ศ. 2552) api.guidelai.com (พ.ศ. 2552)

โครงการ Palio คือการกลับมามีส่วนร่วมอีกครั้งของผู้เริ่มพัฒนาโรงแรมแห่งแรกในบริเวณเขาใหญ่อย่างกลุ่มจุลดิส ร่วมพัฒนากับทีมงานผู้สร้าง Primo Posto พัฒนาศูนย์การค้าและสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ขึ้นในชื่อ Palio ด้วยการสร้างวัฒนธรรมอิตาลีในเมืองจำลองที่ไม่ใช่แค่การสร้างฉากถ่ายรูปเหมือนเดิม แต่เพื่อรองรับกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น ด้วยรูปแบบการวางผังแบบถนนคนเดินในเมืองแบบอิตาลี ทำให้ Palio ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากตั้งแต่เปิดตัว และจากการประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดโครงการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในบริเวณเขาใหญ่ขึ้นมา ภายใต้ความเชื่อที่ว่าเขาใหญ่สามารถพัฒนาสู่เมืองตากอากาศของชนชั้นนำของไทยที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง โครงการ Toscana Valley ถูกพัฒนาขึ้นเป็นโครงการอสังหาริมทรัพย์ที่มีการลงทุนมากที่สุดในเขาใหญ่ผ่านการ สร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อจำลองการใช้ชีวิตในบ้านตากอากาศในแบบทัสคานีและอิตาลีขึ้นอย่างเต็มรูปแบบเหมือนกับเมืองในชนบทของอิตาลี

การสร้างรูปแบบของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนจำนวนมาก ทำให้การพัฒนาแบบของสถานที่และกิจกรรมในการท่องเที่ยว ทั้งที่พัก สนามกอล์ฟและคันทรีคลับ พร้อมด้วยการสร้างแลนด์มาร์คอย่างหอเอนปิซาจำลองทำได้อย่างสมบูรณ์ในรายละเอียด ทำให้โครงการ Toscana Valley เป็นตัวแทนของปรากฏการณ์สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่ชัดเจน สร้างความจริงแท้และประสบการณ์แปลกใหม่ในการท่องเที่ยวได้อย่างเต็มรูปแบบและก่อให้เกิดการกลับมาของกระแสยุโรปในสังคมไทยอีกครั้ง และผลักดันให้การพัฒนาโครงการอื่นต่อจากนี้ต้องเริ่มแสวงหารูปแบบและตัวตนใหม่ขึ้นมา จนทำให้เกิดการพัฒนาและสร้างบุคลิกในรูปแบบต่าง ๆ ที่สร้างความเป็นเมืองท่องเที่ยวในแบบเฉพาะของเขาใหญ่มาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 6 โรงแรม หอเอนเมืองปิซาจำลอง และ บ้านพักตากอากาศของ Toscana Valley
ที่มา: DGI Production (พ.ศ. 2559)

2.2 จุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมยุโรปสู่การสร้างความขัดแย้งที่ลงตัวของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นกับความเป็นพื้นถิ่น

จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นมากกว่า 35% ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2559 ที่กระแสของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นและวัฒนธรรมอิตาลีได้พัฒนาขึ้น ทำให้ตัวตนแรกของเขาใหญ่ในฐานะเมืองตากอากาศของคนไทยรุ่นใหม่ที่จะแสวงหาตัวตนและรสนิยมในการใช้ชีวิต ผ่านการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างชัดเจน รูปแบบการพัฒนาคือการที่ยังคงรูปแบบสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นแบบทำซ้ำขึ้นเหมือนเดิม หากเพียงแต่เปลี่ยนเมืองสถานที่มาของประเทศต้นแบบออกไปอย่างไม่ได้มีข้อจำกัด ถึงแม้จะเริ่มจากการใช้วัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากประเทศในยุโรป ทั้งอังกฤษ ฝรั่งเศส สวิสเซอร์แลนด์ ไปจนถึง สเปน โดยที่การพัฒนาทั้งหมดของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเหล่านี้มีพื้นฐานของการสร้างความจริงแท้แบบใหม่จากอิสรภาพทางความคิดและจินตนาการสร้างสรรค์ของเจ้าของโครงการและผู้ออกแบบเพื่อสร้างอัตลักษณ์และความจริงแท้ใหม่ โดยที่ไม่จำเป็นต้องยึดติดที่สภาพภูมิประเทศอีกต่อไป จนเกิดการพัฒนาไปถึงการนำสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากบาฮาสซึ่งเป็นเมืองริมทะเลมาไว้ที่ Boribot ซึ่งรูปแบบการพัฒนาสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นแบบการทำซ้ำในบริเวณเขาใหญ่นั้นก็ได้มีการพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 7 Movenpick Resort (ซ้าย) Thames Valley (กลาง) Chateau de Khao Yai (ขวา)

ที่มา: Movenpick.com (พ.ศ. 2562) travel.mthai.com (พ.ศ. 2557) painaidii.com (พ.ศ. 2557)

ภาพที่ 8 La Purinee (ซ้าย) Le Monte (กลาง) Boribot (ขวา)

ที่มา: homedeedee.com (พ.ศ. 2563) lemonte.com (พ.ศ. 2561) chillpainai.com (พ.ศ. 2560)

แต่สำหรับนักลงทุนอีกกลุ่มหนึ่งเองก็พยายามหามุมมองใหม่ที่กว้างไกลกว่าเดิม ในการพยายามสร้างคุณค่าใหม่ของเขาใหญ่ เป็นคุณค่าที่ค้นหาความเป็นท้องถิ่นพร้อมความพยายามเข้าสู่ตลาดโลก (วิรัตน์ แสงทองคำ, 2552) ด้วยการสร้างแหล่งท่องเที่ยวจากการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นผสมผสานกับความเป็นท้องถิ่นเพื่อสร้างแนวทางและอัตลักษณ์ใหม่ให้เกิดขึ้นมากเพื่อให้เขาใหญ่เป็นอีกหนึ่งจุดหมายปลายทางในระดับนานาชาติมากขึ้น (Masan, 2019) รูปแบบหนึ่งของการพัฒนาคือการกลับไปคำนึงถึงสภาพบริบทดั้งเดิมของความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น มีการพยายามเชื่อมโยงความคิดการออกแบบสร้างโรงแรมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานและการสัมผัสธรรมชาติโดยรอบ มากกว่าการสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากวัฒนธรรมตะวันตก โครงการอย่างศรีมายาที่ให้ความสำคัญการออกแบบกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของท้องถิ่น และความเป็นธรรมชาติมากขึ้น แต่ก็ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความพยายามในการค้นหาคุณค่ากับเขาใหญ่ ถึงแม้ว่ากระแสนี้จะไม่สร้างปรากฏการณ์เท่ากับการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากยุโรป แต่ก็ได้สร้างแนวทางการพัฒนาในรูปแบบการผสมผสานของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้าด้วยกัน เช่นการพัฒนาต่อเนื่องอย่างเช่นโครงการ Sala Khoayai ซึ่งการพัฒนาทั้งสองรูปแบบนี้ถือเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างตัวตนของพื้นที่โดยรอบเขาใหญ่ในฐานะการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว ที่ใช้การพัฒนาของ สถาปัตยกรรมพลัดถิ่น เป็นเครื่องมือในการสร้างแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับการแสวงหาความจริงแท้ในการท่องเที่ยว ได้ต่อไปมาจนถึงปัจจุบัน

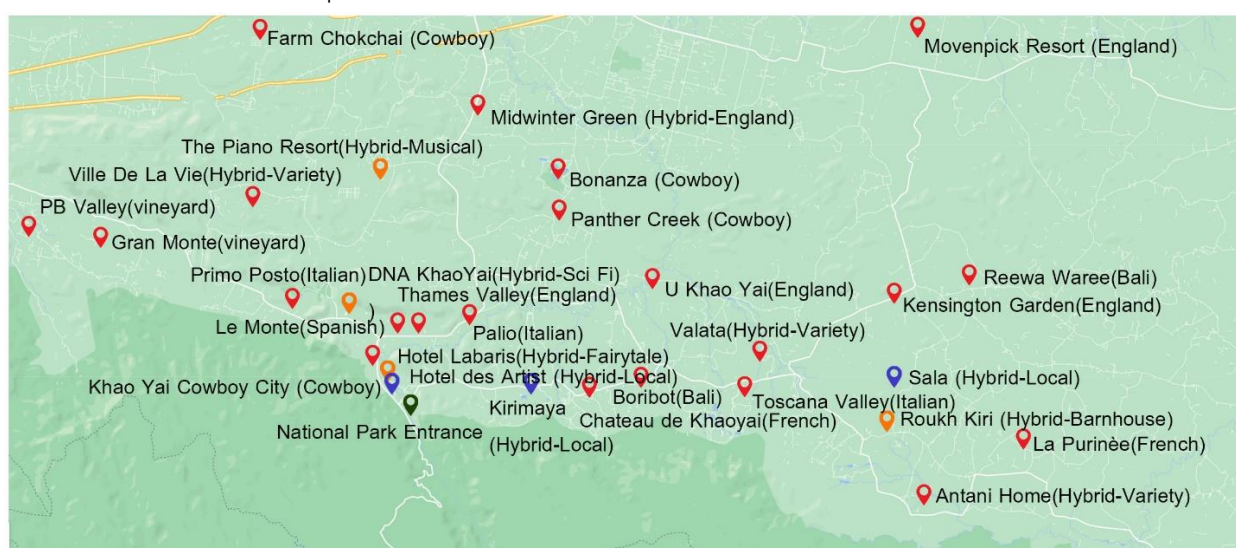
ภาพที่ 9 Kirimaya (ซ้าย) Sala Khao Yai (ขวา)

ที่มา: www.kirimaya.com (พ.ศ. 2558) salahospitality.com (พ.ศ. 2564)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมและสร้างแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถสร้างความจริงแท้ที่มีความเฉพาะตัว ผ่านประสบการณ์ที่แปลกใหม่ในสภาพของความต่างถิ่นขึ้นมาได้อย่างลงตัว และแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ในพื้นที่วิจัยนั้น สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นถึงแม้จะมีความหลากหลายและไม่เข้ากันทั้งทางวัฒนธรรมและแหล่งที่ตั้ง หากแต่เพราะตัวตนที่ได้ถูกสร้างขึ้นมาจากพื้นฐานของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความแปลกใหม่และต่างถิ่นในรูปแบบของซาฟารีแบบตะวันตก ตั้งแต่แรกเริ่ม จนไปถึงวัฒนธรรมคาบอຍ ทาสคานี ยุโรป ทำให้ตัวตนของเขาใหญ่ในการเป็นพื้นที่แห่งปรากฏการณ์ความผิดที่ถูกทางของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น สำหรับการท่องเที่ยวได้ถือกำเนิดขึ้นและพัฒนาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

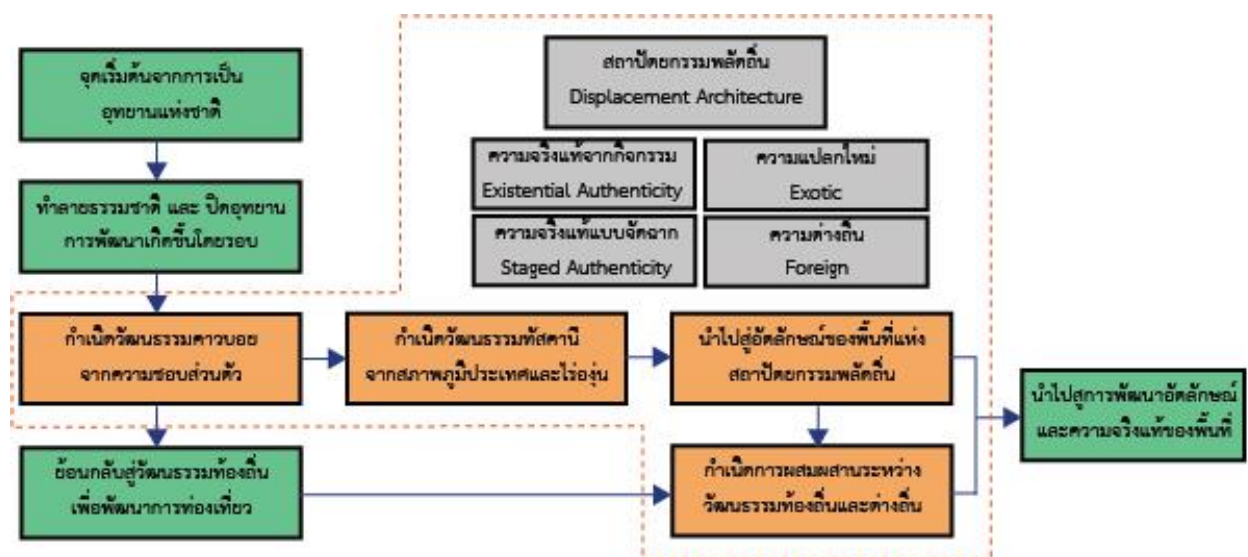

ภาพที่ 10 แผนที่แสดงที่ตั้งของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่น ในบริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ถึงแม้การใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่น (Displacement Architecture) เพื่อการสันถนาการและการท่องเที่ยววนั้นเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการสร้างความจริงแท้ที่สนับสนุนให้การท่องเที่ยวโดยตรง จะมีมานานทั้งในโลกตะวันตกและตะวันออก ตั้งแต่การโยกย้ายตัวสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นไปยังที่ตั้งใหม่ การสร้างเมืองจำลองที่ขนาดเล็ก ไปจนถึงเมืองจำลองในขนาดเท่าของจริง แต่จากการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าสภาพบริบทและการพัฒนาที่บริเวณเขาใหญ่ได้สร้างปรากฏการณ์เฉพาะ จนมาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาแบบสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่มีความเฉพาะตัว และ พัฒนาต่อเนื่องจนกลายเป็นรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลายจากพื้นฐานเดียวกันจนถึงปัจจุบัน จนเป็นแหล่งรวมของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นที่โดดเด่นที่สุดแห่งหนึ่ง ในภาพที่10ได้แสดงถึงความหนาแน่นและจำนวนของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากหลากหลายวัฒนธรรมในพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ถึงแม้ความจริงแท้มักจะถูกเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงไทยอดีตจากการศึกษาในอดีต แต่จากการวิจัยนี้ทำให้พบว่าในสภาพบริบทสังคมร่วมสมัยนี้ความจริงแท้ก็เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้นได้ในหลากหลายรูปแบบโดยที่ไม่ต้องยึดติดกับความจริงแท้ในเชิงวัฒนธรรมแบบเดิมอีกต่อไป การใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อสร้างความจริงแท้ในพื้นที่วิจัยนั้นแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนสามารถสร้างอัตลักษณ์ตัวตนให้กับพื้นที่ได้ในที่สุด ซึ่งองค์ความรู้ใหม่นี้ทำให้เห็นรูปแบบการพัฒนาอย่างเป็นระบบของพื้นที่วิจัยผ่านความหลากหลายในการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นจากหลากหลายวัฒนธรรมในพื้นที่วิจัย ซึ่งสามารถใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่นในประเทศไทยได้เช่นเดียวกัน

ภาพที่ 11 ขั้นตอนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณโดยรอบ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

การใช้รูปแบบของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวในบริเวณโดยรอบเขาใหญ่นั้นส่วนหนึ่งที่ทำให้ได้ผลดี เป็นเพราะนักท่องเที่ยวหลักเป็นนักท่องเที่ยวในประเทศเสียส่วนใหญ่ และการพัฒนานั้นก็เริ่มขึ้นมาพร้อม ๆ กับการเข้ามาถึงของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายรูป เพื่อบันทึกและร่วมแชร์ประสบการณ์และสร้างความจริงแท้ ตั้งแต่การพัฒนาของกล้องถ่ายรูปดิจิทัลมาจนถึงโซเชียลมีเดีย การพัฒนาของสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในบริเวณเขาใหญ่เองก็มีการพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ทั้งในแง่ของความเข้มข้นและสมจริงในการสร้างสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นนั้นที่ขึ้นอยู่กับงบประมาณของผู้ลงทุนและขนาดของโครงการเป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกันโครงการที่ไม่ได้มีงบประมาณสูงมากนัก ทั้งผู้ออกแบบและเจ้าของโครงการเองก็ได้พยายามสร้างตัวตนใหม่ ๆ ผ่านการผสมผสานของรูปแบบสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นแบบผสมผสานกับวัฒนธรรมอื่นโดยที่ไม่ต้องมีความเกี่ยวข้องกันก็สามารถเกิดขึ้นได้อย่างไม่จำกัดในบริบทของเขาใหญ่ได้อย่างแนบเนียน เพราะการสร้างความจริงแท้นั้นเองที่ทำให้การพัฒนาของเขาใหญ่นั้นไม่ใช้การพัฒนา

แบบผิดที่ผิดทาง หากแต่เป็นการใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นมาพัฒนาในสถานที่ที่อาจจะผิดที่สำหรับที่ตั้งทางสถาปัตยกรรมแต่หากมาได้ถูกทางสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และ เศรษฐกิจ จึงทำให้เขาใหญ่เป็นตัวแทนของที่ตั้งสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นแบบผิดที่แต่ถูกทาง ได้อย่างดีที่สุดของบริบทสังคมไทยและโดดเด่นและมีความเฉพาะตัวเมื่อเทียบกับการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวอื่นในระดับนานาชาติได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความจริงแท้ในการท่องเที่ยวไม่ได้จำกัดอยู่แค่การสร้างแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวเชิงไฮยอคิตอีกต่อไป การสร้างความจริงแท้แบบจัดจากนั้น สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากันได้กับรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันก็สามารถใช้การใช้อยู่สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี อย่างเช่นวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายภาพ หรือ การพัฒนาคาเฟ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ในบริเวณพื้นที่วิจัยยังสามารถใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในรูปแบบที่หลากหลายไม่ใช่แค่การทำซ้ำของวัฒนธรรมจากต่างประเทศอีกต่อไป หากแต่สามารถพัฒนาไปสู่การผสมผสานที่หลากหลายมากขึ้นต่อไปในอนาคตคงจะเห็นได้จากโครงการที่พัฒนาขึ้นใหม่ในพื้นที่นั้นมีการผสมผสานทั้งเชิงวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้นในการพัฒนาสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเพื่อการท่องเที่ยว

ภาพที่ 12 Hotel Labaris (ซ้าย) DNA Resort (ขวา)

ที่มา: painaidee.com (พ.ศ. 2564) teepak.org (พ.ศ. 2560)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ การสร้างความจริงแท้แบบจัดจากในการท่องเที่ยว ที่สำคัญ คือ การใช้สถาปัตยกรรมพลัดถิ่นเป็นเครื่องมือในการสร้างความจริงแท้ในรูปแบบใหม่ที่ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาถึงปรากฏการณ์ในรูปแบบอื่นได้ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยใน

ประเด็นเกี่ยวกับ ปรากฏการณ์ของการสร้างความจริงผ่านสถาปัตยกรรมพลัดถิ่นในบริเวณพื้นที่วิจัยในแหล่งอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ก้องสกุล กวินรวีกุล. (2561). มานุษยวิทยาการท่องเที่ยว: กรอบแนวคิดและคุณูปการทางทฤษฎี. *วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์*, 36(2), 1–26.
- เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์. (2556). *ความคิดเห็นและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ต่อความจริงแท้ในการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงไฮยาคือ: กรณีศึกษาชุมชนตลาดสามชุกร้อยปี จังหวัดสุพรรณบุรี* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกียรติกร พันวา. (2557). *การศึกษารูปแบบวัฒนธรรมกาแฟ ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว รูปแบบเมือง* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐนันท์ คำทอง, เพชรรัตน์ โลวิชากรติกุล (2561). แนวทางในการพัฒนาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน, *วารสารสิ่งแวดล้อม*, 22(1), 16–24
- ประพล จิตคติ. (2561). *การท่องเที่ยวเพื่อการถ่ายภาพ : มิติใหม่ของการท่องเที่ยว ตามความสนใจพิเศษในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2565, จาก <https://arit.kpru.ac.th/Article/2018-08-062/>
- ปรีญา ลาปะ. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาของนักท่องเที่ยวชาวไทย *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 4(1), 30–45.
- วิรัตน์ แสงทองคำ. (2552). *ภาพสะท้อนเขาใหญ่*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก <https://viratts.com/khoayai/>
- Antónia Correia, A., Valle, P. and Moço, C. (2005). Why People Travel to Exotic Places. *International Journal of Culture Tourism and Hospitality Research*, 1(1), 45–61.
- Atasoy, F. (2021). *Authenticity in Tourism*. Academic Turkish World Studies: Tourism, Culture, Art and Architecture.
- Golomb, J. (1995). *In Search of Authenticity: Existentialism From Kierkegaard to Camus*. London: Routledge.
- MacCannell, D. (1973). Staged Authenticity: Arrangements of Social Space in Tourist Settings. *American Journal of Sociology*, 79(3), 589–603.
- Naumov, N. (2016). Cultural Tourism. *European Journal of Tourism Hospitality and Recreation*, 7(1), 72–73.
- Wang, N. (1999). Rethinking Authenticity in Tourism Experience. Zhongshan University, China. *Annals of Tourism Research*, 26(2), 349–370.

- Masan, R. (2019). *HVS Market Pulse: Khao Yai, Thailand*. Retrieved April 5, 2022, from <https://www.hvs.com/article/8559-hvs-market-pulse-khao-yai-thailand>
- Engels-Schwarzpaul, A.C., & Wikitera, K.A. (2019). *Iconic architecture in tourism: (how) does it work?*. *Tourism Fictions, Simulacra and Virtualities*. 224–246. London: Routledge.

Meta-Analysis of STEM Education Influencing Learning Achievement and Thinking in Thailand from 2016 to 2020

Sanit Srikoorn¹, Chansit Khamput², Sirikorn Bamroongkit³ and Chalunda Podjana⁴

^{1, 2, 4}Faculty of Education, Khon Kaen University, Thailand

³ School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University, Thailand

E-mail: ¹sanitsrikoorn@gmail.com

Received April 25, 2022; **Revised** June 2, 2022; **Accepted** June 3, 2022

Abstract

STEM education is one of the alternative learning approaches, and it is promoted widely in Thailand since it integrates four core subjects: science, technology, engineering, and mathematics for students to learn at once. Further, implementing STEM education might enhance students' soft skills along with hard skills. Therefore, this study aims to identify the effect-size index of STEM education influencing 1) students' learning achievement and 2) thinking skills. This study's population comprises 104 master's and doctoral theses on STEM education in Thailand. The following criteria were applied to select samples: it should be a master's or doctoral thesis on STEM education conducted in Thailand, the research design is a two-group pretest-posttest design, and it has been published on the Thai Digital Collection database between 2016–2020. Data were collected from eight theses according to the criteria mentioned above using the research evaluation form and research record form. Meta-analysis is employed in this study. The finding reveals that STEM education enhances students' learning achievement of experiment groups compared to control groups' ($SMD=0.906$ (95% CI; 0.706 to 1.105), $I^2=49.800$). STEM education also enhances students' thinking skills of experiment groups compared to control groups' ($SMD=0.993$ (95% CI; 0.745 to 1.242), $I^2=0.000$). The results show that STEM education helps students to level up their learning achievement and thinking skills.

Keywords: Meta-Analysis; STEM Education; Effect Size

Introduction

In the 21st Century, learners are expected to possess hard skills, soft skills, critical thinking, problem-solving, creativity, innovation, cross-cultural understanding, collaboration, teamwork, leadership, communications information and media literacy, computing, ICT literacy, career skills, and competencies. Consequently, STEM education is one of the learning approaches that promote 21st Century skills (Srikoon, et al., 2021; Khwana & Khwana, 2021).

STEM education is an approach that integrates four core scientific subjects, science, technology, engineering, and mathematics. It aims to enhance the learning process for creating practical learning explorations. However, research synthesis of STEM education is less performed (Monsang & Srikoon, 2021) to indicate its contributions. It would be helpful to synthesize information regarding STEM education research in Thailand especially, its influences on learning achievement and thinking skills. These two variations could reflect significant points of promoting 21st Century skills in Thai context.

Meta-analysis is used to gather information about common attributes and the effect-size index of a single study. The effect-size index indicates relationships between variations (Srikoon, 2019.; Palmer, Sterne, Newton, & Cox, 2016). Many researchers in Thailand are interested in performing meta-analyses regarding STEM education; for example, Apaivatin, Srikoon & Mungngam (2021) synthesized STEM education's influence regarding scientific skills. Monsang & Srikoon (2021) conducted a meta-analysis concerning STEM education affecting creative thinking skills in Thai learners as well as Khamngoen & Srikoon (2021), they explored STEM education that influences problem-solving skills. However, these studies did not mention the effects of STEM education regarding learning achievement and thinking skills. More importantly, the effect-size index and significance of STEM education were not mentioned in the mentioned studies. Recently, STATA Program is used to analyze standardized mean difference (SMD), confidence interval, heterogeneity, overall effect-size index, and graphical analyses that accompany a meta-analysis to show horizontal lines for each study (Palmer et al., 2016).

This paper aims to identify the effect-size index of STEM education that influences learners' learning achievement and thinking skills. Thus, the findings could increase validity in employing STEM education in a classroom.

Research Questions

1. To what extent STEM education enhances students' learning achievement

2. To what extent STEM education enhances students' thinking skills

Research Objectives

1. To identify the effect-size index of STEM education that influences students' learning achievement.
2. To identify the effect-size index of STEM education that influences students' thinking skills.

Literature Review

Meta-analysis is one way to assess how a set of research studies demonstrate power, homogeneous relationship, and heterogeneity (Srikoon, 2019). Meta-analysis measures and summarizes a set of studies of statistical power and overall in-depth information regarding the same research questions for further study (Wiratchai & Jetchamnongnuch, 2008). To quantify the meta-analysis, Palmer et al. (2016) concluded statistics used as follows:

1. standardized mean difference (SMD) or mean difference (MD) to measure the effect-size index with a 95% confidence interval (CI)
2. heterogeneity chi-squared to measure heterogeneity of each effect size
3. I^2 – statistic to assess heterogeneity. Thresholds of I^2 were interpreted concerning the magnitude and direction of effects and strength of heterogeneity's evidence. I^2 values of more than 50% confirm substantial heterogeneity.
4. chi-squared to assess SMD concerning to analyze the significance of the overall effect calculated by computing a z score as the ratio of the overall effect to its standard error and comparing it with the standard normal distribution

These statistics could reveal insight on the confidence interval, statistical significance, homogeneous results, and heterogeneity in this study.

STEM education is a learning approach that invites learners to explore science, technology, engineering, and mathematics together—these multidisciplinary aims to promote learners' 21st–century skills and achievement (Srikoon et al., 2020). STEM education attributes are as follows: (Polyiem, 2018)

1. creating opportunities in integrating all knowledge and proficiency related to STEM during the learning process
2. challenging learners to solve assigned problems or scenarios
3. providing various activities based on the active learning environment

4. promoting 21st-century skills through assigned tasks

5. offering related real-life problems or scenarios

Guidelines in employing STEM education in classrooms are as follows: (Khwana & Khwana, 2021)

1. blending STEM in the regular syllabus

2. adding STEM as an elective subject

3. adding STEM as one of the extra-curricular activities

Therefore, STEM education is an integrated learning approach that is challenging, active, and useful since it could promote learning skills in the 21st Century. Additionally, positions of STEM can be varied depending on how teachers would implement.

This study advanced previous research of Khamput, Srikoon, & Bamroongkit (2021) in that examining the effect-size index of STEM education research in Thailand concerning a two-group pretest-posttest design was confirmed to ensure STEM education affects learning achievement and thinking skills. In addition, a meta-analysis could demonstrate the effect-size index of each study, heterogeneity of each effect size, overall effect-size index significance, and overall effect-size index heterogeneity (Palmer et al., 2016).

Research Methodology

The study employs meta-analysis and includes the research elements as follows:

Population and samples

The population for this study was 115 published theses of master and doctoral regarding STEM education. According to the evaluation, the 104 theses held good quality. They were applied to the further criteria as 1) it should be master or doctoral theses concerning STEM education, 2) the research design should be a two-group pretest-posttest design, and 3) it should be distributed in Thai Digital Collection database between 2016–2020. With regard to the mentioned criteria, the sample of this study comprised eight theses, as mentioned in the appendix.

Instruments

The researchers used instruments developed by the Ministry of Education (2009 as cited in Monsang, & Srikoon, 2021), which are research evaluation forms and research information records.

Data Collection

The researchers collected the data as follows:

1. identify research gaps and set objectives to analyze attributes of STEM education research in Thailand from 2016 to 2020.
2. search for master and doctoral theses regarding STEM education from Thai Digital Collection database.
3. examine related studies concerning research attributes and meta-analysis
4. collect data by gathering published research studies, evaluating the quality, selecting research that hold good quality according to the set criteria, and collecting research attributes as stated in the research of Khamput, Srikoon, & Bamroongkit (2021)
5. collect data from research studies based on the criteria of employing a two-group pretest–posttest design and analyze the effect–size index of each study
6. report and summarize the research

Data Analysis

The effect–size index of STEM education was retrieved from the learning achievement and thinking tests and compared using standardized mean difference (SMD) or mean difference (MD) with a 95% confidence interval (CI). In addition, the researchers assessed heterogeneity with the I²–statistic and interpreted its thresholds according to the magnitude and direction of effects and strength of heterogeneity's evidence. The I² values are more than 50 percent; it is considerable heterogeneity. DerSimonian and Laird random-effects model was used to pool the data, and STATA was used to analyze the data.

Research Findings

The meta-analysis findings concerning STEM education research in Thailand that influences students' learning achievement and thinking skills are as follows:

1. Findings regarding the effect–size index of STEM education that influences students' learning achievement

Table 1 The effect–size index of STEM education that influences students' learning achievement

ID	Study	Standardized mean difference (SMD)	95% Confidence interval (95% CI)	%Weight
1	Inpinit, L. (2016)	1.110	0.574–1.646	13.89
2	Manujum, P. (2017)	1.493	0.966–2.021	14.32
3	Tongkhang, P. (2017)	0.958	0.431–1.485	14.38
4	Suriyakamon, C. (2018)	0.339	–0.250–0.928	11.50

ID	Study	Standardized mean difference (SMD)	95% Confidence interval (95% CI)	%Weight
5	Chavarangpong, S. (2018)	0.699	0.303–1.096	25.42
6	Ranmeechai, P. (2018)	0.893	0.452–1.335	20.49
	I-C pooled SMD	0.906	0.706–1.105	100.00
Heterogeneity chi-squared = 9.97 (d.f. = 5) p = 0.076, I ² = 49.8%, Test of SMD=0 : z= 8.89 p = 0.000				

According to the set criteria, six studies were selected to do a meta-analysis. Table 1 indicates heterogeneity chi-squared no significant ($X^2=9.97$, $df=5$, $p=0.839$, $I^2=49.8\%$). That is, the SMD is non-heterogeneity and shows a significant difference between STEM Education and comparators, control groups, on learning achievement (Overall achievement SMD: 0.906 (95%CI; 0.706 to 1.105), $I^2=49.8\%$). As a result, STEM education is able to promote learning achievement (SMDID1=1.110, SMDID2=1.493, SMDID3=0.958, SMDID4=0.339, SMDID5=0.699, SMDID6=0.893), and a comparison of the two groups' SMD is shown in figure 1.

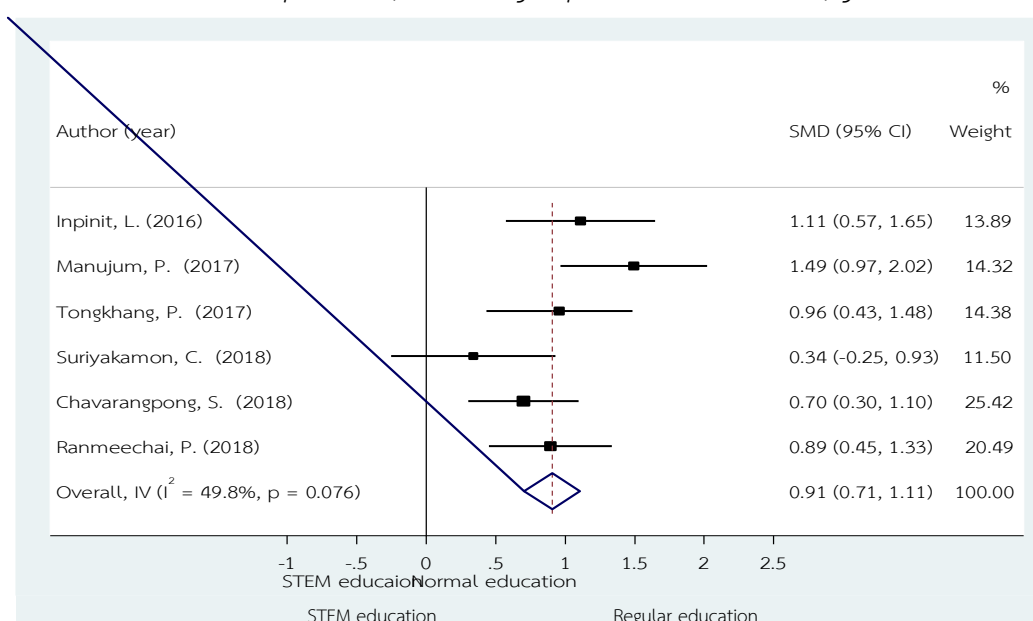

Figure 1 Comparing SMD (95% CI) between 2 groups of the six studies

2. Findings regarding the effect-size index of STEM education that influences thinking skills.

Table 2 The effect-size index of STEM education that influences thinking skills

ID	Study	Standardized mean difference (SMD)	95% Confidence interval (95% CI)	% Wight
1	Swang, O. (2017)	1.004	0.425–1.582	18.45
2	Prapasee, W. (2017)	1.128	0.655–1.601	27.64
3	Tongkhang, P. (2017)	1.046	0.514–1.578	21.81

ID	Study	Standardized mean difference (SMD)	95% Confidence interval (95% CI)	% Wight
4	Ranmeechai, P. (2018)	0.836	0.397–1.275	32.09
	I-C pooled SMD	0.993	0.745–1.242	100.00
Heterogeneity chi-squared = 0.84 (d.f. = 3) p = 0.839, $I^2 = 0.000\%$, Test of SMD=0 : z= 7.84 p = 0.000				

According to the set criteria, four studies were selected to do a meta-analysis. Table 2 indicates heterogeneity chi-squared no significant ($X^2=9.97$, $df=5$, $p=0.839$, $I^2=0.0\%$). That is, the SMD is non-heterogeneity and shows a significant difference between *STEM Education* and comparators, control groups, on thinking skills (Overall achievement SMD: 0.993 (95%CI: 0.745 to 1.242), $I^2 = 0.000\%$). As a result, STEM education is able to promote thinking skills (SMD_{ID1}=1.004, SMD_{ID2}=1.128, SMD_{ID3}=1.046, SMD_{ID4}=0.836), and a comparison of the two groups' SMD is shown in figure 2.

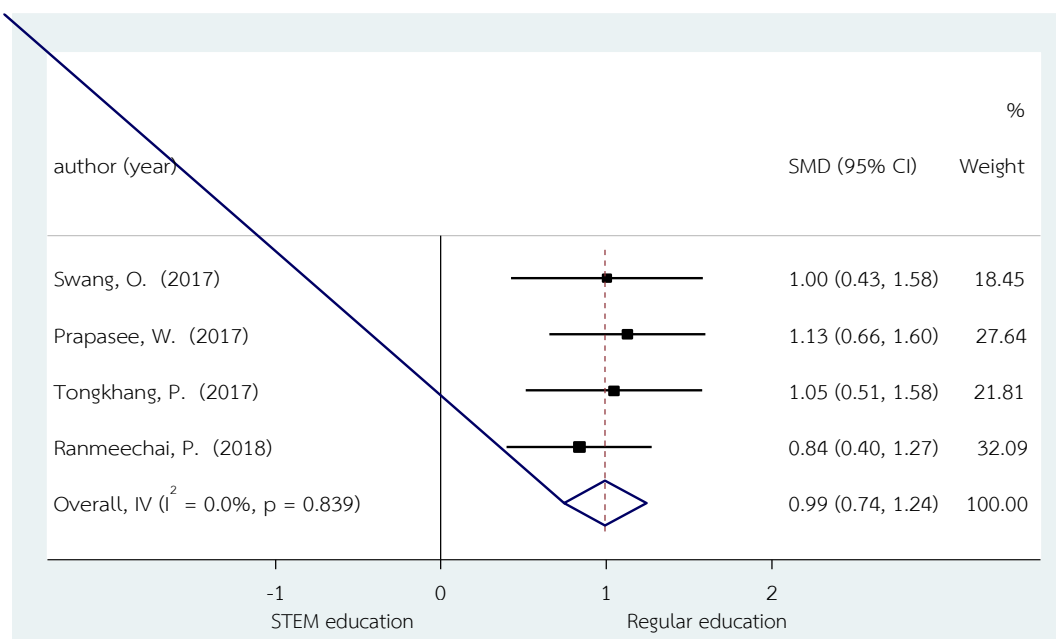

Figure 2 Comparing SMD (95% CI) between 2 groups of the four studies

Research Discussion

The study was to identify the effect-size index of STEM education that influences students' learning achievement and thinking skills. The researchers found that only eight from 104 published theses fit the set criteria. That is, STEM education research with a two-group pretest–posttest design is less interesting among researchers. The research of Khamput, Srikoon, & Bamroongkit (2021) found that STEM education research in Thailand between 2016–2020 employed one group pretest–posttest design for 33.65 percent. This may not support whether STEM education helps to enhance

students' performance. Moreover, Thitipong & Srikoon (2021) mentioned that most STEM education research in Thailand between 2009–2019 employed a one-group pretest–posttest design for 77.27 percent, whereas one research employed a two-group pretest–posttest design (4.45 percent). Therefore, it is plausible that using a two-group pretest–posttest design in STEM education research might be beneficial to the body of knowledge since the design could better show the influences of STEM education.

With regard to the effect–size index of STEM education that influences students' learning achievement, six studies revealed that STEM education could enhance students' learning achievement (Test of SMD = 0: $z = 8.89$ $p = 0.000$). In addition, Thitipong & Srikoon (2021) found that the only one STEM education research between 2009–2019 showed the effect–size index of 0.445, and it could improve students' learning achievement as Khwana & Khwana (2021) proposed that STEM education should be implemented in class to build up students' 21st–century skills.

According to the effect–size index of STEM education that influences students' thinking skills, four studies revealed STEM education could better students' thinking skills (Test of SMD = 0: $z = 7.84$ $p = 0.000$). Khwana & Khwana (2021) and Polyiem (2018) claimed that thinking skills, for example, creative, innovative, critical thinking, and problem–solving, could be promoted if STEM education is applied in classrooms. Moreover, Monsang & Srikoon (2021) found that STEM education could promote creative thinking skills.

Research Summary

The research is a meta–analysis regarding STEM education that influences learning achievement and thinking skills in Thai context from 2016 to 2020. The result shows that STEM education helps to level up learning achievement and thinking skills of Thai learners.

Limitations

This study only collected the data from STEM education research conducted in Thailand and published in the Thai Digital Collection database between 2016 to 2020. As a result, it appears that the sample size is small and may not reflect the influences of STEM education clearly.

Suggestions

1. Implications

Teachers and educators could consider bringing STEM education to their contexts to level up students' learning achievement and thinking skills that are 21st-century skills.

2. Further Study

This study conducts a meta-analysis regarding STEM education. Therefore, further studies could focus on conducting a meta-analysis of other teaching approaches, for example, research-based learning, problem-based learning, or open approach. Further, it would be beneficial to include data from international works.

References

- Apaivatin, A., Srikoon, S. & Mungngam, P. (2021). Research synthesis of STEM Education effected on science process skills in Thailand. *Journal of Physics: Conference Series*, 1835(012087), 1–10.
- Chakphet Suriyakamol. (2016). *The Effects of STEM Integration Based Extra-Curricular Activities on Literacy and Collaborative Problem Solving Behavior for Prathomsueksa Six Students*. (Doctoral Dissertation). Srinakharinwirot University.
- Chavarangpong, S. (2018). *Comparison of 21st Century Skills and Learning Achievement of Grade 3 Student on the Topic "Materials Around Us" Using STEM Education Approach and Tradition Instruction* (Doctoral Dissertation). Thepsatri Rajabhat University.
- DerSimonian, R. & Laird, N. (1986). Meta-analysis in clinical trials. *Control Clin Trials*, 7, 177–188.
- Khamngoen, S. & Srikoon, S. (2021). Research synthesis of STEM Education approach effected on students' problem-solving skills in Thailand. *Journal of Physics: Conferences*, 1835 (012086), 1–8.
- Khamput, S., Srikoon, S., & Bamroongkit, S. (2021). The Research Synthesis of STEM Education in Thailand. *Journal of Buddhist Studies*, 12(1), 187–204.
- Khwana, T & Khwana, K. (2021). STEM Education for Learning Management to Work Skills in the 21st Century. *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*, 16(73), 1–12.
- Manujum, P. (2017). *The Study on Reflective Thinking using Problem-Based Learning with STEM Education Concept* (Doctoral Dissertation). Ubon Ratchathani University.
- Monsang, P. & Srikoon, S. (2021). Meta-Analysis of STEM Education Approach effected on Student' Creative thinking skills in Thailand. *Journal of Physics: Conferences*, 1835(012085), 1–8.

- Onthida Swang. (2017). *The Study on Mathematical Creative Thinking in Originality Aspect Using Problem-Based Learning with Stem Education Concept* (Doctoral Dissertation). Ubon Ratchathani University.
- Palmer, T.M., Sterne, J.A.C., Newton, H.J., and Cox, N.J. (2016). *Meta-Analysis in Stata: An Updated Collection from the Stata Journal*. (2nd ed.). United States of America: Stata Press.
- Phuripong Tongkhang. (2017). *The Development of an Online Integration Learning Model Based on STEM Education to Enhance Critical Thinking Ability of High School Student* (Doctoral Dissertation). Rajabhat Maha Sarakham University.
- Polyiem, T. (2018). STEM Education: Introduction to Integrated Classroom. *Journal of Faculty of Education Pibulsongkram Rajabhat University*, 5(2), 122–135.
- Prapasee, W. (2017). *The Study on Mathematics Analytical Thinking using Problem-Based Learning with STEM Education Concept* (Doctoral Dissertation). Ubon Ratchathani University.
- Ranmeechai, P. (2017). *Comparison of Learning Activities in Cording to the Guidelines of the STEM Education on Electrochemistry Issue of Secondary student at the 11th Grade Level*. (Doctoral Dissertation). Maha Sarakham University.
- Srikoon, S. (2019). Meta-Analysis of Teaching Model based-on Educational Neuroscience influencing on Science Learning Outcomes in Thailand. *Journal of Graduate Studies Review Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phare Campus*, 5(2), 127–146.
- Srikoon, S., Apaivatin, R., Monsang, P., Khamngoen, S., & Malaitao, T. (2020). *Construct validity of Assessing Interest in STEM Content Scale*. *Education Research International*, 2020(1), 1–7.
- Srikoon, S., Bunterm, T., Samranjai, J., & Wattanathorn. (2014). Research Synthesis of Research Based Learning for Education in Thailand. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 116(1), 913–917.
- Srikoon, S., Punsrigate Khongjaroen, K., Apaiyatin, R., Apaikawee, D., & Khamput, C. (2021). A Study of Influences of the Research Ethic Affecting the Attitudes towards STEM Education. *Journal of Social Academic*, 14(1), 70–80.
- Thitipong, L. & Srikoon, S. (2021). Meta-analysis of STEM Education approach effected on students' learning achievement in Thailand. *Journal of Physics: Conferences*, 1835(012084), 1–7.
- Wiratchai, N. & Jetchamnongnuch, W. (2008). Meta-Evaluation and Meta-Analysis of External Quality Evaluation Reports, Higher Education Level. *Journal of Research Methodology*, 21(2), 125–145.

รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15

The Model of Buddhism Human Resource Development

of Sangha Order, Region 15

พระปลัดสุमित มณีโชติ

Phrapaladsumit Maneechot

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Political Science Bangkokthonburi University, Thailand

E-mail: submitm72@gmail.com

Received May 2, 2022; Revised September 13, 2023; Accepted September 15, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 และ (3) รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระภิกษุในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 จำนวน 387 รูป และเสริมด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้ปกครองคณะสงฆ์ และหัวหน้าหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 12 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยอิงอาศัยข้อมูลทฤษฎีภูมิ มีลักษณะเป็นคำถามชนิดเลือกตอบ คำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ และคำถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงอนุมานด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาในลักษณะการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า (1) การพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 โดยภาพรวม ($\bar{X}$ = 4.20) อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22) ด้านการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19) และด้านพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19) (2) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมการเมือง ความสามารถ โครงสร้างองค์กร และค่านิยมองค์กร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ในทิศทางบวก ร้อยละ 56.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (3) รูปแบบการพัฒนาทรัพยากร

บุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 เป็นลักษณะของกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ครอบคลุมวัฏจักรการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ประกอบด้วย การฝึกอบรม การศึกษา และการพัฒนา ได้แก่ การจัดทำหลักสูตรการอบรมทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว การสนับสนุนการศึกษาโดยพิจารณาตามความต้องการทรัพยากรบุคคล และเน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ด้านการบริหารและมีความประพฤติดี

คำสำคัญ: รูปแบบ; การพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนา

Abstract

The objective of this research were (1) to study the level of Buddhism human resource development of Sangha order, region 15, (2) to study the factors that influence Buddhism human resource development of Sangha order, region 15, and (3) to present the model of Buddhism human resource development of Sangha order, region 15. The methodology was quantitative mainly, in which the researcher collects information from 387 monks in Sangha order, region 15 and supplemented by qualitative research in which the researcher collects information by the method of purposive sampling from 12 Sangha administrator and chiefs of the government sectors that participate. The research instruments include the questionnaires that were developed by the researcher based on secondary data. The questions were in closed-ended form, rank order form, and open-ended form. The research results were analyzed by descriptive statistics, namely percentage, mean, and standard deviation. Also, the methods of inferential analysis, in which the relation between various factors was analyzed, multiple regression analysis, and the qualitative used the interview that was structured to thoroughly interview the significant interviewees, were utilized. The interview was analyzed by the technique of descriptive content analysis.

The finding of this research were as follows : (1) Buddhism human resource development of Sangha order, region 15, overall, at high level ($\bar{X}=4.20$). When considering each area, found that “training” at high level ($\bar{X}=4.22$), “Education” at high level ($\bar{X}=4.19$), and “Development” at high level ($\bar{X}=4.19$). (2) Social and political changes, ability, structure and values were the factors that influence Buddhism human resource development of Sangha administration, region 15, positive affected at 56.90% with statistically significant level of 0.05. And (3) the model of Buddhism human resource development of Sangha order, region 15 that was a form of human resource development process, which covers the cycle of human resource development that includes training, education, and development. Thus, creating short-term, medium-term, and long-term training programs, the

education support following the needs of person, and the development to provide knowledge in administration and encourage good conduct.

Keywords: Development Administration; Eastern Community; In Accordance With Buddhism.

บทนำ

สถาบันพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดสถาบันหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือต่อสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันโดยมีส่วนช่วยเหลือในการขัดเกลาจิตใจและลักษณะนิสัยของคนไทยตลอดจนการให้บริการตามความจำเป็นตามความต้องการของประชาชนอีกทั้งยังมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาทางสังคมให้แก่เรามาแล้วเป็นส่วนมาก(พระครูปลัดเถรานุวัตร (สุเทพ ดีเยี่ยม), (2560) แม้กระทั่งในปัจจุบันหน้าที่ดังกล่าวก็ยังคงอยู่พระภิกษุสงฆ์กับวัดต้องรับภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือสังคม และทางราชการอยู่ตลอดไป ดังนั้น สถาบันแห่งนี้จึงอำนวยความสะดวกต่อการปกครองและการบริหารของไทยอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประชาชนแถบชนบทที่รับบริการจากรัฐบาลได้ไม่ทั่วถึง (พระครูใบฎีกาสะอาด ปญญาทีโป (ดิษฐ์สุวรรณ), 2558) ซึ่งมีจำนวนเกือบ 80 เปอร์เซ็นต์ของประเทศ อีกทั้งชุมชนในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังมีลักษณะเป็นชุมชนเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วประเทศประมาณร้อยละ 90 เปอร์เซ็นต์ส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 10 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้นที่มีอยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลซึ่งเป็นชุมชนหนาแน่น ดังนั้นในประเทศไทยจึงมีชุมชนส่วนใหญ่ที่มีหมู่บ้านเป็นหน่วยหลักและมักจะมีวัดตั้งอยู่ในใจกลางหมู่บ้านวัดจึงเป็นแหล่งศูนย์กลางสำหรับการสมาคมหรือการดำรงชีวิตทางสังคมและศูนย์กลางของวัฒนธรรมชีวิตในชนบทจะอยู่รอบ ๆ วัด เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังคงนับถือพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง วัดจึงเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาที่อยู่เหนือจิตใจของชาวไทยอยู่มาก และนับได้ว่าเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในหมู่บ้านที่รองไปจากครอบครัว (พระครูปลัดเถรานุวัตร (สุเทพ ดีเยี่ยม), 2560).

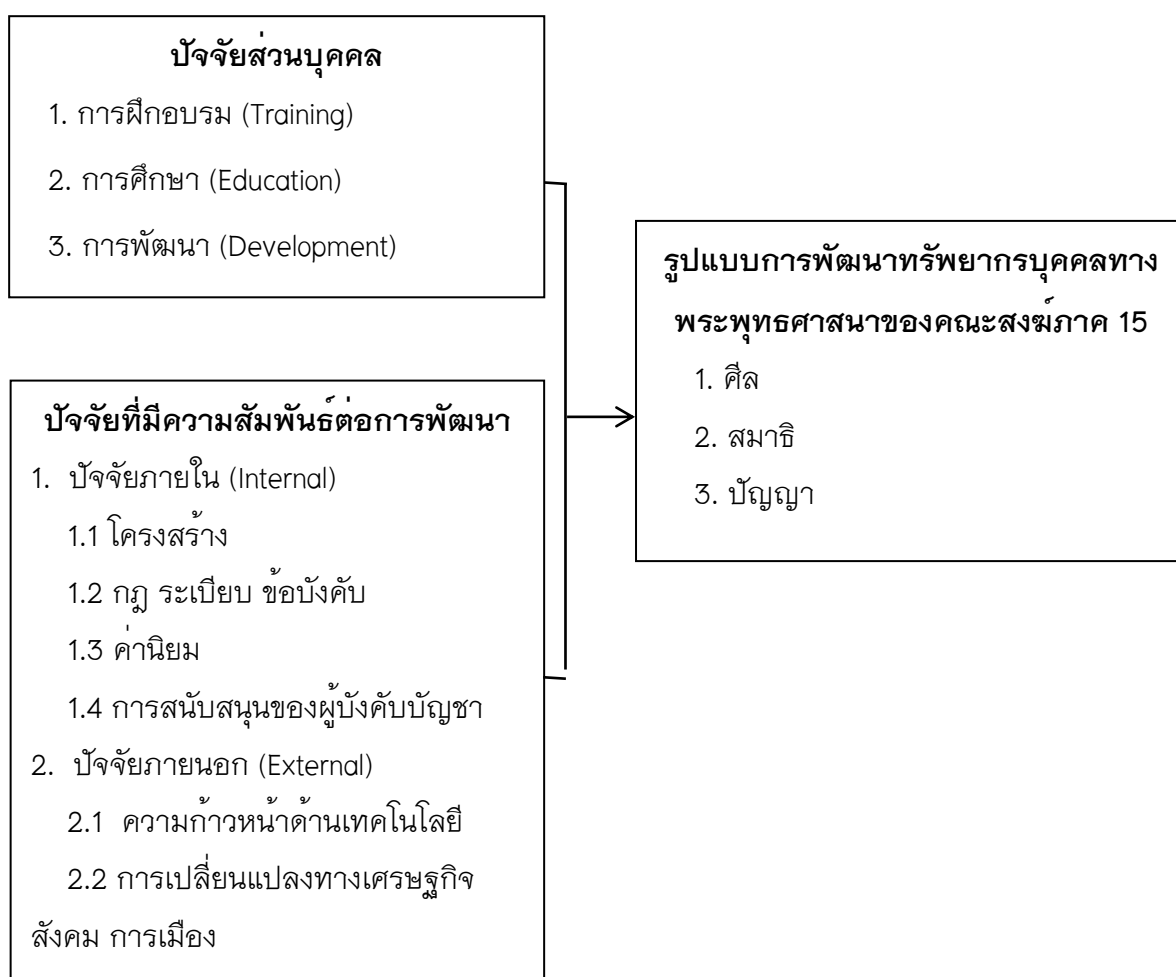
จากความปรากฏในกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2535) ว่าด้วยการจำนวนและเขตปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า เขตปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ระดับภาค มี 18 ภาค โดยที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 (มหานิกาย) ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2558) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากสภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่า การฝึกอบรมบุคลากรมิได้ให้ผู้บังคับบัญชาขั้นต้นเป็นผู้กำหนดว่าบุคลากรจำเป็นต้องฝึกอบรมในเรื่องอะไรบ้าง เพราะตัวผู้บังคับบัญชาขั้นต้นจะเป็นคนที่รู้ดีที่สุดว่าบุคลากรของตนนั้นมีจุดแข็งจุดอ่อนในเรื่อง จึงควรให้การอบรมและพัฒนาในเรื่องอะไร เป็นต้น (พระครูสันติธรรมมาภิรัต (บุญชัย สนธิกิจโร), 2558) นอกจากนี้ยังรวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้รับการยกระดับความรู้ทักษะใหม่ ๆ อย่างทั่วถึงโดยมีแผนที่ชัดเจนในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านต่างๆ (พระศรีพัชรโรดม (ลักษณะ กิตติญาโณ), (2560)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของปัญหา จึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15” เพื่อเป็นฐานคิดสำคัญสู่การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลัก เสริมข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำเสนอได้ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระภิกษุในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 จำนวน 1,486 รูป (ใช้หลักเกณฑ์การแบ่งชั้นตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2541) โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 387 รูป จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม ตามสังกัดจังหวัด แล้วจึงแบ่งจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วน เพื่อให้การสุ่มตกไปอยู่กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือไม่กระจายไปตามสัดส่วนที่ควรเป็น แล้วจึงสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามขนาดที่กำหนด นำเสนอได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (พระภิกษุในพื้นที่เขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15)

ที่	จังหวัด	ประชากร (รูป)	กลุ่มตัวอย่าง (รูป)
1	ราชบุรี	5,126	173
2	สมุทรสงคราม	1,449	49
3	เพชรบุรี	2,851	96
4	ประจวบคีรีขันธ์	2,060	69
รวม		11,486	387

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นและดัดแปลงจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งทำการทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน เพื่อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผู้วิจัยจึงทำการเลือกเฉพาะข้อคำถามที่เป็นไปตามเกณฑ์ คือ $IOC \geq .50$ เพื่อแสดงว่าข้อคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและมีความเหมาะสม การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยการนำ แบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 30 ราย ก่อนนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลจริงโดยมีค่าความเชื่อมั่นค่า α ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น (กัลยา วาณิชบัญชา, 2560)

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอ กับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัย

กรุงเทพมหานคร ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย พร้อมแบบสอบถามต่อกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 387 รูป เพื่อขอความอนุเคราะห์ด้านข้อมูล เพื่อประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งทำการชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจถึงวัตถุประสงค์เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูปได้แก่ 1) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = Standard Deviation) เพื่อจำแนกประเภทข้อมูลและให้ทราบลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา 2) การวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ ใช้การวิเคราะห์แบบบรรยายในลักษณะการบรรยายและความสอดคล้องของตัวแปร และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions) เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะของตัวแปรต่อไป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ประชากร คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งได้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 ท่าน ประกอบด้วย เจ้าคณะภาค 15 เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน และที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน/ไวยาวัจกรวัด

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งได้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านและลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสารแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและศึกษาบทสรุป ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแล้วสร้างคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และ 3) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย พร้อมแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) 2) ผู้วิจัยทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ 3) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขอ

อนุญาตใช้วิธีการจัดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ และ 4) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ต่อไป

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพเรียงเรียงข้อมูลที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อยจากนั้นลดทอนข้อมูลที่คลุมเครือและซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นรูปธรรมพิจารณาความสอดคล้องความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลพรรณนา จากนั้นนำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาบูรณาการเพื่อสนับสนุนผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยแล้วนำมาสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอทั้งข้อมูลที่มีความเหมือนและความต่างที่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจนได้แก่นแท้ของแนวคิดในประเด็นที่ได้ศึกษาต่อไป (บุษกร เชี่ยวจินดา กานต์, 2561)

2.5 การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยจึงต้องคำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นการเก็บรักษาความลับ ความปลอดภัย คำถามที่ใช้ต้องไม่คุกคามอารมณ์ความรู้สึก และเคารพสิทธิของผู้ให้ข้อมูลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15” ครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ มากกว่า 60 ปี จำนวน 180 รูป คิดเป็นร้อยละ 46.51 มีพรรษา 5-10 พรรษา จำนวน 122 รูป คิดเป็นร้อยละ 31.52 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 230 รูป คิดเป็นร้อยละ 59.43 และมีระยะเวลาการอยู่ในสังกัดขององค์กรคณะสงฆ์ 5-10 ปี จำนวน 122 รูป คิดเป็นร้อยละ 31.52

2. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) พบว่า การพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 โดยภาพรวม ($\bar{X}$ = 4.20) ตรงกับระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการฝึกอบรม (Training) ($\bar{X}$ = 4.22) ตรงกับระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการศึกษา (Education) ($\bar{X}$ = 4.19) ตรงกับระดับมาก และด้านพัฒนา (Development) ($\bar{X}$ = 4.19) ตรงกับระดับมาก

3. ผลการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย พบว่า ตัวแปร จำนวน 4 ตัว ได้แก่ (1) การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมการเมือง (2) ความสามารถ (3) โครงสร้างองค์กร และ (4) ค่านิยมองค์กร ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ในทิศทางบวก ร้อยละ 56.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้สัมภาษณ์ว่า (1) หลังสถานการณ์โรคระบาด หลายคนประสบปัญหาทางอาชีพ และเมื่อคนเหล่านี้มีความทุกข์ ก็จะแสวงหาผู้ที่เป็นที่พึ่งพาทางใจให้แก่พวกเขาได้ พระสงฆ์ในฐานะผู้นำทางใจและจิตวิญญาณจึงได้รับโอกาสในการช่วยปลดปล่อยความ

ทุกข้อให้ (2) พระสงฆ์เป็นเนืองนิจอันยอดเยี่ยมของโลก ไม่มีเนืองนิจอันยิ่งกว่า ประเด็นนี้ อธิบายว่า พระสงฆ์ เป็นผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติถูกต้อง และเป็นผู้บริสุทธิ์ สมควรได้รับการกราบไหว้บูชา พระสงฆ์จึงเป็นที่ปลูกฝังความดีงามและเป็นที่รักษาไว้ซึ่งความดีงามทั้งปวง และ (3) โครงสร้างองค์กรคณะสงฆ์ในปัจจุบัน เจ้าคณะผู้ปกครองทุกระดับมีบทบาทหน้าที่หลัก คือ ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ชั้นของตนให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปด้วยดี วินิจฉัยลงนิคหกรรม วินิจฉัยข้ออุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยชั้นของตน แก้ไขข้อขัดข้องของผู้ใต้บังคับบัญชาในชั้นของตนให้เป็นไปโดยชอบ ควบคุมบังคับบัญชาเจ้าผู้ใต้บังคับบัญชาในชั้นของตน หรือพระภิกษุสามเณร ผู้อยู่ในบังคับบัญชาหรืออยู่ในเขตปกครองของตน และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย และ (4) ค่านิยมการประพฤติพรหมจรรย์ ได้แก่ การประพฤติตัวเองอย่างพระพรหม หรือความประพฤติอันประเสริฐ คือ การประพฤติตนตามคุณธรรมต่าง ๆ ทั้งหมดในศาสนาให้เคร่งครัด เพื่อป้องกันไม่ให้กิเลสฟุ้งกลับขึ้นมาอีก จนกระทั่งหมดกิเลส ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ตามภูมิชั้นของจิต

4. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปผลการศึกษารูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ได้ออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1) รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ด้านการฝึกอบรม พบว่า การอบรมมุ่งเน้นการควบคุมคุณภาพของพระภิกษุสงฆ์ให้เป็นพระสงฆ์ในอุดมคติ โดยอาศัยการปฏิบัติสมณวิปัสสนากรรมฐานเป็นเครื่องอบรมปัญญา ซึ่งการนี้ นอกจากต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้นรองรับการฝึกปฏิบัติแล้ว ยังมีบุคลากรผู้สอน ควบคุม ดูแลการปฏิบัติในอิริยาบถต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่ได้ถ่ายทอด รวมถึงกระบวนการสอบอารมณ์ของผู้ปฏิบัติด้วย ทั้งนี้ หัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ด้านการฝึกอบรม คือ การวัดและประเมินทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั้งก่อนและหลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้ว การใช้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญสูงหรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สูงมาเป็นวิทยากรการจัดทำหลักสูตรการอบรมทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว และการติดตามผลการฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ

2) รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ด้านการศึกษา พบว่า เจ้าอาวาสทุกวัดสนับสนุนการดำเนินงานด้านศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรในปกครองของตนเป็นอย่างดี แต่ก็อาจมีกำลังสนับสนุนแตกต่างกันไปบ้าง เพราะแต่ละวัดต่างมีศักยภาพทางการเงินไม่เท่ากัน ทั้งนี้ หัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์

ภาค 15 ด้านการศึกษา คือ สนับสนุนทุนการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณรเพิ่มขึ้น และการสนับสนุนการศึกษาโดยพิจารณาตามความต้องการทรัพยากรบุคคล

3) รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ด้านการพัฒนา พบว่า พระสังฆาธิการทุกระดับได้ส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรขององค์กรคณะสงฆ์เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในงานคณะสงฆ์เป็นสำคัญ ทั้งนี้ หัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ด้านการพัฒนา คือ การจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนาให้ทรัพยากรบุคคลมีความรู้และทักษะเฉพาะของงานในตำแหน่ง และการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ด้านการบริหารและมีความประพฤติดี

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่ 1 ระดับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 เนื่องจากการฝึกอบรมเป็นภารกิจระยะต้น ที่จำเป็นต้องจัดให้กับทรัพยากรบุคคลในองค์กรคณะสงฆ์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้มุ่งเน้นเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน เป้าหมายคือการยกระดับความสามารถ และทักษะของบุคคลตั้งแต่แรกเข้า ให้สามารถทำงานในตำแหน่งหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้น ๆ แล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ทันที กล่าวได้ว่า การฝึกอบรมเป็นการช่วยให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการยกระดับความสามารถของทรัพยากรบุคคลทุกวิถีทางให้เท่าเทียมกับงานที่มอบให้ทำ การฝึกอบรม เป็นกระบวนการ พัฒนาและปรับปรุงลักษณะการทำงานให้เป็นไปตามความต้องการของบุคคลและนโยบายขององค์กร การฝึกอบรมต้องอาศัยเทคนิคและหลักการเรียนรู้เข้ามาช่วย เช่น การตั้งใจ ความเข้าใจ การได้ความรู้และการเก็บความรู้ที่ได้นั้นไว้ แล้วนำมาปฏิบัติในการทำงานได้ การฝึกอบรมจะได้ผลดี เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้าใจถึงจุดหมายของการอบรมโดยมีรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหาสุทิตย์ อาภาภิโร (อบอุ้น) และคณะ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสร้างองค์กรพระพุทธศาสนาในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่าคณะสงฆ์และองค์กรพระพุทธศาสนาในสังคมไทย มีบทบาทหลักในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการพัฒนาสังคมโดยมีเป้าหมายเพื่อการสร้างประโยชน์และความสุขตามแนวพระพุทธศาสนาให้กับผู้คนในสังคม ไปสู่การพฤติกรรมที่เหมาะสม มีจิตใจและสติปัญญาในการพัฒนาตนเองและการจัดการเพื่อคุ้มครองชีวิตที่ดีร่วมกัน พร้อมทั้งผลงานวิจัยของสรายุทธ์ เศรษฐขจร และพระครูภาวนาธรรมธาริ (สัมพันธ์ นิตามณิรัตน์) (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่พึงประสงค์ของคณะสงฆ์ภาค 12” พบว่า วัดมีกระบวนการบริหารงาน 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน Planning 2) การจัดบุคลากร Personnel Management 3) การจัดงบประมาณ Budgeting 4) การดำเนินงาน Implementation 5) การติดตาม Monitoring 6) การ

ประเมินผล Evaluation ซึ่งยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาต้องพัฒนาไปร่วมกันให้ครอบคลุมในทุกด้านเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามลำดับ

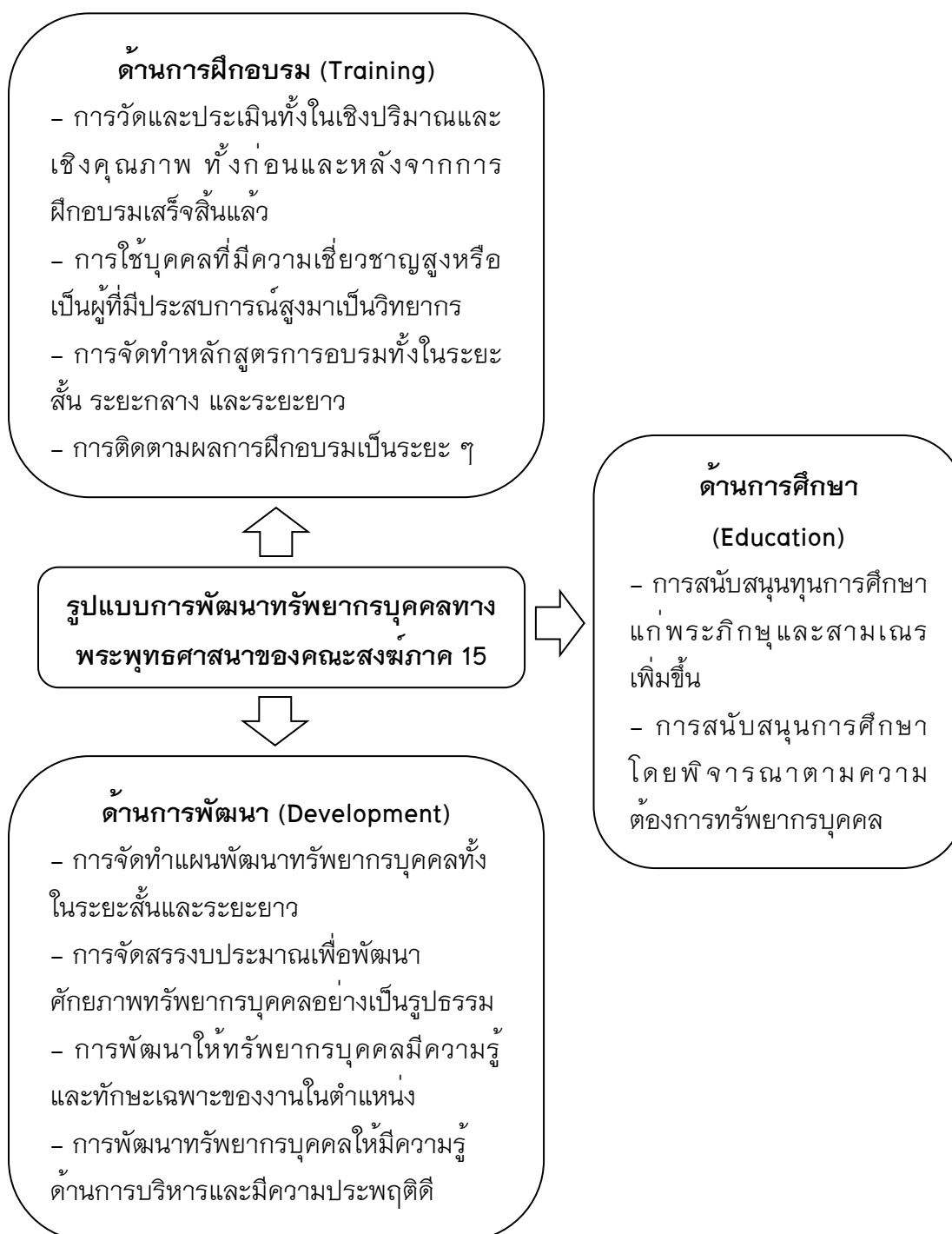
ประเด็นที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 มีผลมาจากในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเมื่อก้าวเข้าสู่ยุคของข้อมูลข่าวสารหรือยุคโลกาภิวัตน์ ผู้ใดที่ปล่อยให้กลไกการเปลี่ยนแปลงไปโดยไม่พยายามที่จะก้าวให้ทันจะกลายเป็นผู้ที่ล้าหลังและเสียผลประโยชน์ไปในเวลาอันรวดเร็ว ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อที่จะให้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์และเพื่อความอยู่รอดของชีวิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บนพื้นฐานแนวคิดสำคัญ คือ ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญและเป็นทรัพยากรที่มีค่าสูงสุดในการพัฒนาองค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบุคลากรซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระศรีพัชโรดม (ลักษณะ กิตติญาโณ) (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสังคมไทยผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหา รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน สังคมไทยเกิดจากรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในอดีตที่ต้องไปเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และการบริหารงานคณะสงฆ์ด้านการปกครอง การศาสนศึกษา หรือการศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ ถึงแม้จะมีกระบวนการ ด้านศาสนธรรม ศาสนบุคคล ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ และด้านศาสนพิธี การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน สังคมไทยจำต้องอาศัยหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระพุทธเจ้ามาพัฒนารูปแบบเพื่อให้มีแผนหรือยุทธศาสตร์สัมพันธ์เอื้อหนุนกัน พร้อมทั้งผลงานวิจัยของชัยกฤต ชวรรัตน์ (2558) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยภายในองค์กร ด้านโครงสร้างองค์กรและภารกิจหลัก พบว่า การปฏิบัติงานของหน่วยงานสอดคล้องกับภารกิจหลักที่กำหนดไว้ ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ พบว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ทั้งหมด ด้านค่านิยมองค์กร พบว่าปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นความถูกต้อง เทียงธรรมตามหลักกฎหมาย ดำรงชีวิตด้วยความพอเพียงเหมาะสมกับฐานะ ด้านกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ พบว่าต้องการที่จะพัฒนาตนเองเสมอ หน่วยงานมีการให้ความดีความชอบที่เหมาะสม ปัจจัยภายนอกองค์กร ด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สามารถปรับตัวเองเข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ ด้านความก้าวหน้า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลต่อการดำรงชีวิต และใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับขีดความสามารถด้านการแข่งขัน

ประเด็นที่ 3 รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 โดยพิจารณาตามความต้องการทรัพยากรบุคคล สำหรับด้านการพัฒนา ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนาให้ทรัพยากรบุคคลมีความรู้และทักษะเฉพาะของงานในตำแหน่ง และการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ด้านการบริหารและมีความประพฤติดี ทั้งนี้ เนื่องจากการ

พัฒนาเป็นสิ่งที่ทุก ๆ องค์การในทุก ๆ ภูมิภาคของโลก พึงปรารถนา แม้หลายองค์การให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ แต่ในความเป็นจริงแล้วมนุษย์ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการพัฒนา แต่ถ้าจะพิจารณาให้รอบครอบแล้วการพัฒนาจะครอบคลุมไปถึงเรื่องอื่นๆ และมีความชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน ความสำคัญของการฝึกอบรมคือทำให้ผลผลิตสูงขึ้น มีทัศนคติที่ดีขึ้น และมีความสามารถในการแก้ไข ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการศึกษา (Education) เป็นการพัฒนาคนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมจากการบริหารองค์การ พระพุทธศาสนาได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย โดย David (2012) กล่าวว่า การบริหารประกอบด้วย วิสัยทัศน์ ภาระหน้าที่ กลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ส่วน Abraham (2006) กล่าวว่า กระบวนการในการบริหารที่จะปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จและในขณะเดียวกันก็ต้องพยายามรักษาความสัมพันธ์ที่ดีขององค์การและสภาพแวดล้อมไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระราชวรมนู (พล อาภากร) และคณะ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พระธรรมทายาท: พระสงฆ์นักพัฒนาเพื่อการพัฒนาสังคม” ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการทำงานของอดีตพระธรรมทายาทว่าส่วนหนึ่งมีบทบาทสำคัญเป็นพระสงฆ์นักพัฒนาสังคมโดยมุ่งเน้นการทำงานที่เผยแพร่พระพุทธศาสนาควบคู่กับการใช้หลักการพัฒนาชุมชนเพื่อการประยุกต์ให้ชุมชนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ของสังคมไทยตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15 ได้แก่ 1)หลังสถานการณ์โรคระบาด หลายคนประสบปัญหาทางอาชีพ และเมื่อคนเหล่านี้มีความทุกข์ ก็จะแสวงหาผู้ที่เป็นที่พึ่งพาทางใจให้แก่พวกเขาได้ พระสงฆ์ในฐานะผู้นำทางใจและจิตวิญญาณจึงได้รับโอกาสในการช่วยปลดปล่อยความทุกข์ให้ 2)พระสงฆ์เป็นเพื่อนบุญอันยอดเยี่ยมของโลก ไม่มีเพื่อนบุญอื่นยิ่งกว่า ประเด็นนี้ อธิบายว่า พระสงฆ์ เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ปฏิบัติถูกต้อง ปฏิบัติสมควร และเป็นผู้บริสุทธิ์ สมควรได้รับการกราบไหว้บูชา พระสงฆ์จึงเป็นที่ปลุกฝังความดีงามและเป็นที่รักษาไว้ซึ่งความดีงามทั้งปวง 3)โครงสร้างองค์กรคณะสงฆ์ในปัจจุบัน เจ้าคณะผู้ปกครองทุกระดับมีบทบาทหน้าที่หลัก คือ ดำเนินการปกครองคณะสงฆ์ชั้นของตนให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศ พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช ควบคุมและส่งเสริมการรักษาความสงบเรียบร้อยดีงาม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ และชี้แจงแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย และ4) ค่านิยมการประพฤติพรหมจรรย์ ได้แก่ การประพฤติตัวเองอย่างพระพรหมหรือความประพฤติอันประเสริฐ คือ การประพฤติตนตามคุณธรรมต่าง ๆ ทั้งหมดในศาสนาให้เคร่งครัดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกิเลสฟุ้งกลับขึ้นมาอีก จนกระทั่งหมดกิเลส ซึ่งต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ตามภูมิชั้นของจิตโดยนำเสนอได้ดังภาพที่ 2 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 15

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 องค์การคณะสงฆ์ ควรกำหนดนโยบายการศึกษาภาคบังคับทั้งในส่วนของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ทั้งแผนกธรรม-บาลี แผนกสามัญ และการอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์

1.2 องค์การคณะสงฆ์ ควรกำหนดนโยบายในการฝึกอบรมทรัพยากรบุคคลโดยให้ความสำคัญด้านคัมภีร์และวิปัสสนาธุระเป็นอันดับแรก ก่อนการฝึกอบรมประเภทอื่น ๆ

1.3 องค์การคณะสงฆ์ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหรือส่งเสริมการสร้างแรงจูงใจในการทำงานและตั้งเป้าหมายในการทำงานทั้งในส่วน of เป้าหมายระยะสั้นและเป้าหมายระยะยาวขององค์การคณะสงฆ์

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ด้านการฝึกอบรม

2.1.1 ควรฝึกอบรมเทคนิคการเผยแผ่ เพราะภารกิจทุกด้านขององค์การคณะสงฆ์ล้วนเป็นไปเพื่อสนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งสิ้น

2.1.2 ควรให้ความสำคัญกับคุณภาพตัวบ่งชี้โดยวิธีการวัดผลและการประเมินผลของการฝึกอบรมที่เหมาะสม ครอบคลุมกระบวนการทั้งระบบ เริ่มตั้งแต่ การประเมินความรู้ความเข้าใจ การประเมินการฝึกปฏิบัติ การตรวจผลงานภาคปฏิบัติ การสังเกตความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และการทดสอบความรู้ความเข้าใจ ตามลำดับ

2.2 ด้านการศึกษา

2.2.1 ควรแสวงหาแหล่งทุน แหล่งงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้เกิดการจัดการส่งเสริมงานด้านการศึกษาของคณะสงฆ์

2.2.2 ควรสำรวจความต้องการ รวมถึงความสามารถในการดำเนินการในทางปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนงานอย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ด้านการพัฒนา

2.3.1 ปรับรูปแบบการดำเนินการโดยเปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับยุคสมัย ให้เป็นปัจจุบัน ให้ทันโลกทันเหตุการณ์ บนพื้นฐานแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.3.2 ควรพัฒนาศักยภาพด้านมนุษยสัมพันธ์ หรือพัฒนาเทคนิคในการสร้างความสัมพันธ์แก่ทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและเครือข่าย

3. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบโครงการฝึกอบรมบุคลากรทางพระพุทธศาสนาภายใต้สถานการณ์ระบาดของ Covid 19

3.2 การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของทรัพยากรบุคคลทางพระพุทธศาสนา

3.3 การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลขององค์กร คณะสงฆ์ตามหลักไตรสิกขา

เอกสารอ้างอิง

- บุษกร เชี่ยวจินตาทานต์. (2561). เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา. *วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*, 13(25), 103–118.
- พระมหาสมเดช วงศ์ธรรม. (2559). พระสงฆ์นักพัฒนา: รูปแบบการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์วัฒนธรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พระศรีพัชรโดม (ลักษณะ กิตติญาโณ). (2560). รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในสังคมไทย (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดเถรานุวัตร (สุเทพ ดีเยี่ยม). (2560). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภาคเหนือตอนล่าง (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสันติธรรมมาภิรัต (บุญชัย สนธิกิจ). (2558). การพัฒนารูปแบบการปกครองคณะสงฆ์ในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 15 (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูใบฎีกาสะอาด ปญญาทีโป (ดิษฐ์สุวรรณค์). (2558). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชนในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2 (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชวรมนี (พล อาภากร) และคณะ (2557). การขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดหลักสูตรพระธรรมทายาท (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร (อบอูน) และคณะ (2556). การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายองค์กรพระพุทธศาสนาในประเทศไทย (รายงานการวิจัย). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- Abraham, S.C. (2006). *Strategic Planning a Practical Guide for Competitive Success*. Ohio: Thomson South-Western.
- David, F.R. (2012). *Strategic Management: Concepts and Cases*. (Edition 6). New Jersey: Prentice Hall.

The Impact of Undergraduates' Entrepreneurial Motivation on Entrepreneurial Behavior: A Case Study of Jiangxi Province, China

Yun Zhao¹, Manoch Prompanyo² and Wasin Phromphithakkul³

^{1,2,3} School of Management, Shinawatra University, Thailand

E-mail: ¹zhaoyun4645_ch@163.com; ²manoch.p@siu.ac.th; ³wasin.p@siu.ac.th

Received June 23, 2022; **Revised** September 13, 2023; **Accepted** September 15, 2023

Abstract

The purpose of this research was to study the relative efficiency, including 1) To study the effect of the background of people on entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior. 2) To determine the direct influence between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior. 3) To determine the intermediary role of entrepreneurial intention and entrepreneurial self-efficacy between undergraduates' entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior. The samples were the current undergraduates studying at Universities in Jiangxi Province, China by contacting the Employment Departments of relevant schools, coordinating the counselors and teachers of relevant departments and arranging students to participate in the questionnaire survey. In this study, SPSS 22.0 and Amos 24.0 software were utilized for sample descriptive statistical analysis. The research results were found as follows:

Firstly, the background information of the sample and their family members had significant differences in entrepreneurial motivation, entrepreneurial intention, entrepreneurial self-efficacy, and entrepreneurial behavior.

Secondly, the various dimensions of entrepreneurial motivation had a significant impact on entrepreneurial behavior.

Thirdly, both of entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention played an intermediary role in the influence of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior, and its chain also played a dual intermediary role in the influence of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior.

Keywords: Entrepreneurial Motivation; Entrepreneurial Behavior; Entrepreneurial Intention; Entrepreneurial Self-Efficacy

Introduction

It is found that the current scholars have conducted a lot of research in the field of entrepreneurial behavior, which provides theoretical support for the impact of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior studied in this study, but there also exist some deficiencies. Therefore, this study considers that the following aspects still need a further and deep research: Firstly, based on different theoretical perspectives and continuous integration of various disciplines, the scholars sometimes draw different or even opposite conclusions on the same issue, making the discussion of entrepreneurial behavior in the field become more and more complicated. Secondly, in most of the current research on entrepreneurial behavior and other related variables, there are large differences of opinions on the choice of intermediary variables and moderating variables among scholars. When conducting related research, they have their own logical structures. But whether there are related variables? Or whether there is a consistent logical structure in the process of influencing entrepreneurial behavior? Thirdly, most scholars have only confirmed the close relationship between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior, but few scholars have discussed the mechanism of their influence in depth, systematically, and comprehensively.

Research Objectives

1. To study the effect of the background of people between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior.
2. To determine the direct influence between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior.
3. To determine the mediating role of entrepreneurial intention and entrepreneurial self-efficacy between undergraduates' entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior.

Literature Review

1. Theory of Planning Behavior

The theory of planned behavior is the basic theory in the field of entrepreneurship research. It is proved that entrepreneurial intention and entrepreneurial attitude are the most reliable predictors of entrepreneurial behavior by this theory, and the pre-variables of entrepreneurial intention is also studied in it, namely entrepreneurial attitude, subjective norms and perceived behavior control. Therefore, in the process of exploring the impact of entrepreneurial motivation on entrepreneurial

behavior, this study will introduce entrepreneurial intention as a leading variable of entrepreneurial behavior, and further explore the leading variable of entrepreneurial intention according to the theory of planned behavior.

2. Social Cognition Theory

The theory emphasizes the interaction among the three variables of individual, environment and behavior. Applied to the field of entrepreneurial are individuals with entrepreneurial cognition, which can promote the creation of entrepreneurial behavior under the action of the entrepreneurial environment. In this study, motivation is only a kind of cognition, so the impact of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior is precisely the process of entrepreneurial cognition on entrepreneurial behavior. Therefore, in this process, the entrepreneurial environment is introduced as a regulating variable to comprehensively and deeply explore the influence mechanism of entrepreneurial motivation on behavior on the basis of the interaction of the three variables.

3. Entrepreneurial Motivation and Entrepreneurial Behavior

Entrepreneurship is a series of purposeful social activities (Granovetter, 1985). A number of scholars have proposed that entrepreneurial motivation has an important impact on entrepreneurial behavior (Hytii, 2010; Sanchez&Sahuquillo, 2012). Driven by entrepreneurial motivation, Individuals are more inclined to carry out entrepreneurial behavior. But few scholars discuss the intermediate influence mechanism between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior. And the starting point of the new career creation process is entrepreneurial will (Shook, 2003. Entrepreneurship is the possibility that an individual plans to create a new business and complete it in the future. Entrepreneurship is considered a psychological process. At the heart of the entrepreneurial process (Krueger, 2000), Kickul and Krueger (2004) believed that individuals with entrepreneurial aspirations had the possibility to start a new business. Without rejecting this possibility, they had entrepreneurial intention and ability to complete entrepreneurial behavior and the necessary conditions for completing entrepreneurial activities (Gregoire, Shepherd, & Amp; Shurlambert, 2010; Shane, Venkataraman, 2000).

In the 1990s, the construction of entrepreneurial self-efficacy was introduced into the field of entrepreneurship, which supplemented and developed the entrepreneurial theory. Entrepreneurial self-efficacy has a stronger predictive effect on entrepreneurial behavior and the possibility of entrepreneurial success. It is considered to be one of the key factors to identify potential entrepreneurs. It has been more and more widely used in the field of entrepreneurship research. Potential entrepreneurs' confidence and belief in their ability to play an entrepreneurial role,

participate in entrepreneurial activities and carry out entrepreneurial behavior is gradually becoming a sense of self-efficacy. For potential entrepreneurs, they not only need to have corresponding entrepreneurial knowledge, entrepreneurial experience and relevant entrepreneurial ability, but also need to show a high degree of confidence in their entrepreneurial ability, so as to strengthen their entrepreneurial tendency. Promote the transformation of potential entrepreneurs into actual entrepreneurs and contribute to the success of entrepreneurship.

Chen (1998) research showed that entrepreneurial self-efficacy would affect individuals' judgment of entrepreneurial opportunities and evaluation of expected benefits. Individuals with high entrepreneurial self-efficacy will judge the current situation more optimistic and positive, and can properly deal with all kinds of emergencies encountered in the process of entrepreneurship, so they are more likely to become entrepreneurs. Barbosa et al. (2007) and Urban (2006) also believed that entrepreneurial self-efficacy had a significant positive impact on entrepreneurial behavior. However, the empirical research on this conclusion is still very limited. Among the existing studies, Tang Jing and Jiang Yanfu (2007) showed that the higher the score of entrepreneurial self-efficacy, the higher the positive evaluation of themselves, and the stronger the confidence to complete entrepreneurial activities, which promoted the development of behavior in the early stage of entrepreneurship. Similarly, a series of studies show that entrepreneurial self-efficacy is a positive intermediary between entrepreneurial education and entrepreneurial intention. (Barniret al.,2011; Fuller et al.,2018; Thongpapanl &Dimov, 2015)。

Although there are many researches on entrepreneurial behavior and entrepreneurial motivation, the influence mechanism between them needs to be further studied, especially the entrepreneurial behavior of college students in China. In particular, the mediating effect of entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention is not enough.

Conceptual Framework

This research is a research study. The researcher defines the research conceptual framework based on the theory of planning behavior theory and social cognition theory together with Entrepreneurial Motivation and Entrepreneurial Behaviour The details are as follows.

The purpose of this study was to study the impact of undergraduates' entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior. Therefore, undergraduates' entrepreneurial motivation (EM) was chosen as the independent variable, undergraduates' entrepreneurial behavior (EB) was chosen

as the dependent variable, and entrepreneurial self-efficacy (ESE) and entrepreneurial intention (EI) was chosen as the mediating variable.

According to the views of Zhang Kaijun and Lei Jiasu (2012), this paper holds that entrepreneurial motivation is composed of three dimensions: entrepreneurial mental motivation (EMM), entrepreneurial responsibility motivation (ERM) and entrepreneurial guarantee motivation (EGM) .

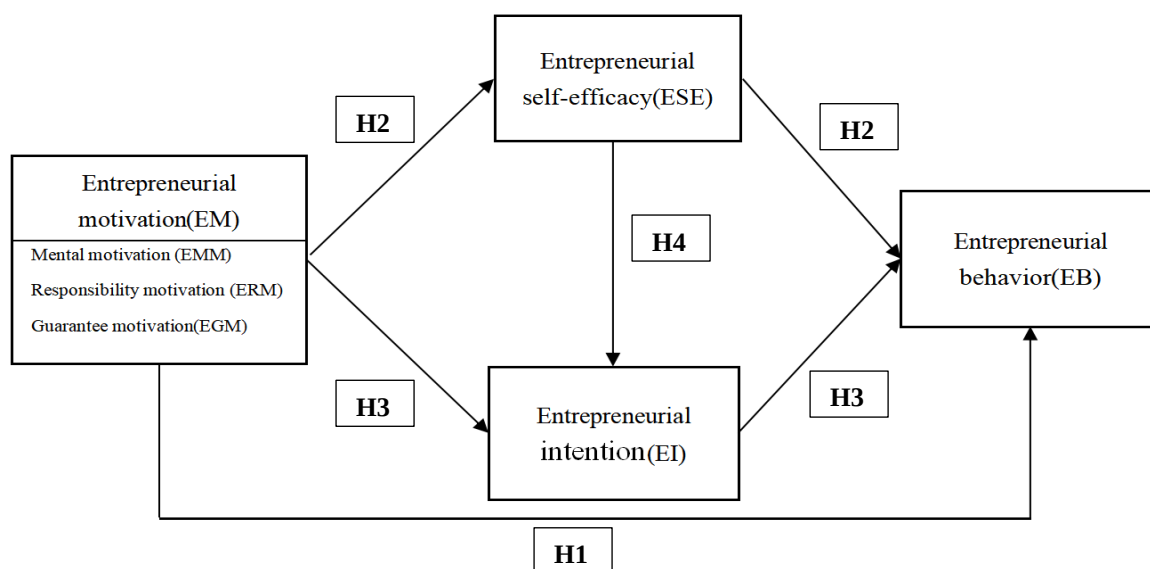

Figure 1 Conceptual Framework

Based on the analysis of the literature mentioned above, the following hypothesis were assumed :

H1: Entrepreneurial motivation has a positive effect on entrepreneurial behavior

H2: Entrepreneurial self-efficacy plays an intermediary role between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior

H3: Entrepreneurial intention plays an intermediary role between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior

H4: The chain of entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention plays an intermediary role in the process of entrepreneurial motivation's influence on entrepreneurial behavior.

Research Methodology

The object of this research were college students from application-oriented universities in Jiangxi Province, China. This study distributed questionnaires by random sampling through the

questionnaire star platform from April 12, 2020 to June 11, 2020. In the questionnaire survey, 711 questionnaires were eventually recovered which 651 were valid questionnaires, and the effective questionnaire rate was 91.56%. Sample descriptive was shown in Table 1.

Almost of them were Male Gender (n=335, 51.50%), study on Science and Technology (n=231, 35.50%), on Junior Educational Level (n=239, 36.70%), and Family members had not entrepreneurial experience (n=468, 71.90%)

Table1 Sample Characteristics

Variable	Attribute(A)	Number	Proportion
Gender	Male	335	51.5%
	Female	316	48.5%
Major	Science and Technology	231	35.5%
	Economics and Management	221	33.9%
	Medicine, Agriculture and Forestry	123	18.9%
	Literature, History, Philosophy, Law, etc.	76	11.7%
Grade	Freshman	174	26.7%
	Sophomore	136	20.9%
	Junior	239	36.7%
	Senior	102	15.7%
Family location	Rural	144	22.1%
	Urban	507	77.9%
Family members had entrepreneurial experience	Yes	183	28.1%
	No	468	71.9%

Table 2 Measurement of Variable

Variable	Question number	Proposed by
EM	8	Zhang Kaiju and Lei Jia-yao (2012); Hou Fei et al. (2015)
ESE	19	Lucas&Cooper(2005); Tang Ming (2009)
EI	4	Phan (2000); Li Haili (2011)
EB	5	Yu Fumao and Zeng Ming (2010); Yao Xiaolian (2014)

In this research, descriptive statistics, reliability and validity test procedures, path analysis, mediating effect test, and other data analysis methods were briefly introduced. The model and hypothesis tests in this study mainly adopted path analysis of structural equation model (SEM). And bootstrap method was utilized to test the mediating effect.

Research Result

The analysis in this research was carried out in SPSS 22.0 and AMOS 24.0 software, and the relevant results were as follows.

Objective 1. To study the effect of the background of undergraduates between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior. Pearson correlation analysis method was used to test the correlation between various variables. The analysis results were shown in Table 1. The results showed that except for family members' entrepreneurial experience and other background factors, gender, grade, major and other background factors had no significant correlation with each variable. This point has also been verified by t-test in this study.

In addition, There was correlation between various dimensions of entrepreneurial motivation, entrepreneurial self-efficacy, entrepreneurial intention and entrepreneurial behavior. It was preliminarily judged that there was a positive relationship between the variables in this study.

Table 3 Pearson correlation coefficient between variables

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1										
2	-0.013	1									
3	-0.019	-0.065	1								
4	0.021	.313**	.172**	1							
5	-0.042	0.042	.080*	0.004	1						
6	0.025	0.049	-0.062	-0.058	-.126**	1					
7	-0.011	0.062	-.106**	0.016	-.150**	.445**	1				
8	-0.030	0.065	-0.052	0.030	-.168**	.465**	.443**	1			
9	-0.039	0.041	-0.010	-0.027	-.160**	.464**	.481**	.453**	1		
10	0.027	-0.006	0.013	-0.058	-.171**	.486**	.473**	.479**	.531**	1	
11	0.003	0.001	-0.049	-0.063	-.301**	.458**	.454**	.462**	.468**	.527**	1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Note: * means $p < 0.05$, ** means $p < 0.01$.

1.Gender; 2.Major; 3.Grade;4. Family location;5.Family members had entrepreneurial experience; 6.Mental motivation; 7.Responsibility motivation; 8.Guarantee motivation; 9.Entrepreneurial self-efficacy; 10.Entrepreneurial intention; 11.Entrepreneurial Behavior

Objective 2 To determine the direct influence between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior. The results showed that all dimensions of entrepreneurial motivation had a significant impact on entrepreneurial self-efficacy, entrepreneurial intention, entrepreneurial behavior. The entrepreneurial self-efficacy had a positive impact on entrepreneurial intention, entrepreneurial behavior. The entrepreneurial intention had a positive impact on entrepreneurial behavior.

In order to analyze the effectiveness of theoretical models, recourse was made to the AMOS24.0 structural equation models (SEM) with a statistical methodology, which could establish a confirmatory approach to the analysis of theoretical structures.

Table 4 Results of the direct effect test

Path			Non-standardized coefficient	Standardization coefficient	S.E.	C.R.	P
EMM	→	EB	0.139	0.145	0.054	2.552	0.011
ERM	→	EB	0.148	0.158	0.050	2.954	0.003
EGM	→	EB	0.104	0.121	0.040	2.585	0.010
EMM	→	ESE	0.263	0.349	0.043	6.125	***
ERM	→	ESE	0.192	0.260	0.040	4.746	***
EGM	→	ESE	0.149	0.220	0.033	4.493	***
EMM	→	EI	0.155	0.186	0.045	3.405	***
ERM	→	EI	0.152	0.187	0.042	3.647	***
EGM	→	EI	0.123	0.164	0.034	3.637	***
ESE	→	EI	0.351	0.318	0.064	5.464	***
ESE	→	EB	0.179	0.141	0.078	2.290	0.022
EI	→	EB	0.306	0.266	0.063	4.862	***

Table 4 showed the results of the direct path test analysis of the structural equation model in this study. Table 1 showed the following results:

The standardized coefficient of guarantee motivation on entrepreneurial behavior was 0.121 (C.R.=2.585, $P < 0.05$), indicating that guarantee motivation had a significant positive influence on entrepreneurial behavior; the standardized coefficient of mental motivation on entrepreneurial behavior was 0.145 (C.R.=2.552, $P < 0.05$), indicating that mental motivation had a significant positive impact on entrepreneurial behavior; the standardized coefficient of responsibility motivation on entrepreneurial behavior was 0.158 (C.R.=2.954, $P < 0.01$), indicating that responsibility motivation had a significant positive impact on entrepreneurial behavior. That meant hypothesis H1 was true.

The final standardized structure path diagram of this study was as follows:

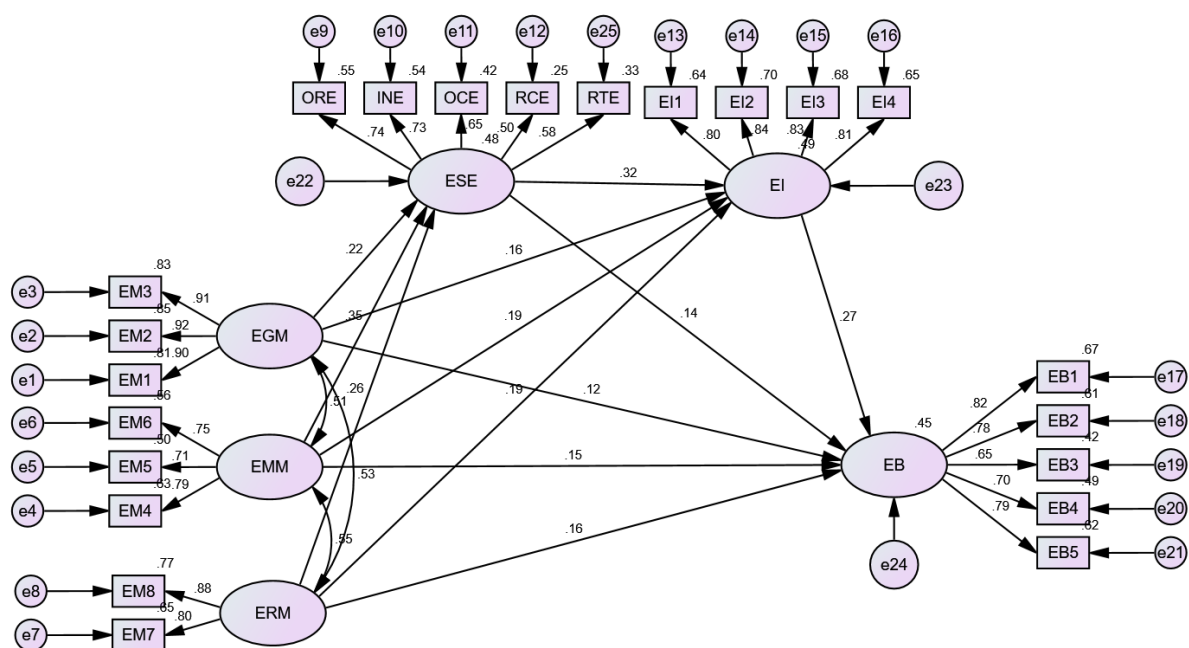

Figure 2 Structural equation model with complete sample

Objective 3 To determine the mediating role of entrepreneurial intention and entrepreneurial self-efficacy between undergraduates' entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior. The result showed that both entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention played an intermediary role in the influence of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior, and the chain composed of them also played a dual intermediary role in the influence of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior.

Table 5 Mediation effect of EI and ESE

Path	Effect value	Lower	Upper	P
EMM→EI→EB	0.050	0.012	0.110	0.008
ERM→EI→EB	0.050	0.017	0.097	0.001
EGM→EI→EB	0.044	0.015	0.086	0.001
EMM→ESE→EB	0.049	0.009	0.106	0.017
ERM→ESE→EB	0.037	0.007	0.083	0.016
EGM→ESE→EB	0.031	0.005	0.074	0.016
EGM→ESE→EI→EB	0.019	0.008	0.038	0.000
EMM→ESE→EI→EB	0.030	0.014	0.057	0.000
ERM→ESE→EI→EB	0.022	0.010	0.046	0.000

In this paper, the Bootstrap method of AMOS 24.0 software had calculated 95% confidence intervals with 5000 duplicate samples.

The indirect effect of mental motivation on entrepreneurial behavior through entrepreneurial self-efficacy was 0.049, and the confidence interval ranged from 0.009 to 0.016, indicating that the intermediary effect of entrepreneurial self-efficacy between mental motivation and entrepreneurial behavior was significant. The indirect effect of responsibility motivation on entrepreneurial behavior through entrepreneurial self-efficacy was 0.037, and the confidence interval ranged from 0.007 to 0.083, indicating that the intermediary effect of entrepreneurial self-efficacy between responsibility motivation and entrepreneurial behavior was significant. The indirect effect of guarantee motivation on entrepreneurial behavior through entrepreneurial self-efficacy was 0.031, and the confidence interval ranged from 0.005 to 0.074, indicating that the intermediary effect of entrepreneurial self-efficacy between guarantee motivation and entrepreneurial behavior was significant. In conclusion, the mediation effect of entrepreneurial self-efficacy in relation between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior was significant. That meant hypothesis H2 was true.

The indirect effect of mental motivation on entrepreneurial behavior through entrepreneurial intention was 0.050, and the confidence interval ranged from 0.012 to 0.110, indicating that the intermediary effect of entrepreneurial intention between mental motivation and entrepreneurial behavior was significant. The indirect effect of responsibility motivation on entrepreneurial behavior

through entrepreneurial intention was 0.050, and the confidence interval ranged from 0.017 to 0.097, indicating that the intermediary effect of entrepreneurial intention between responsibility motivation and entrepreneurial behavior was significant. The indirect effect of guarantee motivation on entrepreneurial behavior through entrepreneurial intention was 0.044, and the confidence interval ranged from 0.015 to 0.086, indicating that the intermediary effect of entrepreneurial intention between guarantee motivation and entrepreneurial behavior was significant. In conclusion, the mediation effect of entrepreneurial intention in relation between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior was significant. That meant hypothesis H3 was true.

The results showed that the dual multiple mediator effect of psychological motivation on entrepreneurial behavior through entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention was 0.030, and the confidence interval ranged from 0.014 to 0.057, which meant that entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention had significant chain mediating effects on psychological motivation and entrepreneurial behavior.. The the double multiple mediator effect of responsibility motivation on entrepreneurial behavior through entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention was 0.022, and the confidence interval was 0.010 ~ 0.046. which implied that the chain intermediary effect between entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention in responsibility motivation and entrepreneurial behavior was significant. The double multiple mediator effect of guarantee motivation on entrepreneurial behavior through entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention was 0.019, the confidence interval ranged from 0.008 to 0.038, which suggested that the chain intermediary effect between entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention in guaranteeing motivation and entrepreneurial behavior was significant. In conclusion, the double multiple mediator effect of entrepreneurial intention in relation between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior was significant. That meant hypothesis H4 was true.

Conclusion and Recommendations

1. This study verified the influence mechanism and effects of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior from three aspects: guarantee motivation, mental motivation and responsibility motivation. The results showed that entrepreneurial motivation had a positive and significant impact on entrepreneurial behavior. Similar to Mitchell et al.(2007) that there was a close relationship between entrepreneurial behavior and entrepreneurial motivation, which remained consistent. The influence coefficient of responsibility motivation on entrepreneurial behavior ($\beta=$

0.156) and mental motivation on entrepreneurial behavior ($\beta = 0.145$) were nearly not different, but they were greater than the influence coefficient of guarantee motivation on entrepreneurial behavior ($\beta = 0.121$), indicating that the entrepreneurial motivation was higher than the pursuit of wealth. In this paper, there were significant positive relationship not only between entrepreneurial motivation and entrepreneurial self-efficacy of college students, but also between entrepreneurial motivation and entrepreneurial intention of college students.

There was a significant positive relationship between entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial behavior of college students, and the path coefficient was 0.141 ($P < 0.001$), indicating that entrepreneurial self-efficacy had a positive effect on the persistence of entrepreneurial behavior of college students. Bandura (1997) argued that self-efficacy would directly affect a particular intention and behavior of individuals. Entrepreneurial self-efficacy could better predict entrepreneurial spirit for entrepreneurs. Entrepreneurial self-efficacy could have a positive impact and promote the generation of entrepreneurial intention and entrepreneurial behavior. Entrepreneurial self-efficacy could help entrepreneurs improve entrepreneurial confidence and strong entrepreneurial intention.

2. Entrepreneurial motivation could not only directly affect entrepreneurial behavior, but also affect entrepreneurial behavior through an intermediary effect. Specifically, there were two main mediating effects:

1) Entrepreneurial motivation could indirectly positively and significantly influence entrepreneurial behavior through the intermediary effect of entrepreneurial self-efficacy. This study examined the influence mechanism of entrepreneurial self-efficacy on entrepreneurial behavior from three subdivided dimensions of guarantee motivation, mental motivation and responsibility motivation. Entrepreneurial motivation not only positively affected entrepreneurial self-efficacy, but also positively and significantly affected entrepreneurial behavior. As an intermediary transmission, entrepreneurial self-efficacy played an intermediary role in the impact of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior, which was consistent with the driving mechanism theory of intermediary effect.

2) Entrepreneurial intention played a positive and significant intermediary effect in the influence mechanism of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior. Entrepreneurial motivation could indirectly and significantly affect entrepreneurial behavior through the single intermediary effect of entrepreneurial intention. The research showed that entrepreneurial motivation had a significant positive impact on entrepreneurial intention, which was subdivided into three

dimensions: Assurance motivation, psychological motivation and responsibility Motivation. There was a significant positive effect between entrepreneurial intention and entrepreneurial behavior. Therefore, Entrepreneurial motivation, entrepreneurial intention and entrepreneurial behavior were theoretically driven. Entrepreneurial intention played an incomplete intermediary role between entrepreneurial motivation and entrepreneurial behavior.

3. This paper verified that the intermediary effect of serial intermediary composed of entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intention in the influence mechanism of entrepreneurial motivation on entrepreneurial behavior.

4. In addition, college students with entrepreneurial experience in their family members had higher entrepreneurial motivation, entrepreneurial intention, entrepreneurial behavior and perception of environment than those without entrepreneurial experience. Family members with entrepreneurial experience would make college students have entrepreneurial consciousness earlier, and the family factor would carry out potential experience education for them, accumulate entrepreneurial relationship network, and have an impact on their own entrepreneurial intention, behavior and macro policy perception.

Suggestions

As there is no sample data collected from college students in other provinces, the selection of samples has certain regional limitations. Therefore, it suggests that the scope of the survey object is further expanded so that the study of the problem is more universal in the future research.

This paper only selects entrepreneurial intention and entrepreneurial self-efficacy as a mediating variable. However, in the whole process, the moderating variable is far more than the entrepreneurial environment, and may also be adjusted by the personal characteristics and resource endowment of entrepreneurs. In addition, the relationship between the dimensions of each factor can also be deeply discussed.

New Knowledge from this research

As previously analyzed, the recommendations were put forward as follows:

1. The establishment of a good entrepreneurial team will have a positive impact on students' entrepreneurial motivation, which can promote students' entrepreneurial motivation.

2. Provide financial support and insurance services, reduce the risk of college students to start their own business, enhance the guarantee motivation.

3. We should strengthen the sense of social responsibility education of college students, by encouraging college students to participate in public welfare activities and social practice activities, develop good ideological and moral quality and cultivate social responsibility.

4. Universities should pay attention to the cultivation of college students' comprehensive quality, improve their comprehensive ability and self-confidence through social practice and quality-expansion, and cultivate their self-efficacy.

References

- Achchuthan, S. & Nimalathasan, B. (2012). *Entrepreneurial Motivation and Self Employment Intention: A Case Study on Management Undergraduates*. University of Jaffna, Sri Lanka.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman.
- Barbosa, S.D., Gerhardt, M.W., & Kickul, J.R. (2007). The role of cognitive style and risk preference on entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial intentions. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, 13(4), 86–104.
- Baum, J. R. & Locke, E. A. (2004). The relationship of entrepreneurial traits, skill, and motivation to subsequent venture growth. *Journal of Applied Psychology*, 89(4), 587.
- Boyd, N.G., & Vozikis, G.S. (1994). The influence of self-efficacy on the development of entrepreneurial intentions and actions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 18(4), 63–77.
- Carsrud, A. & Braennback, M. (2011). *Entrepreneurial motivations: what do we still need to know?*. *Journal of Small Business Management*, 49(1), 9–26.
- Chen, K., & Zhang, J. (2016). Analysis on the influencing factors of entrepreneurial failure youth's intention to start again. *Youth Studies*, (5), 8.
- Chen, C.C., Greene, P.G., & Crick, A. (1998). Does entrepreneurial self-efficacy distinguish entrepreneurs from managers?. *Journal of Business Venturing*, 13(4), 295–316.
- Clercq, D. D., Thongpapanl, N., & Dimov, D. (2009). When good conflict gets better and bad conflict becomes worse: the role of social capital in the conflict-innovation relationship. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 37(3), 283–297.
- Fuller, B., Liu, Y., Bajaba, S., Marler, L. E., & Pratt, J. (2018). Examining how the personality, self-efficacy, and anticipatory cognitions of potential entrepreneurs shape their entrepreneurial intentions. *Personality and Individual Differences*, 125, 120–125.
- Gartner, W.B., Bird, B.J., & Starr, J. A. (1992). Acting as if: differentiating entrepreneurial from organizational behavior. *Entrepreneurship Theory & Practice*, 16(3), 13–32.

- Hou, F. & Baoshan, G. (2015). The establishment and empirical research of entrepreneurial tendency model based on entrepreneurial motivation and cognitive perspective. *Social Science Frontier*, (02), 47–63.
- Krueger, N., & Dickson, P. R. (1994). How believing in ourselves increases risk taking: perceived self-efficacy and opportunity recognition. *Decision Sciences*, 25(3), 385–400.
- Kuratko, D.F., Hornsby, J.S., & Naffziger, D.W. (1997). An examination of owner's goals in sustaining entrepreneurship. *Journal of Small Business Management*, 35(1), 24.
- Mitchell, R. K., et al. (2007). *The central question in entrepreneurial cognition research 2007. Entrepreneurship Theory and Practice*, 31(1), 1–27.
- Nabi, G., Zeliha, I.E. & Gurel, E. (2011). The moderating role of higher education on entrepreneurship. *Education and Training*, 53(5), 387–402.
- Olson, P. D., & Bosserman, D. A. (1984). Attributes of the entrepreneurial type. *business horizons*, 27(3), 53–56.
- Ryan, R.M., & Deci, E.L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78.
- Shane S, Edwin A L, Collins C J. (2003). Entrepreneurial motivation. *Human Resource Management Review*, 13(2), 257–279.
- Tang Jing, & Jiang Yanfu. (2007). Research on career choices of newborn entrepreneurs: based on the perspective of self-efficacy. *Science and Science and Technology Management*, (10), 180–185.
- Urban, B. (2006). Entrepreneurship in the rainbow nation: effect of cultural values and ese on intentions. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 11(03), 171–186.
- Xiang Hui, & Lei Jiasu. (2013). Entrepreneurial intention of university students based on ISO model. *Journal of Tsinghua University: Natural Science edition*, (1), 122–128.
- Zhang, X., Zhang, Z., & Liu, Y. (2010). Entrepreneurial motivation and incentive factors of returning Rural Migrant workers. *Economic Aspect*, (6), 4.

Business Model Innovation as Response to Sustainability: Non-Profit Arts Organization

Xinman Wang¹ and Fuangfa Amponstira²

^{1,2}School of Management, Shinawatra University, Thailand

E-mail: ¹sophiawmw@gmail.com; ²fuangfa.a@siu.ac.th

Received June 4, 2022; **Revised** September 13, 2023; **Accepted** September 15, 2023

Abstract

This study aims to explore and analyze the key factors with strong impacts on the sustainable development of non-profit art organizations (NPAO). The sustainable development of the world's non-profit art institutions is related to the preservation and inheritance of the heritage of human civilization. Samples include several art institutions and non-profit art organizations in the United States, France, and China.

The research design used mixed-research methodology with qualitative approach as the leading one supported by quantitative approach of descriptive statistics. The research target are nonprofit art organization (NPAO). For this study, data were collected from art institutions such as Nature and the Arts Organization (USA), IMAJ-UNESCO Art Center (France), CGK-Contemporary Art Gallery Kunming, etc. Semi-structured interviews and revenue records of key employees of three representative arts organizations.

Several key findings highlight business model innovation and the direct and indirect benefits of business external partners, Value innovation, nonprofit art organization boundary collaboration is key to revenue and sustainability, and value identification also influences innovation and revenue generation. This study reinforces our knowledge of the economics of non-profit arts organizations. I believe that the sustainability of non-profit arts organizations needs to be combined with their own practices and cultural project innovations. Finally, I make some recommendations that organizational and technological innovation and value creation innovation can improve economic, market, and social performance, which will facilitate the practice and sustainable development of future non-profit arts organizations.

Keywords: Business Model Innovation; Revenue; Sustainability; Non-Profit Art Organization; Organizational Boundary

Introduction

Non-profit art organizations, museum, galleries, art centers and institutes are located in every major city around the world. They are part of the cultural spirit of the city. Over the years, nonprofit arts organizations are facing an increasing need to accommodate a variety of public roles, while some nonprofit arts organizations are trying to reinvent and innovate. Innovation and Process Innovation, Technological Innovation and Administrative Innovation (Camison et al. 2009) there is a difference between them. Among nonprofit arts organizations, the most common innovations are changes in certain services and advances in the technology used (digital catalogs, virtual access, or web publications). In addition, Hull and Lio (2006) argue that process innovation is better suited to the interests of these organizations than product innovation because they are shown to be less risky and less costly. It is not only conducive to organizational management innovation, but also proven in the practical application of art organizations. Therefore, the strategic foresight and innovation is essential for the mission achievement of an organization.

Research Problem

Raising the revenue of nonprofit art institutions is crucial, and no art institution is exceptional, there is little literature in the study of actual fundraising strategies for art institutions, and research that focuses primarily on the ethics of revenue sources rather than best practices in other disciplines has always been problematic because the theory it tries to apply does not always apply.

Research Questions

1. How does NPAO organize its strategy for sustainable development?
2. How does a business model affect the sustainability of NPAO, a non-profit arts organization?
3. What is the main income of NPAO? Is NPAO's revenue a key factor in sustainability?
4. How does the need for sustainability affect value creation at NPAO, a non-profit arts organization? Monetary and non-monetary values?

Research Objectives

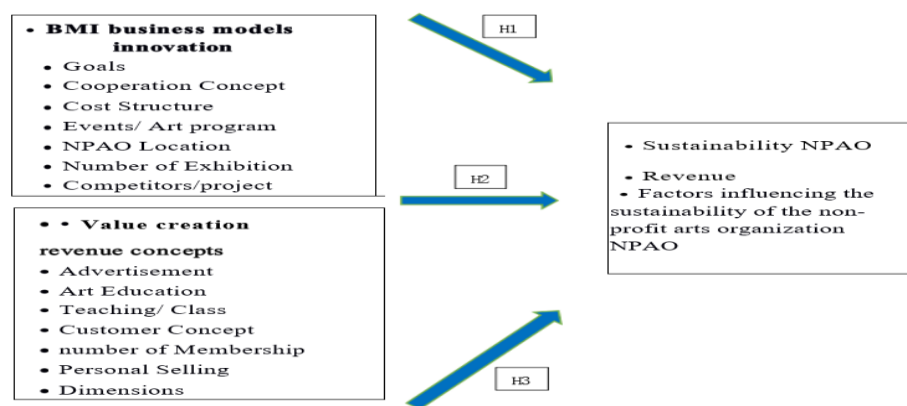
1. To investigate how NPAO organize its strategy for sustainable development.

2. To identify a business model affect the sustainability of NPAO, a non–profit arts organization.

3. To analyze the impact of the various business models of BM, BMI and SBMI on the sustainability of NPAO.

4. To analyze the need for sustainability affect value creation at NPAO, a non–profit arts organization? Monetary and non–monetary values?

Conceptual Framework

Literature Review

Organization Innovation

Over the past few decades, nonprofits have faced increasing external environmental challenges that have caught the attention of researchers. The government has been the traditional source of funding for NPOs (Wijkstroöm, 1997). At the same time, governments have been a source of uncertainty because many initiatives have not received adequate policy commitments (Kunle, 2004). At the same time, the organization provides professional development, advocacy and information (Shop Association, a non–profit arts organization in Australia, 2010).

Non–profit art organization NPAO and revenue

According to Johnson, Christensen & Kagermann (2008), the concept of revenue is a blueprint that defines how companies can create value for themselves by providing their value proposition. Businesses must optimize revenue by entering or integrating secondary businesses. For example, revenue from tourist destinations can increase by selling real estate or by increasing the

revenue of car rental companies by offering fleets to corporate customers. Changes in the concept of income can also adjust the cost structure. Museum retail is seen as a panacea for reducing revenue. Recent international trends include store expansion, an increase in online stores, and e-commerce (Thau 2008). The development of e-commerce also faces challenges. The study highlights the need for more detailed empirical evidence (Mason and McCarthy 2008). Museums may also lack the skills and personnel needed for e-commerce (Brodie, Kane, and Clark 2012). Mason and McCarthy (2008) argue that these resource allocation issues may be more common in smaller organizations.

Non-profit organizations exist for a variety of purposes, including public health and safety, education, philanthropy, provision of food, clothing and shelter, labor, sports, politics, religion, advocacy, philanthropy, philanthropy, business support and civil rights (National Center for Philanthropy Statistics, 2009a; Wijkstro "m, 1997). The emergence of NPO is to meet the needs that neither the enterprise nor the public sector can meet (Etzioni, 1972; Kotler & Murray, 1975). The business cannot meet these demands because it cannot make a profit. The government cannot meet these needs because there is not enough public support. Non-profit organizations pursue a mission that is neither financially sustainable using for-profit business models nor has sufficient public support to drive government action and expenditure of taxpayer funds (Hansmann, 1980; McDonald, 2007; Valentinov, 2008). Therefore, non-profit organizations have a unique relationship between operation and revenue.

Sustainability non-profit art organization NPAO

The "Reinventing Government" initiative (Osborne & Gaebler, 1992) and the New Public Administration (Kettl, 1997) changed the relationship between government and NPO. These changes have increased competition in the non-profit sector by attracting for-profit companies into markets traditionally served by non-profits (such as health care) (Ferris & Graddy, 1999; Kessler & McClellan, 2002). Similarly, as competition for donations within the industry has increased, the number of non-profits has also increased, leading to fluctuations in patron support (Chetkovich and Frumkin, 2003). These changes have forced Npos to adopt strategies aimed at building viable, sustainable organizations to continue to pursue their social missions (Bryson, Gibbons and Shaye, 2001; Chetkovich and Frumkin, 2003; The Dart, 2004; Goerke, 2003).

Research Methodology

This research design of this study comprises the mix– research methodology. The qualitative research approach is used as the main functions supported with A total of 18 people from 31 institutions participated in a questionnaire survey of three non–profit arts organizations, while the three non–profit arts organizations provided nearly 3–5 years of operating figures as the basis for this study. The three non–profit arts organizations are: The Global Alliance for Nature and the Arts – San Diego, USA, the World Youth Art Center (Troyes, France), and CGK Contemporary Art Gallery Kunming (Kunming, China). Field research was done on the cities where three agencies are located, Troyes in France, Kunming China, and Santiago in the United States.

Analysis of Data

Given that the last survey of arts organizations was conducted three years ago and only a small number of organizations participated, our data provide valuable insights into the industry for arts organizations. Since the questionnaire was sent to arts organizations in three different countries, in some cases we were able to compare data from the three countries as well. Questionnaires were sent to different regional institutions in China, France and the United States. We received responses, 18 of which were eventually available. The quantitative analysis tools is used to review secondary data in the form of revenue records. From 2019 to 2021, every case study needs to be documented. It is not possible to collect data records longer than this time, and the choice depends on the availability of income data, although all nonprofit arts organizations have created a series of economic documents, these documents have not been found to be standardized in practice.

Research Result

Guided by a series of interviews, we identified and discussed the environmental threats affecting NPOs, as well as some of the creative BMI that NGOs are employing to mitigate these existential threats. The size of the organization represented is small and medium–sized in different countries and urban areas. While the intensity of the threat varies, in some cases, depending on the size or location of the organization, the common theme of survival innovation is universal for all NPOs represented by our informants, because the attributes are the same. In many cases, our informants readily admit that their organization's response is the result of experimentation and trial and error, as found in the BMI literature of commercial and nonprofit organizations. Some of these BMIs can be applied to many other types of NPOs and social purpose organizations and have proven to be effective for income generation and sustainability; Some arts organizations are showing hope;

The efficacy of others has not been determined. However, there is a general consensus that organizational innovation is very important and failure to creatively adapt to the dynamic environment in which these organizations operate, albeit somewhat unfavorably, is the secret to organizational failure. To this end, by categorizing the expected impact, value creation, delivery, and capture of these business model innovation BMI, we seek to provide a reference and reference for researchers and managers to better judge their potential for success so that they can continue to evolve as an arts organization.

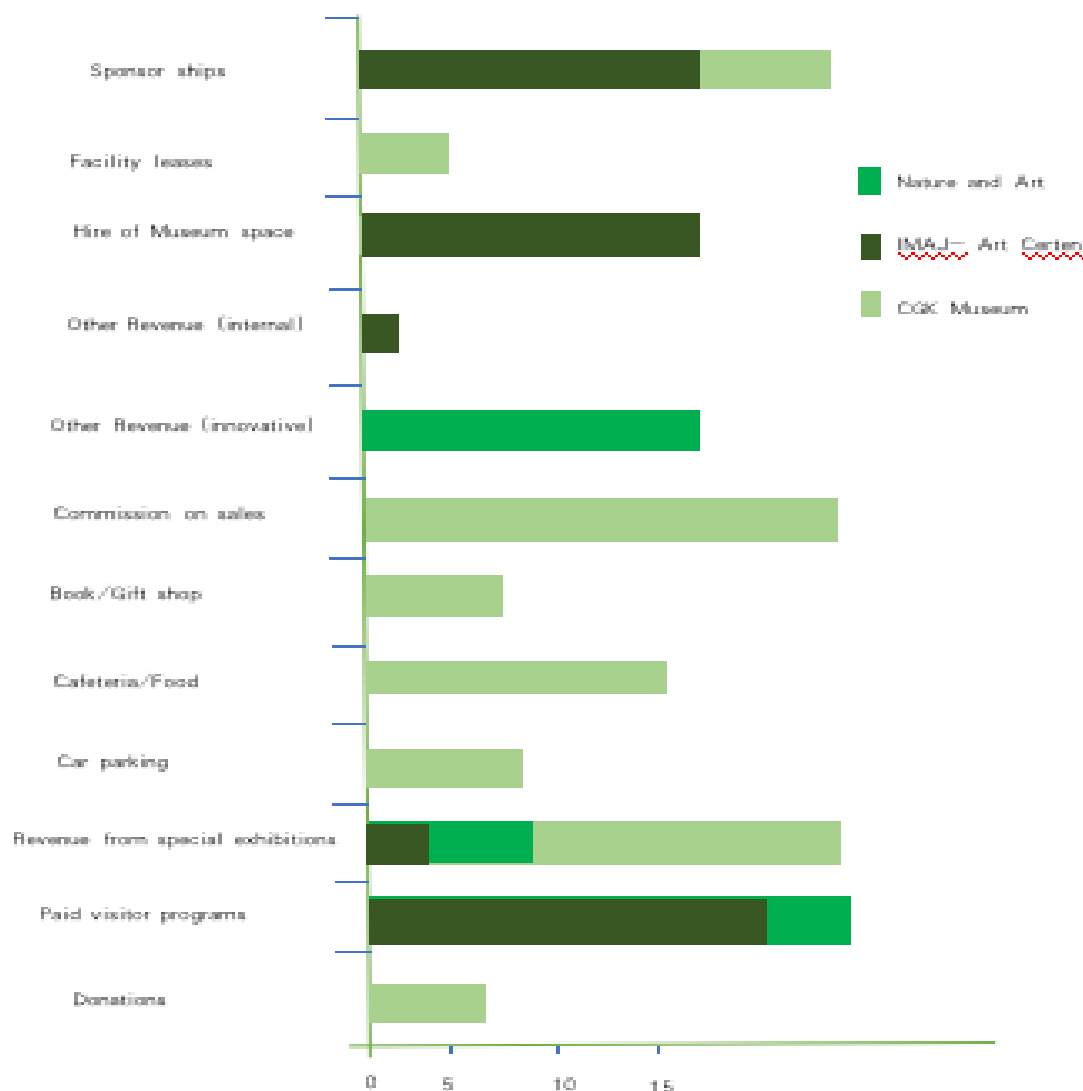

Figure.12 -2 2019-2020 percent of total income

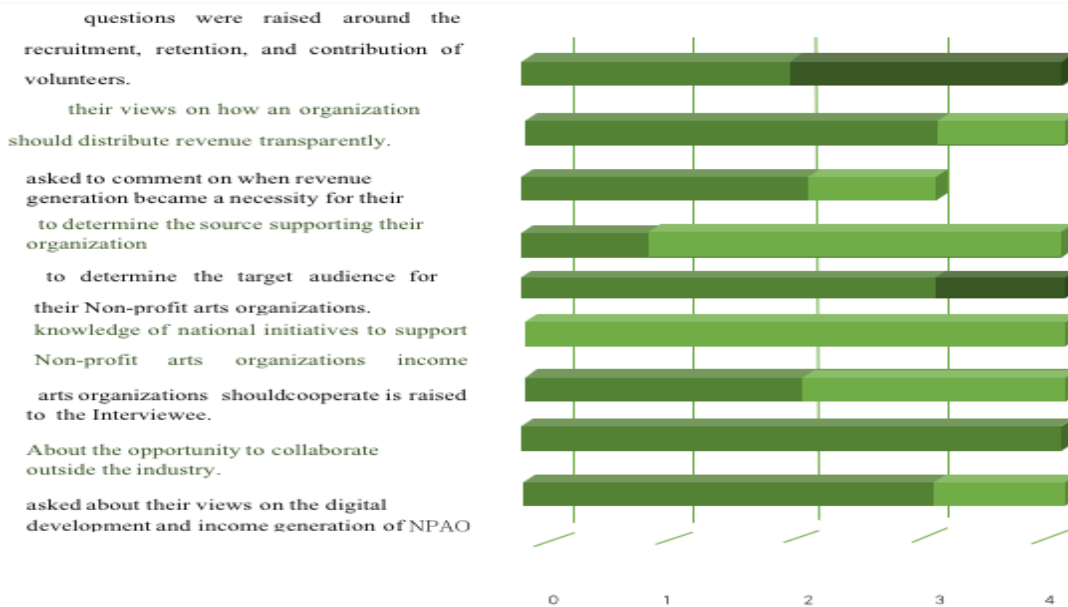
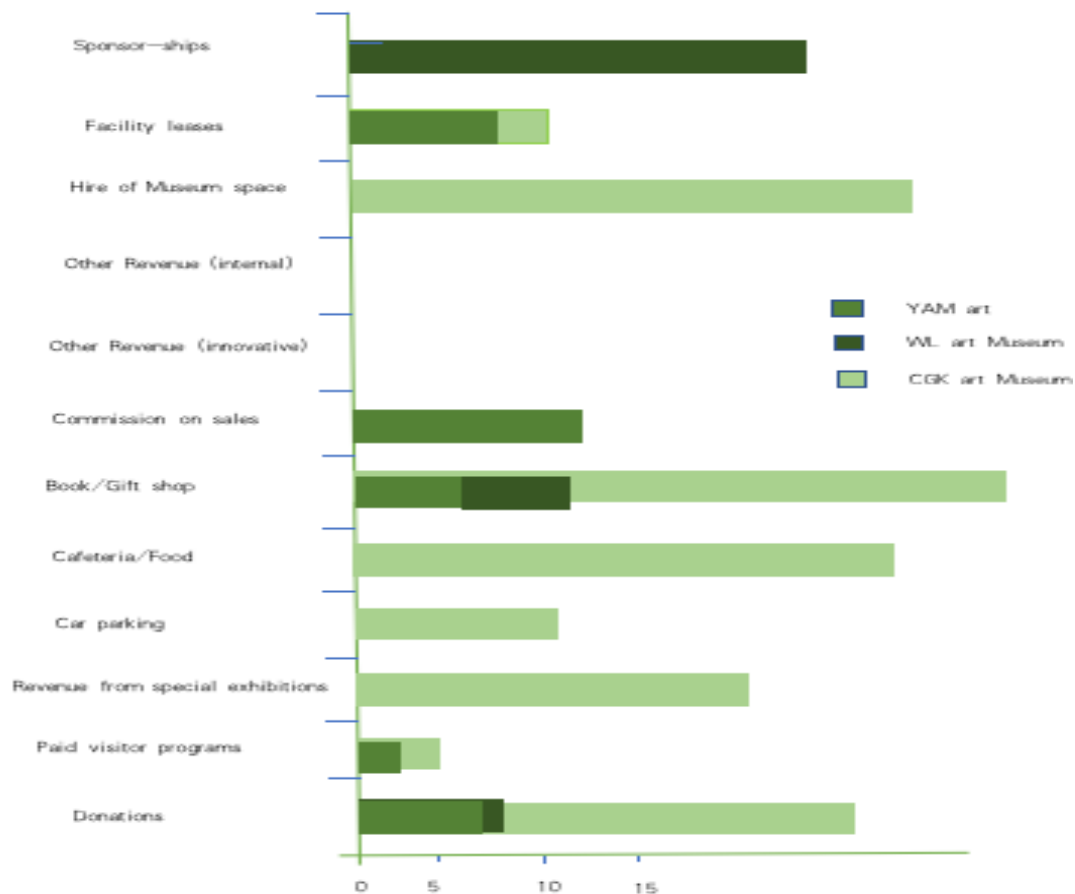

Figure 15 : Respondent s' over all answer s to closed questions

Conclusion

For art institutions and museums, digitalization is the development trend, and art education needs to be integrated into the digital process of art institutions. For art education, digital technology

is a means. Digital technologies should be organically integrated with educational goals and content. On the one hand, the content of excellent offline art education projects should be digitally transformed, and on the other hand, special teaching content should be produced according to the characteristics of users and digital technologies.[49] In other words, communication has evolved from informative to participatory and inclusive, as current analysis of examples of Chinese art institutions and museums has seen. While the current analysis is limited to WeChat, it has been shown that there are indeed art institutions that have explicitly chosen the "Social Museum" or "Online Art Institution 2.0" model.

Second, the study gathered meaningful recommendations and showed that during the coronavirus pandemic, in some cases, Chinese nonprofit art institutions and museums have been catalysts for social media action. These institutions have not only increased their activities, but have also published content with greater educational value (advocating for the conservation of biodiversity through the arts). However, many institutions remain stuck in the knowledge diffusion model, which is still some way from projects that are truly rooted in constructivism and connectionism, and these case list studies show us that in this paper, only 12.2% of Chinese nonprofit art institutions have researched and developed educational exchange 2.0 programs. In a way, when art institutions and museums apply the discourse of educational communication strategies, they try to overcome financial barriers to buying tickets or entering space, avoiding physical places and integrating culture, art, and science. Therefore, any content or strategy with distinct educational characteristics can achieve the true education that all people have can access.

Finally, during the lockdown against the global spread of the virus, Chinese nonprofit art institutions confirmed that their websites were getting more traffic, as were other museums internationally. What matters, however, is how art institutions and museums enhance their activities in the 2.0 space and, more importantly, the diversity of content types they offer. The lockdown may have accelerated the process of 2.0 educational exchange activities that art institutions have begun. In this case, changes in conditions and reduced liquidity will accelerate changes in the way institutions communicate and interact with users, leading to more participatory projects on social media. In addition, this new educational space offers different ways of active participation that should be explored and utilized for further understanding. In China, a few apps have recently been launched, such as the Coloring Dragon community website (<http://cizg.china>) or the Chengjiang Fossil Land Natural Museum in Yunnan Province, which is a leader in the classification of

archaeological heritage and the creation of citizen science projects related to heritage education. Participatory and collaborative citizen science initiatives for sustainable development.

References

- Agarwall, S., Erramilli, K., & Dev, C.H. (2003). Market positioning and performance of service companies: the role of innovation. *Journal of Service Marketing*, 17(1), 68–82.
- Argyris, C., & Schon, D. (1978). *Organizational Learning: A Theoretical Perspective on Action*. Reading, Massachusetts: Addison Wesley.
- Bakhshi, H. & Throsby, D. (2009). *Innovation in Arts and Cultural Organizations: A Mid–Term Study*. London: Nesta.
- Baumol, W. J. & Bowen, W. G. (1966). *Performing arts. Economic hardship*. New York: Twentieth Century Fund.
- Benham, F. (1998). *The Contradiction of De'se'tatization: a non–profit art organization in France*. In P.B. Boorsma, A. Van Hemel, & N. Van der Wielen (Eds.), *Privatization and Culture*. Dordrecht: Creweville.
- Bertschek, I. & Entorf, H. (1996). Nonparametric estimates of the Schumpeterian link between innovation and firm size: evidence from Belgium, France and Germany. *Journal of Empirical Economics*, 21(3), 401–426.
- Burton, C. & Scott, C. (2003). *Nonprofit Arts Organizations: Challenges of the 21st Century*. *International Journal of Arts Management*, 5(2), 56–68.
- Caladarci, T., & Cobb, C. D. (1996). Extracurricular participation of high school students, school size, achievement, and self–esteem: a national perspective. *Journal of Rural Education Research*, 12(2), 92–103.
- Camarero, C. & Garrido, M. J. (2008). The role of innovation in the relationship between market orientation and performance in cultural organizations. *European Journal of Innovation Management*, 11(3), 413–434.
- Camiso'n, C., Lapiedra, R., Segarra, M. & Boronat, M. (2009). A meta–analysis of innovation and organizational scale. *Organizational Research*, 25(3), 331–361.
- Cohen, W.M. & Klepper, S. (1996). Company Size and Re–emergence of R&D. *Economic Journal*, 106, 925–951.

- Gainer, B.& Padanyi, P. (2005). The Relationship Between Market–Oriented Activities and Market–Oriented Cultures: Implications for Market–Oriented Development of Nonprofit Service Organizations. *Journal of Business Research*, 58, 854–862.
- Heilbrun, J., & Gray, C.M. (1993). *The Economics of Arts and Culture: An American Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hult, T., Hurley, R. & Knight, G. (2004). Innovative: its predecessor and impact on business performance. *Industrial Marketing Management*, 32, 429–438.
- Kamien, M. I.& Schwarz, N. L. (1982). *Market structure and innovation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kawashima, N. (1999). Privatize the services of a non–profit arts organization for local authorities in the UK. *New managerialism in action? JMP*, 1(2), 157–178.
- Kirchner, T. A., Markowski, E. P.& Ford, J.B. (2007). The relationship between government support, marketing activities, and the financial situation of nonprofit performing arts organizations. *International Nonprofit and Voluntary Sector Marketing Journal*, 12, 95–116.
- McDonald, R. (2007). A Nonprofit Innovation Survey: The Role of Organizational Mission. *Non–Profit and Voluntary Sector Quarterly*, 36(2), 256–281.
- McNichol, T. (2005). Creative Marketing Strategies for Small, Nonprofit Arts Organizations: Proximity and Innovation. *International Nonprofit and Voluntary Sector Marketing Journal*, 10, 239–247.
- Mottner, S.& Ford, J. (2004). Measuring the Performance of Nonprofit Marketing Strategies: A Case Study of a Nonprofit Arts Organization Store. *Journal of Business Research*, 58(6), 829–850.
- Olson, J., Belohlav, J. & Boyer, K. (2005). Operational, Economic, and Mission Elements in Nonprofit Organizations: The Case of the Chicago Symphony Orchestra. *Journal of Operations Management*, 23(2), 125–142.
- Pinkas, A. L. (1998). *Tanglewood: The Clash Between Tradition and Change*. Boston: Northeastern University Press.
- Scheff, J.& Kotler, P. (1996). Artistic Crisis: Marketing Responses. *California Management Review*, 39(1), 28–52.
- Schuster, J.M. (1998). *Beyond Privatization: A Mix of Nonprofit Arts Organizations and Architectural Heritage*. In P.B. Boorsma, A. Van Hemel, & N. Van der Wielen (Eds.), *Privatization and Culture*. Dordrecht: Creweville.
- Stock, G. N., Greis, N. P. & Fischer, W. A. (2002). Enterprise scale and dynamic technological innovation. *Technological Innovation*, 22, 537–549.

Voss, G., Montoya–Weiss, M. & Voss, Z. (2006). Align innovation with the market characteristics of the nonprofit professional theatre industry. *Journal of Marketing Research*, 43(1), 296–302.

The Priority Needs of Developing Academic Management based on the Concept of Financial Literacy: A Case Study of an Elementary School in Kamphaeng Phet

Naphat Nimitsatittham¹ and Dhirapat Kulophas²

^{1,2}Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

E-mail: ¹naphattmrs@gmail.com; ²dhirapat.k@chula.ac.th

Received May 5, 2022; Revised June 15, 2022; Accepted June 17, 2022

Abstract

This article aimed to study 1) the present state of developing academic management based on the concept of financial literacy 2) the desirable state of developing academic management based on the concept of financial literacy and 3) the needs state of developing academic management based on the concept of financial literacy. Informants were director, vice director and 32 teachers of the school. They were selected by purposive sampling. The instrument for collecting data was questionnaire and analyzing by descriptive statistics and content analysis. The research results were found as follows; 1) the present states of academic management of the school based on the concept of financial literacy were medium level ($\bar{x} = 3.30$) 2) the desirable states were the highest level ($\bar{x} = 4.78$) and 3) The priority was 0.48 ($PNI_{\text{modified}} = 0.48$). In addition, the highest priority was curriculum development and when considering the components of financial literacy, curriculum development for students to understand the concept of interest had the highest priority. Then, the second priority was assessment and evaluation. When considering the components of financial literacy, assessment and evaluation for students to understand the concept of interest had the highest priority. Lastly, the third priority was learning management and when considering the components of financial literacy, instructional management for students to understand the concept of interest had the highest priority. The results help an elementary school to realize the needs of developing academic management based on financial literacy to support teachers and educational personnel to improve curriculum development, instructional management, and measurement and evaluation of the school to enhance financial literacy of the students effectively.

Keywords: Academic Management; Financial Literacy; Financial Knowledge; Financial Behavior; Financial Attitude

Introduction

Financial literacy is fundamental and essential for everybody because people who have financial literacy can increase their wealth and quality of life and deal with the uncertainty from crises (Siam Commercial Bank, 2021). Lusardi (2008) stated that people who have more financial literacy will have more possibility to achieve their retirement goals. Financial literacy is very important to financial problem solving because it made people manage their asset and debt more effectively, made a good decision in term of finance (Huston, 2010). Furthermore, increasing financial literacy of people in the country will lead to people's sustainable well-being and the stability of the country's economy. Nevertheless, Thai people today do not have strong financial literacy as they should (Bank of Thailand, 2020).

Bank of Thailand together with National Statistical Office (NSO) conducted a survey on financial literacy of Thai people in 2019, which based on the guidelines of The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). It consisted of financial knowledge, financial behavior and financial attitude. The results showed that overall scores of Thai people increased 4.8% from the last year and the scores of Thai people are also higher than the OECD average scores. However, it was found that an average score of financial literacy of Thai people who was born in 2001 onwards or under the age of 18 (Gen Z) was 69.2. Even though it was slightly higher than the score of Gen Baby Boomer which the score was only 67.8, the score of Gen Z was significantly lower than Gen Y and Gen X which the score was up to 74.7 and 73.6 respectively. Bank of Thailand (2020) suggested that financial literacy of Thai people had continued to improve, but there were still topics that need further development which should be emphasized by linking financial knowledge to interests and life events. It could help people realize the benefits and be able to use. In addition, the communication format should be easy to understand, be creative and appropriately choose channels that are suitable for each age group.

OECD (2015) recommended that youth were the primary target group in most national strategies and it was easier to nurture a better culture and financial behavior in a conducive learning environment such as school. Additionally, an analysis of student performance indicated that it was necessary to empower the younger generation to achieve financial stability (OECD, 2015). There was an increasing number of the country is that introduced various forms of financial education in the formal school curriculums and it was recommended either as a stand-alone subject or through a cross curriculum approach, which inserted financial literacy as part of other subjects such as mathematics or social sciences (OECD, 2015).

Financial literacy is an important area of education for students. If the students understand how to manage their personal finance appropriately, they can create preconditions for successful and quality life (Belás et al., 2016). Moreover, Yunikawati et al. (2021) explained that despite elementary school students can learn finance from their parents at home, the parents are reluctant to explain and provide good lessons about finance to their children. As the result of the low level of parental financial literacy, it is important to make a special curriculum that guides students to achieve a good level of financial literacy. Policy statement of Ministry of Education (Thailand) showed that one of the focus points of education quality development is promoting financial literacy of student (Ministry of Education, 2022). Hence, this led to the aim of this research to determine the needs of developing academic management of an elementary school based on the concept of financial literacy. The research results can be used to develop the approaches for developing academic management of an elementary school based on the concept of financial literacy.

Research Question

What are the present states, desirable states and needs of academic management development of an elementary school based on the concept of financial literacy?

Objective

To study the present states, desirable states and needs of the academic management development of an elementary school based on the concept of financial literacy.

Literature Reviews

Upon reviewing various related concepts, theories, and literature, two major concepts are underlying the conceptual framework of the study. These two concepts are academic management and financial literacy. The explanation about the two concepts in brief is shown below.

1. Academic management is the operations related to teaching and learning in the field of curriculum development, instructional management, and assessment and evaluation to develop financial literacy of elementary school students (Ministerial Regulations define rules and procedures for decentralization of administration and education 2007, 2007; Vehachart, 2007; Asawapoom, 2008; Viseshsiri, 2012). Tharasrisutti (2007) claimed that academic management is important because the aim of academic management is to create learners who are qualified, knowledgeable,

ethical, and have the required qualifications. Academic management is an indicator of school quality and success. Moreover, Kao-ain (2014) supported that developing academic management is the main mission of administrators of educational institution and the effectiveness of academic management leads to educational quality standard. Academic management consists of three important components: 1) curriculum development – analysing of problems, environment, social realities and needs, specifying curriculum purposes, and monitoring and evaluation of curriculum to create curriculums of school based on the concept of financial literacy; 2) Instructional management – planning of learning activities, conducting learning activities, and creating media, setting an atmosphere, and providing learning resources that promote financial literacy for students; 3) assessment and evaluation – Setting up a guideline for measuring and evaluating, developing assessment tools for student by focusing on the concept of Financial Literacy and actual condition measurement and evaluation. (Ministry of Education, 2007; Vehachart, 2007; Asawapoom, 2008; Viseshsiri, 2012)

2. Financial literacy is the ability to understand and effectively use financial skills, including saving money and reasonable spending (Lusardi, 2008). OECD (2016) stated that youth need to be improved their financial literacy in order to perform common tasks in their lives. Moreover, Belás (2016) also supported that student who was financially literate have the ability to understand how to appropriately manage their personal finance and create preconditions for successful and quality life. Financial literacy consists of three important components: 1) Financial Knowledge – understanding the concept of spending, understanding the concept of saving money, understanding the concept of interest, and understanding of arithmetic concepts; 2) Financial behavior – saving money enthusiastically and making spending plan; 3) Financial Attitude – having a positive attitude towards saving recognizes the importance of saving and realizing the Importance of Reasonable Spending. (Lusardi, 2008; Holden et al., 2009; OECD, 2016; Amagir, 2018)

These two concepts were used to study the present state and desirable state of an academic management based on the concept of financial literacy of an elementary school in Kamphaeng Phet and also find the gap between them to understand the needs of developing academic management based on the concept of financial Literacy of an elementary school in Kamphaeng Phet.

Conceptual Framework

This research was descriptive research. There were two major concepts are underlying the conceptual framework of the study. These two concepts are academic management and financial literacy.

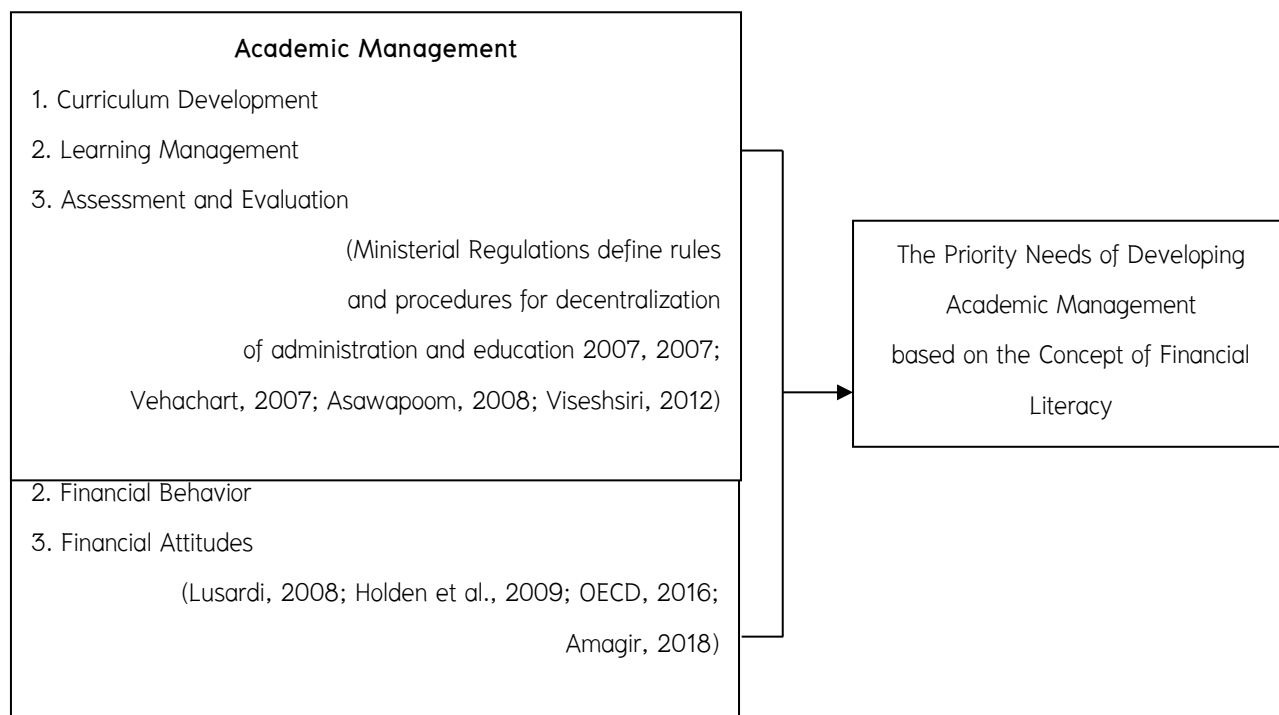

Figure 1 Research Conceptual Framework

Methodology

The study employed descriptive research to determine the present and desirable states of developing academic management based on the concept of financial literacy. There were two steps of this study.

Step 1: To study related documents, principles, concepts, theories and related research by using a content analysis method. It was found that there are two concepts of this study, which are the concept of academic management and the concept of financial literacy. The components of each concept are described below.

(1) The concepts of academic managements had 3 components: 1) curriculum development 2) learning management and 3) assessment and evaluation.

(2)The concept of financial literacy had 3 components: 1) financial knowledge 2) financial behavior and 3) financial attitudes.

Step 2: To study the present state, desirable state, and needs of developing academic management of an elementary school based on the concept of financial literacy. A unit of study was a private elementary school in Kamphaeng Phet. The school had good reputation for its academic excellence. The curriculums of the school emphasized Mathematics, Science, Technology and Language. Moreover, the management had a plan to develop curriculums based on the concept of financial literacy. There were 726 students from Kindergarten to Primary 6 and 32 teachers. Respondents were a director, a vice director and 32 teachers. The research instrument was developed from the framework of the concept of academic management and financial literacy by reviewing various related concepts, theories, and literature. The instrument used in this procedure was a five-level rating scale questionnaire which consists of 3 parts: respondent's background, the current states and the desirable states and suggested approaches for developing academic management based on the concept of financial literacy. The data was analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, $PNI_{modified}$ and content analysis, to justify the priority needs. The results of this step were the present state, desirable state, and needs of developing academic management of an elementary school based on the concept of financial literacy.

Research Result

The results of the study of needs of developing academic management based on the concept of financial literacy are divided into two parts according to the objective of this study, which was to study the present states, desirable states and needs of the academic management development of an elementary school based on the concept of financial literacy

Part 1 The result of the analysis of respondent's background

The respondents were a director, a vice director and 32 teachers. The majority respondents are female (76.47%). The age of the majority is less than 31 years (35.29%). The highest level of education of the majority is Bachelor's degree or equivalent (91.18%) and their work experience is one to five years (41.20%).

Part 2 The result of the analysis of the present, desirable states and needs of developing academic management based on the concept of financial literacy

Table 1 The present, desirable states and needs of academic management of an elementary school in Kamphaeng Phet based on the concept of financial literacy.

Academic Management		Financial Literacy								Average	Priority of needs
		X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈		
1. Curriculum Development	D	2.82	2.90	2.33	2.84	2.84	2.75	2.82	2.76	2.76	1
	I	4.72	4.77	4.54	4.71	4.84	4.75	4.85	4.88	4.76	
	PNI _{Modified}	0.67	0.65	0.95	0.66	0.70	0.73	0.72	0.77	0.73	
	(Priority)	(6)	(8)	(1)	(7)	(5)	(3)	(4)	(2)		
2. Instructional Management	D	3.79	3.93	3.61	3.98	3.96	3.86	3.82	3.87	3.85	3
	I	4.80	4.82	4.69	4.86	4.85	4.80	4.76	4.80	4.81	
	PNI _{Modified}	0.27	0.23	0.30	0.22	0.23	0.24	0.25	0.24	0.25	
	(Priority)	(2)	(6)	(1)	(8)	(7)	(4)	(3)	(5)		
3. Assessment and Evaluation	D	3.29	3.38	3.06	3.43	3.38	3.31	3.27	3.25	3.30	2
	I	4.80	4.83	4.58	4.85	4.84	4.82	4.77	4.79	4.79	
	PNI _{Modified}	0.46	0.43	0.50	0.41	0.43	0.46	0.46	0.47	0.45	
	(Priority)	(3)	(7)	(1)	(8)	(6)	(5)	(4)	(2)		
Average	D	3.30	3.41	3.00	3.42	3.40	3.31	3.31	3.30	3.30	
	I	4.77	4.81	4.60	4.81	4.86	4.79	4.80	4.83	4.78	
	PNI _{Modified}	0.46	0.44	0.58	0.43	0.46	0.48	0.47	0.49	0.48	
	(Priority)	(5)	(7)	(1)	(8)	(6)	(3)	(4)	(2)		

D = Degree of Success (Present State), I = Importance (Desirable State)

PNI_{Modified} = Modified Priority Needs Index

X₁ = Understanding the concept of spending

X₂ = Understanding the concept of saving money

X₃ = Understanding the concept of interest

X₄ = Understanding of arithmetic concepts

X₅ = Enthusiastic savings behavior

X₆ = Spending planning behavior

X₇ = Having a positive attitude towards saving recognizes the importance of saving

X₈ = Realizing the importance of reasonable spending

Overall, the present states of academic management of an elementary school based on the concept of financial literacy were medium level and desirable states were the highest level.

At the present states, instructional management had the highest mean. When considering the component of financial literacy, instructional management for students to understand the arithmetic concepts had the highest mean while the lowest was instructional management for students to understand the concept of interest. The second was assessment and evaluation and when considering the component of financial literacy found that assessment and evaluation for students to understand the arithmetic concepts had the highest mean while the lowest was assessment and evaluation for students to understand the concept of interest. Then, the third was curriculum development. When considering the component of financial literacy, curriculum development for students to understand arithmetic concepts had the highest mean equal to curriculum development for students to have an enthusiastic savings behavior, while the lowest was curriculum development for students to understand the concept of interest.

For the desirable states, instructional management had the highest mean. When considering the component of financial literacy, instructional management for student to understand of arithmetic concepts had the highest mean, while the lowest was instructional management for students understand the concept of interest. The second was assessment and evaluation and when considering the component of financial literacy found that assessment and evaluation for students to understand the arithmetic concepts had the highest mean while the lowest was assessment and evaluation for students to understand the concept of interest. Then, the third was curriculum development. When considering the component of financial literacy, curriculum development for students to realize the importance of reasonable spending had the highest mean while the lowest was curriculum development for students to understand the concept of interest.

The highest priority was curriculum development which had the highest priority needs index and when considering the components of financial literacy, it was found that curriculum development for students to understand the concept of interest had the highest priority needs index and the lowest was curriculum development for students to understand the concept of saving money. Next, assessment and evaluation had the second highest priority needs index and when considering the components of financial literacy, it was found that assessment and evaluation for students to understand the concept of interest had the highest priority needs index and the lowest was assessment and evaluation for students to understand of the arithmetic concepts Lastly, the third was instructional management. When considering the components of financial literacy, instructional

management for students to understand the concept of interest had the highest priority needs index and the lowest was instructional management for students to understand of the arithmetic concepts.

Discussion

There were three issues to be discussed according to the objective of this study, which was to study the present states, desirable states and needs of the academic management development of an elementary school based on the concept of financial literacy.

First, the present states of developing academic management based on the concept of financial literacy was medium level. Instructional management had the highest mean and when considering the components of financial literacy, instructional management for students to understand the arithmetic concepts had the highest mean. This might be because the school had a policy that teachers have to make plans of learning activities and conduct the learning activities that related to the core curriculum of MOE, consistent with Kaoian's (2014) suggestion that consultations and meetings should be held in planning the instructional management and should provide teaching and learning activities with an emphasis on students. Moreover, there were instruction supervision that develop instructional management of the school which can be used to improve the quality of instructional management of the school (Sergiovanni, 1987). Next, assessment and evaluation had the second highest mean and when considering the components of financial literacy, assessment and evaluation for students to understand the arithmetic concepts had the highest mean. This might be due to the fact that the school made a systematic assessment guideline for teachers to practice in order to improve the quality of students. Moreover, the school encourage teachers to use various assessments to enable students to develop their competencies (Hillyer, 1993). Then, curriculum development had the lowest mean. If we consider the components of financial literacy, curriculum development for students to understand the arithmetic concepts had the highest mean. The reason might be that the school was collaborated with the Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (IPST) to promote mathematical skills for students. Moreover, one of school strategies is to develop students to have mathematical and scientific thinking, problem solving and decision-making skills, which consistent with one of the focus points of the IPST collaborative school standard (IPST, 2022).

Second, the desirable states of developing academic management based on the concept of financial literacy was the highest level. Instructional management had the highest mean and when considering the components of financial literacy, instructional management for students to understand

the arithmetic concepts had the highest mean. The reason might be that the school realized that Mathematics is an essential foundation for financial skills and the school can provide learning resources and set an atmosphere for students to learn effectively. Langrall (2008) stated that the elementary school is the educational environment where students are expected to start the process of accessing powerful mathematical ideas. Hence, the school desired to improve the instructional management to the highest level. Next, assessment and evaluation had the second highest mean. When considering the components of financial literacy, assessment and evaluation for students to understand the arithmetic concepts had the highest mean. This might be due to the aim of the school that the school wanted to develop personalized assessment and evaluation tools to more accurately measure student learning which consistent with what Wongnuaroj (2010) explained that assessment and evaluation is an important process for improving the educational quality. Then, curriculum development had the lowest mean. When considering the components of financial literacy, curriculum development for students to realize the importance of reasonable spending had the highest mean. The reason might be the curriculum of the school did not emphasize the importance of spending for students. However, the school believed that it is important to make students realize the importance of reasonable spending, which consistent with the sufficiency economy philosophy that it is important to use consciousness and intelligence to make rational decisions on spending money without emotion or prejudice (Wattanachai, 2012).

Third, the results of analyzing needs of developing academic management based on the concept of financial literacy showed that the highest priority was curriculum development. When considering the components of financial literacy, curriculum development for students to understand the concept of interest had the highest priority. This might be due to the fact that the concept of interest was not included in the school curriculum, but it is necessary for students to have a basic knowledge of interest. Students can use the concept in their everyday lives such as calculating interest from saving money in the bank including interest from investing in the stock market or other financial products in the future. Most people have some basic financial knowledge but everyday financial concepts such as the concept of interest and diversification is lacking amongst considerable proportions of the population in every country (Atkinson and Messy, 2012). Next, assessment and evaluation had the second priority. When considering the components of financial literacy, assessment and evaluation for students to understand the concept of interest had the highest priority. Although the school had some learning activities that can promote financial literacy for students, but the school did not have actual condition assessment and evaluation to measure financial literacy of

the students. Hence, the school had to measure their actual condition to clearly understand the level of financial literacy of the students, which consistent with what Sakondhawatt and Triwaranyu (2020) recommended that students needed to be measured their financial literacy before and after learning activities, and also be measured their attitudes and behaviors during the learning activities. Lastly, the third was instructional management. When considering the components of financial literacy, instructional management for students to understand the concept of interest had the highest priority. The reason might be the school needed to conduct scenario-based learning activities that allow students to apply their financial knowledge, behavior and attitude through a scenario that consists of events, characters, choices and decision related to their real life. Students can be financially literate by using scenario-based learning activities because students can make a decision or even learn from the wrong decision in simulations (Sakondhawatt and Triwaranyu, 2020). Furthermore, Sorin (2013) and Mariappan (2004) applied a scenario-based learning concept to their learning activities and found that students who passed the learning activities achieved more objectives.

New Knowledge from the study

The priority needs of the academic management development of an elementary school based on the concept of financial literacy are described below.

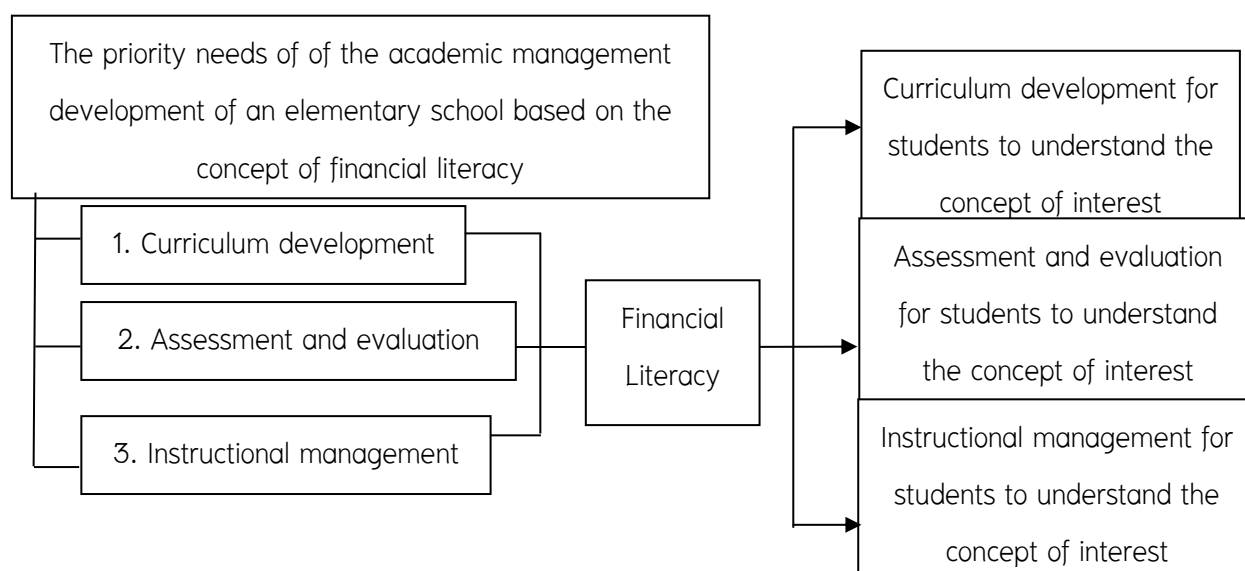

Figure 2 The priority needs of the academic management development of an elementary school based on the concept of financial literacy

The concept of interest is very important and essential for student to develop their financial literacy. However, this concept was not defined in the current curriculum of an elementary school. Hence, students might not be understood the concept of interest although this concept was related to their diary life in the future such as calculating interest rate from their saving account. Moreover, BOT (2020) also claimed that Thai people were lacked of the knowledge of interest and they need to learn more about the concept. Then, school administrators should support teachers to develop academic management based on the concept of financial literacy. Lastly, The concept of interest was imperative to be emphasized on curriculum development, assessment and evaluation, and instructional management of the school.

Conclusion

The present states of academic management of an elementary school based on the concept of financial literacy were medium level and desirable states were the highest level. At the present states, an instructional management for students to understand the arithmetic concepts had the highest mean. On the other hand, an instructional management for student to understand of arithmetic concepts had the highest mean for the desirable state. Moreover, it was found that curriculum development for students to understand the concept of interest had the highest priority. Next, assessment and evaluation for students to understand the concept of interest had the second highest priority and the third was an instructional management for students to understand the concept of interest.

Recommendation

1. Recommendation taken from this study

The results according to the objective of the study found that to develop financial literacy, elementary school managements should develop curriculums by emphasizing the concept of interest. The results of the study revealed that curriculum development for students to understand the concept of interest had the highest priority. Next, teachers should use scenario-based learning activities in their instructional management to promote financial literacy for the students effectively which consistent with the results of the study that an instructional management for students to understand the concept of interest had the highest priority. Moreover, the teachers should define financial literacy as an indicator in the assessment and evaluation and measure actual condition of the student's financial literacy especially the concept of interest because the results of the study showed

that assessment and evaluation for students to understand the concept of interest had the highest priority. Elementary schools can use the results from the study to develop academic management of the school to promote student's financial literacy. Lastly, educational agencies can use the results from the study to promote the schools under their supervision to realize the importance of financial literacy.

2. Recommendation for further studies

The results of this study found that the present states of academic management of an elementary school based on the concept of financial literacy were medium level and desirable states were the highest level. Moreover, they showed that the needs of academic management of an elementary school was curriculum development for students to understand the concept of interest, assessment and evaluation for students to understand the concept of interest, and instructional management for students to understand the concept of interest respectively. However, they were analyzed by only one elementary school in Kamphaeng Phet. Thus, there should have a bigger sample for further studies. Moreover, the respondents in this study excluded students and parents of the students. It should include important stakeholders such as students, parents for insights better in the future.

References

- Atkinson A. and Messy F. (2012). *Measuring financial literacy: Results of the OECD / International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study*. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15. Paris: OECD Publishing.
- Amagir, A., Groot, W., Maassen van den Brink, H., & Wilschut, A. (2018). A review of financial-literacy education programs for children and adolescents. *Citizenship, Social and Economic Education*, 17(1), 56–80.
- Asawapoom A. (2008). *Modern Educational Administration: Concepts, Theory and Practice*. Ubon Ratchathani: Ubonkit Offset.
- Bank of Thailand. (2020). *Financial Access Survey of Thai Households 2020*. Retrieved March 11, 2022, from https://www.bot.or.th/English/FinancialInstitutions/Highlights/DocLib_FinancialAccessSurveyOfThaiHouseholds_2020/2020FinancialAccessSurveyOfThaiHouseholds.pdf
- Belás, J., Nguyen, T. A. N., Smrčka, L., Kolembus, J., & Cipovová, E. (2016). Financial literacy of secondary school students Case study from the Czech Republic and Slovakia. *Economics and Sociology*. 9(4), 191–206.

- Hillyer, B. J. (1993). The impact of portfolios on second grade students self-assessment of their literacy development. *Dissertation Abstracts International*, 54, 446
- Holden, K., Kalish, C., Scheinholtz, L., Dietrich, D., & Novak, B. (2009). *Financial literacy programs targeted on pre-school children: Development and evaluation*. Credit Union National Association (CUNA).
- Huston, S. J. (2010). Measuring financial literacy. *Journal of consumer affairs*, 44(2), 296–316.
- IPST. (2022). *School project manual for quality science, mathematics and technology according to IPST standards*. Retrieved April 29, 2022, from https://drive.google.com/file/d/1FvI_aI9L_dYOBM_fLEacuaj_boHUr5FpL/view
- Kao-ian J. (2014). *Techniques for academic management in educational institutions, strategies and practice guidelines for executive professionals*. Songkla: Chanmueng Printing.
- Langrall, C., Mooney, E., Nisbet, S., & Jones, G. (2008). Elementary students' access to powerful mathematical ideas. *Handbook of international research in mathematics education*, 109–135, New York: Routledge.
- Lusardi, A. (2008). *Financial literacy: an essential tool for informed consumer choice?*, Working Paper, Dartmouth College.
- Mariappan, et al. (2004). *Scenario-based Learning Approach in Teaching Statics*. Paper Presented at Proceedings of the 2004 American Society for Engineering Education Annual Conference and Exposition, 1–7.
- Ministerial Regulations define rules and procedures for decentralization of administration and education 2007. (2007). *Royal Gazette*. Vol. 124 Part 24. 29–30.
- Ministry of Education. (2022). Policy and Focus Points of the Ministry of Education Fiscal Year 2022 and 2023. *Royal Gazette*.
- OECD. (2016). *2016 OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies*. INFE International Network and Financial Education. Retrieved April 30, 2022, from <https://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/OECD-INFE-International-Survey-of-Adult-Financial-Literacy-Competencies.pdf>
- OECD. (2016). *G20/OECD INFE Core competencies framework on financial literacy for adults*. Retrieved March 11, 2022, from www.oecd.org/finance/Core-Competencies-Framework-Adults.pdf

- OECD. (2015). *National Strategies for Financial Education OECD/INFE Policy Handbook*. Retrieved March 11, 2022, from <https://www.oecd.org/finance/National-Strategies-Financial-Education-Policy-Handbook.pdf>
- Sakondhawatt, K., & Triwaranyu, C. (2020). The Development of the Economic Learning Activity Package Using Scenario-based Learning to Promote the Financial Literacy of Lower Secondary School Students. *Silpakorn Educational Research Journal*, 12(2), 34–52.
- Sergiovanni, T. J. (1987). *The principalship: A reflective practice perspective*. Publication Sales, Allyn and Bacon, Longwood Division , 7 Wells Avenue, Newton, MA 02159.
- Siam Commercial Bank.(2021). *How important of Financial Literacy and why we need to undertand?*. Retrieved April 29, 2022, from <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/tips-for-you/financial-literacy-important>.
- Sorin, R. (2013). Exploring Partnerships in Early Childhood Teacher Education through Scenario-based Learning. *World Journal of Education*, 3(1), 39–45.
- Tarasrisuth, P. (2007). *Organization and administration of academic management*. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press.
- Viseshsiri, P. (2012). *Academic administration and quality assurance handout for course 2747732*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Vehachart, R. (2007). *Administrational management and school base basic*. Songkhla: Thaksin University.
- Wattanachai, K.(2012).*Philosophy of Sufficiency Economy and its application in life and organizational development*. Retrieved April 29, 2022, from <http://social.nesdc.go.th/social/Default.aspx?tabid=126&articleType=ArticleView&articleId=114>
- Wongnuaroj, P. (2010). *Academic Administration*. Bangkok: Bangkok Media Center.
- Yunikawati, N. A., Priambodo, M. P., Puspasari, E. Y., & Istiqomah, N. M. (2021). Is it Important for Elementary School Students to Learn the Basics of Finance?. in *International Research Conference on Economics and Business, KnE Social Sciences*, 41–48.

การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ

Competency Development of First Line Administrators in the Information Technology Industry

ธนิตรา คฤหาวันิช¹, อนันต์ ธรรมชาลัย² และ เกียรติชัย วีระญาณนท์³

Thanitra Karuhawanitch¹, Anun Thamchalai² and Kietchai Veerayannont³

^{1,2,3}คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

^{1,2,3}Faculty of Political Science, North Bangkok University, Thailand

E-mail: ¹thanitra@commservsiam.com; ²anan.th@northbkk.ac; ³kietchai.ve@gmail.com

Received May 5, 2023; Revised May 30, 2023; Accepted June 7, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน ปัญหา และการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพโดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 คน และทำการวิเคราะห์เนื้อหา ในการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 380 องค์กร โดยใช้แบบสอบถามสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเติบโตอย่างรวดเร็วตามพลวัตการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ มีปัญหาสมรรถนะเกี่ยวกับงานที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความล่าช้าในการปรับตัว มีปัญหาทักษะการบริหารคน การสื่อสารและจิตใจที่มงาน 2) ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อสมรรถนะผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรด้านการสอนในสถาบันการศึกษาให้มุ่งมั่นผลิตนักศึกษาให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

สารสนเทศ ประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการ การพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องใช้วิธีการฝึก การสอนงาน และการฝึกอบรม

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะ; ผู้บริหารระดับต้น; อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

Abstract

This Article aimed to study (1) current conditions, problems and development of competency of first line manager in information technology industry and (2) factors affecting competency of first line administrators in information technology industry. Used mixed research method consisted of qualitative research by in-depth interviews with 18 key informants and content analysis. This quantitative research was conducted with a sample group of 380 organizations in information technology industry in Bangkok and its vicinity, using a questionnaire as a research tool. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and multiple regression analysis.

The research results were found as follows; 1) the current state of the information technology industry is growing rapidly according to the dynamics of information technology changes. There are performance problems related to tasks that are not keeping pace with change, there is a delay in adjusting people management skill problems communicating and motivating the team. 2) The human resource development factors affecting the competency of the first line administrators in the information technology industry statistically significant at the .01 and .05 level. Therefore, the development of competency of the first line administrators in the information technology industry it should start with the development of teaching personnel in educational institutions to strive to produce students who are knowledgeable and up-to-date with changes in information technology. Coordinate with the industry to produce personnel to meet the needs, keeping pace with the changes in information technology requires training, on-the-job training and training.

Keywords: Competency Development; First Line Manager; Information Technology Industry

บทนำ

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามพลวัตรของเทคโนโลยีและความต้องการของผู้บริโภค เมื่อปี พ.ศ. 2564 อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับความสนใจจากนักลงทุนจำนวนมาก เนื่องจากการแพร่ระบาดของ

โรคโควิด-19 ที่มีผลกระทบอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมของผู้บริโภค รวมถึงการปฏิบัติงานขององค์กรต่าง ๆ ที่ต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาเชื่อมต่อการทำงาน จนทำให้เกิดการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพิ่มขึ้น เกิดการขยายตัวและความต้องการสินค้าประเภทอุปกรณ์พกพาในกลุ่มสมาร์ตดีไวซ์ ส่งผลให้หลายองค์กรได้นำอุปกรณ์ใหม่ ๆ เข้ามาใช้งานและมีระบบการทำงานที่ซับซ้อนมากขึ้น รัฐบาลให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและกำหนดเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมาย ด้วยศักยภาพทางการตลาดทั้งในประเทศและนโยบายของรัฐบาล การตลาดของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ แบ่งออกเป็น 1) คอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ 2) คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล 3) ซอฟต์แวร์สำเร็จรูป 4) อุปกรณ์เครือข่ายเน็ตเวิร์ค และ 5) บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (The Thai Chamber of Commerce, 2021)

การดำเนินการขององค์กรโดยทั่วไปจะต้องประกอบด้วย คน (Man) คนในองค์กรนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะคนที่ปฏิบัติงานในองค์กรจะต้องมีสมรรถนะที่ตรงกับความต้องการขององค์กร ซึ่งตามโครงสร้างของการบริหารองค์กรในระดับผู้บริหารระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง (Top Manager) ซึ่งอยู่ในตำแหน่งสูงสุดขององค์กร รองลงมา คือ ผู้บริหารระดับกลาง (Middle Manager) ได้แก่ ผู้บริหารโรงงาน ผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งผู้บริหารระดับนี้จะมีหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับต้น ซึ่งผู้บริหารระดับต้น (First Line Manager) จะเป็นผู้บริหารที่อยู่ส่วนล่างสุดขององค์กร ทำงานเกี่ยวข้องโดยตรงกับพนักงานในระดับปฏิบัติการ จะต้องมีทักษะด้านเทคนิคเพราะต้องให้คำแนะนำกับพนักงานระดับปฏิบัติอยู่เสมอ และยังต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น มีความสามารถจูงใจผู้อื่น สามารถสร้างความรู้สึกที่ดีและสร้างความจงรักภักดีต่อองค์กรให้เกิดขึ้นกับพนักงาน นอกจากนี้ต้องมีทักษะด้านความคิดในการเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว รู้และเข้าใจขอบข่ายของงานอย่างแท้จริง และเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาในการทำงานก็ต้องใช้ความรู้ความสามารถตัดสินใจและแก้ไขปัญหางานนั้นได้อย่างถูกต้อง (Mintzberg, 1994)

ปัญหาของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศที่พบบ่อย ได้แก่ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่อย่างแท้จริง ไม่นำนโยบายของบริษัทไปถ่ายทอดให้กับพนักงานระดับปฏิบัติ ขาดทักษะด้านการบริหารงาน การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในองค์กรไม่ดีเท่าที่ควร มีการตัดสินใจผิดพลาด ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มักจะใช้เทคนิคนำสถานการณ์ ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากบริษัทได้ทำการคัดเลือกพนักงานในระดับปฏิบัติขึ้นเป็นผู้บริหารระดับต้น หรือหัวหน้างาน เมื่อมีการยกระดับพนักงานระดับปฏิบัติมาเป็นผู้บริหารระดับต้น ยังยึดติดกับวิธีการทำงานแบบเดิม ให้ความสนใจกับงานด้านเทคนิคมากกว่างานด้านบริหาร ถึงแม้ว่าบางคนได้รับการอบรมความรู้ด้านการบริหารมา ก็ยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจึงไม่นำมาใช้อย่างเต็มที่ ซึ่งการบริหารงานเป็นศาสตร์ที่ต้องใช้เวลาในการปรับตัวที่ต้องใช้เวลานานกว่าจะมีทักษะการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ Doyle (2021) ที่พบว่า ทักษะพื้นฐานของงานด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศที่นายจ้างต้องการ คือ ทักษะด้านการสื่อสาร มีทักษะด้านการทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการสร้างทีมและส่งเสริมการทำงานร่วมกัน

ผลการศึกษาในอดีตที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะบุคลากรในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ อาทิ Sirkemaa (2010); Nuzrath (2012) พบว่า บุคลากรในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญอย่างมากต่อองค์กร เป็นพลังขับเคลื่อนให้งานต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ และผลักดันให้องค์กรมีรายได้และเติบโตอย่างต่อเนื่อง บุคลากรจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านความรู้ ทักษะ และลักษณะส่วนบุคคล โดยเฉพาะสมรรถนะเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะต้องมีความสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ และต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงจะส่งผลดีต่อการดำเนินงานของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะการขับเคลื่อนให้องค์กรประสบความสำเร็จนั้น บุคลากรทุกระดับมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้องค์กรก้าวสู่การเป็นผู้นำท่ามกลางการแข่งขันทางธุรกิจ ดังนั้น สมรรถนะของบุคลากรจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นตำแหน่งงานที่อยู่ใกล้ชิดกับพนักงานระดับปฏิบัติ จะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะหลายด้าน มีความรอบรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Connor, 2011) การพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้สามารถทำงานได้โดยการนำหลักสมรรถนะมาใช้ในองค์กร ด้วยการหาลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง บุคลิกลักษณะประจำตัว แรงจูงใจ เจตคติ ที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายความสำเร็จ สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลนั้นสร้างผลงานที่ตนเองรับผิดชอบสูงขึ้น หรือเหนือกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (McClelland, 1993)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งข้อค้นพบของการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในภาคอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

การทบทวนวรรณกรรม

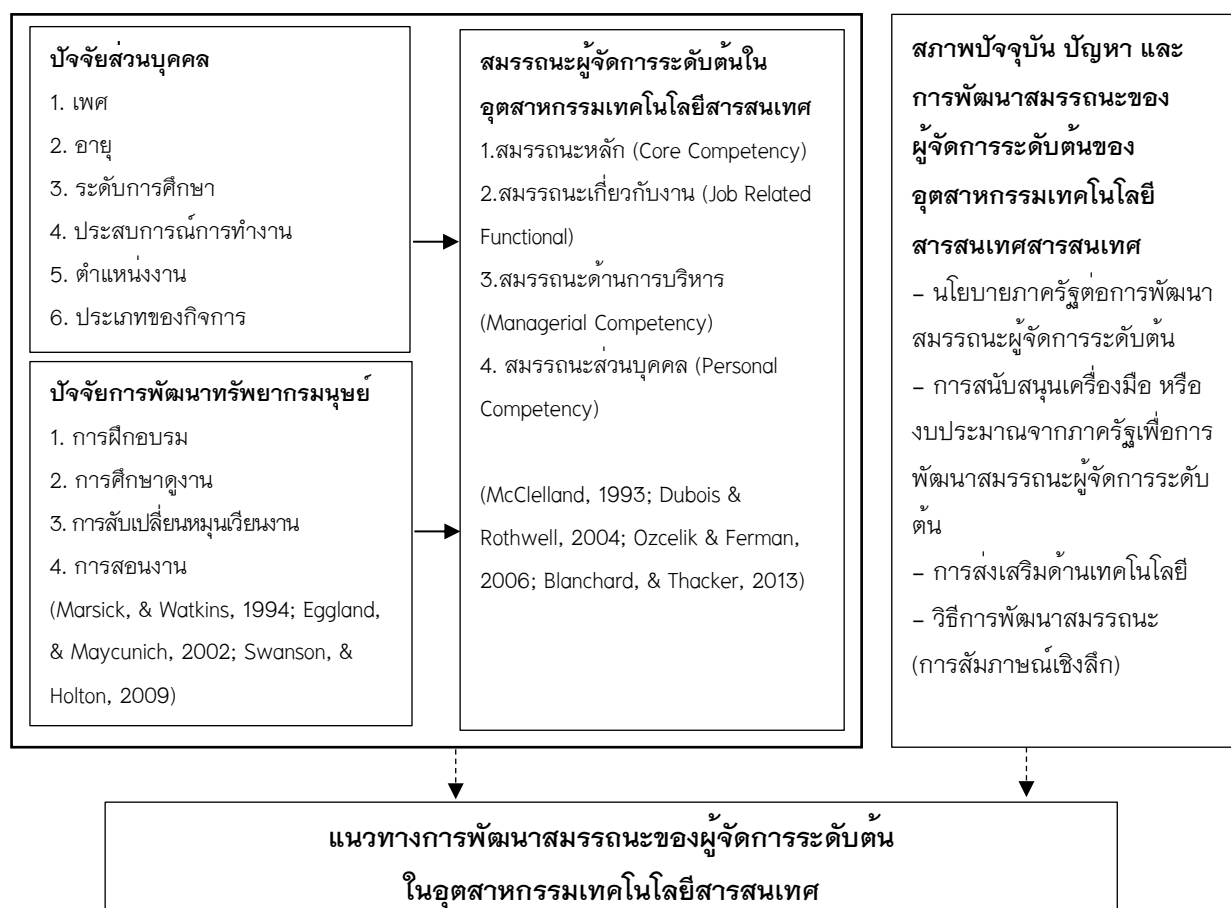
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการหรือวิธีการที่ใช้สำหรับพัฒนา ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การมีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการปฏิบัติงานได้ดีขึ้น มีจุดมุ่งหมายให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงขององค์การ แก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน ทำให้บุคลากรมีความก้าวหน้า ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังทำให้บุคลากรมีความภักดีต่อองค์การ เป็นเครื่องมือในการธำรงรักษาบุคลากรให้คงอยู่กับองค์การในระยะยาว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาใช้ 4 รูปแบบ คือ 1) การฝึกอบรม หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติในทางที่ถูกต้อง 2) การศึกษาดูงาน หมายถึง การศึกษาเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์การทำงาน โดยใช้วิธีการเดินทางไปแหล่งหรือสถานที่ที่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้พนักงานเห็นกับตา และสามารถสัมผัสจับต้องของจริงได้ 3) การสลับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน หมายถึง วิธีการพัฒนาที่เน้นให้พนักงานสามารถเรียนรู้งานใหม่ ๆ ที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน โดยให้ทดลองทำงานจริงก่อนที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งใหม่ เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติระหว่างกันในแต่ละช่วงเวลา และ 4) การสอนงาน หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับงานโดยมีผู้บังคับบัญชาหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้เลี้ยงสอนงานอย่างเป็นขั้นตอน แล้วให้ผู้รับการสอนงานลงมือทำ และมีการติดตามประเมินผล (Marsick & Watkins, 1994; Rojanasang, 2012; Ukrathitipong, 2013)

สมรรถนะเป็นลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ที่ผลักดันให้สามารถสร้างผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอยู่ให้สูงขึ้น ดีกว่าคนอื่น หรือเหนือกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สมรรถนะที่แสดงออกมาอันมีผลมาจากความรู้ ความสามารถ ทักษะ และอุปนิสัยหรือคุณลักษณะที่ส่งผลให้บุคคลนั้น ๆ ทำงานได้ดีมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพสูง สมรรถนะจะเป็นกลุ่มมิติของผลการปฏิบัติงานที่สังเกตเห็นได้ สมรรถนะจึงเป็นสิ่งที่ต้องลงมือทำ และทำให้เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการบรรลุผลและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ ลักษณะนิสัย และบุคลิกลักษณะต่าง ๆ ที่ช่วยให้สามารถเผชิญและแก้ไขสถานการณ์รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริง (McClelland, 1993; Dales & Hes, 1995) องค์ประกอบของสมรรถนะ ได้แก่ 1) ความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ มีสาระสำคัญ 2) ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่บุคคลต้องการทำให้งานมีประสิทธิภาพ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self – concept) หมายถึง ทัศนคติ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง 4) บุคลิกลักษณะเฉพาะตัวบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงบุคคล เป็นทั้งลักษณะภายในและภายนอกของบุคคล และ 5) แรงจูงใจ (Motive) เป็นแรงจูงใจหรือแรงขับภายใน ที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ สมรรถนะของแต่ละบุคคลที่อาจเกิดขึ้นมาจากพรสวรรค์ ประสบการณ์ (Wutthirong, 2016; Sangthong, 2017) โดย McClelland (1993) แบ่งสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) สมรรถนะขั้นพื้นฐาน (Threshold competencies) หมายถึง ความรู้ หรือทักษะพื้นฐานที่บุคคลจำเป็นต้องมีในการทำงาน และ 2) สมรรถนะที่ทำให้บุคคลแตกต่างจากผู้อื่น (Differentiating

competencies) หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้บุคคลมีผลการทำงานสูงกว่ามาตรฐาน หรือดีกว่าคนอื่น ประกอบด้วย 1) สมรรถนะหลัก เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคลากรแต่ละคนที่แสดงออกมา เช่น บุคลิกภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ในงานที่รับผิดชอบ บุคลิกภาพส่วนบุคคล ได้แก่ อุปนิสัย ทัศนคติ ความเชื่อ และมนุษยสัมพันธ์ 2) สมรรถนะเกี่ยวกับงาน หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคลากรแต่ละคนที่แสดงออกให้เห็น เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการปฏิบัติงาน และทักษะด้านเทคนิค 3) สมรรถนะด้านการบริหาร หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคลากรในด้านการบริหาร เช่น การมีความรู้ในการใช้ศิลปะและหลักการบริหารจัดการ มีภาวะผู้นำ การสั่งการ การมอบหมายงาน การสอนงาน การสร้างทีมงาน การประสานงาน และการจูงใจ และ 4) สมรรถนะส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของแต่ละคน และคนอื่นไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ เช่น ความมีน้ำใจ มีทัศนคติที่ดีต่องานและองค์กร มีความรับผิดชอบ และรู้บทบาทหน้าที่ (Phuwittayaphan, 2014)

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ Marsick, & Watkins (1994); Eggland, & Maycunich (2002); Swanson, & Holton (2009) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะของ McClelland (1993); Dubois & Rothwell (2004); Ozelik & Ferman (2006); Blanchard, & Thacker (2013) โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประชากร คือ ผู้บริหารระดับสูง หรือผู้บริหารระดับกลางที่ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 10,792 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารระดับสูง หรือผู้บริหารระดับกลางที่ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 385 คน เก็บรวบรวมข้อมูลบริษัทละ 1 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร 290 คน และจังหวัดในเขตปริมณฑล 95 คนตามสัดส่วนของประชากร ประกอบด้วย นนทบุรี 45 คน ปทุมธานี 24 คน สมุทรปราการ 20 คน นครปฐม 3 คน และสมุทรสาคร 3 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับสลากรายชื่อบริษัทที่ประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นตัวแทนบริษัทที่ดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม ใช้ศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้น ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ปัจจัยคุณลักษณะและประเภทของกิจการของผู้บริหารระดับสูง/ผู้บริหารระดับกลาง เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) ส่วนที่ 2 ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่วนที่ 3 สมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีการของลิเคิร์ท ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบบสอบถามปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีค่าความเชื่อมั่น 0.908 และแบบสอบถามสมรรถนะผู้บริหารระดับต้นมีค่าความเชื่อมั่น 0.928 และส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด และ 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สร้างขึ้นจากการศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กำหนดขอบเขตเนื้อหาการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและตัวแปรที่ศึกษา ใช้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ รวบรวมข้อมูลโดย ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 คน ประกอบด้วย ข้าราชการที่กำกับดูแลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ นักวิชาการที่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศตำแหน่งกรรมการผู้บริหาร ผู้บริหารระดับสูง หรือผู้บริหารระดับกลาง ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา สำหรับบรรยายคุณลักษณะส่วนบุคคลและประเภทของกิจการระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอ้างอิง โดยวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์และสรุปเนื้อหา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหา และการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสมรรถนะผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ มีความรอบรู้เกี่ยวกับงานไม่ลึกซึ้งพอ และไม่ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวมต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัญหาสมรรถนะบุคลากรในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนหนึ่งมาจากความรู้ที่ได้รับจากสถาบันการศึกษา อันมีผลมาจากความล้าหลังหลักสูตรการเรียนรู้และองค์ความรู้ของอาจารย์ผู้สอนที่ยังไม่ทันต่อวิวัฒนาการของโลกเทคโนโลยี ปัญหาดังกล่าวทำให้ต้องเร่งพัฒนาบุคลากรด้านการสอนให้มีจิตใจตั้งมั่นในการผลิตนักศึกษาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง โดยภาครัฐทำการประสานงานโดยตรงกับภาคอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสำรวจความต้องการคุณสมบัติของบุคลากรในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากผู้บริหารระดับต้นจะต้องมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงาน มีความชำนาญด้านเทคนิค ทำให้การทำงานขาดการวางแผน ชอบทำงานตามความเคยชิน นอกจากนี้จะต้องมีความสามารถในการสอนงานหรือเป็นที่ปรึกษาให้กับพนักงานในระดับปฏิบัติการ ควรได้รับการพัฒนาทักษะด้านการบริหารและให้โอกาสในการเรียนรู้

การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของภาคเอกชนยังต้องใช้งบประมาณของตนเอง ซึ่งทางภาครัฐมีส่วนสนับสนุนเพียงนำค่าใช้จ่ายในส่วนของการพัฒนาบุคลากรมาลดหย่อนภาษี ทำให้ภาคธุรกิจเอกชนต้องใช้งบประมาณขององค์กรมาพัฒนาบุคลากร สำหรับปัญหาสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ รัฐบาลได้สนับสนุนเครื่องมือสำหรับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยการสร้างแพลตฟอร์มบริการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยตนเอง (e-learning) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ digital literacy และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารจัดการข้อมูล ฯลฯ ซึ่งบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจที่จะพัฒนาความรู้ก็สามารถเข้าไปศึกษาพัฒนาความรู้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (n = 380)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. การฝึกอบรม	3.66	0.78	มาก
2. การศึกษาดูงาน	3.14	0.92	ปานกลาง
3. การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน	3.04	0.95	ปานกลาง
4. การสอนงาน	3.61	0.83	มาก
รวม	3.36	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยสูงลำดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.66 รองลงมา คือ ด้านการสอนงาน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.61 ด้านการศึกษาดูงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.14 และด้านการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.04 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารระดับต้น

ในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

(n = 380)

สมรรถนะผู้บริหารระดับต้น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. สมรรถนะหลัก	3.81	0.65	มาก
2. สมรรถนะเกี่ยวกับงาน	3.53	0.74	มาก
3. สมรรถนะด้านการบริหาร	3.75	0.71	มาก
4. สมรรถนะส่วนบุคคล	3.52	0.56	มาก
รวม	3.65	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 เมื่อพิจารณารายด้าน สมรรถนะหลัก อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับแรก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.81 รองลงมา สมรรถนะด้านการบริหาร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.75 สมรรถนะเกี่ยวกับงาน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.53 และสมรรถนะส่วนบุคคล อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.52 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นใน

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวม

(n=380)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	Unstandardized		Standardized	t	p-value
	Coefficients		Coefficients		
	B	SE	Beta		
ค่าคงที่	1.762	.114		15.011	.000
การฝึกอบรม	.149	.043	.196	3.469**	.001
การศึกษาดูงาน	.092	.036	.144	2.532*	.012
การปรับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน	.077	.033	.123	2.332*	.020
การสอนงาน	.242	.039	.340	6.174**	.000

R = .683, R² = .466, Adjusted R² = .460, F= 81.842, p-value = .000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวม พบว่า ปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การปรับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน

และการสอนงาน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมได้ร้อยละ 46.0 ($\text{Adjusted } R^2 = 0.460$) โดยมีการฝึกอบรม การสอนงาน และการสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน ที่ส่งผลสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

โดยสามารถอธิบายได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของการฝึกอบรมที่เปลี่ยนไป 1 หน่วยวิเคราะห์จะส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวม เปลี่ยนไป .149 หน่วยวิเคราะห์ ($B=.149, p\text{-value}<.001$) การเปลี่ยนแปลงของการสอนงาน ที่เปลี่ยนไป 1 หน่วยวิเคราะห์จะส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวม เปลี่ยนไป .242 หน่วยวิเคราะห์ ($B=.242, p\text{-value}<.001$) การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาดูงาน ที่เปลี่ยนไป 1 หน่วยวิเคราะห์จะส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวม เปลี่ยนไป .092 หน่วยวิเคราะห์ ($B=.092, p\text{-value}<.05$) และการเปลี่ยนแปลงของการสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน ที่เปลี่ยนไป 1 หน่วยวิเคราะห์จะส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวม เปลี่ยนไป .077 หน่วยวิเคราะห์ ($B=.077, p\text{-value}<.05$)

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักของผลกระทบของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวม พบว่า การสอนงาน มีค่าน้ำหนักมากที่สุด ($\text{Beta} = .340$) รองลงมา การฝึกอบรม ($\text{Beta} = .196$) และน้อยที่สุด คือ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน ($\text{Beta} = .123$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศมีเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นที่ต้องการขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นจุดเชื่อมต่อระบบการทำงานและประชาชนทั่วไปนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตประจำวัน หลายองค์กรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพให้กับองค์กรและสามารถแข่งขันกับองค์กรด้วยการจัดการฝึกอบรมทักษะความรู้ใหม่ ๆ การทดลองปฏิบัติงาน การศึกษาดูงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้การฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่ในองค์กรหรือเชิญบุคคลภายนอกมาอบรมให้ความรู้ และให้พนักงานได้ลงมือปฏิบัติงานจริง จัดทำหลักสูตรพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีวิทยากรที่เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญงานในหลักสูตรนั้น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริง

สำหรับปัญหาสมรรถนะบุคลากรในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีความรอบรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่ลึกซึ้งและไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อสมรรถนะผู้บริหารระดับต้นใน

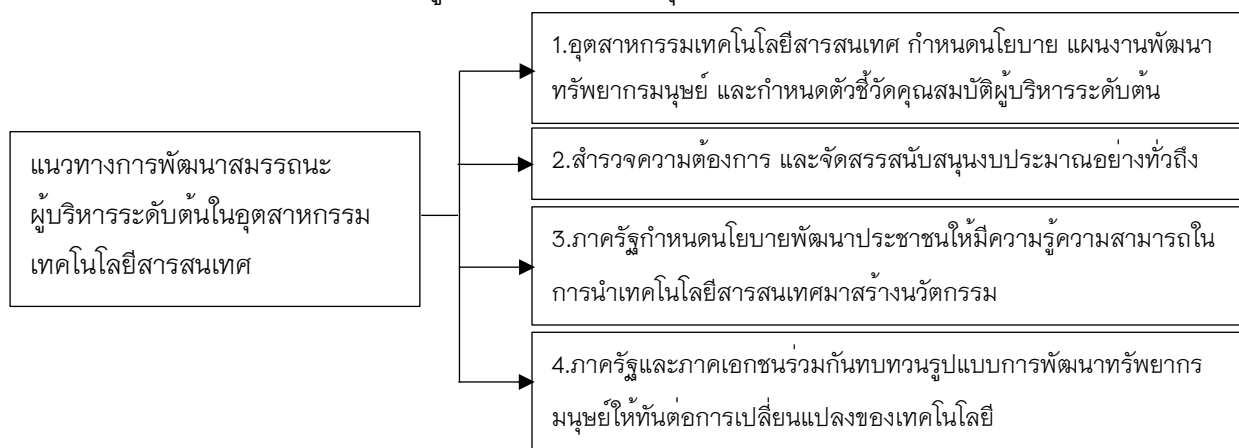
อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งบุคคลในตำแหน่งนี้มักจะได้รับการแต่งตั้งขึ้นมาจากพนักงานระดับปฏิบัติ จึงทำให้ในภาพรวมต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัญหาสมรรถนะบุคลากรส่วนหนึ่งมาจากความรู้ที่ได้รับจากสถาบันการศึกษาที่มีความล้าหลังไม่มีองค์ความรู้ใหม่ ๆ หลักสูตรไม่ทันสมัย และการพัฒนาสมรรถนะมีความล่าช้าถ้าจะต้องประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษาจึงต้องประสานงานกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของตลาดมากที่สุด แต่ก็ยังมีความต้องการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดในการกำหนดนโยบายให้เป็นทิศทางเดียวกับสถาบันการศึกษาด้วย และยังต้องการได้รับการสนับสนุนเครื่องมือ และงบประมาณสำหรับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับ Rojanasang, C. (2012) กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพด้วยการฝึกอบรมและการพัฒนาทำให้บุคลากรได้เรียนรู้ การฝึกอบรมจะเน้นพัฒนางานปัจจุบัน เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานมากขึ้น และการสอนงาน เป็นวิธีการที่ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีประสบการณ์ในงานมาก่อนทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง สอนวิธีการทำงานในตำแหน่งนั้นทีละขั้นตอน แล้วให้ผู้รับการสอนงานลงมือปฏิบัติ การเลียนแบบกัน การสอนงานจะใช้วิธีการสองอย่างรวมเข้าด้วยกัน คือ การสังเกต และการสอนแนะ จากนั้นทำการติดตามประเมินผล เพื่อให้ทราบพัฒนาการและความก้าวหน้าในการทำงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jarupoom (2016) พบว่า สมรรถนะบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านความรู้ที่จำเป็นในงาน เช่น ทักษะการคำนวณ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และสมรรถนะหลักในงาน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรจะต้องพัฒนาให้มีสมรรถนะสูงขึ้น และงานวิจัยของ Chuchartpong (2018) พบว่า สมรรถนะทั่วไปที่โปรแกรมเมอร์จำเป็นต้องมี ได้แก่ สมรรถนะตามสายงาน ที่กำหนดจากขอบเขตการทำงาน มีมาตรฐานการทำงาน ทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะส่วนบุคคลตามความต้องการของผู้บริหาร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการฝึกอบรมโดยองค์การจะกำหนดนโยบายด้านการฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหารระดับต้นเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อองค์การและการทำงาน รองลงมา คือ การสอนงาน โดยให้ผู้บริหารระดับต้นลงมือปฏิบัติงานจริง มีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้คำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ผู้บริหารระดับต้นจะมีสมรรถนะหลักมากที่สุด สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าปัจจัยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การปรับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน และการสอนงาน ส่งผลต่อสมรรถนะเกี่ยวกับงานของผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะต้องนำวิธีการต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การ สอดคล้องกับ Chucherd (2021) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภายในองค์การและองค์การนำกิจกรรมต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ เช่น การฝึกอบรม การสอนงาน การเปลี่ยนงาน หรือแม้กระทั่งการให้บุคลากรไปศึกษาต่อทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้บุคลากร

สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่องค์การกำหนดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น งานวิจัยของ Sanongkhun (2021) เสนอขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อรองรับอุตสาหกรรมดิจิทัล ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการบุคลากรในสถานประกอบการ จัดเตรียมหลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาหลักสูตรด้าน Certification ด้านคอมพิวเตอร์และการร่วมพัฒนากับภาคเอกชน เตรียมความพร้อมของวิทยากร ดำเนินการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทดสอบและประเมินผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และติดตามการนำไปใช้ และงานวิจัยของ Kaewkhao (2018) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง ขนาดและความซับซ้อนขององค์กร และการรับรู้ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์ โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ส่วนใหญ่จะเน้นการฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงาน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศมีดังนี้

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารระดับต้นในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ มีดังนี้

1. อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดนโยบาย เป้าหมาย แผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความชัดเจน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

2. อุตสาหกรรมเทคโนโลยี กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของผู้บริหารระดับต้น สำรวจความต้องการของบุคลากรในการพัฒนาสมรรถนะ สนับสนุนงบประมาณและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการปรับตัว

3. ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ สำหรับพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในภาคเอกชน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถ สร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

4. องค์การภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันทบทวนรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้มีความรู้และทักษะการทำงานที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

สรุป

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก แต่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีความรู้ในเชิงลึกและเชิงกว้างไม่มากพอ จึงต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้อง ประสานความร่วมมือกันพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างทั่วถึง มีหลักสูตรที่ทันสมัย มีแหล่งเรียนรู้ที่เปิดกว้าง มีคู่มือสำหรับการพัฒนาสมรรถนะในองค์การ และใช้วิธีการพัฒนาสมรรถนะที่หลากหลายโดยบูรณาการร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรอย่างจริงจัง โดยใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลาย ได้แก่ การฝึกอบรม การหมุนเวียนสับเปลี่ยนงาน การสอนงานและให้คำปรึกษาแนะนำ การศึกษาดูงาน การให้บุคลากรศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และมีการติดตาม ประเมินผลและวัดผลของการพัฒนาสมรรถนะ

1.2 จัดทำคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติงานในภารกิจของแต่ละตำแหน่งงาน เพื่อเป็นองค์ความรู้ที่เป็นผลจากการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีข้อสังเกตที่ควรระวังในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะ เช่น สถาบันการศึกษาควรเร่งพัฒนาบุคลากรด้านการสอน และหลักสูตรให้สอดคล้องกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในขอบเขตที่กว้างขึ้นโดยไม่จำกัดแต่เพียงกลุ่มของผู้บริหารระดับต้น

References

- Blanchard, P. N. & Thacker, J. W. (2013). *Effective Training Systems Strategies and Practices*. (5th ed.). England: Pearson Education Limited.
- Chalofsky, N. (1992). A unifying definition for the human resource development professional. *Human Resource Development, Quaterly*, 3(2), 175–182.
- Chuchartpong, T. (2018). The Identification of a Competency for Programmers at Fusion Solution Company Limited. *MUT Journal of Business Administration*, 15(2), 72–88.
- Chucherd, S. (2021). The Development of Personnel Competency in Working More Efficiency. *Valaya Alongkorn Review (Humanites and Social Science)*, 12(1), 223–238.
- Connor, O. B. (2011). *A Report of the International ICT Literacy Panel, Digital Transformation: a Framework for ICT Literacy*. U.S.A.: Educational Testing service (ETS).
- Dales, M. & Hes, K. (1995). *Creating Training Miracles*. Sydney, Australia: Prentice–Hall.
- Doyle, A. (2021). *Information and Communications Technology (ICT)*. The Balance Careers.
- Dubois, D. & Rothwell, W. J. (2004). *Competency–Based Human Resource Management*. California: Davies–Black Publishing.
- Eggland, S. A. & Maycunich, A. M. (2002). *Principles of human resource development*. (2nd ed.) Cambridge: Perseus.
- Kaewkhao, S. (2018). Factors Influencing Human Resource Development of Department of Agricultural Extension, Ministry of Agriculture and Cooperatives. *Journal of Thonburi University*, 12(27), 111–121.
- Jaropoom, A. (2016). *A Study of Information Technology Competency for Government Readiness on Dojital Economy: Case Study at Information and Communication Technology Centre–Office of the Permanent Secretaty, Ministry of Finance* (An Independent Study for the Degree of Master of Political Science). Thammasat University.
- Marsick, V. J., & Watkins, K. E. (1994). *Facilitating Learning in Organization: Making Learning Count*. United Kingdom: Gower Publishing.
- McClelland, D. C. (1993). Intelligence is not the best predictor of job performance. *Current Directions in Psychological Science*, 2(1), 5–6.
- Mintzberg, H. (1994). *The Structuring of Organizations*. Englewood Cliff, New Jersey: Printice–Hall.
- Nuzrath, M. (2012). *Business Skills for E–Commerce*. Retrieved August 26, 2021, from <http://www.isguk.org/courses-docs/Business%20Skills%20for%20E-commerce.pdf>

- Ozcelik, G.; & Ferman, M. (2006). Competency Approach to Human Resource Management: Outcomes and Contributions in a Turkish Cultural Context. *Human Resource Development Review*, 5(72), 72–91.
- Phuwittayaphan, A. (2014). *Competency Dictionary*. Bangkok: HR Center.
- Rojanasang, C. (2012). *Human Resource Management of Information Organization* (2nded.). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat University.
- Sangthong, N. (2017). *Let's get to know competency*. Bangkok: HR Center.
- Sirkemaa, S. J. (2010). *Critical Skills and Knowledge in Development of e-commerce Infrastructure*. Retrieved August 26, 2021, from <http://www.internetjournals.net/journals/tir/2005/January/Paper10.pdf>.
- Swanson, R. A. & Holton, E. F. (2009). *Foundations of Human Resource Development* (2nd ed.). San Francisco: Barrett-Koehler Publishers, Inc.
- The Thai Chamber of Commerce. (2021). *Industry Conditions IT*. Retrieved August 26, 2021, from <https://www.thaichamber.org/>
- Ukrathitipong, J. (2013). *Human Resource Development*. Phranakhon Si Ayutthaya: Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
- Wutthirong, P. (2016). *Human Resource Management in the Next Decade*. Bangkok: Chulalongkorn University.

ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา

A Community Enterprise Learning Center to Promote Learning Based on Creative Local Herbal Wisdom in Mae Tom Sub-District, Bang Klam District, Songkhla Province

ฉัตรธิดา หยุคง¹ และ ศักรินทร์ ชนประชา²

Chatthida Yukhong¹ and Sakkarin Chonphacha²

¹โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ฝ่ายมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

¹Demonstration School Prince of Songkla University (Secondary School), Prince of Songkla University, Thailand

²Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Thailand

E-mail: ¹chatthida.y@psu.ac.th; ²sak_b@hotmail.com

Received April 25, 2022; Revised September 17, 2022; Accepted September 20, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อจัดการองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา และ2) เพื่อพัฒนาศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น และขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แนวคิดศูนย์เรียนรู้ชุมชน การจัดการความรู้ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัยคือ ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา กลุ่มเป้าหมายคือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า นักเรียน และนักศึกษา จำนวน 75 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 2) แบบสัมภาษณ์กลุ่ม 3) แบบสังเกตการณ์มีส่วนร่วม 4) แผนจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการจัดการองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นในรูปแบบหนังสือคู่มือและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เนื้อหาประกอบด้วย 1) ข้อมูลชุมชนตำบลแม่ทอม 2) การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า 3) สมุนไพรในชุมชน 4) องค์ความรู้และภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์สมุนไพร 5) คุณค่าของสมุนไพรในชุมชน

2. ผลการพัฒนาศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น และขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยวบนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ โดยดำเนินการพัฒนา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาภูมิทัศน์พื้นที่ศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนให้เหมาะแก่การเรียนรู้และเข้าสู่มาตรฐาน SHA และ 2) การขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

คำสำคัญ: ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชน; ส่งเสริมการเรียนรู้; การเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น; ภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

Abstract

The purposes of this study are 1) to manage knowledge on local herbal wisdom heritage in Mae Tom Sub–District, Bang Klam District, Songkhla Province, and 2) to develop a community enterprise herbal learning center for knowledge transfer of local herbal wisdom heritage and expand the results as a learning center based on creative local herbal wisdom. The research model is a qualitative research with the concept of community learning center, knowledge management, community–based tourism, and community resource management as a research framework. The research area is Mae Tom Subdistrict, Bang Klam District, Songkhla Province. The target groups are members of the Khu Tao Herbal Community Enterprise Group and students total 75 people with a purposive sampling method. There are research instruments: 1) In–depth interviews, 2) focus group interview, 3) participatory observation, and 4) learning management plan. Data analysis was performed by content analysis and then descriptive description. The results presented that:

1. The results of knowledge management on the local herbal wisdom heritage were carried out systematically collecting knowledge in the form of a manual and electronic book. The contents consisted of 1) the information on Mae Thom Sub–District community, 2) the integration of Wat Khu Tao Moral Herbal Community Enterprise, 3) Herbs in the community, 4) knowledge and wisdom of herbal products, and 5) values of herbs in the community.

2. The results of the development of the community enterprise herbal learning center for the knowledge transfer of the local herbal wisdom heritage were expanded to become a learning center and tourist attraction based on creative local herbal wisdom. The development consists of 1) the development of landscape in the community enterprise herbal learning center to be suitable for

learning and associating the SHA standard, 2) expanding the results as a learning center based on creative local herbal wisdom.

Keywords: Community Enterprise Learning Center; Promotion of Learning; Learning Based on Local Herbal Wisdom; Creative Local Herbal Wisdom; Community-based Learning Management

บทนำ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันมาอย่างช้านานว่า “สมุนไพร” เป็นส่วนหนึ่งของการแพทย์พื้นบ้านหรือการแพทย์แผนไทยที่เป็นภูมิปัญญาสำคัญในการดูแลสุขภาพ โรคภัยและไข้เจ็บของคนไทยในลักษณะความรู้เชิงวัฒนธรรม การทดลองปฏิบัติ การคัดเลือกด้วยกระบวนการถ่ายทอดผ่านชุมชนและสังคมมาเป็นระยะเวลาต่อเนื่องอย่างยาวนานผ่านการเรียนรู้จากความจริงในการดำเนินชีวิต ซึ่งเรียกว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (จักรพันธ์ โสมะเกษสทริน, 2551) นอกเหนือจากบทบาทสำคัญดังกล่าวแล้ว ภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านี้ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เป็นหนึ่งในองค์ความรู้ที่เป็นรากฐานสำคัญของชุมชน รวมถึงเป็นเรื่องของระบบความรู้ที่อยู่ในวิถีชีวิตของชาวบ้านอย่างเป็นระบบ โดยมาจากการสั่งสมประสบการณ์และกระจายความรู้ ซึ่งความรู้หรือระบบความรู้ของชาวบ้านเหล่านั้นได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามกาลเวลาและถูกจัดเก็บเป็นฐานความรู้โดยกระบวนการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง (Davenport and Prusak, 1998) จนเกิดเป็นผลผลิตที่ดีงาม มีคุณค่ามีประโยชน์และสามารถนำมาใช้ในชีวิตจริงได้

ปัจจุบันมีผู้ให้ความสนใจและใช้สมุนไพรในการบำบัดรักษา และกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในลักษณะแพทย์ทางเลือกทั่วโลก (WHO, 2003) รวมถึงเป็นองค์ประกอบสำคัญในอุตสาหกรรมแพทย์ทางเลือกทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งในประเทศไทยโดยกระทรวงสาธารณสุข ได้มีนโยบายส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน (กระทรวงสาธารณสุข, 2559) ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย ให้มีการคุ้มครองภูมิปัญญาด้านการใช้สมุนไพรที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย ปี พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัยและสถาบันต่าง ๆ ได้ทำการวิจัยพืชสมุนไพรอย่างต่อเนื่อง และประชาชนทั่วไปได้กลับมาให้ความสำคัญกับการใช้ยาสมุนไพรเป็นจำนวนมาก (สุภาพรณ์ บิติพร, 2552; โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์, 2547) จึงเป็นผลให้หน่วยงานภาครัฐมีการสนับสนุนให้ใช้ยาสมุนไพรในการรักษาสุขภาพเบื้องต้นของประชาชนขึ้นในงานสาธารณสุขขั้นมูลฐาน และตั้งแต่แผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 4 มีนโยบายด้านสมุนไพร คือ ส่งเสริม สนับสนุน เร่งรัด ประสานงานการวิจัย และพัฒนาสมุนไพร เพื่อนำผลมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพและอนามัยของประชาชนอย่างเป็นทางการของประเทศไทย มีการบรรจุโครงการสาธารณสุขขั้นมูลฐานเข้าในแผนพัฒนาการสาธารณสุขตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มาโดยตลอดทุกฉบับ (กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

แนวนโยบายและแนวการปฏิบัติต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชนและสังคมที่ร่วมกันส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนา เพื่อการยกระดับมาตรฐานอย่างรอบด้านในเรื่องของสมุนไพรนั้น มีหลากหลาย ชุมชนในพื้นที่ของประเทศที่มีศักยภาพในการดำเนินงานเรื่องสมุนไพร ซึ่งหนึ่งในพื้นที่ที่มีศักยภาพ ดังกล่าว คือ พื้นที่ตำบลแม่ทอม อำเภอปางงั่ว จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ราบลุ่มริมคลอง อุตะเกา โดยเริ่มให้ความสนใจประเด็นการใช้ประโยชน์ของสมุนไพรในท้องถิ่น เนื่องด้วยเป็นพื้นที่ที่ยังมี ความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมถึงสมุนไพรที่มีอยู่มากมาย เกิดจากการเพาะปลูก และขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ขมิ้น ไพล เสดดพังพอน ดอกอัญชัน พักข้าว มะกรูด ตะไคร้หอม ฯลฯ จากความหลากหลายของวัตถุดิบสมุนไพร ชุมชนจึงได้พยายามนำวัตถุดิบสมุนไพรมากระดับพัฒนา ให้มีคุณค่า โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความรู้เรื่องสมุนไพรไทย มีการรวมกลุ่มเพื่อนำสมุนไพรไทย ท้องถิ่นมาผลิตเป็นยาสามัญประจำบ้านจำพวกยาหม่อง ยานวด ยาต้ม ลูกประคบ ฯลฯ จนเป็นจุดเด่น ของชุมชนแห่งนี้ที่ใช้วัตถุดิบสมุนไพรไทยภายในชุมชน 100 เปอร์เซ็นต์ แต่จากการดำเนินงานเป็นเวลา รวม 10 ปีที่ผ่านมา พบสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มสมุนไพร ร่วมกับผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า 1) ขาดการรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพร ของชุมชนอย่างเป็นระบบ 2) ขาดการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเป็นแหล่งเรียนรู้โดยใช้ ชุมชนเป็นฐานแก่นักเรียน และนักศึกษา 3) ขาดแบบแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จากสภาพปัญหาและความต้องการดังกล่าว จึงนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อจัดการองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลแม่ทอม อำเภอปางงั่ว จังหวัดสงขลาและ 2) เพื่อพัฒนาศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น และขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิง สร้างสรรค์ ซึ่งจากวัตถุประสงค์การวิจัย นับเป็นส่วนหนึ่งในการสืบสานองค์ความรู้และภูมิปัญญาของ บรรพบุรุษสู่ลูกหลานในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้มุ่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ตลอดจน พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่ประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม และ นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อจัดการองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลแม่ทอม อำเภอปางงั่ว จังหวัดสงขลา

2) เพื่อพัฒนาศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้มรดกภูมิ ปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น และขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

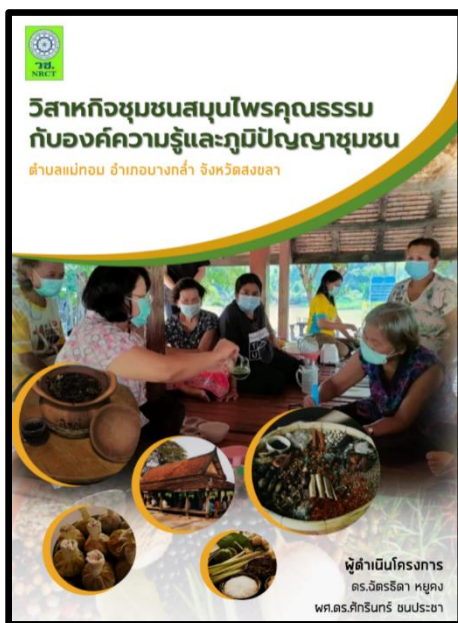
ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา กลุ่มเป้าหมายคือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า จำนวน 15 คน นักเรียนและนักศึกษา จำนวน 60 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น โดยปรับปรุงจากแบบสัมภาษณ์ของอัจฉรา สุ่มเกษตร และชัยวัฒน์ นันทศรี (2559) เพื่อใช้รวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นจากปราชญ์ชุมชน 2) แบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์กลุ่มเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ โดยปรับปรุงจากแบบสัมภาษณ์ของจักรพงษ์ นวลชื่น (2560) เพื่อใช้รวบรวมข้อมูลจุดแข็ง จุดด้อย โอกาส อุปสรรค รวมถึงความต้องการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และแบบสัมภาษณ์กลุ่มเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยปรับปรุงจากแบบสัมภาษณ์ของธนัทธัญญ์ นัตถภักดิ์รัตน์ และชุติวัฒน์ สุวดีพิงค์ (2561) เพื่อใช้รวบรวมแนวทางการพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นให้คงไว้ซึ่งองค์ความรู้สืบทอดไป และตอบสนองลักษณะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) แบบสังเกต การมีส่วนร่วม (Participant Observation) เป็นแบบสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยปรับปรุงจากแบบสังเกตของอานนท์ พึ่งสาย และต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล (2557) เพื่อใช้สังเกตลักษณะการเข้าร่วมกิจกรรม ความพึงพอใจ และลักษณะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนและนักศึกษา 4) แผนกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า โดยปรับปรุงจากแผนกิจกรรมของชนภัทท์ อินทวารี (2558) เพื่อใช้แนวทางในการพัฒนาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภายในแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการจัดการองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้อย่างเป็นระบบในรูปแบบหนังสือคู่มือและหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เนื้อหา

ประกอบด้วย 1) ข้อมูลชุมชนตำบลแม่ทอม 2) การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า 3) สมุนไพรในชุมชน 4) องค์ความรู้และภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์สมุนไพร 5) คุณค่าและความสำคัญของสมุนไพรในชุมชน โดยมุ่งการสืบทอดองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 2 คู่มือองค์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพรชุมชน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการพัฒนาศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น และขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ดำเนินการพัฒนา ประกอบด้วย 1) การพัฒนาภูมิทัศน์พื้นที่ศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนให้เหมาะแก่การเรียนรู้และเข้าสู่มาตรฐาน SHA (Amazing Thailand Safety and Health Administration) และ 2) การขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน รายละเอียดดังนี้

1) การพัฒนาภูมิทัศน์พื้นที่ศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนให้เหมาะสมแก่การเรียนรู้ และเข้าสู่มาตรฐาน SHA (Amazing Thailand Safety and Health Administration)

1.1) การพัฒนาภูมิทัศน์แหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า ประกอบด้วย การออกแบบและจัดทำโปสเตอร์ข้อมูลตำบลยาสมุนไพรไทย (เบญจกุล) และข้อมูลรสรยา 9 รส นอกจากนี้ได้ดำเนินการจัดทำชั้นวางสมุนไพร และขวดโหลตัวอย่างสมุนไพรอบแห้ง เพื่อเป็นสื่อในการเรียนรู้ และตัวอย่างให้แก่ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ได้ศึกษาจากของจริง ผ่านกิจกรรมการดู สัมผัส และดมกลิ่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้

1.2) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนให้ได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยสำหรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว (SHA: Amazing Thailand Safety and Health Administration) ซึ่งเป็นโครงการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

โดยผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมกันศึกษาข้อมูล ขั้นตอนการดำเนินการ เพื่อให้ได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยสำหรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว (SHA) เพื่อไม่ให้เกิดข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ภาพที่ 3 การรับรองมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (SHA) ให้แก่วิสาหกิจชุมชน

2) การขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ดำเนินการการออกแบบและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชน ภายใต้แนวคิดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning Management: CBLM) มีเงื่อนไขการเรียนรู้ คือการเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือกระทำ (Active Process) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ประสบการณ์ของผู้เรียนจะถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความรู้ใหม่ กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นลักษณะที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากการร่วมมือกันแก้ปัญหา (จงกลณี ภัทรกังวาน, 2561) และมีหลักการพื้นฐานสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. สถานการณ์ปัญหา (Problem Based) ที่เชื่อว่าถ้าผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา หรือเกิดการเสียสมดุลทางปัญญา ผู้เรียนต้องพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญาให้เข้าสู่ภาวะสมดุล โดยเกิดการเรียนรู้ภายใต้สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

2. แหล่งเรียนรู้ (Resource) เป็นที่รวบรวมข้อมูลเนื้อหาสารสนเทศที่ผู้เรียนใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ เช่น ชุมชนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ธรรมชาติ แหล่งสารสนเทศ เป็นต้น

3. ฐานการช่วยเหลือ (Scaffolding) จะสนับสนุนผู้เรียนในการแก้ปัญหาหรือการเรียนรู้ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้ให้สำเร็จด้วยตัวเองได้ หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความพยายามในการเรียนรู้โดยให้คำแนะนำ แนวทาง ตลอดจนกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา หรือปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งกระบวนการคิด เป็นต้น

4. การโค้ช (Coaching) เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้ถ่ายทอดความรู้ หรือบอกความรู้ทำหน้าที่เป็น “ผู้ชี้แนะ” ที่ต้องให้ความช่วยเหลือ และคำแนะนำแก่ผู้เรียน ซึ่งมุ่งเน้นการให้ความรู้ และการสร้างปัญญา

5. การร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaboration) สนับสนุนให้ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น เพื่อขยายมุมมองให้แก่ตนเอง การร่วมมือกันแก้ปัญหาก็สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการคิดไตร่ตรองเป็นการเปิดโอกาสให้ทั้งผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญได้สนทนาแสดงความคิดเห็นของตนเองกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นส่วนสำคัญในการป้องกันและปรับมนคติที่คลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่เรียนรู้

จากรูปแบบของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานในข้างต้น ได้นำมาสู่การออกแบบแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชน เพื่อใช้ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน และนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้จัดแบ่งออกเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของสมุนไพรในประเด็นต่าง ๆ รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า

กิจกรรมการเรียนรู้
1. ฐานการเรียนรู้ชุมชน (ระยะเวลา 60 นาที) - กิจกรรมที่ 1 การเรียนรู้ความเป็นมาของชุมชนตำบลแม่athom สภาพชุมชน วิถีชีวิต ตลอดจนทรัพยากรในชุมชน โดยผู้จัดกิจกรรมจะเป็นผู้นำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม - กิจกรรมที่ 2 การเรียนรู้ถึงสถานที่ที่สำคัญของชุมชน เช่น วัดคูเต่า วิสาหกิจชุมชนเตยปาหนัน เป็นต้น โดยผู้จัดกิจกรรมจะเป็นผู้นำเสนอข้อมูลให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม - กิจกรรมที่ 3 การค้นหาความรู้ด้วยพลังกลุ่ม โดยผู้จัดกิจกรรมแบ่งกลุ่มผู้เข้าเรียนรู้ออกเป็นกลุ่มย่อย และตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับชุมชน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่กลุ่มผู้เข้าเรียนรู้ เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมค้นหาคำตอบ และส่งตัวแทนออกนำเสนอข้อมูล - กิจกรรมที่ 4 การสรุปประเด็น และเปิดโอกาสให้ซักถาม โดยผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้สรุปประเด็น
2. ฐานการเรียนรู้สวนสมุนไพรในชุมชน (ระยะเวลา 60 นาที) - กิจกรรมที่ 1 การเรียนรู้สวนสมุนไพรในชุมชน โดยผู้จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้เข้าเรียนรู้ได้ศึกษาข้อมูลสมุนไพรด้วยตนเองภายในพื้นที่สวนสมุนไพรตัวอย่างที่มีอยู่ในชุมชน และสามารถสแกน QR Code ศึกษาข้อมูลสมุนไพรในเบื้องต้นด้วยตนเองได้ - กิจกรรมที่ 2 ค้นหาสมุนไพร โดยผู้จัดกิจกรรมมอบหมายชื่อสมุนไพรให้แก่กลุ่มผู้เข้าเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนค้นหาว่ามีลักษณะทางพฤกษศาสตร์ใด และถ่ายรูปภาพประกอบพร้อมบอกข้อมูล - กิจกรรมที่ 3 สมุนไพรรอบบ้าน โดยผู้จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้เข้าเรียนรู้ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนในประเด็นของสมุนไพรรอบบ้านตนเองมีอะไรบ้าง และได้นำมาใช้ประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

กิจกรรมการเรียนรู้
- กิจกรรมที่ 4 การเรียนรู้สมุนไพรในท้องถิ่น เช่น เสม็ดขาว ขลุ้ คนที คนทา เป็นต้น โดยผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้นำเสนอข้อมูล - กิจกรรมที่ 5 การสรุปประเด็น และเปิดโอกาสให้ซักถาม โดยผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้สรุปประเด็น
3. ฐานการเรียนรู้คุณค่าและความสำคัญของสมุนไพร (ระยะเวลา 60 นาที) - กิจกรรมที่ 1 สร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญ โดยผู้จัดกิจกรรมจะเป็นผู้นำเสนอข้อมูลถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ที่มนุษย์ได้รับประโยชน์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน - กิจกรรมที่ 2 สมุนไพรอะไรเอ่ย โดยผู้จัดกิจกรรมนำสมุนไพรอบแห้งมาอบให้แต่ละกลุ่ม พร้อมให้ข้อมูลคำใบ้ประกอบ เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันค้นหว่าสมุนไพรดังกล่าวคืออะไร และมีสรรพคุณอย่างไร - กิจกรรมที่ 3 รสยาของสมุนไพรไทย โดยผู้จัดกิจกรรมนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับรสยาของสมุนไพร และนำสมุนไพรอบแห้งและชาสมุนไพรให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทดสอบผ่านการดมกลิ่น และชิมรส - กิจกรรมที่ 4 การสรุปประเด็น และเปิดโอกาสให้ซักถาม โดยผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้สรุปประเด็น
4. ฐานการเรียนรู้แปรรูปสมุนไพร (ระยะเวลา 60 นาที) - กิจกรรมที่ 1 การเรียนรู้ขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น สบู่สมุนไพร โดยผู้จัดกิจกรรมนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการทำผลิตภัณฑ์สมุนไพร - กิจกรรมที่ 2 การเรียนรู้ส่วนผสมในการทำผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยผู้จัดกิจกรรมนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบแต่ละชนิดมีความสำคัญและประโยชน์อย่างไร - กิจกรรมที่ 3 ลงมือปฏิบัติทำผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น สบู่สมุนไพร โดยผู้จัดกิจกรรมดำเนินการแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อทำสบู่สมุนไพรแต่ละชนิด เช่น สบู่วานานางคำ สบู่วานางจระเข้ เป็นต้น - กิจกรรมที่ 4 การสรุปประเด็น และเปิดโอกาสให้ซักถาม โดยผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้สรุปประเด็น

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการจัดการองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้อย่างเป็นระบบในรูปแบบหนังสือคู่มือ และหนังสือคู่มืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เนื้อหาประกอบด้วย 1) ข้อมูลชุมชนตำบลแม่ทอม 2) การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า 3) สมุนไพรในชุมชน 4) องค์ความรู้และภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์สมุนไพร 5) คุณค่าและความสำคัญของสมุนไพรในชุมชน โดยมุ่งการสืบทอดองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของ ชัยนंद วรรณะภูติ (2537) โดยเป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากค้นคว้าวิจัยมาจัดกระทำให้เป็นระบบและหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้ง

เชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ที่ศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ชุมชนไพรวิสาหกิจชุมชนสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น และขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยดำเนินการพัฒนา รายละเอียดดังนี้

1) การพัฒนาภูมิทัศน์พื้นที่ศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนให้เหมาะแก่การเรียนรู้และเข้าสู่มาตรฐาน SHA (Amazing Thailand Safety and Health Administration)

1.1) การพัฒนาภูมิทัศน์แหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคุเต้ ประกอบด้วย การออกแบบและจัดทำโปสเตอร์ข้อมูลตำรายาสมุนไพรไทย (เบญจกุล) ข้อมูลรสรยา 9 รส การจัดทำชั้นวางสมุนไพร และขวดโหลตัวอย่างสมุนไพรอบแห้ง เพื่อเป็นสื่อในการเรียนรู้ และตัวอย่างให้แก่ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ได้ศึกษาจากของจริง ผ่านกิจกรรมการดู สัมผัส และดมกลิ่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของ วรพงษ์ ผูกภู (2561) ได้กล่าวถึงการเลือกใช้สื่อในแหล่งเรียนรู้ ควรใช้สื่อการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว เช่น อุปกรณ์สาธิต สิ่งของจริง ป้ายข้อมูล โมเดลจำลอง วิดีทัศน์ เป็นต้น เนื่องด้วยการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และสัมพันธ์กับข้อมูลจะช่วยสร้างความน่าสนใจให้แหล่งเรียนรู้และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้

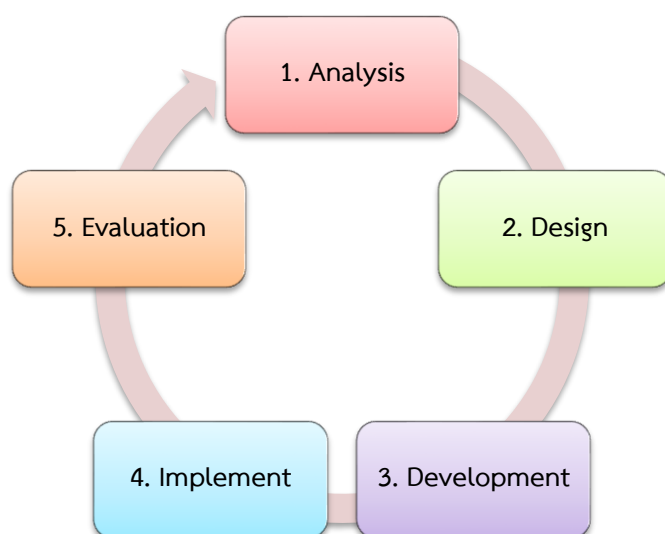
1.2) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนให้ได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย ตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยสำหรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว (SHA: Amazing Thailand Safety and Health Administration) ซึ่งเป็นโครงการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย โดยผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร่วมกันศึกษาข้อมูล ขั้นตอนการดำเนินการ เพื่อให้ได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยสำหรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว (SHA) เพื่อไม่ให้เกิดข้อจำกัดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2564) โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขในการยกระดับมาตรการความสะอาดหรือความปลอดภัยด้านสุขอนามัย เช่น จัดให้มีการเข้า-ออกทางเดียว จัดมีจุดคัดกรองทุกทางเข้า-ออก จัดจุดทำความสะอาดมือ การจัดตั้งเจลแอลกอฮอล์ การทำความสะอาดสถานที่อย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง มีการตรวจวัดอุณหภูมิของพนักงานและลูกค้า มีการสวมใส่หน้ากากอนามัยก่อนเข้าพื้นที่ เป็นต้น

2) การขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ โดยการออกแบบและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนภายใต้แนวคิดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning Management: CBLM) มีเงื่อนไขการเรียนรู้คือการเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือกระทำ (Active Process) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว

รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ประสบการณ์ของผู้เรียนจะถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความรู้ใหม่ กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นลักษณะที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากการร่วมมือกันแก้ปัญหา (จงกลณี ภัทรกังวาน, 2561) ซึ่งจากแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของงานวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของ วรพงษ์ ผูกู (2561) พบว่าการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ด้านคือ 1) ข้อมูล เรื่องราว หรือสิ่งที่จะได้รับจากแหล่งเรียนรู้ 2) ผู้ให้ข้อมูล หรือบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้หรือเรื่องราวให้แก่ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสร้างประสบการณ์ได้ 3) การออกแบบลำดับขั้นตอน วิธีการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการเผยแพร่ หรือการนำเสนอข้อมูล 4) กิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน 5) สื่อการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว 6) สถานที่ โดยใช้สถานที่จริงเป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ ขณะเดียวกันไม่ผูกติดการเรียนรู้แค่ในห้องเรียน หรือสถานศึกษาเท่านั้น 7) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การออกแบบและพัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่าสอดคล้องกับแนวคิด ADDIE Model ที่ถูกคิดค้นโดย Florida State University's Center for Educational Technology ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ (Analysis) 2) การออกแบบ (Design) 3) การพัฒนา (Development) 4) การดำเนินการ (Implement) และ 5) การประเมินผล (Evaluation) ดังนี้

ภาพที่ 4 การออกแบบและพัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด ADDIE Model

- 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นตอนการทำความเข้าใจปัญหาการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ เป้าหมายของรูปแบบการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ รวมถึงการวิเคราะห์ความรู้พื้นฐานและทักษะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องมีหรือได้รับการจัดการเรียนรู้
- 2) ขั้นตอนการออกแบบ (Design) เป็นขั้นตอนการสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกสื่อการสอน และการวัดประเมินผล
- 3) ขั้นตอนการพัฒนา (Development) เป็นขั้นตอนการส่วนต่าง ๆ ตามที่ได้มีการออกแบบในขั้นตอนก่อนหน้านี้ โดยครอบคลุมการสร้างเนื้อหา แบบฝึกหัด สื่อการสอน และเครื่องมือวัดประเมินผล เมื่อสร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วจะดำเนินการทดสอบเพื่อหาข้อผิดพลาด และดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
- 4) ขั้นตอนการดำเนินการ (Implement) เป็นขั้นตอนการดำเนินการสอนจริงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ แผนกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดประเมินผลที่ได้กำหนดไว้
- 5) ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนการประเมินผล โดยจำแนกเป็น 2 ส่วนคือ
 - 1) การประเมินผลรูปแบบ (Formative) คือการประเมินผลในแต่ละกระบวนการของ ADDIE Process เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา และ 2) การประเมินผลในภาพรวม (Summative) จะดำเนินการประเมินเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นทุกขั้นตอน เพื่อประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

สรุป

บทความเรื่อง ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ตำบลแม่ทอม อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการ 1) รวบรวมองค์ความรู้อย่างเป็นระบบในรูปแบบหนังสือคู่มือและหนังสือคู่มืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เนื้อหาประกอบด้วย (1) ข้อมูลชุมชนตำบลแม่ทอม (2) การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรคุณธรรมวัดคูเต่า (3) สมุนไพรในชุมชน (4) องค์ความรู้และภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์สมุนไพร และ (5) คุณค่าและความสำคัญของสมุนไพรในชุมชน เพื่อการสืบทอดองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ 2) พัฒนาศูนย์เรียนรู้สมุนไพรวิสาหกิจชุมชนสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้มรดกภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่น ประกอบด้วย 2.1) โดยพัฒนาภูมิทัศน์แหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การออกแบบและจัดทำโปสเตอร์ข้อมูลตำรายาสมุนไพรไทย (เบญจกุล) ข้อมูลรสรยา 9 รส การจัดทำชั้นวางสมุนไพร และขวดโหลตัวอย่างสมุนไพรอบแห้ง เพื่อเป็นสื่อในการเรียนรู้ และตัวอย่างให้แก่ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ได้ศึกษาจากของจริง ผ่านกิจกรรมการดู สัมผัส และดมกลิ่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนให้ได้รับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยสำหรับกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว (SHA: Amazing Thailand Safety and Health Administration) 2.2) การขยายผลเป็นแหล่งเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ โดยการออกแบบและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในศูนย์

เรียนรู้วิสาหกิจชุมชน โดยดำรงอยู่ภายใต้แนวคิดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning Management: CBLM) มีเงื่อนไขการเรียนรู้ คือการเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือกระทำ (Active Process) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างด้วยตัวผู้เรียนเอง โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ประสบการณ์ของผู้เรียนจะถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความรู้ใหม่ กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นลักษณะที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากการร่วมมือกันแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 กลุ่มวิสาหกิจต่าง ๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางในการรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพรท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ในการรวบรวมองค์ความรู้มรดกทางวัฒนธรรมเพื่อป้องกันการขาดหายหรือการตกหล่นขององค์ความรู้ ขณะเดียวกันนั้นถือได้ว่าเป็นวิธีการในการรักษา สืบสานมรดกทางวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนในยุคปัจจุบัน

1.2 หน่วยงาน องค์กร หรือสถานที่ต่าง ๆ สามารถนำหลักในการพัฒนาพื้นที่เพื่อเข้าสู่มาตรฐาน SHA (Amazing Thailand Safety and Health Administration) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ประกอบการสร้างเชื่อมั่นด้านมาตรฐานความสะอาดและปลอดภัยแก่ผู้มาเยือนในสถานที่นั้น ๆ

1.3 วิสาหกิจชุมชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ เนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบันไม่ได้ผูกติดอยู่กับพื้นที่ห้องเรียนหรือสถานศึกษาเท่านั้น แต่ชุมชน หรือหน่วยงานของรัฐสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ได้เช่นกัน อาทิ แหล่งเรียนรู้ทางพันธุ์พืช แหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน หรือแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

1.4 สถานศึกษาสามารถนำแนวคิดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning Management: CBLM) ไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้ในชุมชนใกล้สถานศึกษาของตน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เข้าใจ และรักในท้องถิ่นของตน

1.5 สถานศึกษาสามารถนำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้และบูรณาการ เพื่อสร้างการเรียนรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ หรือข้ามศาสตร์ได้

1.6 สถานศึกษาและชุมชนควรมีการสร้างข้อตกลง (MOU) เพื่อร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมถึงใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องราวของชุมชนที่อยู่นอกตำราเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมในมิติต่าง ๆ เพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน สังคม และประเทศชาติให้ดำรงอยู่สืบไป นอกจากนี้ควรนำองค์ความรู้ดังกล่าวมาประยุกต์ในเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้คนในยุคปัจจุบันตระหนัก เห็นคุณค่าและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมไทย

2.2 ควรออกแบบ พัฒนา และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการสร้างการเรียนรู้นอกห้องเรียนผ่านการใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning Management: CBLM) เพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสผ่านประสบการณ์และสถานที่จริง

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2564).มาตรฐาน SHA (Amazing Thailand Safety and Health Administration). สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2564, จาก thailandsha.com/index
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์.(2547).พลวัตสุขภาพกับการพึ่งตนเอง: ภาคชนบท. นนทบุรี: สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ.
- จกกลณี ภัทรกังวาน. (2561). การศึกษาพฤติกรรมการวางแผน เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จักรพงษ์ นวลชื่น. (2560). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษากรณี วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครพนมและจังหวัดสกลนคร. สืบค้นเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.dsdw2016.dsdw.go.th>
- จักรพันธ์ โสมเกษตริน. (2551). การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นศรีสะเกษ เพื่อการแข่งขันอย่างยั่งยืน. (รายงานการวิจัย).สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- ชนภัทร อินทวาริ. (2558). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดโบสถ์ จังหวัดสิงห์บุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชยันต์ วรรณะภูติ.(2537). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สายส่งศึกษิตเคสส์ไทย.
- ธนัทภรณ์ ภัทรรัตน์ ชุตินันท์ สุวดีพิงศ์ และวิฑูรย์ วงษ์อำมาตย์. (2561). การพัฒนารูปแบบแหล่งเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- วรพงศ์ ผูกู. (2561). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานวัฒนธรรมไทลื้อ บ้านหลวงเหนือ ตำบลหลวงเหนือ อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สำนักงานข้อมูลและคลังความรู้ กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข. (2559). รายงานการสาธารณสุขไทย ด้านการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก 2557–2559. นนทบุรี: กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข.

สุภาภรณ์ ปิติพร. (2552). ตำรับยาอาหารเจ้าพระยาอภัยภูเบศร. ปราจีนบุรี: ปรมัตถ์.

อัจฉรา สุ่มเกษตร และชัยวัฒน์ นันทศรี. (2559). องค์ความรู้ภูมิปัญญาของหมอยาพื้นบ้าน กรณีศึกษา อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ, 9(2), 87–104.

อานนท์ พึ่งสาย และต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล. (2557). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อเจตคติในการเรียนพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 6(1), 233–245.

Davenport, Thomas H. and Lawrence Prusak. (1998). *Working Knowledge: How Organization Manage What They Know*. Cambridge, MA: Harvard Bussiness School Press.

World Health Organization. (2003). *The World health report : 2003 : shaping the future*. World Health Organization. Retrieved November 19, 2021, from <https://apps.who.int/iris/handle/10665/42789>

คุณค่าตราสินค้าและส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์ น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในจังหวัดปทุมธานี

Brand equity and marketing mix that affects the purchasing decision
of Thai chili paste products of a la carte restaurant owner
in Pathum Thani

กฤษฎา เขียววัฒนสุข¹, เมธวี เพ็ญทรัพย์², ณรงค์พล ปัญญา³ และ อนภิชฌา เกรียงเกร็ด⁴

Krisada Chienwattanasook¹, Methawee Permsup², Narongpol Punya³ and Anaphicha Kreangkerd⁴

^{1,2,3,4}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

^{1,2,3,4}Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology, Thailand

E-mail: ¹Krisada_c@rmutt.ac.th

Received June 5, 2022; Revised July 24, 2022; Accepted August 8, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในจังหวัดปทุมธานี 2) ปัจจัยคุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในจังหวัดปทุมธานี และ 3) ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในจังหวัดปทุมธานี วิธีการดำเนินการวิจัย ประชากร คือ ผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในเขตจังหวัดปทุมธานี สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยเลือกผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในเขตพื้นที่อำเภอธัญบุรีและอำเภอลำลูกกา จำนวน 50 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและมีค่าความน่าเชื่อถือมากกว่า 0.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง 2) ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า ในด้านการรับรู้ตราสินค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทย และ 3) ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ในด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณค่าของตราสินค้า; ส่วนประสมการตลาด; การตัดสินใจซื้อซ้ำ

Abstract

This research is quantitative research aimed to study (1) personal factors affecting the decision to repurchase Thai chili paste products of a la carte restaurant owners in Pathum Thani. 2) Brand equity affecting the purchase decision of Thai chili paste products of a la carte restaurant owners in Pathum Thani and 3) marketing mix factors affecting the decision to purchase Thai chili paste products of a la carte restaurant owners in Pathum Thani. The research methodology. population was a la carte restaurant owners in Pathum Thani province. Specific sampling was done by selecting 50 owners of a la carte restaurants in Thanyaburi and Lam Luk Ka districts. The research tools are Validated questionnaires with a reliability value greater than 0.7. The statistics used to analyze the data consisted of frequency, percentage, mean, and standard deviation. and testing the hypothesis by independent sample t-test, analysis of variance (ANOVA), and multiple regression analysis. The results of the study showed that 1) different personal factors did not affect the decision to repurchase Thai chili paste products of a la carte restaurant owners. 2) Brand equity factor in terms of brand awareness, affects the decision to repurchase Thai chili paste products, and 3) Marketing mix factor in terms of promotion, affects the decision to repurchase Thai chili paste products of a la carte restaurant owners with statistically significant at the .05 level

Keywords: Brand Equity; Marketing Mix; Repurchasing Decision

บทนำ

น้ำพริกเผามีต้นกำเนิดมาจากภาคกลาง ซึ่งในอดีตจะมีวิธีการทำโดยนำวัตถุดิบอย่างพริกแห้ง กระเทียมและหอมแดงมาเผาจนขึ้นกลิ่นหอมจากนั้นจึงนำไปตำในครกให้เข้ากันใส่เครื่องปรุงรสตามชอบแต่ในปัจจุบันน้ำพริกเผาคือการนำวัตถุดิบทุกอย่างไปทอดจนกรอบแล้วตำให้ละเอียด ก่อนจะผัดในกระทะและปรุงออกมาให้มีรสชาติเข้ากัน ด้วยรสชาติอันเป็นเอกลักษณ์ของน้ำพริกเผที่สามารถทานคู่กับอาหารได้หลายประเภท จึงทำให้น้ำพริกเผได้รับความนิยมมาอย่างยาวนานและมีวางจำหน่ายในท้องตลาดหลากหลายสูตร (คณิน เมืองสุวรรณ, 2565) นอกจากน้ำพริกเผจะเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยแล้ว ยังได้รับความนิยมไปยังต่างประเทศอีกด้วย โดยเห็นได้จากสถิติอ้างอิงมูลค่าตลาดน้ำพริกเผของสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครซิดนีย์ (2564) ที่พบว่า ปัจจุบันมีแบรนด์น้ำพริกเผไทยที่สามารถหาซื้อได้ตามร้านของชำ ซูเปอร์มาร์เก็ต หรือทางออนไลน์ในตลาดสหรัฐอเมริกา และในตลาดน้ำพริกเผในประเทศจีน ยังพบว่า อุตสาหกรรมน้ำพริกในประเทศจีนมีมูลค่าถึง 32,400 ล้านบาท หรือประมาณ 171,720 ล้านบาท ในปี ค.ศ. 2017 จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2020 ขนาดตลาดน้ำพริกเผมีมูลค่าสูงขึ้นเป็น 37,300 ล้านบาท หรือประมาณ

197,960 ล้านบาท (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองชิงต่าว, 2565) ซึ่งหนึ่งในผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียง ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ คือ น้ำพริกเผาไทยตราแม่ประนอมที่มีจำหน่ายทั้งในประเทศและส่งออกจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศมากกว่า 40 ประเทศทั่วโลก ทั้งเอเชีย ยุโรป ตะวันออกกลาง และออสเตรเลีย โดยมีสัดส่วนการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศประมาณร้อยละ 30 ส่วนตลาดในประเทศใช้การทำตลาดแบบเข้าถึงผู้บริโภคผ่านร้านขายของชำ และขายผ่านศูนย์การค้า ซึ่งเชื่อว่าผลิตภัณฑ์ของแม่ประนอมมีการกระจายออกไปครอบคลุมทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ น้ำพริกแม่ประนอมได้รับความนิยมอย่างมาก (เอ็มจีอาร์, 2550)

น้ำพริกแม่ประนอม มีจุดเริ่มต้นมาจากการบุกเบิกของคู่สามีภรรยา “ศิริชัย” และ “ประนอม แดงสุภา” ซึ่งเกิดจากการสืบทอดในการทำอาหารของนางประนอม ทำให้นายศิริชัยเกิดความคิดในการทำน้ำพริกเผาบรรจุขวดแก้วเพื่อจำหน่าย จากนั้นจึงเพิ่มผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ตามมา เช่นน้ำจิ้มไก่ เครื่องแกงสำเร็จรูป เครื่องปรุงรส ภายใต้เครื่องหมายการค้าตรา “แม่ประนอม” ปัจจุบันมีสินค้ามากกว่า 50 ชนิด จำนวนกว่า 100 ขนาด จากการขายน้ำพริกในยุคแรกมีการเริ่มต้นจากการทำตลาดแบบเดินเร่ขาย จากนั้นเริ่มจึงขยายตลาดไปยังต่างจังหวัด รวมถึงไปตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะมาเลเซีย สิงคโปร์ (มิตินออนไลน์, 2559) จากข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ของบริษัทพิบูลย์ชัย น้ำพริกเผาไทยแม่ประนอม จำกัด มีรายได้ 1,319.76 ล้านบาท และมีกำไร 46.01 ล้านบาท นอกจากนี้แม่ประนอมยังมีการปรับภาพลักษณ์แบรนด์สู่กลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้น เช่น การจับมือกับ “กูลิโกะเพรทซ์” เปิดตัวเพรทซ์รสน้ำพริกเผา และเพรทซ์รสน้ำจิ้มไก่ เป็นขนมขบเคี้ยวออกวางจำหน่าย ซึ่งนอกจากเป็นการสร้างความแปลกใหม่ให้กับแบรนด์แล้ว ยังเป็นการสร้างการตระหนักรู้ในตราสินค้าอีกด้วย (Marketeer, 2563)

ดังนั้นจากสถานการณ์และแนวโน้มดังกล่าว จึงทำให้มีความน่าสนใจที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้ประกอบการร้านอาหารตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ตราแม่ประนอม เพราะโดยปกติแล้วนั้น ผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยที่มีวางขายในประเทศนั้น จะมีให้เลือกมากมายหลากหลายยี่ห้อ ซึ่งผลิตภัณฑ์ตราแม่ประนอมอาจจะมีราคาขายที่ค่อนข้างสูงกว่าตราผลิตภัณฑ์อื่น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญที่ควรศึกษาในเรื่องของคุณค่าของตราสินค้าและปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำ ผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้ประกอบการร้านอาหารอย่างแท้จริงในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยตราแม่ประนอม โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะมีความสำคัญต่อผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจนี้ โดยสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ และวางแผนเพื่อปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาดให้มีความเหมาะสมและสามารถแข่งขันได้ตลอดจนผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีความสนใจในธุรกิจน้ำพริกเผาไทยแต่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของผู้ประกอบการร้านอาหารจะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนการทางธุรกิจ

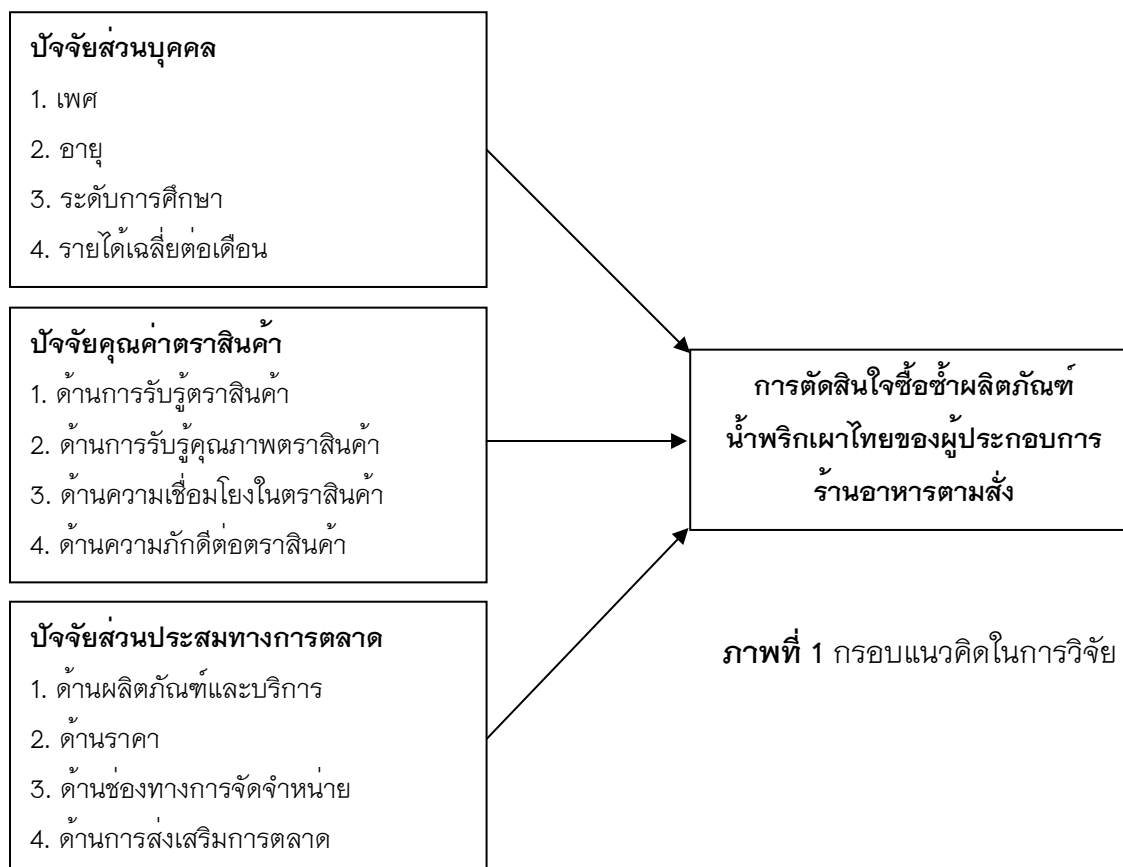
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอธัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยคุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอธัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอธัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอธัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน
2. ปัจจัยคุณค่าตราสินค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอธัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
3. ปัจจัยส่วนประสมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอธัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยคุณค่าตราสินค้า

ปัจจัยคุณค่าตราสินค้า หมายถึง คุณค่าที่มีอยู่ในตราสินค้าที่มีชื่อเสียง การยอมรับผลิตภัณฑ์ การจัดสรรพื้นที่ในชั้นวางที่ดีกว่า คุณค่าที่รับรู้ในราคา และการกำหนดคุณค่าทรัพย์สินของบริษัท (Schiffman & Kanuk, 2007) ซึ่งปัจจุบันคุณค่าตราสินค้า (Brand Equity) เป็นแนวคิดที่ช่วยให้ตราสินค้าของทางบริษัทมีศักยภาพในการแข่งขันในตราสินค้า (Brand Competition) ซึ่งช่วยให้ตราสินค้าเข้าไปอยู่ในความทรงจำและจิตใจของผู้บริโภค (นฤกฤต วันตะเมธ, 2555) โดยปัจจัยคุณค่าตราสินค้า มีจุดเริ่มต้นจาก Aaker (1991) ที่กล่าวไว้ว่า คุณค่าตราสินค้านั้นมีประโยชน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและผู้บริโภค และช่วยสร้างความมั่นใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนการตลาดทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านการรับรู้ตราสินค้า หมายถึง การรับรู้ของผู้บริโภคที่มีสินค้าและบริการ โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ การไม่รู้จักตราสินค้า การจดจำตราสินค้า การระลึกถึงตราสินค้าได้ และระดับสูงสุดคือใจ (2) ด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้า หมายถึง ความรู้สึกของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการที่เหนือความคาดหวัง (3) ด้านความเชื่อมโยงในตราสินค้า หมายถึง ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตราสินค้าทำให้ผู้บริโภคมีความทรงจำต่อตราสินค้านั้น ๆ และ (4) ด้านความภักดีต่อตราสินค้า หมายถึง ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการ มีความมั่นใจในตราสินค้านั้น และเมื่อใช้สินค้านั้นจะรู้สึกเกิดความภาคภูมิใจ โดยไม่สนใจในตราสินค้าของบริษัทอื่น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด หมายถึง ชุดเครื่องมือทางการตลาดที่บริษัทใช้ในการวางกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทางการตลาดต่อกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นตัวแปรทางการตลาดที่บริษัทสามารถควบคุมได้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน (Kotler, 2000; ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริณ ลักษิตานนท์ และศุภกร เสรีรัตน์, 2552) ได้แก่ (1) ด้านผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่บริษัทเสนอขายสู่ตลาดให้แก่ผู้บริโภค ประกอบไปด้วย สินค้า สี คุณภาพ บรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า บริการและชื่อเสียงของผู้ขาย (2) ด้านราคา หมายถึง มูลค่าทั้งหมดที่ผู้บริโภคต้องชำระเพื่อให้ได้ซึ่งผลิตภัณฑ์และบริการ (3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากต้นทางไปยังปลายทาง และ (4) ด้านการส่งเสริมการตลาด หมายถึง เครื่องมือการสื่อสารที่ใช้เป็นสิ่งจูงใจหรือกระตุ้นให้เกิดการซื้อขายผลิตภัณฑ์และบริการ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อซ้ำ

การตัดสินใจซื้อซ้ำ คือ สถานการณ์ที่ผู้บริโภคซื้อสินค้ามากกว่าหนึ่งครั้ง ซึ่งเป็นลักษณะการตัดสินใจส่วนบุคคลเกี่ยวกับการซื้อสินค้าและบริการซ้ำในครั้งถัดไปจากการพิจารณาเป็นระยะเวลาหนึ่ง (Gounaris, Dimitriadis & Stathakopoulos, 2010) ซึ่งแนวคิดการตัดสินใจซื้อซ้ำนั้นเริ่มศึกษาตั้งแต่พฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อและใช้สินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยเริ่มจากสิ่งเร้าที่ส่งผลต่อการรับรู้และส่งผลให้เกิดการตัดสินใจซื้อ (Kotler, 2012) สอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการ

ตัดสินใจซื้อ ซึ่งเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการบริโภค ได้แก่ ขั้นนำเข้า ขั้นกระบวนการ และขั้นผลลัพธ์ ซึ่งผู้บริโภคจะได้รับอิทธิพลจากกิจกรรมทางการตลาด เช่น ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด เข้าสู่กระบวนการตัดสินใจซื้อ จึงเกิดเป็นพฤติกรรมการซื้อ หลังจากนั้นเข้าสู่ขั้นผลลัพธ์คือการประเมินผลหลังการซื้อ อาจพึงพอใจอาจเกิดพฤติกรรมการซื้อซ้ำ และการบอกต่อ (นภาพรณ คณานุรักษ์, 2556)

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในเขตจังหวัดปทุมธานี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในเขตอำเภอธัญบุรีและอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่ใช้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยตราแม่ประนอม ทั้งนี้เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำวิจัยเพื่อเสริมความเข้าใจในรายวิชาการบริหารเชิงกลยุทธ์ ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต โดยทำการวิจัยในระหว่างสัปดาห์ที่ 11 – 14 ซึ่งใช้เวลาเพียง 4 สัปดาห์ตามแผนการสอน จึงได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งจำนวน 50 ราย โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) โดยเลือกผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งที่กำลังใช้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยตราแม่ประนอม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ปัจจัยคุณค่าของตราสินค้าพัฒนาและปรับปรุงจาก รัตพล มนต์เสีวงศ์ และนิธนา สุานิตธนกร (2558) (3) ปัจจัยส่วนประสมการตลาดปรับปรุงจาก ญาณิษฐ์พัฒน์ ยุววรรณศรี และกฤษฎา เขียววัฒนสุข (2560) (4) การตัดสินใจซื้อซ้ำ โดยเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rating Scale 5 ระดับ แปลผลช่วงคะแนนความคิดเห็นตามความกว้างอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ทำการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Coefficient Alpha) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ เช่นเดียวกับประชากรและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า .80 ทุกด้าน (กัลยา วานิชย์บัญชา และฐิตา วานิชย์บัญชา, 2558)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบอิสระ (Independent Sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54) มีอายุอยู่ระหว่าง 26–30 ปี (ร้อยละ 24) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 60) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20001–25,000 บาท (ร้อยละ 58) และผลการทดสอบสมมติฐานตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทย

ปัจจัยส่วนบุคคล	สถิติที่ใช้	ค่าสถิติ	Sig.
เพศ	t-test	-0.078	.938
อายุ	F-test	1.543	.196
ระดับการศึกษา	F-test	0.671	.516
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F-test	1.280	.290

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอธัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณค่าของตราสินค้า ที่ประกอบด้วย การรับรู้ตราสินค้า การรับรู้คุณภาพตราสินค้า ความเชื่อมโยงต่อตราสินค้าและความภักดีต่อตราสินค้า พบว่า ด้านความภักดีต่อตราสินค้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.36, SD = 0.49) รองลงมาคือ ด้านความเชื่อมโยงต่อตราสินค้า ($\bar{X}$ = 4.34, SD = 0.48) ด้านการรับรู้ถึงคุณภาพ ($\bar{X}$ = 4.29, SD = 0.42) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรับรู้ตราสินค้า ($\bar{X}$ = 4.24, SD = 0.46) ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐานตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยคุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทย

การตัดสินใจซื้อซ้ำ	b	Std. Error	B	t	Sig.
ค่าคงที่	0.685	0.771		0.888	.379
ด้านการรับรู้ตราสินค้า	0.468	0.147	0.421	3.184	.003*
ด้านการรับรู้คุณภาพตราสินค้า	0.306	0.163	0.253	1.882	.066
ด้านความเชื่อมโยงในตราสินค้า	0.313	0.200	0.289	1.567	.124
ด้านความภักดีต่อตราสินค้า	- 0.287	0.196	-0.271	-1.464	.150

R = .612, R² = .375, Adjusted R² = .319, SE_{Est} = 0.4296, F = 6.741, Sig. = .000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยคุณค่าของตราสินค้า ด้านการรับรู้ตราสินค้า (b = 0.468, t = 3.184, Sig = .003) ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอธัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยสามารถอธิบายความผันแปรของการตัดสินใจซื้อซ้ำได้ร้อยละ 31.9 (Adjusted R² = .319) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ พบว่า ด้านราคามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.37, SD = 0.47) รองลงมาคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}$ = 4.36, SD = 0.46) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$ = 4.26, SD = 0.55) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ($\bar{X}$ = 4.12, SD = 0.46) ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐานตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทย

การตัดสินใจซื้อซ้ำ	b	Std. Error	B	t	Sig.
ค่าคงที่	1.158	0.861		1.345	.185
ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ	0.054	0.240	0.049	0.226	.822
ด้านราคา	0.316	0.223	0.286	1.420	.162
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.038	0.149	0.040	0.253	.801
ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.343	0.153	0.308	2.241	.030*
R = .457, R ² = .209, Adjusted R ² = .139, SE _{Est} = 0.4832, F = 2.976, Sig. = .029*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด (b = 0.343, t = 2.241, Sig. = .030) ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยสามารถอธิบายความผันแปรของการตัดสินใจซื้อซ้ำได้ร้อยละ 13.9 (Adjusted R² = .139) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในอำเภอัญบุรีและลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษเป็นผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งที่กำลังใช้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาของแม่ประนอม ซึ่งเลือกใช้เพราะมุ่งที่คุณสมบัติในการนำมาประกอบอาหารให้แก่ลูกค้าของตนเป็นหลักมิได้เลือกจากความพึงพอใจส่วนตัว นอกจากนี้ น้ำพริกเผาไทยนั้นเป็นสินค้าสำหรับทุกเพศ ทุกวัย สามารถนำไปประกอบอาหารได้หลากหลายเมนู โดยเฉพาะที่ผู้บริโภคชื่นชอบ เช่น ข้าวผัดน้ำพริกเผา ผัดน้ำพริกเผา ต้มยำ ไส้กรอบน้ำพริกเผา เป็นต้น จึงทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการไม่ส่งผลต่อโดยตรงการตัดสินใจซื้อซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับ อมรศรี แซ่ตัน (2563) ที่พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อการใช้บริการร้านอาหารพื้นถิ่น ไม่แตกต่างกัน แต่ผลการศึกษาแตกต่างจาก อัจฉริยา โชติกลาง เจนคณิต สุขสัมฤทธิ์ และศุภฤกษ์ สายแก้ว (2561) ที่พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อพริกแกงกะหรี่ในเขตจังหวัดราชบุรีแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะ

ความต้องการซื้อนั้นเป็นการซื้อในฐานะผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งต่างจากการซื้อของผู้ประกอบการร้านอาหารที่ต้องซื้อส่วนประกอบอาหารที่ถูกใจลูกค้าส่วนใหญ่เป็นหลัก จึงอาจทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ปัจจัยคุณค่าของตราสินค้า ในด้านการรับรู้ตราสินค้า ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะน้ำพริกเผาไทยตราแม่ประนอมเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคและมีความคุ้นเคยมากกว่ายี่ห้ออื่น อีกทั้งยังจดจำตราสัญลักษณ์ของน้ำพริกเผาไทยตราแม่ประนอมได้เป็นอย่างดี ทำให้เมื่อพูดถึงผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาจะนึกถึงน้ำพริกเผาไทยตราแม่ประนอมเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วลัยลดา พรหมเวียง (2557) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบคุณค่าตราสินค้าของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีทัศนคติที่สามารถจดจำและระลึกถึงตราสินค้าได้ เพราะยิ่งผู้บริโภครู้จักตราสินค้าได้มากขึ้นเท่าไร ก็จะทำให้ลูกค้าเกิดความคุ้นเคยและจดจำได้มากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Ogilvy ที่ว่าตราสินค้า เป็นการรวบรวมความรู้สึกที่มีต่อรูปร่างหน้าตาของสินค้าต่อชื่อ บรรจุภัณฑ์ราคา ความเป็นมา ชื่อเสียง รูปแบบการโฆษณา ตราสินค้าเป็นสิ่งที่กำหนดด้วยความรู้สึกของผู้บริโภคที่เป็นผู้ใช้และมีประสบการณ์กับตราสินค้านั้น และสอดคล้องกับ บุญจิต ไหววอง และประภาศรี อึ้งกุล (2563) ที่ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อน้ำพริกแกงไตปลาแห่งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตร เกาะสีเหรเสนหา จังหวัดภูเก็ต พบว่า การรู้จักและยอมรับในตราสินค้านั้นมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อน้ำพริกแกงไตปลาแห่งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตร เกาะสีเหรเสนหา จังหวัดภูเก็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ในด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมผู้ประกอบการมีการรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ จึงเกิดการรับรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และสำหรับผลิตภัณฑ์ตราแม่ประนอมนั้นมีการส่งเสริมการตลาดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงกมล ศรีอมรชัย และไกรชิต สุตะเมือง (2557) ที่ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการขายที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่ร้านเซเว่นอีเลฟเว่นของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การจัดการส่งเสริมการขายตลอดทั้งปีอย่างสม่ำเสมอ โดยหมุนเวียนรูปแบบการส่งเสริมการขาย ดังนั้นเมื่อมีการจัดการส่งเสริมการขายบ่อยครั้ง อาจถือได้ว่าเป็นการสร้างการรับรู้และสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าในเวลาอันสั้น และยังสอดคล้องกับสุพรรณิการ์ สุภพล (2563) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์แปรรูปจากพริกของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา

และด้านการส่งเสริมการตลาด มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์แปรรูปจากพริกของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ได้เกิดมุมมองของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาระดับปริญญาตรี ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต โดยเฉพาะในรายวิชาการบริหารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งที่ผ่านมาผู้สอนมักมีความกังวลถึงข้อจำกัดในการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัย แต่จากงานวิจัยนี้จะชี้ให้เห็นประโยชน์ถึงการผสานเนื้อหาในรายวิชาเข้ากับกระบวนการทำวิจัย ตั้งแต่การพัฒนาแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลที่จำเป็นจากลูกค้าว่ามีข้อสารสนเทศใดที่ต้องการเพื่อนำไปสู่กระบวนการกำหนดกลยุทธ์ระดับหน้าที่ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในมุมมองของลูกค้า โดยการวิจัยนี้เลือกใช้คุณค่าของตราสินค้าและปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง เป็นกรณีตัวอย่าง ซึ่งพบว่า ปัจจัยคุณค่าของตราสินค้าในด้านการรับรู้ตราสินค้าส่งผลการตัดสินใจซื้อซ้ำ และ ปัจจัยส่วนประสมการตลาดในด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลการตัดสินใจซื้อซ้ำ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวเป็นข้อมูลจากกลุ่มลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง ซึ่งมีความถี่และปริมาณในการซื้อต่อครั้งสูงกว่าผู้บริโภคทั่วไป โดยข้อมูลนี้นักศึกษาจะเกิดความเข้าใจว่าข้อค้นพบนี้จะสามารถนำไปสู่กลยุทธ์ระดับหน้าที่ทางการตลาดได้อย่างไร ซึ่งทำให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารในธุรกิจนี้ยังสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการทำวิจัยตลาดและประยุกต์ใช้ในเชิงธุรกิจเพื่อสร้างองค์ความรู้ในด้านการบริหารการตลาดเชิงกลยุทธ์ให้มีความเหมาะสมและเข้าใจถึงความคาดหวังของผู้ซื้อได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันนั้นไม่ส่งผลการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง ดังนั้นแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการวางแผนเจาะตลาดสำหรับผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง ควรทำการตลาดแบบเน้นการกระจายข้อมูลข่าวสารและการส่งเสริมการตลาดแบบเข้าถึงได้กับผู้ประกอบการทุกกลุ่มทุกเพศทุกวัย เพื่อให้สามารถขยายตัวทางการตลาดได้กว้างและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ปัจจัยคุณค่าของตราสินค้า ด้านการรับรู้ตราสินค้าส่งผลการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง

ซึ่งรสชาติของผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาตราแม่ประนอมจะมีรสชาติที่ดีกว่าน้ำพริกเผาที่มีตราสินค้าอื่นจากส่วนประกอบที่มีการคัดสรรเป็นพิเศษจึงมีส่วนทำให้ผู้ประกอบการร้านอาหารมีความมั่นใจในคุณภาพเมื่อเป็นตราแม่ประนอม เมื่อได้รับประทานผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาตราแม่ประนอมทำให้รู้สึกว่ามีคุณค่ากับราคาที่จ่าย และตราแม่ประนอมยังมีชื่อเสียงมายาวนาน ดังนั้น ผู้ผลิตจะต้องรักษามาตรฐานเอาไว้ให้ได้ท่ามกลางการแข่งขันด้านราคาและต้นทุน และควรมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความมั่นใจให้ลูกค้าตลอดไป นอกจากนี้ควรมีการวางแผนด้านการสื่อสารทางการตลาดโดยมุ่งเน้นในเรื่องรสชาติที่โดดเด่น คุณภาพที่วางใจได้ และควรเสริมการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มการรับรู้ของผู้บริโภคและกระตุ้นให้เกิดความต้องการซื้อมากขึ้น

1.3 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดในด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์น้ำพริกเผาไทยของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง ทั้งนี้การส่งเสริมการตลาดเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นและส่งเสริมให้ลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมในการเลือกซื้อซ้ำมากขึ้น โดยจากงานวิจัยนี้เน้นการศึกษาจากผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง ซึ่งมีการซื้อต่อครั้งที่มากทั้งในด้านปริมาณและความถี่ ดังนั้นฝ่ายการตลาดควรให้ความสำคัญในด้านส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการใช้สื่อออนไลน์ที่เข้าถึงตัวแบบถึงลูกถึงคนกับผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งอาจจะช่วยสร้างการซื้อซ้ำอย่างต่อเนื่องได้ ตลอดจนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่ง การมีของสมนาคุณให้แก่ร้านอาหารตามสั่งและการให้สิทธิพิเศษจากการสะสมยอดซื้อก็จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ประกอบการร้านอาหารตามสั่งในระยะยาวอีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีศึกษาตัวแปรอื่นที่ที่ยังไม่มีการศึกษา เช่น ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภค ค่านิยมในการบริโภคอาหารไทย รวมไปถึงควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบธุรกิจน้ำพริกเผาไทยแต่ละยี่ห้อเพื่อนำมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยในเชิงผลิตภัณฑ์และการตลาด เพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาธุรกิจน้ำพริกเผาไทยต่อไป

2.2 ควรมีศึกษาพฤติกรรมและความต้องการบริโภคน้ำพริกเผาไทยตราแม่ประนอมเปรียบเทียบกับน้ำพริกเผาแต่ละรายที่อยู่ในท้องตลาด เพื่อให้ได้ภาพที่ชัดเจนในเชิงเปรียบเทียบส่วนแบ่งการตลาดและกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของแต่ละราย เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปพัฒนากลยุทธ์ให้เหมาะสมเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคและนำไปสู่การรักษาหรือเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด

2.3 ควรทำการศึกษาด้วยวิธีเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทน้ำพริกเผาให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างแท้จริง รวมถึงควรศึกษาปัญหาหรือข้อจำกัดในการบริโภคผลิตภัณฑ์ประเภท

น้ำพริกเผาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมยิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้ในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา และฐิตา วานิชย์บัญชา. (2558). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- คณิน เมืองสุวรรณ. (2565). 10 อันดับ น้ำพริกเผา ยี่ห้อไหนอร่อย ปี 2022 มีทั้งสูตรเผ็ดน้อย เผ็ดกลาง เผ็ดมาก. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565, จาก <https://my-best.in.th/49883>
- ญาณีพัฒน์ ยุวรรณศรี และกฤษฎา เขียววัฒนสุข. (2560). ปัจจัยส่วนประสมตลาดบริการที่ส่งผลต่อความภักดีของลูกค้า: กรณีศึกษาร้านกาแฟดอยช้างและกาแฟสตาร์บัคส์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. *การประชุมวิชาการวิจัยและวิชาการนวัตกรรมการธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ*. (104–117). มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ดวงกมล ศรีอมรชัย และไกรชิต สุตะเมือง. (2557). แนวทางการส่งเสริมการขายที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่เซเว่นอีเลฟเว่น ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ*, 4(1), 66–88.
- นชกฤต วันตะเม็ล. (2555). *การสื่อสารการตลาด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นภวรรณ คณานุรักษ์. (2556). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: ซีวีแอลการพิมพ์.
- บัญญัติ ไหว่อง และประภาศรี อึ้งกุล. (2563). ปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อน้ำพริกแกงไตปลาแห่งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เกาะลิเหเร่เส่นหา จังหวัดภูเก็ต. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ครั้งที่ 13 ประจำปีการศึกษา 2563*. (1739–1749). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- มิตินออนไลน์. (2559). เจาะธุรกิจ ‘น้ำพริกแม่ประนอม’ ไอศอล เอสเอ็มอีไทย. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565, จาก https://www.matichon.co.th/economy/news_84334
- รัตพล มนต์เสีวงศ์ และนิธนา ฐานิตธนกร. (2558). ปัจจัยการสร้างคุณค่าของตราสินค้า คุณภาพในการบริการและเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟ: กรณีศึกษาร้านกาแฟแบรนด์ไทยแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร. *การประชุมวิชาการ การบริหารและจัดการ ครั้งที่ 10*. (957–970). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- วัลย์ลดา พรหมเวียง. (2557). *การเปรียบเทียบคุณค่าตราสินค้าในวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลาและสงขลา (รายงานการวิจัย)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญ ลักษิตานนท์ และศุภร เสรีรัตน์. (2552). *การบริหารตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครชิคาโก. (2564). ตลาดน้ำพริกเผาไทยในสหรัฐอเมริกา. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565, จาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/721860/721860.pdf
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองชิงเต่า.(2565). ส่องแนวโน้มตลาดน้ำพริกจีน และโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทย. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565, จาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/756505/756505.pdf
- สุพรรณิการ์ สุภพล. (2563). ความต้องการและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์แปรรูปจากพริกของผู้บริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 12(2), 67–80.
- อมรศรี แซ่ตัน. (2563). การใช้บริการร้านอาหารพื้นถิ่นของผู้บริโภค จังหวัดภูเก็ต (วิทยานิพนธ์ คณะเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- อัจฉริยา โชติกลาง, เจนคณิต สุขสัมฤทธิ์ และศุภฤทัย สายแก้ว. (2561). แนวทางการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายสำหรับพริกแกงกะเหรี่ยง จังหวัดราชบุรี. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย 1 มีนาคม 2561*. (1539–1545).มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เอ็มจีอาร์. (2550). ความสำเร็จน้ำพริกแม่ประนอมยึดแนวคิดทำเองขายเองกว่า 47 ปี. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2565, จาก <https://mgronline.com/smes/detail/9500000067585>
- Aaker, D. A. (1991). *Managing Brand Equity: Capitalizing on the Value of a Brand Name*. New York: Free.
- Gounaris, S., Dimitriadis, S., & Stathakopoulos, V. (2010) An examination of the effects of service quality and satisfaction on customers' behavioral intentions in e-shopping. *Journal of Services Marketing*, 24(2/3), 142–156.
- Kotler, P. (2000). *Marketing Management: The Millennium Edition*. Upper Saddle. River, NJ: Prentice Hall.
- Kotler, P. (2012). *Marketing Management* Pearson Education. New Jersey: Prentice–Hall.
- Marketeer. (2563). กรณีศึกษา น้ำพริกแม่ประนอม จากน้ำพริกที่สามีหลงใหลสู่ภาพลักษณ์ แม่ประนอมคนใหม่ของ Gen Z. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565, จาก <https://marketeeronline.co/archives/174615>
- Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2007). *Consumer Behavior*. (9th ed.). New Jersey: Pearson Prentice.

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยมที่พึงามของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา
วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

The Development of a Management Model to Contribute Discipline,
Virtue, Morality, and Expected Value for Students in Indhapanya
Watyaiindharam Municipal School, Chonburi Town Municipality,
Chonburi Province

สกันณวุฒิ เศรษฐักมล

Saknwat Setthikamol

โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

Indhapanya WatyaiindharamMunicipal School, Chonburi Town Municipality, Chonburi Province, Thailand

E-mail: kanha2499@hotmail.com

Received February 4, 2022; Revised March 20, 2023; Accepted March 20, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Design) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) เพื่อการตอบคำถามการวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ 3) เพื่อศึกษาผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงามของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม ตามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริม สร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาผลการประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง

วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามตามรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมพัฒนาตามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง กำหนดได้ ดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่าง สำหรับศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน ในโรงเรียน เทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม จำนวน 57 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ที่รับการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียน เป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษา จำนวน 454 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 –6 โดยมีครูที่ปรึกษา เป็นผู้ประเมิน 3) กลุ่มตัวอย่าง สำหรับประเมินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียน คือ ครูจำนวน 18 คน เครื่องมือประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) เครื่องมือประเมินครู ระดับประถมศึกษา ได้แก่ แบบประเมินความรู้ความเข้าใจของครู คือ แบบประเมินความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความสามารถ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความคิดเห็นของครูระดับประถมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้และ 2) เครื่องมือประเมินนักเรียน ได้แก่ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบประเมินเพื่อให้ครูที่ปรึกษาประจำชั้น เป็นผู้ประเมิน นักเรียนทุกคนในชั้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด สอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมที่แสดงออก ตามเป้าหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ด้าน ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยภาพรวม โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนใน ปีการศึกษา 2561 ทั้งหมด 23 กิจกรรมคิดเป็นกิจกรรมที่มีการพัฒนา 11 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 47.83 และไม่มีการพัฒนา 12 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 52.17 และในปีการศึกษา 2562 มีพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพิ่มขึ้นเป็น 18 พฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 78.26 และมีกิจกรรมที่ไม่มีการพัฒนามีเพียง 5 กิจกรรม คือ จัดให้มีการประกวดระหว่างชั้น เรื่องความรับผิดชอบต่าง ๆ จัดให้มีการบรรยายหรืออ่านสารคดี นิทาน เกี่ยวกับธรรมะในวันธรรมสวนะ จัดนักเรียนที่มีความสามารถทางธรรมะออกเผยแพร่ธรรม จัดให้มีการแสดงละครธรรมะ เช่น ลูกกตัญญู ลูกหมี่ เรียนรู้ เศษผ้าคุณยาย และจัดให้มีโครงการพัฒนาค่านิยม 12 ประการ

2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 เมื่อพิจารณาแยกตามด้านการประเมินจากมาก

ไปหาน้อย พบว่า ผลการประเมินด้านการนำไปใช้จัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 รองลงมาเป็นด้านลักษณะรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 และด้าน คุณค่าของรูปแบบอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 ตามลำดับ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม ตามคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูตามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม มีผลการประเมินเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมินนักเรียนพฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่แสดงออก จำนวน 20 รายการ ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ; วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียน

Abstract

The current study was conducted in a mixed-method design employing both quantitative method and qualitative method to cover the purposes of the study of 1) to investigate background information in setting activities that contribute discipline, virtue, morality, and expected value for students in Indhapanya Watyaiindharam Municipal School, Chonburi Town Municipality, Chonburi Province, 2) to develop a management model to contribute discipline, virtue, morality, and expected value for students in Indhapanya Watyaiindharam Municipal School, Chonburi Town Municipality, Chonburi Province, 3) to evaluate the activities in the management model to contribute discipline, virtue, morality, and expected value for students in Indhapanya Watyaiindharam Municipal School, Chonburi Town Municipality, Chonburi Province, and 4) to evaluate students' desirable characteristics after participating the activities in the management model to contribute discipline, virtue, morality, and expected value for students in Indhapanya Watyaiindharam Municipal School, Chonburi Town Municipality, Chonburi Province. The samples were divided into 3 groups including a group of 3 administrators and 57 teachers in Indhapanya Watyaiindharam Municipal School, Chonburi Town Municipality, Chonburi Province in the background information study phase, 2) a group of 454 Prathomsuksa 4–6 students in the discipline, virtue, morality, and expected value development

phase, and 3) a group of 12 teachers in the evaluation of activities to develop discipline, virtue, morality, and expected value phase. The instruments were 1) teacher evaluation instruments including a teachers' knowledge evaluation form that focus on the ability in learning management design, a teachers' learning activity management skill evaluation form, and an evaluation form of Prathomsuksa teachers' opinions toward the model and 2) student evaluation instruments including a student desirable characteristic evaluation form used by class teachers in students evaluation designed in 5 levels of very high, high, average, low, and very low. The items were related to students' morality according to 8 aspects of desirable characteristics. The instruments were evaluated by experts. The statistics used in data analysis were percentage, mean score, and standard deviation. The qualitative data were analyzed using content analysis.

The results of the study were as follows. 1. In terms of the background information of the school, it was found that 23 activities related to discipline, virtue, morality, and the expected value were held in Indhapanya Watyaiindharam Municipal School, Chonburi Town Municipality, Chonburi Province in 2018. 11 activities (47.83%) were found to present the improvement of students' desirable characteristics while 12 activities (52.17%) were not. In 2019, 18 activities (78.26%) were found to present the improvement of students' desirable characteristics, and only 5 activities including responsibility contest, workshop related to morality in Buddhism days, Dharma teaching activities, morality plays such as A Grateful Child, Learning Bear cub, Granma' and Cloth, and 12 value activities were not found be effective in improving students' desirable characteristics.

2. The evaluation of the management model to contribute discipline, virtue, morality, and expected value for students in Indhapanya Watyaiindharam Municipal School, Chonburi Town Municipality, Chonburi Province, indicates a very high level of appropriateness ($\bar{x} = 4.47$, S.D = 0.74). In detail, the aspect of the implementation of activities ($\bar{x} = 4.62$, S.D = 0.60), characteristics of the model ($\bar{x} = 4.48$, S.D = 0.87), and value of the model ($\bar{x} = 4.31$, S.D = 0.87) were found to be in a descending order.

3. The evaluation of the management model to contribute discipline, virtue, morality, and expected value for students in Indhapanya Watyaiindharam Municipal School, Chonburi Town Municipality, Chonburi Province indicates that teachers could design learning management to contribute discipline, virtue, morality, and expected value for students. The average score was found at a high level.

4. The evaluation of students' desirable characteristics after using the developed model indicates that 20 desirable characteristics were observed. Students' average rating was at a very high level.

Keywords: Development of a Management Model; Discipline, Virtue, Morality, and Expected Value for Students

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระบรมราโชวาท เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ว่า “คุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก ในการกำหนดความสงบสุขของสังคม สังคมใดที่คนในสังคมเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม สังคมนั้นจะมีแต่ความสงบสุข ในขณะเดียวกัน ถ้าคนในสังคมใดมีความบกพร่องด้านจิตใจ ขาดคุณธรรมและจริยธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสักเพียงใด ก็ย่อมจะหาความสงบสุขได้ยาก ดังนั้น การพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม ของคนในสังคมจึงมีความจำเป็นและจะต้อง กระทำอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม” และทรงพระราชทานคุณธรรม 4 ประการ ได้แก่ 1) การรักษาความสัตย์ ความจริงใจ ต่อตัวเองที่จะประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นคุณธรรม 2) การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเอง อยู่ในความสัตย์ความดีนั้น 3) การอดทนอดกลั้นและอดออมที่จะไม่ประพฤติล่วงความสุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลประการใด 4) การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริตและรู้จักสละประโยชน์ ส่วนน้อยของตน เพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

เด็กเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญยิ่งที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา โดยเฉพาะด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังไม่ว่าจะเป็นครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรก ที่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูและการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม รวมถึงสถาบันการศึกษาและองค์กรหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง โดยเสริมสร้างความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และกระตุ้นให้เด็กเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม การที่เด็กได้รับการปลูกฝังและเรียนรู้ เรื่องคุณธรรมและจริยธรรม จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาด้านความประพฤติ การปฏิบัติตน เป็นคนดีมีอารมณ์ที่เยือกเย็น มีเหตุผล ทำให้สังคมน่าอยู่และยังช่วยลดปัญหาทางสังคมได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการสถานศึกษามีหน้าที่กำกับติดตาม เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายของการพัฒนาทุกระดับ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเป็นพัฒนาวิสัย คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในระดับโรงเรียนอย่างเป็นระบบ น่าจะเป็นแนวทางที่ดีในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียน จึงสร้างและพัฒนาคู่มือ

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนชั้น ยังได้กำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตน ตามระเบียบ ชื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตา กรุณา ประหยัด ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม ให้บังเกิดผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อพัฒนาแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อศึกษาผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ตามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียน
4. เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี หลังการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงาม ตามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียน

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงาม จากมาตรฐานการศึกษา ด้านที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน และตัวชี้วัด ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม, 2561)
2. แนวคิดทฤษฎีพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน, 2542) ซึ่งสอดคล้อง กับ เฟซิญ กิจระการ และคณะ (2539) ที่ได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมไว้ ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมสรุปสาระสำคัญ ดังนี้
 - 2.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ กลุ่มของฟรอยด์ (Freud) เป็นนักจิตวิทยากลุ่มแรกที่มีชื่อเสียงในการพัฒนาจริยธรรม ฟรอยด์ (สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2553)
 - 2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบ สกินเนอร์ (Skinner) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เป็นผู้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบ (สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2553)

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์และโคลเบอร์ก กล่าวว่า จริยธรรมก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ” การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ มีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ 1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre Conventional) 2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional) 3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional)

2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม แบนดูรา (Bandura) นักทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม มีแนวคิดที่ว่า จริยธรรม หมายถึง กฎ (Rule) สำหรับการประเมินพฤติกรรม (สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2553)

2.5 ทฤษฎีของอิมมานูเอล คานท์ อิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) เป็นนักปรัชญาชาวเยอรมัน (ค.ศ. 1724–1804) เป็นนักเหตุผลนิยม เป็นผู้นำทฤษฎีเหตุผลนิยม หมายถึง สิทธิที่ยึดมั่นในคุณธรรม ได้ริเริ่มจริยธรรมแบบหน้าที่นิยม หรือในเหตุผลอย่างเคร่งครัด อาจเรียก Moral Purism หรือ Formal Ethics

2.6. ทฤษฎีของแคธวอล บลูม และมาเซีย แคธวอล บลูม และมาเซีย (Keathwohl, Bloom and Masia, 1994) ได้กำหนดทฤษฎีจำแนกระดับคุณภาพของการเรียนรู้ ด้านจิตใจ ที่ครอบคลุม ความสนใจ ทศนคติ ค่านิยม และลักษณะนิสัย โดยจัดลำดับขั้นตอนคุณลักษณะ ด้านความรู้สึกไว้ 5 ประการ ดังนี้ 1. การรับรู้ (Receiving) 2. การตอบสนอง (Responding) 3. การเห็นคุณค่า (Valuing) 4. การจัดระบบ (Organization) 5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization)

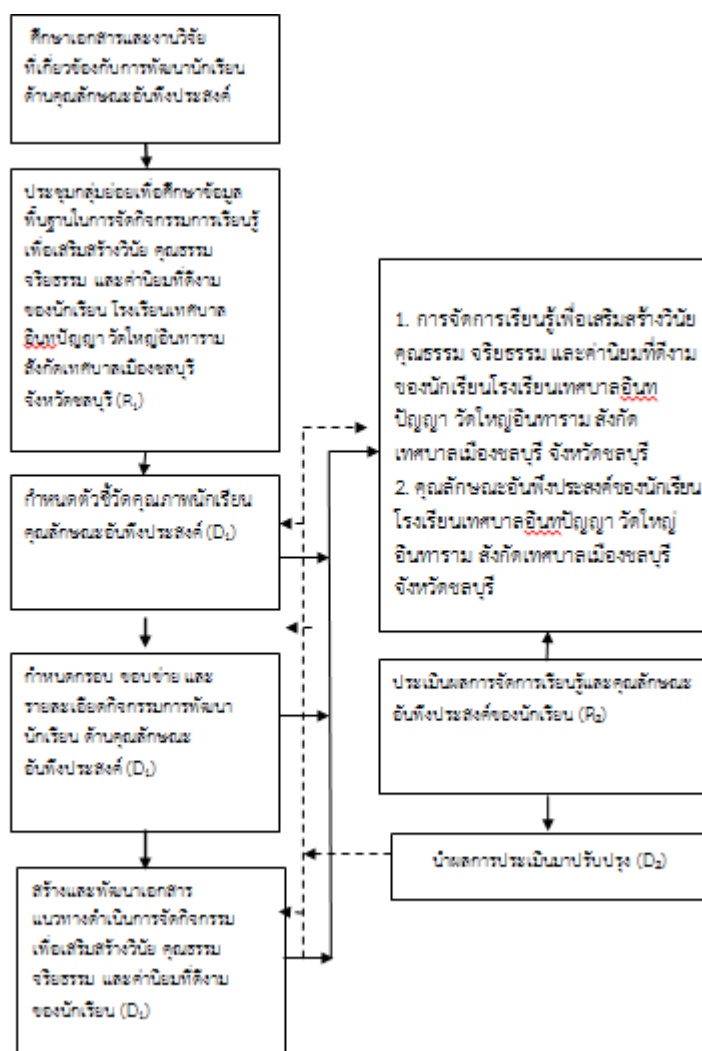
3. หลักการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของผู้เรียน การสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

4. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

5. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2552)

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยดังกล่าว นำมาบูรณาการการสร้างเป็นรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียน ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Design) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods)

วิธีดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ของนักเรียนมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R) เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียน (Design and Develop : D₁ . D₂)

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียน (Implement : I)

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D) เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียน (Evaluation : E)

ขอบเขตการวิจัย

1. **กลุ่มประชากร** ได้แก่ ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2561-2562 ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 57 คน และนักเรียน จำนวน 1,536 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.1 กลุ่มตัวอย่าง สำหรับศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม คือ ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 4- 6 จำนวน 18 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่รับการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามเป็นนักเรียน ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 454 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย นักเรียนปีการศึกษา 2561-2562 โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมิน

2.3 กลุ่มตัวอย่าง สำหรับประเมินการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียน คือ ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 17 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยภาพรวม โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทารามมี การจัด กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามของนักเรียนในปีการศึกษา 2561 ทั้งหมด 23 กิจกรรม คิดเป็นกิจกรรมที่มีการพัฒนา 11 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 47.83 และไม่มีการพัฒนา 12 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 52.17 และในปีการศึกษา 2562 มีพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพิ่มขึ้นเป็น 18 พฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 78.26 และมีกิจกรรมที่ไม่มีการพัฒนามีเพียง 5 กิจกรรม คือ จัดให้มีการประกวดระหว่างชั้น เรื่องความรับผิดชอบต่าง ๆ จัดให้มีการบรรยาย หรืออ่านสารคดี นิทาน เกี่ยวกับ ธรรมะในวันธรรมสวนะ จัดนักเรียนที่มีความสามารถทาง ธรรมะออกเผยแพร่ธรรม จัดให้มีการแสดงละครธรรมะ เช่น ลูกกตัญญู ลูกหมี่เรียนรู้ เศษฟ้าคุณยาย และจัดให้มีโครงการพัฒนาค่านิยม 12 ประการ

2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้าง วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 เมื่อพิจารณาแยกตามด้านการประเมินจากมากไปหาน้อย พบว่า ผลการประเมินด้านการนำไปใช้จัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 รองลงมาเป็นด้านลักษณะรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 และด้านคุณค่าของรูปแบบอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 ตามลำดับ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้าง วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม ตามคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูตามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้าง วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม มีผลการประเมินเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.90)

4. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้ประเมินนักเรียนพฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่แสดงออกจำนวน 20 รายการ ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.48)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยภาพรวม โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทารามมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนในปีการศึกษา 2560 ทั้งหมด 23 กิจกรรมคิดเป็นกิจกรรมที่มีการพัฒนา 11 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 47.83 และไม่มีการพัฒนา 12 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 52.17 และในปีการศึกษา 2561 มีพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพิ่มขึ้นเป็น 18 พฤติกรรม คิดเป็นร้อยละ 78.26 และมีกิจกรรมที่ไม่มีการพัฒนามีเพียง 5 กิจกรรม คือ จัดให้มีการประกวดระหว่างชั้น เรื่องความรับผิดชอบต่าง ๆ จัดให้มีการบรรยายหรืออ่านสารคดี นิทาน เกี่ยวกับธรรมะในวันธรรมสวนะ จัดนักเรียนที่มีความสามารถทางธรรมะออกเผยแพร่วรรณ จัดให้มีการแสดงละครธรรมะ เช่น ลูกกตัญญู องค์กรกุศล และจัดให้มีโครงการโรงเรียนน้องเพื่อฝึกความเมตตา- กรุณา ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานเอกสารและข้อมูลพื้นฐานบุคคล สามารถกำหนดเป็นนิยาม องค์ประกอบ และพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละด้าน หลักสำคัญในการเรียบเรียง รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้พิจารณาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559

2. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.47 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 เมื่อพิจารณาแยกตามด้านการประเมินจากมากไปหาน้อย พบว่า ผลการประเมิน ด้านการนำไปใช้จัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 รองลงมาเป็นด้านลักษณะรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 และด้านคุณค่าของรูปแบบอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 ตามลำดับ ผลการวิจัยสรุปว่า รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม มีความเหมาะสม และอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้พัฒนา สำหรับภาพรวมของรูปแบบ ซึ่งผ่านการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ พร้อมนำไปใช้ประโยชน์และเผยแพร่พอสืบต่อไปอย่างสังเขป ดังต่อไปนี้ รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่ดีงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม ประกอบด้วย สารสำคัญ 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความสำคัญของการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม วัดอุปสงค์ องค์ประกอบของการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ขอบเขตในการจัด ทำเอกสารและประโยชน์ ที่คาดว่าจะได้รับ ตอนที่ 2 แนวทางในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ประกอบด้วย วางเป้าหมายและแผนการดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกิจกรรมเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ความสัมพันธ์ ของบุคลากรต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ขั้นตอนการดำเนินงาน เสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จของการดำเนินงานเสริมสร้าง วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ความสัมพันธ์ของโครงสร้างองค์กรกับการะงานเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนตามรูปแบบ ดังนี้ 1) แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง การโน้มน้าวเชื่อมโยงใจให้บุคคลทำงานได้อย่างเต็มใจเต็มกำลัง และเต็มความสามารถ บรรลุผลด้วยกันทุกฝ่าย 2) ความพยายาม (Attempt) หมายถึง ความพยายามความมุ่งมั่น ที่จะทำงานบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งต้องใช้ความอดทนความขยัน และความตั้งใจที่จะทำงานประสบผล สำเร็จ 3) ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความสามารถของผู้นำ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงาน ของผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมงานยินยอมปฏิบัติตาม เพื่อที่จะนำ ไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมที่กำหนดไว้ 4) การติดต่อ สื่อสาร (Interactive) หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ความรู้สึก ความคิดเห็นระหว่างคน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน ซึ่งอาจจะเป็นการพูด การฟัง การเขียน หรือใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เน้นการทำงานเป็นทีม 5) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) หมายถึง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันในการที่จะหาแนวทางแก้ปัญหาในทางสร้างสรรค์ และ

ก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ในกิจกรรมต่าง ๆ อันมีเป้าหมาย ที่เข้าใจตรงกัน และช่วยในการพัฒนา
งาน พัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ 6) ผลสำเร็จ (Achievement) หมายถึง การบริหารงานโดย
คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของงาน ผู้ร่วมงานทุกคนรับรู้เป้าหมายของภารงานร่วมกัน และ 7) ธรรมชาติ
(Nature) หมายถึง ธรรมชาติหรือบริบทขององค์การที่เคยปฏิบัติ สืบต่อกันเป็นวัฒนธรรมองค์กร ตอนที่
3 กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงาม กิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงาม ของนักเรียน มีจำนวน 10 กิจกรรม ดังนี้
1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมอ้อมอรัญญ์ 3) กิจกรรมการประชุมระดับชั้น 4) กิจกรรมกีฬา
5) กิจกรรมความสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน 6) กิจกรรมชุมนุม 7) กิจกรรมวันสำคัญ 8) กิจกรรมสร้าง
เสริมคุณธรรม 9) กิจกรรมอ่านสร้างสุข และ 10) กิจกรรมส่งเสริมอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี
งาม ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม ตามคู่มือรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อ
เสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่
อินทาราม ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูตามรูปแบบการบริหาร
จัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินท
ปัญญา วัดใหญ่อินทาราม มีผลการประเมินเฉลี่ยโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $S.D. = 0.90$)
ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของ
นักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา
แยกตามรายการประเมิน พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 13 รายการ ทั้งนี้เนื่องจาก
เอกสารนี้มีการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนานวัตกรรม ประกอบด้วย การยกย่องเอกสาร
การตรวจสอบด้านเนื้อหาและโครงสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ
ผู้เชี่ยวชาญทำให้มั่นใจได้ว่าเอกสารดังกล่าวมีคุณภาพ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง
วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทา
ราม พบว่า โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง
วินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์เกือบทุกกิจกรรม
ลักษณะการจัดกิจกรรม ที่โรงเรียนดำเนินการส่วนใหญ่เกิดจากครูที่ปรึกษา เป็นผู้กำหนด โดยโรงเรียน
จัดครูทุกคนเป็นครูที่ปรึกษาตามความถนัดและความสนใจ จัดเวลาสำหรับกิจกรรมมากกว่าสัปดาห์ละ
1 ชั่วโมง โดยจัดนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ใน 2 รูปแบบ คือจัดกิจกรรมตามระดับชั้นของตน หรือเข้า
ร่วมกิจกรรมตามความสนใจ สำหรับงานธุรการที่โรงเรียนได้ปฏิบัตินั้น พบว่า โรงเรียนมีแผนดำเนินงาน
มีระเบียบข้อบังคับ มีคำสั่งแต่งตั้งครูที่ปรึกษากิจกรรม มีการประกาศรับสมัครสมาชิกตามความสนใจ
และรายงานการเปิดกิจกรรมให้ต้นสังกัดทราบ เหตุผลที่โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัย
คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของนักเรียนได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และมีลักษณะกิจกรรมที่

เป็นระบบ หลากหลายครอบคลุมพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ต้องการพัฒนา ให้เกิดในตัวนักเรียนนั้น เนื่องจากโรงเรียนมีแนวทางการดำเนินงานที่เกิดจากกรอบแนวคิดที่ชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัด คุณภาพ นักเรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนครั้งนี้ ก่อให้เกิดเครือข่าย ักลยาณมิตร ทางวิชาการ โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมกิจกรรม การแสวงหาความร่วมมือด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ ฯลฯ นับว่าเป็นบรรยากาศทางวิชาการที่ดี ในส่วนของนักเรียนนอกจาก จะได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้ว ยังได้ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในวิถีแห่งประชาธิปไตย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การกำหนดแนวทางการ พัฒนาและพัฒนาให้นักเรียนด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามอย่างชัดเจน บุคลากรทุกฝ่ายรับรู้ ร่วมกัน น่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ ทำให้เยาวชนไทย เป็น คนดี มีคุณภาพ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

4. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ของนักเรียนของนักเรียนโดยมีครูที่ปรึกษา เป็นผู้ประเมินนักเรียนพฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ แสดงออก จำนวน 20 รายการ ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.48) องค์ความรู้เกี่ยวกับความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถสรุปได้ว่า ความมีวินัย คุณธรรมและ จริยธรรมนั้นก็คือ พฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตน ตามระบบระเบียบ เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม โดยมีเครื่องประดับประดาใจให้เกลียดความชั่ว กลัว บาป ใฝ่ความดี และเป็นเครื่อง กระตุ้นผลักดันให้เกิดความรู้สึกผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดีมีแนวทางใน การประพฤติเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นในสังคม โดยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านวินัย คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม 3 ด้าน 21 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ด้านวินัย 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1.1) การทำความเคารพ 1.2) การตรงต่อเวลา 1.3) การเข้าแถว รับบริการ 1.4) การแต่งกายตาม ระเบียบ 1.5) การรักษาความสะอาด 1.6) การปฏิบัติตามกฎจราจร 1.7) การปฏิบัติ ตามกฎหมาย 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 6 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 2.1) ความสามัคคี 2.2) ความกตัญญู 2.3) ความ อดทนอดกลั้น 2.4) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 2.5) ความเมตตากรุณา 2.6) ความมีน้ำใจ และ 3) ด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 3.1) รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ 3.2) ความซื่อสัตย์ 3.3) มีวินัย 3.4) ใฝ่เรียนรู้ 3.5) อยู่อย่างพอเพียง 3.6) มุ่งมั่นในการทำงาน 3.7) รักความเป็นไทย 3.8) มีจิตสาธารณะ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ของนักเรียน

2. คู่มือการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้วยการให้ความรู้และการปฏิบัติแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง เสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ เริ่มจากนักเรียน ดังนั้น ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรได้กำหนดนโยบาย และแนวทางการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียน ให้หลากหลาย และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนานักเรียน

2.2 ควรมีการขยายผลการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามของนักเรียนไปยังโรงเรียนอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- นภสร ชัดติยะ. (2562). *ความมีวินัยและแนวทางการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญญู กิจระการ และคณะ. (2539). *แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- บุญมา บ่อไทย. (2563). *สภาพและแนวทางการบริหารการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา บุรีรัมย์เขต 1 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

- มาเรียม นิลพันธุ์. (2552). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (6 เมษายน 2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 143 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1-90.
- โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม. (2561). *รายงานประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2561*. ชลบุรี: โรงเรียนเทศบาลอินทปัญญา วัดใหญ่อินทาราม.
- วรพล อังกรรัตน์. (2559). *ทสม 457 หลักวาทศิลป์สำหรับผู้นำภาควิชา ภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2542). *การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *รายงานการสังเคราะห์แนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *ร่วมปฏิบัติรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสอนแบบ "การเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้"*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุรงค์ โค้วตระกูล. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cecil, C.B. (2003). The Concept of Autocyclic and Allocyclic Controls on Sedimentation and Stratigraphy, Emphasizing the Climatic Variable. *SEPM Special Publication*, 77, 13-20.
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S. & Masia, B. B. (1964). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals, Hand book II: Affective domain*. New York: David McKay Company Incorporated.

Monastic Governance in The Situation of Covid-19

Phra Seksan Chaichat¹ and Phramaha Phanuvich Numbuddee²

¹Ph.D Research Scholar, Dept Political science of BHU., India

²Ph.D Research Scholar, Dep Sociology of BHU., India

E-mail: ²Panuvich99@hotmail.com

Received May 20, 2022; **Revised** September 22, 2023; **Accepted** September 25, 2023

Abstract

In the present state, the monks' in buddhist lifestyle has undergone a significant transformation due to the coronavirus epidemic. Monks have to protect themselves, trying to take care of wearing masks. More distance with kin Need to be more careful Return from alms Must take care of the cleanliness before entering the temple. Another way is Let kith and kin come to the temple Use screening for safety and prevent monks from being at risk as well. And at this time, some monks also use self-quarantine as a practice in themselves. Kith and kin can go to make merit, but may have to change their course. There are officers of the Royal Thai

Police or the officers of various temples in the screening process before entering the merit. Or if laymen would come to discuss dharma with the Lord Should avoid meeting face to face Should use online media or use the telephone for consultation. Will be a good defense It is therefore necessary to have a responsible person and find a way to help the monks who have suffered in the situation that arise. It is a spiritual refuge of the people and is an important part of helping to alleviate suffering for people who have suffered such as donating food, drinking water, masks, etc. to make society live happily. Are generous for each other.

Keywords: Sangha; Governance; Covid-19

Introduction

The world adventures heavily in the "disease war", which is to face the viral epidemic that started from the city of Wuhan (Province Hubei), China, or the coronavirus disease, later called "COVID-19," the COVID-19 disease that is currently spreading heavily. At this time, it is seen that it is comparable to the "World War" because it caused damage to property and human life throughout

the country. World: It has been noted that once in 100 years, there has been a major epidemic in the world. The outbreak of an epidemic is Clean (Clean sweep) the world, a period of 100 years, namely 1720 AD (1720 AD), the Black Death occurred. 1820 (1820) Cholera occurred in 1920 (1920), influenza occurred in 2020 (2020), COVID-19 (Corona) occurred. virus The outbreak of the coronavirus disease 2019 (COVID-19) that has caused a large outbreak (Pandemic) throughout. World (Surachai Chokkhanchitchai, 2020)

Coronaviruses are the largest family of viruses found in both animals and humans. corona virus yet It causes a variety of illnesses, from the common cold to serious illnesses. such as Middle East Respiratory Syndrome (MERS) and Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS). infected with the new coronavirus 2019 This will have the same symptoms as patients with respiratory infections. It will show symptoms ranging from mild severity, including nasal congestion, sore throat, cough, and fever. In some cases, symptoms Severe symptoms include pneumonia or It's also difficult to breathe. Some people can die, but this is rare. But if the elderly And people with underlying diseases such as diabetes and heart disease are at risk for severe illness if they get infected. new strain of corona virus

World Health Organization standards has recommended to the public Reduce exposure to factors risk and spread of infection in at various stages, this standard also recommends washing hands. Take care of respiratory hygiene When coughing or sneezing, use the crook of your arm. Cover your mouth or use toilet paper and throw it in the trash. Eat food that is cooked, clean, safe and avoid Coming into contact with people who have respiratory illnesses, such as people who are coughing or sneezing (Health Organization World, 2020)

After the government announced the Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situations 2005 to control COVID-19 virus outbreak It can be considered a time when people in society must adjust to live with the situation. At this time, Social Distancing is used in the system in both work and travel to prevent risks from Infection and adjustment of monks during the COVID-19 outbreak. In addition to the number of kith and kin Less, still at risk of contracting COVID-19 Monks are therefore another group that must adapt in various practices. To protect yourself from infection and not to put your kith and kin who enter the temple at risk as well (Thai PBS, 2020: online)

Therefore, guidelines for managing the role of monks in adapting to the COVID-19 situation Monks must know as much. Access the movement of emerging diseases and illnesses Let it be adjusted to your lifestyle. Especially the routine of Monks who perform their duties both linking,

coordinating, and contacting and meeting with laypeople all the time. It's a lot of people. You must be aware of the information all the time. It's better to prevent than to fix. Bringing health benefits to both monks themselves, as well as the lay people and their kith and kin, will have confidence in continuously upholding the religion.

Monks and The Covid-19 Situation

Current situation of COVID-19 disease. It has had many impacts on Thai society. Looking at it from another angle is what we got. Come back and review yourself. Some things that we think are unnecessary can be learned from these situations. The monks must adjust. Whether it is an adjustment in the matter of practice. As a result of the Supreme Sangha's resolution, 137/2020 on measures to control and prevent the spread of the coronavirus (COVID-19). for monks novice practice and the Ministry of Public Health Announcement of measures for places of religious ceremonies (temples Churches, mosques, shrines) causing His Majesty to adapt and act in the same direction. which the monks had never encountered. Things like this have happened before. Therefore, use mindfulness and reconsider taking care of yourself in a crisis like this. At least we saw an atmosphere of helping each other, kindness, fighting together to fight against things that cannot be seen, but we can fight against desires. There are two types of suffering in our bodies in Buddhism: physical suffering and mental suffering. Try to protect your body and be strong. If we look at the principles of Buddhism, we look at the Dharma side of the mind. How can we take care of our mental suffering?

The current situation allows us to revisit our suffering. The mental aspect that we have never been able to manage is also a good opportunity. We must be aware. Use beliefs, beliefs, perspectives, ways of thinking, viewpoints. A motto that we must bring back and use to encourage ourselves during this time” (Thai PBS, 2020)

Concepts of monks and the COVID-19 situation in helping the community. There may be an argument that it is not an activity. Sangha has caused two criticisms: (1) Monks should head towards nirvana according to the path laid out by the Buddha. (2) Monks should not leave people and society behind. But when considering the concept of dāna, which means giving, the concept of cāga, the concept of sangha vatthu, it can be interpreted that Buddhism provides an opportunity for helping to synthesize one another in 2 ways. The place is to give principles and concepts called Dhamma offerings, giving ideas, methods, and principles for living life. Under the circumstances, Video 19 Monks came out to speak and encourage people to use tolerance. Use patience to get through the

crisis. These go together Teach to sacrifice and share alms (than-metta-jaka) To help each other through objects consumer goods consumption. If interpreted this way, it will be confirmed that It is not against the principles of helping people. Let's get into the tune of helping each other, everyone. It is considered beneficial to living together. When searching for work on the role of monks in public work There will be a lot of research work, such as “Project to study public welfare knowledge in the scriptures. Buddhism” (Wuttinan Kanthatian, 2020)

However, monks are considered to have 2 statuses: 1) Monastic status in Buddhism. Don't forget that monks still have physical bodies just like other laypeople. Therefore, it is necessary to have access to change and Adapt, including finding ways to prevent and correct according to the world situation.

Monastic Status and Practice

The legal provisions for monks have two statuses: as citizens of the state, they must be subject to the law. of the state just like ordinary citizens. In addition to monks' rights being limited in some areas, their rights in others are not yet more than ordinary citizens As per the constitutional provisions in Chapter 3 regarding the rights and freedoms of the Thai people, Section 38 Monks are under the same protection of the constitution as ordinary citizens of all religions. It is stated that “a person has the freedom to follow religious commandments or perform rituals according to his wishes. own trust When it is not contrary to the duties of citizens and is not contrary to public order or good morals of people in exercising their rights and freedoms under paragraph one Individuals are protected from the state. Do any action which is a deprivation of rights or loss of benefits that should be received because of religion, religious sect, ideology In religion, or following religious commandments or performing rituals according to different beliefs. from another person” section The second position must be within the framework of the Sangha's Dharma and Discipline and must not violate Sangha law. which the citizens can Regulations to ensure orderly governance of the Sangha and to prevent people with dishonest intentions from relying on the shadows. Buddhism benefits itself which causes the loss of faith in the community and It's a promotion. The monastic institution is an important status for the survival of religion. Because monks are representatives of religion in The status of the Sangharatana who is revered Therefore, they are special and different from ordinary citizens. (Kitiyadisai, 2013)

The role of Buddhism in relation to the way of life and living conditions of Thai people. A temple is a place. Live and practice Dhamma and perform the religious duties of monks. They

have ties with the villagers and have related roles. Very related both in terms of arts, culture and good traditions It helps to refine the mental life of Thai people to be bright and clean. And has always been peaceful. Thailand under the shadow of Buddhism is therefore peaceful. Be happy, prosperous, and maintain independence. Sovereignty and freedom The people are living well. Proud of the nation and have unity. Respect and love each other as brothers. Buddhism is a religion It is one of the most important religions that has existed in the world and has been around for more than two thousand years. Buddhism has gained stability. And it is sustainable because Buddhists who are heirs of the religion have continued to practice and preserve it. Both aspects of moral conduct Because they saw that it was a religion that could be taken as their own refuge. By relying on the Dhamma and Vinaya from the Tripitaka It is a guideline for practicing and living in society in peace. (Phra Phrom Kunaporn (Prayut PayutTo), 2010)

For that reason It can be seen that temples or religious institutions are the main institutions and play a high role at the national level. Thai social class has always been Because temples are still religious institutions that hold the hearts of Thai people very well. Thai society, whether it is a rural society or an urban society Therefore, temples are important institutions of society. Every village has one. The temple is the common property of the local people. People in each village have strong relationships. measure is a place that provides kindness, warmth, and knowledge to the community both intellectually, mentally, and materially, which is a treasure. The unique characteristic of this relationship is that the monks truly have access to the people (PhrakruPhalatSomchai Nissapho and group, 2020)

The Main Duties of Monks in Buddhism

The main duties of monks In Buddhism, it is the study of Buddhist doctrines and then practice. Follow and bring the doctrine to propagate For the people, Thai monks have duties and roles that they must take responsibility for which have been directly appointed and whose duties must be performed include:

1) Sangha administration, including the management of monks and novices, which monks with knowledge Ability to be appointed as the head of various religious orders. The position of Patriarch is the highest position, followed by the Abbot. Regional Abbot, Provincial Abbot, District Abbot, Subdistrict Abbot, Abbot, Assistant Abbot and Secretary. Each head monk is the final position. The Sangha Supreme Council is considered to be the body. The highest governing body of the Sangha of both sects.

2) Providing education for monks and novices and the general public, including administration and teaching. Taught at monastic educational institutions, including monastic universities. Phrapariyattidhamma School Department of Dhamma–Pali and General Education Department

3) Propagation of Buddhism, including teaching, training, sermons, and sermons. Write textbooks and disseminate Dhamma practices through various media such as radio, television, and newspapers, etc.

4) Construction Constructing and restoring temples means taking care of the construction of temples and maintain and repair

5) Providing public benefits to society, including participation in making benefits to society in the field such as providing education for underprivileged children, combating drugs, donating funds to various agencies and the promotion of various professions, etc. (Jiarajit, 2015)

Guidelines for Managing the Role of Monks in Adapting to The Covid–19 Situation

As the COVID–19 virus outbreak spreads around the world, it affects every sector, including the Sangha. It is necessary to adapt. Regarding the management of religious affairs through online media With the author being a full–time teacher Mahachulalongkorn University Royal College (CMU) as a government agency Therefore, various measures have been announced to prevent and take action. To be in accordance with the policy of the Maha Sangha State. and Ministry of Public Health As a control center and prevent Spread of the Covid virus (CCPO.19) Mahachulalongkornrajavidyalaya University Measure 5 has been issued. Measures to prevent and stop the COVID–19 virus are as follows:

1) Measures for the performance of university personnel so that personnel of all departments can Working from home and arranging an agenda for alternating working days for personnel with It is necessary to work in the office, reducing congestion. and prevent risks that may occur, including Seminar meeting via online system which has been communicated to all departments Both central and regional agencies comply with Policies and measures must be in the same direction. In addition, he urged MCU personnel to take care of their health. strict self

2) Educational management measures The university has determined to organize classes. Teaching and examinations Online evaluation of all subjects and all levels of education. At the same time, there are also measures to Help students reduce their tuition fees. Provide scholarships and other assistance measures

3) Measures to take care of personnel and students staying at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, which are in place About 400 photos / person, most of them are students from overseas who are unable to return to their own country. The university has issued strict regulatory measures. Students are strictly not allowed to leave the area. Manage hygiene Arrange medical equipment, hand washing gel, and face masks. Check for fever and measure body temperature. Spray disinfectant in every area and keep students spaced apart. Eating food using one's own utensils Separately, sit me aside. Strict measures have also been put in place to prevent entry and exit of both personnel and outsiders. From the entrance–exit, up and down Student dormitory building

4) Communication measures to the public as KMUTT is a higher education institution and The Sangha University has therefore taken steps to communicate concepts based on Buddhist principles. so that Buddhists can Applied in life in every communication system There is a center to control and prevent the spread of the virus. University Covid 19 It is the centerpiece in bringing the principles of Buddhism to propagate through the mass media. Every branch at all times from the beginning until the present.

5) Management measures within the Mahachulalongkornrajavidyalaya University area. Established the Center for Control and Prevention of the Spread of the Covid–19 Virus (CCOC.19) and established control measures. and to strictly prevent the spread of the Covid virus, Big Cleaning has been carried out. and spray disinfectant in the entire area along with requiring screening of personnel, students, and the general public who will enter Everyone who goes within the university area must have their body temperature checked. And if you are an outsider, you must wash it. Detailed travel history and history records Entry will not be allowed if the body temperature is abnormally high. Internally, these policies and measures are for use by campuses, monastic colleges, classrooms, and academic service units throughout the country. Follow the same guidelines.

From the management guidelines that appear, it is found that in managing Prevention of Covid 19 Buddhist University It is consistent with the Buddhist concept as the Buddha said: “Monks, those who consider Seeing their own benefit as truly appropriate in order to carry out their activities with carelessness or that the person considering Seeing the benefits of others as truly appropriate in order to carry out the activities of others with carelessness or the person who considers Seeing the benefits of both sides, it is truly appropriate to carry out the activities of both sides with carelessness” “All monks, who consider Seeing their own benefit as truly appropriate in order to carry out their activities with carelessness or that the person considering Seeing the benefits of

others as truly appropriate in order to carry out the activities of others with carelessness or the person who considers Seeing the benefits of both sides, it is indeed appropriate to carry out the activities of both sides with carelessness" (Suttantapiṭaka Anguttara Nikaya Satta Nipat Thai Volume 23, page 40), Mahachulalongkornrajavidyalaya University book, From the concept which the Buddha's words reflect worker Or do Buddhists have to prepare themselves to Support upcoming changes or to be consistent with the situation (Sonsa-at, Yawrungruang, 2019) or is happening under the concept "Impermanence" Buddhism teaches us to be aware of it. To be afraid or paranoid to the point of not daring to do anything. But prepare yourself to accommodate what will happen. Understand, be aware, know each other, know how to fix it, make it a "technique" or administrative guidelines that are consistent with the missions of the Sangha University Status as an educational institution of the Sangha which is used in the education of religious personnel to have Ready and responsive to workloads in all 6 areas as well, as shown in the Sangha University as a model under Covid-19 situation, etc. (Phrakhru Kovitbunkhet, Tapin, 2020)

Monks Must Change According to The World Situation.

When studying the COVID-19 virus situation in Thailand, information was found as of May 4, 2020 confirmed that there are 2,987 people infected and 2,740 people have been cured and the number of deaths is as follows.

When studying the situation of the COVID-19 in Thailand, information found that May 4th 2020 confirmed that there are 2,987 people infected and 2,740 people have been cured and the number of deaths is 2,987. 54 people It is ranked 54th in the world in terms of the total number of infected people around the world. 3, 422, 608 people are being treated 2,094,032 people, 1,085, 263 people have recovered. The total number of deaths worldwide is 243, 313 people, which is the number 1 statistic. The world is in the United States with a total of 1,177,784 people. and 68,442 people died, ranking 2nd in Spain The total number of infected people is 218, 011 and the deaths are 25, 428 people, and in 3rd place Italy, the total number of infected people is 211, 938 people. and 29, 079 people died, overall from statistics and research on the situation of the spread of the Covid 19 . Being in an abnormal situation As shown in the research on "Report of patients with coronavirus disease 2019 (COVID-19): The first patient in Thailand and outside China."

However, at this time the temple must take precautions due to the COVID-19 outbreak. Asked about the practices of the monks. Has it changed or not? There are still parts that remain the same. But it must be adjusted to suit the situation. Because the way of life of monks must be

conducive to People still have to go out to collect alms. Because giving alms is a form of self-care for monks, but During a crisis like this, it is a risk of bringing germs into the temple. Therefore, some temples may go out to collect alms. Go out sometimes, but during this time it is recommended to stay put and follow government orders. If it is necessary to give alms, you must take precautions. I myself try to take care of wearing a mask. Keep more distance from kith and kin. You have to be very careful about this Up, returning from alms. You must take care of cleanliness before entering the temple. Another way is Let kith and kin come to the temple. Use screening. Filter for safety and to prevent monks from being at risk. And at this time, some monks are also using self-quarantine. It is a practice of Dhamma within yourself. Some things are not forbidden to practice because they are Dhamma and discipline in practice. Kith and kin can make merit but may have to change their ways. There are officers Village Health Volunteers (VHV.), Subdistrict Health Promotion Hospital or officials of various temples in Screening before coming to make merit The temple now has masks and hand washing gel before entering the temple. Distance

As for invitational activities during this period, they need to be reduced: merit-making events, weddings, ordination events, and human events. A lot at present, the Sangha Sangha Announcement to suspend monastic activities that involve large groups of people and are Avoid risks For events that truly cannot be canceled, there must be a good protection system. For example, an event that cannot be canceled is a funeral. We really need to reduce the number of people, including only relatives, and set fewer days for the ceremony.

At this time, the role of monks has changed. Monks have begun to adapt to using online media more, such as listening. country teaching books It is one thing that helps the kith and kin. People and monks themselves, reducing the risk of meeting each other in the management of temples There is always cleaning of things in the temple such as The green and red carpet in the church is this. It's dangerous for us to enter it while paying respects to the Buddha or meditating. Need to be taken out and disinfected. Every temple should have a place to manage. It is safe and gives peace of mind to kith and kin who enter the temple.

Temples have been the center of the community along with Thai society since ancient times until the present. A temple is not only a place of residence. of monks and novices But it is also a public place. which is of benefit to the community as well Therefore, it is appropriate to have a temple that has Sufficient potential to help those experiencing difficulties during the epidemic situation. Use a place to practice Dhamma. It's a quarantine place. Quarantining here is quarantining with Dhamma. If we talk about the place of the community and the villagers. measure is a place

where everyone comes together to make merit as a community. If there are any problems, we will use the temple as an appropriate place to Let's meet. Sometimes we have a place to practice Dhamma too. But during this time, due to the crisis People who come to practice Dhamma will Decrease and decrease. When there is a cancellation, this place is an empty place. This makes this place potentially a place to accommodate people who are sick and sick here. That is, if you're mentally ill, if you're mentally ill, the hospital won't be able to take care of you. We should bring those patients to train their minds. There may be a whole group that they think is Sick or not sick. If you are at home and the situation is too stressful, you want to revise yourself. Temples are another place that opens space for people. Let's review these things for ourselves during this crisis. It also helps the mind to reflect more on itself. We can Relying on temples is a meditation practice that helps to relax the mind and reduce stress. Helps the mind to adjust to different attitudes. It also helps to purify the mind within. But when coming, there must be screening, checking people coming in, using management in The community came to help the temple in managing it. At least I believe that practicing meditation during this time of crisis will help those who are sick. or people who are not sick Makes us see in all directions, be mindful, and reflect on ourselves, turning the current crisis into an opportunity. Consciousness and wisdom come to solve problems and provide immunity for oneself and society. Let's get through this crisis together. (Thai PBS, 2020)

Department of Medical Services by Buddhist Hospital Suggestions on how to care for the health of monks during the COVID-19 situation New Normal model by providing medical services through the Telemedicine system and delivering medicine by mail. To reduce the risk of COVID-19 infection Dr. Somsak Akkasin, Director-General of the Department of Medical Services, revealed that from The situation of the new outbreak of COVID-19 infection, which has a large number of infected people and is spreading continuous outbreak In the outbreak of this disease causing many hospitals to prepare To deal with the COVID-19 situation To reduce the spread of disease Therefore, there is a new way of providing medical services using The digital system comes in to manage. In this case, the Department of Medical Services through the Buddhist Hospital provides medical services in a new way. To the sick monks For the safety of monks and medical personnel

Chamni Jittriprasert Director of Buddhist Hospital Added that During the outbreak of COVID-19 virus, Buddhist hospitals provide new medical services through the Telemedicine system and offering medicine via Post office with a 4-step service process as follows: 1. The nurse will check the monk's basic information. Illness, medical history, taking medicine and will call the sick monk about 1 week before the appointment date by The date and time of the Video-call will be informed

to the sick monks. 2. When the appointment day arrives, the doctor will video-call and ask about symptoms. with sick monks and issuing prescriptions 3. Pharmacists check prescriptions according to professional standards. and type the address together Delivering medicine to sick monks (If you have questions about the use of video-call medicine, consult a pharmacist) and 4. Check postal parcel delivery information. Therefore, monks should refrain from going to high-risk places. Wear a mask. social distance I eat hot food Use your own spoon To strengthen the body and keep it safe from COVID-19 disease (Department of Medical Services, 2021)

In summary, monks must change according to the world situation. You must protect yourself because The COVID-19 outbreak and the way of life of monks Must be generous to the people Will have to go out to collect some alms. because of Alms are a form of self-care for monks. But during a crisis like this, it is a risk of bringing germs into the temple. And sometimes laypeople have mental problems and must consult with the monks at the temple. Guidelines for managing monks Yourself, protect yourself. If it is a matter of giving Dhamma to laypeople, it is appropriate to use online media or by telephone. have avoided meeting each other It is considered very good protection.

Conclusion

COVID-19 is a contagious disease that is spreading quickly and is serious. Easy to contact from person to person During the Buddha's time, there was a Buddhist method. Happened like in the case of the disease that had occurred during the Buddha's time. At present, it must be combined with administrative science. In modern times, services have been applied with the goal of managing monastic affairs. To be able to proceed Continuous guidelines for managing the role of monks in adapting to the COVID-19 situation: They must protect themselves. Try to take care of wearing a mask. Keep more distance from kith and kin. Must be more careful about this. Back From alms, you must take care of cleanliness before entering the temple. Another method is Let your kith and kin come to the temple. Use filtering to Safety and to prevent monks from being at risk. And at this time, some monks also use self-quarantine as a practice. Dhamma in itself. Some things are not forbidden to practice because they are Dhamma and discipline in practice. kith and kin You can go make merit but you may have to change your ways. There are officials from village health volunteers, Subdistrict Health Promotion Hospitals, or officials from various temples. Screening before coming to make merit. Now the temple has masks and hand washing gel. Before entering the temple, keep a distance. Monks must know as much. Access the movement of emerging diseases and illnesses Let it be adjusted to your lifestyle. Especially the routine of the monks, which is both

responsible for connecting with village health volunteers (VHV) and the sub-district hospital. and contact and meet with laypeople all the time It's always a large group of people. Therefore, you must be knowledgeable about information. It's better to prevent than to fix. To benefit health both to the monks themselves As well as the lay lay people and their kith and kin, they will have confidence in continuously upholding the religion.

References

- A case study of Thai Chumphon Temple, Mueang District, Sukhothai Province. *Journal of Modern Learning Development*, 5(5), 90–99
- Department of Medical Services. (2021). *The Department of Medical Services recommends taking care of the health of monks to stay away from COVID-19 in the New Normal style*. Retrieved January 18, 2021, from <https://pr.moph.go.th/?url=pr/detail/2/02/152567>
- Jiarajit, C. (2015). *Buddhist duties and Buddhist etiquette*. Retrieved 18 January 18, 2021, from <https://sites.google.com/site/class23102/phra-rachthrm-nithes>
- Kitiyadisai, K. (2013). *Freedom of the monk*. Training Report on the Law of Democracy: The Office of the Constitutional Court.
- Phrakhrupalat Somchai Nissapho, et al. (2020). Role of Monks Affecting Social and Community Development Case Study Thai Chumpon Temple Muang District Sukhothai. *Journal of Modern Learning Development*, 5(5), 90–99.
- Phrakru Kovitbunkhet and Tapin, A. (2020). Balance of organizational healthmanagement. *Journal Mahachula Nakornrat*, 5(1), 182–189.
- PhraPhromkunaphon (Prayut Payutto). (2010). *The role of monks in today's society*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya.
- Sonsa-at, T., Yawrungruang, W. (2019). Medical practice guidelines for diagnosis and provision of Treat accidents, spinal injuries and treat spinal diseases during the situation of the COVID-19 outbreak. *Nakornping Hospital Journal*, 10(2), 59–73.
- Thai P.B.S. (2020). *Buddhists in the COVID-19 era*. Retrieved January 18, 2021, from <https://thecitizen.plus/node/29094>
- Wutthinan Kanthatian. (2020). *Landscape architecture of Thai temples and learning and promoting Buddhist health Integration*. Bangkok: Thai Health Promotion Foundation (SSS).

กระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

Citizenship process for Myanmar migrant workers in Nakhon Si Thammarat Province, Thailand.

เดโช แชน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkhaew

สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Program in Community Development, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: Daycho_kha@nstru.ac.th

Received May 1, 2022; Revised June 11, 2022; Accepted June 12, 2022

บทคัดย่อ

แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาในจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อการจ้างงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาแรงงานที่เหมาะสมท่ามกลางการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการขอหรือต่ออายุใบอนุญาตทำงานสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ โดยการทำบันทึกข้อตกลงและกระบวนการแจ้งความจำเป็นสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในรูปแบบของโควต้า รวมถึงสัญญาจ้างงาน รายละเอียดวิธีการนำแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์มาร่วมงานกับนายจ้าง และจัดทำการตรวจพิสูจน์สัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ รวมถึงการดำเนินงานของศูนย์บริหารงานทะเบียนจังหวัดนครศรีธรรมราชและการดำเนินงานด้านการดูแลสุขภาพในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนครศรีธรรมราช มีองค์ความรู้ใหม่คือ “A-M-C-N-O-H” ประกอบด้วย (A) ขอรับใบอนุญาตทำงาน, (M) บันทึกข้อตกลง, (C) ขอสัญญามาทำงาน, (N) พิสูจน์สัญชาติ, (O) ศูนย์บริหารงานทะเบียน และ (H) ตรวจสุขภาพและประกันสังคม ทั้งนี้เพื่อความเป็นระบบและเชื่อมโยงกับการพัฒนา

คำสำคัญ: แรงงานข้ามชาติ; เมียนมาร์; บริบทและการดำเนินการ

Abstract

Myanmar migrant workers come to Nakhon Si Thammarat for employment that meets the demands of the labor market as well as to promote and develop suitable labor among all sectors. This academic paper aims to study citizenship process for Myanmar migrant workers in Nakhon Si Thammarat Province. The results showed that Processing for or renewing work permits for Myanmar migrant workers by entering into a memorandum of understanding and a process for notifying the need for Burmese migrant workers in the form of a quota, including the employment contract Details on how to bring Myanmar migrant workers to work with employers and provide citizenship verification for Myanmar migrant workers. including the operation of the Nakhon Si Thammarat Provincial Registration Administration Center and health care operations in hospitals under the Ministry of Public Health Nakhon Si Thammarat Province. There is a new body of knowledge “A-M-C-N-O-H” consists of (A) apply for a work permit, (M) memorandum, (C) contract to work, (N) nationality verification, (O) Operation of the Registration Administration Center, and (H) health and social security check. This is for a systematic and connected with development.

Keywords: Migrant Workers; Myanmar; Context and Action

บทนำ

แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาในประเทศไทยได้รับการอพยพผ่านนายหน้าและการอพยพโดยเดินทางเองหรือญาติ ซึ่งต้องซ่อนตัวอยู่ในป่าและตามตะเข็บชายแดนเพื่อหลบหนีการจับกุมจากตำรวจ และเข้ามาโดยการจ้างงานในพื้นที่ที่การเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังที่ กิรติ เชาว์ตฤณาวงษ์ (2556) และสำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช (2564) ที่อธิบายถึงแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่ถูกกฎหมายในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่อนุญาตให้ทำงานชั่วคราวแทนการขาดแคลนแรงงาน มีกิจกรรมส่งเสริมการจ้างงานในจังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพแรงงาน โดยการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ ได้แก่ การฝึกเตรียมเข้าทำงาน การยกระดับฝีมือแรงงาน การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน และการฝึกเสริมทักษะเพื่อเพิ่มศักยภาพฝีมือแรงงานให้มีมาตรฐานมากขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ 35 สาขาอาชีพที่ประเทศไทยด้านแรงงานสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ภายใต้การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการเป็นการตรวจสอบความปลอดภัยตามขนาดของสถานประกอบการในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นภารกิจคุ้มครองแรงงานและดูแลความปลอดภัยให้กับนายจ้างและลูกจ้าง ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาแรงงานที่เหมาะสม เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างนายจ้าง

และลูกจ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีประกันสังคมด้วย เป็นกองทุนประกันสังคมภาคบังคับที่นายจ้างและลูกจ้างชาวพม่าทำงานทุกแห่ง กองทุนจ่ายเงินชดเชยให้แก่ลูกจ้างกรณีเจ็บป่วย ทพพลภาพ เสียชีวิตที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานให้นายจ้าง เงินทดแทนกรณีคลอดบุตร เงินช่วยเหลือบุตร ชราภาพ และว่างงาน จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการขอรับหรือขอต่อใบอนุญาตทำงานของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับองค์กรและหน่วยงานที่มีองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้เข้ามาร่วมสนับสนุนและดูแล (ฐานิดาภักดิ์ แสงทอง และคณะ, 2565) ในขณะที่การใช้ชีวิตในชุมชนและอคติของสมาชิกในชุมชนไทยเป็นอีกประเด็นสำคัญสำหรับการอยู่ร่วมกันที่กระทบต่อสิทธิในการรับสวัสดิการและการคุ้มครอง (ไพรินทร์ มากเจริญ, 2561) สืบเนื่องจากการวิเคราะห์ภาคปฏิบัติการทางสังคม (Social Cultural Practice) การปฏิบัติต่อแรงงานข้ามชาติชาวพม่ายังดูถูกกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความไม่เท่าเทียมกันหรือเหมาะสมกว่าที่เป็นอยู่ ดังนั้นจึงต้องสร้างความเข้าใจเพื่อที่จะเป็นสังคมของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและความพร้อมในการเป็นพลเมืองของโลก (พิทักษ์ ไปเร็ว, 2556) เพื่อให้แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์สามารถสร้างพื้นที่วัฒนธรรมเป็นการรักษาและสืบสานเพื่อการดำรงไว้ท่ามกลางการมีส่วนร่วมในจังหวัดนครศรีธรรมราชและใกล้เคียง (สมทรง นุ่มนวล และคณะ, 2564)

ประกอบกับการเรียนรู้ตามกระบวนการหรือวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ยังเกิดขึ้นเป็นไปไม่ชัดเจน ด้วยสถานประกอบการที่จ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ให้ความสำคัญในค่านิยมเชิงมูลค่าที่เป็นเงินทองมากกว่าเชิงคุณค่าที่เป็นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จำเป็นต้องมีความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และนำไปใช้แก้ปัญหาหรือสนองต่อความต้องการได้ทันที และนำมาใช้เป็นแกนหลักในการดำเนินงานจนกลายเป็นสถานประกอบการที่เข้มแข็งและประสบความสำเร็จ เนื่องจากเข้าใจในคุณค่าความสำคัญทางสังคมและวัฒนธรรม (เรณู เหมือนจันทร์เชย, 2562) และแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มีความรู้และทักษะในการทำงานจากฝีมือแรงงานภาคปฏิบัติ (เดโช แชน้ำแก้ว, 2565) และข้อเสนอมาตรการทางเลือกด้านกฎหมายและนโยบายการใช้แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ คือ ประเทศควรลดการจ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ไร้ฝีมือและทดแทนด้วยเทคโนโลยี เน้นการใช้แรงงานกึ่งฝีมือและแรงงานฝีมือแทน ใช้ระบบภาษีการใช้แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์และกำหนดมาตรฐานการใช้แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ให้เป็นมาตรฐานสากล (ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, 2559) และเห็นว่าหน้าที่รัฐบาลกำหนดนโยบายให้แรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ ขึ้นทะเบียนโดยถูกต้องตามกฎหมาย เป็นสิ่งที่ดีกับประเทศและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจส่งผลดีในเชิงเศรษฐกิจได้ (สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์, 2560) ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ และได้รับการคุ้มครองขั้นพื้นฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตทั่วไป และความเป็นธรรมในการทำงานตามหลักปฏิบัติที่ดีด้านแรงงาน (จำรัส อึ้งศรีวงษ์ และคณะ, 2557) เพื่อปรับปรุงส่วนที่มีปัญหาและส่งเสริมเพื่อพัฒนาในสิ่งที่ดี ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสุขให้กับแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาร์ในที่ทำงานอีกด้วย และสถานประกอบการจะได้รับ

ประโยชน์ในแง่ของประสิทธิภาพการทำงานและลดปัญหาแรงงานที่จะตามมา (จิรภา คัคคีจิตติมาลัย และจกมลพรรณ ศรีคำ, 2559)

บทความนี้จะนำเสนอเรื่อง กระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษากระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในประเด็นการดำเนินการขอรับหรือขอต่อใบอนุญาตทำงานของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ การดำเนินการ MOU และขั้นตอนการแจ้งความต้องการแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ (โควตา) รายละเอียดในสัญญาการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศ การดำเนินการพิสูจน์สัญชาติแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ การดำเนินการศูนย์บริหารการทะเบียน จังหวัดนครศรีธรรมราช และการดำเนินการของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้เห็นถึงบริบทและการดำเนินการสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในจังหวัดนครศรีธรรมราชอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกับการพัฒนาประเทศต่อไป

การดำเนินการขอรับหรือขอต่อใบอนุญาตทำงานของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์

การดำเนินการขอรับหรือขอต่อใบอนุญาตทำงานของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในพื้นที่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถดำเนินการได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 นายจ้างยื่นขอโควตา สามารถดำเนินการได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (งานควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2562)

1.1 กรณีบุคคลธรรมดา มีเอกสาร ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนายจ้าง (สำเนาหนังสือเดินทางกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว) สำเนาทะเบียนบ้าน (หากนายจ้างไม่ได้เป็นเจ้าบ้านให้ถ่ายสำเนาทะเบียนหน้าเจ้าบ้านแนบมาด้วย) แผนที่ตั้งสถานที่ทำงาน หนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์ 10 บาท (กรณีมอบอำนาจ) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ หลักฐานแสดงการประกอบกิจการ เช่น สำเนาทะเบียนพาณิชย์ หรือสำเนาทะเบียนการค้า สำเนาโฉนดที่ดิน หรือสัญญาเช่า สำเนาทะเบียนเรือ หรือสำเนาทะเบียนอาชญาบัตร สำเนาใบอนุญาตโรงงาน หรือโรงเรียน สำเนาสัญญาก่อสร้าง หรือรับจ้างทำของ) สำเนาสัญญาการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ (กรณี MOU)

1.2 กรณีนิติบุคคล มีเอกสาร ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม (สำเนาหนังสือเดินทาง หรือใบอนุญาตทำงานกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว) สำเนาทะเบียนบ้าน (หากนายจ้างไม่ได้เป็นเจ้าบ้านให้ถ่ายสำเนาทะเบียนหน้าเจ้าบ้านแนบมาด้วย) แผนที่ตั้งสถานที่ทำงาน หนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์ 10 บาท (กรณีมอบอำนาจ) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 6 เดือน สำเนาใบภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ.20) สำเนาใบภาษี (ภพ.01) หลักฐานเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง เช่น สำเนาโฉนดที่ดิน

หรือสัญญาเช่า สำเนาสัญญาก่อสร้าง หรือรับจ้างทำของ และสำเนาสัญญาการนำแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ (กรณี MOU)

2. ขั้นตอนที่ 2 การยื่นขอรับ หรือขอต่อใบอนุญาต ดำเนินการได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (งานควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครราชสีมา, 2562)

2.1 สำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่มีหนังสือเดินทาง มีเอกสารใช้ในการ ดำเนินการ ได้แก่ แบบฟอร์ม ตท.2 รูปถ่ายครึ่งตัว ขนาด 1 นิ้ว 2 รูป สำเนาใบ ทร.38/1 สำเนาใบคำขอ และใบเสร็จรับเงินพร้อมฉบับจริง หรือใบอนุญาตทำงาน (ถ้ามี) สำเนาหนังสือเดินทางพร้อมเล่มจริง (ถ่ายหน้าที่มีรูปแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ และหน้าวีซ่า) ใบรับรองแพทย์ (ไม่เกิน 60 วัน) ในกรณีที่แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ไม่สามารถยื่นเอกสารด้วยตนเอง ให้ทำหนังสือมอบอำนาจ ให้คนไทยมายื่น พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ (ติดอากรแสตมป์ 10 บาท) สำเนาหนังสือการแจ้งผลการอนุญาตให้จ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ (โควตา) สำเนาบัตร ประจำตัวประชาชนของนายจ้าง (สำเนาหนังสือเดินทางกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว) สำเนาทะเบียน บ้าน (หากนายจ้างไม่ได้เป็นเจ้าบ้านให้ถ่ายสำเนาทะเบียนหน้าเจ้าบ้านแนบมาด้วย) แผนที่ตั้งสถานที่ ทำงาน หนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์ 10 บาท (กรณีมอบอำนาจ) หากผู้รับมอบอำนาจกระทำการ ลงนามในเอกสารใด ๆ แทนนายจ้างให้ระบุเพิ่มเติมในหนังสือมอบอำนาจพร้อมกับติดอากรแสตมป์ 30 บาท หนังสือรับรองการจ้าง สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ สัญญาจ้าง แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ หลักฐานแสดงการประกอบกิจการ เช่น สำเนาทะเบียนพาณิชย์ หรือ สำเนาทะเบียนการค้า สำเนาโฉนดที่ดิน หรือสัญญาเช่า สำเนาทะเบียนเรือ หรือสำเนาทะเบียนอาชญา บัตร สำเนาใบอนุญาตโรงงาน หรือโรงเรือน สำเนาสัญญาก่อสร้าง หรือรับจ้างทำของ เป็นต้น สำเนา สัญญาการนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ (กรณีนำเข้า MOU) ใบแจ้งออก (กรณี เปลี่ยนนายจ้าง) และกรณีนิติบุคคล เพิ่มเติมเอกสาร ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนา ทะเบียนบ้านของกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม (สำเนาหนังสือเดินทาง หรือใบอนุญาตทำงานกรณี นายจ้างเป็นคนต่างด้าว) สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 6 เดือน โดยให้ผู้ มีอำนาจลงนามเซ็นรับรอง และประทับตราบริษัท

2.2 สำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่มีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย มีเอกสารใช้ในการดำเนินการ ได้แก่ แบบฟอร์ม ตท.8 รูปถ่ายครึ่งตัว ขนาด 1 นิ้ว 2 รูป สำเนาใบ ทร.38/1 สำเนาใบคำขอ และใบเสร็จรับเงินพร้อมฉบับจริง หรือใบอนุญาตทำงาน (ถ้ามี) สำเนาบัตร ประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ใบรับรองแพทย์ (ไม่เกิน 60 วัน) ในกรณีที่แรงงานข้ามชาติสัญชาติ เมียนมาร์ไม่สามารถยื่นเอกสารด้วยตนเอง ให้ทำหนังสือมอบอำนาจให้คนไทยมายื่น พร้อมสำเนาบัตร ประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ (ติดอากรแสตมป์ 10 บาท) สำเนาหนังสือการแจ้งผลการ อนุญาตให้จ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ (โควตา) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของนายจ้าง (สำเนาหนังสือเดินทางกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว) สำเนาทะเบียนบ้าน (หากนายจ้างไม่ได้เป็นเจ้า

บ้านให้ถ่ายสำเนาทะเบียนหน้าเจ้าบ้านแนบมาด้วย) แผนที่ตั้งสถานที่ทำงาน หนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์ 10 บาท (กรณีมอบอำนาจ) หากผู้รับมอบอำนาจกระทำการลงนามในเอกสารใด ๆ แทนนายจ้างให้ระบุเพิ่มเติมในหนังสือมอบอำนาจพร้อมกับติดอากรแสตมป์ 30 บาท หนังสือรับรองการจ้าง สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ หลักฐานแสดงการประกอบกิจการ เช่น สำเนาทะเบียนพาณิชย์ หรือสำเนาทะเบียนการค้า สำเนาโฉนดที่ดิน หรือสัญญาเช่า สำเนาทะเบียนเรือ หรือสำเนาทะเบียนอาชญาบัตร สำเนาใบอนุญาตโรงงาน หรือโรงเรียน สำเนาสัญญาก่อสร้าง หรือรับจ้างทำของ เป็นต้น ใบแจ้งออก (กรณีเปลี่ยนนายจ้าง) และกรณีนิติบุคคล ควรเพิ่มเติมเอกสาร ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาทะเบียนบ้านของกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม (สำเนาหนังสือเดินทาง หรือใบอนุญาตทำงานกรณีนายจ้างเป็นคนต่างด้าว) สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่มีอายุไม่เกิน 6 เดือน โดยให้ผู้มีอำนาจลงนามเซ็นรับรอง และประทับตราบริษัท ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทตามกฎหมาย บทบาทภายใต้ภาวะผู้นำ บทบาทตามภาวการณ์เปลี่ยนแปลงและการดำเนินการตามนโยบายที่สำคัญต้องมีการการบูรณาการความร่วมมือในการควบคุมแรงงานให้ถูกกฎหมาย ปรับปรุงระบบลงทะเบียนแบบ OSS โดยการลดขั้นตอน เพิ่มความสะดวก ความคล่องตัวมากยิ่งขึ้นและการลดค่าธรรมเนียม (ฉัตรธีรพล แทนสง่า, 2562) รวมถึงการทำความเข้าใจเพื่อการดำเนินการ MOU และขั้นตอนการแจ้งความต้องการแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์ (โคเวตา) ที่จะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

การดำเนินการ MOU และขั้นตอนการแจ้งความต้องการแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์ (โคเวตา)

การดำเนินการในการทำ MOU และขั้นตอนการแจ้งความต้องการเพื่อจ้างแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์แบบโคเวตา ดังที่ งานควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สำนักงานจัดหางานจังหวัด นครศรีธรรมราช (2562) ที่อธิบายถึงการดำเนินการตามขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการแจ้งความต้องการแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์ (โคเวตา) สามารถการดำเนินการได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กรณีผู้ประสงค์จะยื่นเป็นบุคคลธรรมดา ให้นายจ้าง หรือผู้รับมอบอำนาจยื่นแบบแจ้งความต้องการจ้างแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์ (แบบ นจ.1) โดยมีเอกสาร ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หลักฐานแสดงความจำเป็นในการจ้างแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์ เช่น เอกสารการประกอบธุรกิจ ทะเบียนพาณิชย์ สัญญาเช่า โฉนดที่ดิน ทะเบียนเรือ สัญญาจ้าง เป็นต้น แผนที่ตั้ง สำเนาสัญญานำแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างมอบหมายให้ผู้รับอนุญาตนำแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศเป็นผู้ดำเนินการ มีหนังสือมอบอำนาจ ซึ่งเป็นไปในลักษณะการมอบอำนาจให้ผู้รับ

อนุญาตต้องแสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ เข้ามาทำงานในประเทศ (นจ.4) การมอบอำนาจให้ลูกจ้างตนเอง แสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุด และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน การมอบอำนาจให้สามี หรือภรรยา หรือบุตร หรือบิดา หรือมารดาหรือพี่น้อง แสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านที่แสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางกฎหมาย

1.2 กรณีผู้ประสงค์จะยื่นเป็นนิติบุคคล ให้นายจ้าง หรือผู้รับมอบอำนาจยื่นแบบแจ้งความต้องการจ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ (แบบ นจ.1) โดยมีเอกสาร ได้แก่ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล หลักฐานแสดงความเป็นในการจ้างแรงงานต่างด้าว เช่น เอกสารการประกอบธุรกิจ ทะเบียนพาณิชย์ สัญญาเช่า โฉนดที่ดิน ทะเบียนเรือ สัญญาจ้าง สัญญาจ้างงาน เป็นต้น กรณีนายจ้างประกอบกิจการรับจ้างทำของรับจ้างทั่วไป หรือรับเหมาก่อสร้าง ต้องแนบสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของบริษัทคู่ค้าพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาใบอนุญาตทางานของผู้มีอำนาจลงนาม แผนที่ตั้ง และหนังสือมอบอำนาจ ซึ่งเป็นไปในลักษณะการมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตต้องแสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศ (นจ.4) การมอบอำนาจให้ลูกจ้างตนเองแสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุด และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน การมอบอำนาจให้สามี หรือภรรยา หรือบุตร หรือบิดา หรือมารดา หรือพี่น้อง แสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านที่แสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางกฎหมาย

2. ขั้นตอนการยื่นคำร้องขอนำเข้าแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ สามารถดำเนินการได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ให้นายจ้าง หรือผู้รับมอบอำนาจยื่นคำร้องขอนำเข้าแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศ โดยมีเอกสาร ได้แก่ แบบคำร้องขอนำเข้าแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานประเทศ (แบบ นจ.2) หนังสือแต่งตั้ง สัญญาจ้างแรงงาน หากนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ไปลงเรือประมงต้องใช้สัญญาจ้างงานในงานประมงด้วย สำเนาหนังสือการแจ้งผลการอนุญาต (โควตา) และหนังสือยืนยันโควตา หลักฐานนายจ้าง กรณีบุคคลธรรมดา ประกอบด้วย สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน และกรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล ประกอบด้วย หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาสัญญานำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างมอบหมายให้ผู้รับอนุญาตนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศเป็นผู้ดำเนินการ หนังสือมอบอำนาจ ซึ่งในลักษณะการมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตต้องแสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานในประเทศ (นจ.4) การมอบอำนาจให้ลูกจ้างตนเอง แสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุด และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน การมอบอำนาจให้สามี หรือภรรยา หรือบุตร หรือบิดา หรือมารดา หรือพี่น้อง แสดง

หลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านที่แสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางกฎหมาย และนายจ้างต้องไปคัดเลือกแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่ประเทศพม่า โดยต้องทำหนังสือมอบอำนาจเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานจัดหางานจังหวัดรับรองด้วย ซึ่งผู้ที่จะไปคัดแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขการมอบอำนาจ หรือนายจ้างเอง

2.2 การกรอกเอกสาร โดยให้นายจ้างกรอกเอกสารให้ครบถ้วนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ 3 ชุด คือ ต้นฉบับส่งให้ประเทศต้นทาง และสำเนา 2 ชุด ให้หน่วยงานที่รับคำร้อง และให้ผู้ยื่นคำร้องเก็บ พร้อมทั้งคำร้องขอนำเข้าแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาจัดส่งให้กระทรวงแรงงานของประเทศพม่าผ่านสถานเอกอัครราชทูตพม่ามาประจำประเทศไทย พร้อมเอกสาร ได้แก่ หนังสือส่งคำร้องแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาพร้อมตารางขวง และหนังสือรับรอง (ถ้ามี) แบบคำร้องขอนำเข้า หนังสือแต่งตั้ง สัญญาจ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ สำเนาหนังสือแจ้งผลการอนุญาตให้จ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ และสำเนาหนังสือยืนยันโควตา หนังสือรับรองนิติบุคคลต้องต้องมีอายุไม่เกิน 6 เดือน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนที่ยังไม่ขาดอายุ สำเนาทะเบียนบ้านของนายจ้าง หรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนาม สัญญานำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างให้ผู้รับอนุญาตเป็นผู้ดำเนินการ หนังสือมอบอำนาจ และหนังสือมอบอำนาจกรณีไปคัดเลือกแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ นายจ้างจะต้องทำหนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์เพื่อมอบอำนาจให้ไปคัดเลือกแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่ประเทศพม่าให้เจ้าหน้าที่ประทับตรากรมการจัดหางานด้วยหมึกสีแดง พร้อมลงนามรับรองโดยระบุเลขที่ และวันที่ของหนังสือส่งคำร้องกากับลงบนตราครุฑ โดยให้นายจ้าง หรือผู้รับอนุญาตรับคำร้องจากสำนักงานเพื่อนำไปจัดส่งให้สถานเอกอัครราชทูตพม่าประจำประเทศไทย

3. ขั้นตอนการการยื่นบัญชีรายชื่อ สามารถดำเนินการได้โดยให้นายจ้าง หรือผู้รับมอบอำนาจที่ได้รับบัญชีรายชื่อที่ผ่านการประทับตรา และลงลายมือชื่อรับรองอย่างเป็นทางการจากกระทรวงแรงงานประเทศพม่าแล้วให้ยื่นคำขออนุญาตทำงานแทนแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ โดยมีเอกสาร ได้แก่ แบบคำขอรับใบอนุญาตทำงาน (ตท.2) หนังสือรับรองการจ้างงาน สำเนาหนังสือเดินทาง บัญชีรายชื่อแยกตามสัญชาติ ซึ่งแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มีหนังสือส่งจากสถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่าจะมีตราอนุญาตประทับบริเวณซ้ายมือ ซึ่งมองไม่เห็นด้วยตราเปลารับรองจากประเทศพม่า และสำเนาหนังสือส่งคำร้องของหน่วยงานในสังกัดกรมการจัดหางานถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบของพม่า สำเนาโควตา รูปถ่ายหน้าตรงขนาด 3 x 4 เซนติเมตร ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกิน 6 เดือน 3 รูป มีหลักฐานของนายจ้าง ในกรณีบุคคลธรรมดา ประกอบด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และในกรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล ประกอบด้วยหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาสัญญานำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ กรณีนายจ้างมอบหมายให้ผู้รับอนุญาตนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศเป็นผู้ดำเนินการ แผนที่ตั้งของ

สถานประกอบการ และหนังสือมอบอำนาจ โดยการมอบอำนาจให้ผู้รับอนุญาตต้องแสดงหลักฐานสำเนาใบอนุญาตนำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศ (นจ.4) และการมอบอำนาจให้ลูกจ้างตนเองแสดงหลักฐานการส่งเงินสมทบประกันสังคมเดือนล่าสุด และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน การมอบอำนาจให้สามี หรือภรรยา หรือบุตร หรือบิดา หรือมารดา หรือพี่น้องแสดงหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านที่แสดงว่ามีความสัมพันธ์ทางกฎหมาย

4. ขั้นตอนการยื่นเอกสารเมื่อแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เดินทางเข้ามาเพื่อทำงานสามารถดำเนินการ โดยให้นายจ้าง หรือผู้รับมอบอำนาจนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่ผ่านการอบรมที่ศูนย์แรกเรียบร้อยแล้วดำเนินการตรวจสุขภาพ โดยมีเอกสาร ได้แก่ ใบรับรองแพทย์ ใบผ่านการอบรมจากศูนย์แรกรับเข้าทำงานและสิ้นสุดการจ้าง รวมถึงแบบยื่นขอรับอนุญาตทำงาน

5. การออกใบอนุญาตทำงาน โดยใบอนุญาตทำงาน ณ วันที่แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรตาม พรบ.คนเข้าเมือง และสิ้นสุดระยะเวลาอนุญาตตามสัญญาจ้างแต่ไม่เกินระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร

6. การรายงานผลการยื่นคำร้องขอให้นำคนต่างด้าวเข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ โดยสำนักงานจัดหางานจังหวัด รายงานผลการยื่นคำร้องขอแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศ โดยตัดยอดทุกวันที่ 25 ของเดือน และส่งรายงานให้สำนักบริหารแรงงานต่างด้าวทุกวันที่ 1 ของเดือนทางโทรสาร 023-541723

7. แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ครบวาระการจ้างงาน 4 ปี จะต้องเดินทางกลับประเทศต้นทางโดยผ่านศูนย์แรกรับเข้าทำงาน และสิ้นสุดการจ้างเพื่อตรวจสอบสิทธิประโยชน์ที่แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์พึงจะได้รับ และหากต้องการกลับมาทำงานในประเทศไทยใหม่ต้องเว้นระยะพำนักในประเทศต้นทาง จำนวน 30 วัน โดยนายจ้างต้องยื่นคำร้องขอแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์เข้ามาทำงานกับนายจ้างในประเทศตามระบบ MOU

โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่ทำงานในประเทศไทย ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการกลับมาระบาดอีกครั้งและส่งผลกระทบต่อด้านต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดผลกระทบหลายประการ ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ต้องบูรณาการความร่วมมือภาครัฐ ภาครัฐและเอกชนตามมาตรการของรัฐบาลในการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยสร้างความสามัคคีร่วมกับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหาได้สำเร็จ (พระครูธรรมธรบุญเที่ยง พุทธสาวิโก (ลักษณะพลวงค์), สุรพล สุขะพรหม และประณต นันทียะกุล, 2564) อีกทั้งจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดในสัญญาการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ดังรายละเอียดที่นำเสนอต่อไป

รายละเอียดในสัญญาการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศ

ผู้รับอนุญาตนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศต้องทำสัญญาการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศกับนายจ้าง โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดในสัญญาการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศ 11 รายการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (งานควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครราชสีมา, 2562) มีรายละเอียดของผู้รับอนุญาต ซึ่งจะต้องประกอบด้วยชื่อ ที่อยู่ เลขทะเบียนนิติบุคคล และเลขที่ใบอนุญาต รายละเอียดของนายจ้าง ซึ่งจะต้องประกอบด้วยชื่อ ที่อยู่ และสถานที่ประกอบธุรกิจ วันที่ทำสัญญา กำหนดระยะเวลาให้ดำเนินการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานในประเทศ รายละเอียดเกี่ยวกับขอบเขตการให้บริการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานในประเทศ เช่น การดำเนินการจัดหาแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ จำนวน แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ รวมถึงอัตราค่าบริการ และค่าใช้จ่าย เจือจาง วิธีการชำระเงิน ค่าบริการ และค่าใช้จ่าย รวมถึงรูปแบบการคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญา หรือปฏิบัติตามสัญญาไม่ครบถ้วนรายละเอียดเกี่ยวกับสัญญาจ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยประเภทงาน กิจการ วันเริ่มต้น และวันสิ้นสุด ค่าจ้าง ค่าทำงานล่วงเวลา วันหยุด วันลา เจือจาง และวิธีการชำระเงิน สวัสดิการ และสภาพการจ้าง รวมถึงกรณีการให้ความยินยอมแก้ไข และเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้าง บริการที่เกี่ยวข้องในการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศ เช่น สถานที่พัก พาหนะรับส่งหรือสิ่งอำนวยความสะดวกแก่แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ การนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทดแทนให้กับนายจ้าง กรณีแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ไม่สามารถทำงานครบตามสัญญาจ้าง หรือแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย โดยมีใช้ความผิดของนายจ้าง รวมถึงการชดเชยค่าเสียหายแก่นายจ้าง การจัดส่งแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์กลับไปประเทศต้นทางเมื่อครบกำหนดตามสัญญาจ้าง และสิทธิการบอกเลิกสัญญา ภายใต้การดำเนินการพิสูจน์สัญชาติแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่จะกล่าวถึงต่อไป

การดำเนินการพิสูจน์สัญชาติแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์

การดำเนินการจดทะเบียนแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ โดยงานควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครราชสีมา (2562) สรุปเกี่ยวกับการให้แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ดำเนินการตรวจสัญชาติ ตรวจลงตรา (Visa) และประทับตราอนุญาต ให้อยู่ในราชอาณาจักร และขออนุญาตทำงานแก่แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ รวมถึงผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี ที่จดทะเบียน ณ ศูนย์จดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ให้ดำเนินการตรวจสัญชาติตรวจลงตรา (Visa) และประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร โดยให้ขอหนังสือรับรองออกนอกพื้นที่เพื่อไปตรวจสัญชาติ ณ ศูนย์ตรวจสัญชาติที่เลือก

2. แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ รวมถึงผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี ที่จดทะเบียน ณ ศูนย์จดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ที่เคยผ่านการตรวจสัญชาติแล้ว และหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางยังมีอายุเหลืออยู่ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ณ วันที่ตรวจลงตรา (Visa) ให้หนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่ยังมีอายุเหลือไม่น้อยกว่า 6 เดือนไปขอรับการตรวจลงตราได้ที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสถานที่ทำงานของแรงงานต่างด้าว

3. แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ รวมถึงผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีที่ไม่ได้มารายงานตัวจัดทำทะเบียนประวัติ และขออนุญาตทำงาน ณ ศูนย์จดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ซึ่งไม่ได้รับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย แต่เคยผ่านการตรวจสัญชาติแล้ว ได้รับหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และเคยได้รับอนุญาตอนุญาตทำงาน ให้ขอรับหนังสือรับรองการทำงาน หรือเคยทำงานกับนายจ้าง ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด และขอรับการตรวจลงตรา (Visa) ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant L-A) และประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ณ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสถานที่ทำงานของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ตามระยะเวลาของหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่มีอายุเหลืออยู่

4. แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ รวมถึงผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีที่ไม่ได้มารายงานตัวจัดทำทะเบียนประวัติ และขออนุญาตทำงาน ณ ศูนย์จดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ซึ่งไม่ได้รับบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย แต่เคยผ่านการตรวจสัญชาติแล้ว ได้รับหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และเคยได้รับอนุญาตทำงานซึ่งระยะเวลาการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุดลง ให้ขอรับหนังสือรับรองการทำงาน หรือเคยทำงานกับนายจ้าง ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด และขอรับการตรวจลงตรา (Visa) ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant L-A) และประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ณ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองในจังหวัดที่เป็นที่ตั้งสถานที่ทำงานของแรงงานต่างด้าวตามระยะเวลาของหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่มีอายุเหลืออยู่

5. แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ รวมถึงผู้ติดตามซึ่งเป็นบุตรที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปีในกิจการประมงทะเล และกิจการแปรรูปสัตว์น้ำให้ดำเนินการตรวจสัญชาติ ตรวจลงตรา (Visa) และประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร โดยให้ขอหนังสือรับรองออกนอกพื้นที่เพื่อไปตรวจสัญชาติ ณ ศูนย์ตรวจสัญชาติที่เลือก

6. บุตรของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษต่อมามีอายุเกินสิบแปดปี กรณีหากประสงค์จะอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปจะต้องทำงานกับนายจ้าง โดยดำเนินการยกเลิกตราประทับ รหัส O (L-A) ภายในสามสิบวันก่อนมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์

7. แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ ได้ดำเนินการตามรายละเอียดแล้ว และได้รับหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง ได้รับการตรวจลงตรา (Visa) และประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร และได้รับการตรวจสอบสุขภาพแล้ว ให้ไปยื่นขอรับใบอนุญาตทำงาน ณ สำนักงานจัดงานจังหวัดนครศรีธรรมราช ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับการตรวจลงตรา (Visa) และประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร มิฉะนั้น การอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยจะสิ้นสุดต้องเดินทางกลับประเทศต้นทาง ทั้งนี้สามารถเข้าไปดำเนินการศูนย์บริหารการทะเบียน จังหวัดนครศรีธรรมราชดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึงต่อไป

การดำเนินการศูนย์บริหารการทะเบียน จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศูนย์บริหารการทะเบียนในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่เลขที่ 140 หมู่ที่ 6 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช โทรศัพท์ 075-3922057 โดยงานควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช (2562) มีการดำเนินการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจ้างคนต่างด้าวในกรณีการเปลี่ยนบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และการขอบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย กรณีสูญหาย หรือชำรุด

2. ขั้นตอนการดำเนินการ กรณีการเปลี่ยนบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย กรณีที่ได้รับการเปลี่ยนนายจ้างแล้วจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งนายจ้างยื่นแบบคำร้องเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร สำหรับคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ โดยใช้เลขบัตรประจำตัวประชาชนผู้ยื่นคำร้อง และเจ้าหน้าที่บันทึกปรับปรุงข้อมูลการอนุญาตทางาน โดยบันทึกจากเลขบัตรประจำตัวประชาชน หรือเลขนิติบุคคล กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล บันทึกข้อมูลที่อยู่นายจ้าง โดยใช้รหัสประจำบ้าน บันทึกพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเลขที่หนังสือที่ออกจากหน่วยงานในสังกัดกรมการจัดหางาน และบันทึกที่พักอาศัยของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์และสถานที่ทำงาน จากนั้นออกคำขอมิบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยโดยการจับเก็บหัวแม่มือขวา และหัวแม่มือซ้าย พิมพ์แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (ท.ร.38/1) แล้วจึงพิมพ์บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

3. ขั้นตอนการดำเนินการกรณีบัตรหาย หรือชำรุด โดยนายจ้างยื่นแบบคำร้องเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร สำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ โดยใช้เลขบัตรประจำตัวประชาชน ผู้ยื่นคำร้องออกคำขอมิบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยโดยการจับเก็บหัวแม่มือขวา และหัวแม่มือซ้าย พิมพ์แบบรับรองรายการทะเบียนประวัติของ

แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (ท.ร.38/1) และพิมพ์บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

4. เอกสารประกอบการยื่นคำขอเปลี่ยนนายจ้าง ได้แก่ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หนังสือรับรองการเปลี่ยนนายจ้างจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมการเปลี่ยนนายจ้างจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด จำนวน 1 ฉบับ สำเนาใบรับรองแพทย์ (กรณีเปลี่ยนนายจ้างก่อนวันที่ 3 กรกฎาคม 2560) จำนวน 1 ฉบับ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนนายจ้าง จำนวน 1 ฉบับ สำเนาทะเบียนบ้านนายจ้าง จำนวน 1 ฉบับ สำเนาหนังสือรับรองรายการจดทะเบียนนิติบุคคล กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล จำนวน 1 ชุด สำเนาทะเบียนบ้านที่เป็นสถานที่ทำงานของแรงงานข้ามชาติ สัญชาติเมียนมาร์ จำนวน 1 ฉบับ (กรณีไม่ได้อยู่ที่เดียวกับนายจ้าง) และหนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์ 10 บาท พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้รับมอบอำนาจ (กรณีที่นายจ้างไม่ได้มาด้วยตนเอง)

5. เอกสารประกอบการยื่นคำขออนุญาตบัตรหาย หรือชำรุด ได้แก่ แบบ ท.ร. 38/1 รายงานประจำวันรับแจ้งเอกสารสูญหาย (ใบแจ้งความกรณีสูญหาย) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนนายจ้าง จำนวน 1 ฉบับ สำเนาทะเบียนบ้านนายจ้าง จำนวน 1 ฉบับ หนังสือมอบอำนาจติดอากรแสตมป์ 10 บาท พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้รับมอบอำนาจ (กรณีที่นายจ้างไม่ได้มาด้วยตนเอง)

6. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยมีค่าธรรมเนียมการจัดพิมพ์แบบรับรองรายการจดทะเบียนประวัติของคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (ท.ร.38/1) ฉบับละ 20 บาท และค่าธรรมเนียมการจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยใบละ 60 บาท อีกทั้งสามารถเข้าไปดำเนินการสำหรับการตรวจสุขภาพและประกันสังคมในโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ดังรายละเอียดต่อไป

การดำเนินการของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

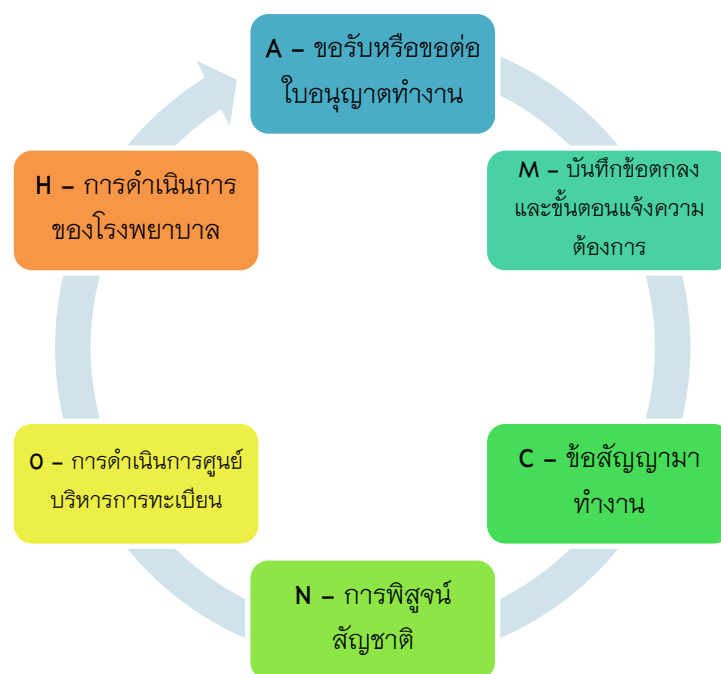
การดำเนินการของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อขอตรวจสุขภาพ และประกันสุขภาพ สามารถดำเนินการได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (งานควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช, 2562) โดยการดำเนินการยื่นขอตรวจสุขภาพและประกันสุขภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการ ได้แก่ ยื่นบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือหนังสือเดินทางเข้ารับการตรวจ รอฟผลการตรวจ และรับใบรับรองแพทย์ เอกสารประกอบการยื่นตรวจสุขภาพ ได้แก่ บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือหนังสือเดินทางพร้อมสำเนา จำนวน 1 ฉบับ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนนายจ้าง จำนวน 1 ฉบับ สำเนาทะเบียนบ้านนายจ้าง จำนวน 1 ฉบับ สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคล จำนวน 1 ชุด หนังสือมอบอำนาจกรณีที่นายจ้างไม่ได้มาด้วยตนเอง พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนนายจ้าง จำนวน 1 ฉบับ สำเนาทะเบียนบ้านนายจ้าง จำนวน 1 ฉบับ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ กรณีที่มีการจ้างงานไม่ต่อเนื่องค่าตรวจ

สุขภาพ 500 บาท และค่าประกันสุขภาพ 2,000 บาท และกรณีมีการจ้างงานต่อเนื่อง มีใบเสร็จรับเงินจากสำนักงานจัดหางานจังหวัด ค่าตรวจสุขภาพ 500 บาท และค่าประกันสุขภาพ 1,600 บาท และรายชื่อโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ตรวจสุขภาพแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ ได้แก่ โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช โรงพยาบาลลิซล โรงพยาบาลปากพ่อง โรงพยาบาลท่าศาลา โรงพยาบาลทุ่งใหญ่ โรงพยาบาลขนอม โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลนาบอน โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชฉวาง โรงพยาบาลพรหมคีรี โรงพยาบาลทุ่งสง โรงพยาบาลบางขัน โรงพยาบาลลานสกา โรงพยาบาลจุฬาภรณ์ โรงพยาบาลชะอวด โรงพยาบาลหัวไทร โรงพยาบาลเชียรใหญ่ โรงพยาบาลพิปูน โรงพยาบาลร่อนพิบูลย์ และโรงพยาบาลถ้ำพรรณรา ทำให้เห็นถึงการดำเนินการของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและยังเชื่อมโยงกับการดูแลสุขภาพของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า กระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยขั้นตอนในการขอหรือต่ออายุใบอนุญาตทำงานสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์และให้แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ทำบันทึกข้อตกลงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดต่าง ๆ เป็นการดำเนินการตาม MOU และขั้นตอนการแจ้งความจำเป็นของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ รวมถึงสัญญาจ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ รายละเอียดสัญญาเกี่ยวข้องกับการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศ อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบสัญชาติจะต้องดำเนินการผ่านการตรวจสอบและยืนยันสัญชาติของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน โดยทำงานร่วมกับการดำเนินงานของศูนย์บริหารงานทะเบียนจังหวัดนครศรีธรรมราช และจำเป็นต้องยื่นตรวจสุขภาพและประกันสังคมที่โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จากกระบวนการกระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้จากการศึกษา ดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึงต่อไป

องค์ความรู้จากการศึกษา

จากกระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช มี 6 ขั้นตอน ซึ่งเรียกว่า “A-M-C-N-O-H” มีดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์
ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

จากภาพที่ 1 กระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช อธิบายรายละเอียด ประกอบด้วย (1) A – Apply for or apply for a work permit ขอรับหรือขอต่อใบอนุญาตทำงาน เป็นการดำเนินการขอรับหรือขอต่อใบอนุญาตทำงานของแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ (2) M – MOU and notification process บันทึกข้อตกลงและขั้นตอนการแจ้งความต้องการ เป็นการดำเนินการ MOU และขั้นตอนการแจ้งความต้องการแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ (โควตา) (3) C – Contract to work ข้อสัญญามาทำงาน เป็นรายละเอียดในสัญญาการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาทำงานกับนายจ้างในประเทศ (4) N – Nationality verification การพิสูจน์สัญชาติ เป็นการดำเนินการพิสูจน์สัญชาติแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ (5) O – Operation of the Registration Administration Center เป็นการดำเนินการศูนย์บริหารการทะเบียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช และ (6) H – Hospital operation, health and social security check เป็นการดำเนินการยื่นตรวจสุขภาพและประกันสังคมของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

สรุป

บทความเรื่อง กระบวนการการขอสัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การดำเนินการขอหรือต่ออายุใบอนุญาตทำงานสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์โดยการทำบันทึกข้อตกลงและดำเนินการตามกระบวนการแจ้งความจำเป็นของ

แรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ในรูปแบบของโควต้า รวมถึงการทำสัญญาในการจ้างแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ รายละเอียดวิธีการนำแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์มาร่วมงานกับนายจ้างหรือสถานประกอบการ และจัดทำการตรวจพิสูจน์สัญชาติสำหรับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ พร้อมทั้งดำเนินงานของศูนย์บริหารงานทะเบียนจังหวัดนครศรีธรรมราช และดำเนินการในด้านการดูแลสุขภาพและประกันสังคมให้กับแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์ ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนครศรีธรรมราช

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งจากงานวิจัยเรื่อง แรงงานพม่า: คุณภาพชีวิตและการสร้างความหมายใหม่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับทุนอุดหนุนจากจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประจำปีงบประมาณ 2565

เอกสารอ้างอิง

- กิริติ เชาว์ตฤณาวงษ์. (2556). *วิถีชีวิตและการดำรงอยู่ของแรงงานต่างด้าวในสังคมไทยเขตเทศบาลตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- งานควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2562). *คู่มือแนวทางปฏิบัติสำหรับนายจ้างลูกจ้างที่เป็นคนต่างด้าว*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/nakhonsithammarat_th/9d1aa580730b1105a50d1b7505400f2d.pdf.
- จำรัส อึ้งศรีวงษ์ และคณะ. (2557). การจัดการแรงงานเพื่อคุณภาพชีวิตการทำงานของแรงงานต่างด้าว สัญชาติพม่า ในจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 4(3), 33–42.
- จิรภา คักดีกิตติมาลัย และจงกลพรรณ ศรีคำ. (2559). กระบวนการสร้างสุขของแรงงานพม่าในจังหวัดเชียงราย. *วารสารบัญชีปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 1(2), 25–42.
- ฉัตรธีรพล แทนสง่า. (2562). บทบาทภาครัฐในการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ด้านแรงงานประมงพม่าในจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 9(3), 150–162.
- ฐานิดาภักดิ์ แสงทอง และคณะ. (2565). ความต้องการและแนวทางการจัดสวัสดิการเพื่อรองรับการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ชุมชนบ้านบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 6(1), 46–60.
- เดโช แชน้ำแก้ว. (2565) แรงงานพม่า : คุณภาพชีวิตและการสร้างความหมายใหม่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 10(1), 72–82.

- พระครูธรรมธรบุญเที่ยง พุทธสาวิโก (ลักษณะพลวงศ์), สุรพล สุยะพรหม และประณต นันทิยะกุล. (2564). การบูรณาการแนวทางการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย จากกรณีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ*, 6(3), 573–587.
- พิทักษ์ ไปเร็ว. (2556). วาทกรรมการสร้างความเป็นอื่นของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทยในฐานะ พลเมืองของโลก. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 6(3), 617–636.
- ไพรินทร์ มากเจริญ. (2561). สถานการณ์แรงงานข้ามชาติ: แรงงานพม่า ปัญหา การอยู่ร่วมกันใน ชุมชนในจังหวัดนครปฐม. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 6(1), 63–94.
- เรณู เหมือนจันทร์เชย. (2562). การเรียนรู้กับการบรรลุผลการทำงานของชาวเมียนมาและชาวไทยใน บริษัทไทยที่ไปลงทุนในเมียนมา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 12(5), 811–830.
- ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา. (2559). การจัดการแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย 3 สัญชาติของ ไทย: การสำรวจทางกฎหมาย นโยบาย และทางเลือก. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสน ศาสตร์*, 7(1), 49–74.
- สมทรง นุ่มนวล และคณะ. (2564). พื้นที่วัฒนธรรมของแรงงานข้ามชาติชาวพม่าในจังหวัดสุราษฎร์ ธานี. *วารสารนาครบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 13(2), 20–31.
- สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2564). รายงานสถานการณ์แรงงานจังหวัด นครศรีธรรมราช ปี 2563 : มกราคม – ธันวาคม 2563. นครศรีธรรมราช: สำนักงานจัดหางาน จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- สุรพงษ์ รุ่งวารินทร์. (2560). การจัดการแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่าหลบหนีเข้าเมือง ตามความ คิดเห็นของนายจ้าง. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2565, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/ptujournal/search>

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

Innovative Leadership of School Administrators in the 21st Century

กรรวิ โพธิ์ทอง¹, สุวิทย์ ภาณุจारी² และ ประทีป มากมิตร³

Kornrawee Pothong¹, Suwit Phanujaree² and Prateep Markmit³

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Rattanakosin College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand

E-mail: ¹kornrawee1969@gmail.com; ²suwitmbu@hotmail.com; ³markmitr@yahoo.com

Received June 1, 2022; Revised June 11, 2022; Accepted June 13, 2022

บทคัดย่อ

สังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกผัน มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย ทั้งโรคระบาด ด้านเทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจและสังคม การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงนั้น ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ จึงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองให้เป็นนวัตกรรม สถานศึกษาเป็นองค์กรนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 นี้

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออภิปรายถึงเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่วนตัว ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน และด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านทักษะการทำงาน และ 3) ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคม ตลอดจนบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ภายใต้ความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทำให้เกิดนวัตกรรมในสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

Abstract

Today's world society is an era of dramatic change. There have been many changes, including epidemics, technology, socio-economic conditions school administration School administrators need

innovative leadership to counter that change. In addition, the National Education Plan focuses on developing learners to be able to create innovations. It is therefore an important duty of the school administrators to develop themselves as innovators. Educational institutions are innovative organizations in this 21st century.

This article aims to discuss the subject matter of innovative leadership of school administrators in the 21st century. Innovative leadership of school administrators. The three characteristics of innovative leaders are those that relate to personal behavior, the participants, and work-related aspects. Three components of innovative leadership: 1) Personality 2) Work skills, and 3) The role of social functions. The role of school administrators and innovative leadership in the 21st century under the cooperation of those involved in enabling further innovation in educational schools.

Keywords: Innovative Leadership; School Administrators in the 21st Century

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงและปัญหาท้าทายต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายและมีคุณภาพ ภาวะผู้นำ (leadership) เป็นองค์ประกอบหลักของการบริหาร ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นพฤติกรรมในการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพทั้งนวัตกรรมการจัดการ นวัตกรรมการทำงานและนวัตกรรมการนำ เพื่อให้แก่นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 คือ 3Rs และ 7Cs เป็นคนดีของสังคมและอย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 มีอุดมการณ์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Office of the Education Council Secretariat, 2019) นวัตกรรม คือผลผลิตใหม่อันเกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของบุคคลในองค์กร จึงส่งผลต่อความสำเร็จ ความเจริญเติบโต รวมทั้งยกระดับความสามารถขององค์กร (จิตติมา วรณศรี, 2563) การพัฒนานวัตกรรมเป็นหนทางหนึ่งที่จะให้ทุกองค์การสร้างจุดยืนที่เข้มแข็งเป็นองค์การแห่งนวัตกรรม โดยเฉพาะเป้าหมายอยู่ที่ความอยู่รอด การเจริญเติบโตและการสร้างสมรรถนะในการ

แข่งขันอย่างยั่งยืน ไม่เว้นแต่ด้านการจัดการศึกษาที่จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ (ธีระ รุญเจริญ, 2557)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญมากที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารการศึกษาโดยตรงในการศึกษาทุกระดับ ผู้บริหารจะต้องทำงานร่วมกับครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยที่ทุกคนมีความเต็มใจ พึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิดผลงานมีความถูกต้องสมบูรณ์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ต้องมีความรู้ ความสามารถตามหลักการ ทฤษฎี เสียสละ มุ่งมั่นทุ่มเท เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะส่งผลให้การดำเนินงาน เพื่อให้ได้นวัตกรรม หรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ มีคุณค่าต่อสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน ในบทความนี้จึงนำเสนอความรู้และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21

ความหมายของนวัตกรรม

คำว่า นวัตกรรม ได้มีนักวิชาการกล่าวว่า นวัตกรรมเกี่ยวข้องกับการนำความคิดมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา การพัฒนากระบวนการและปรับปรุงแนวทางดำเนินการเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่หรือการบริการแบบใหม่หรือองค์ใหม่ (Dawson and Andriopoulos (2017) เป็นความพยายาม การกระทำที่มุ่งจะเอาชนะปัญหา หรือแก้ปัญหาย่างใดอย่างหนึ่งด้วยการคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ หรือปรับปรุงประยุกต์ขยายจากวิธีการเดิมที่มีอยู่แล้วก็ได้ (วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง, 2562) โดยคิดค้น และสร้างสิ่งใหม่ซึ่งอาจเป็นแนวคิด วิธีการ กระบวนการ ระบบ รูปแบบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ สามารถจำแนกการสร้างนวัตกรรมได้ 2 แนวทาง ได้แก่ (1) การสร้างสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน และ (2) การปรับปรุงพัฒนาสิ่งเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีกว่าเดิม (จิตติมา วรรณศรี, 2563) เป็นการพัฒนาต่อยอด เพิ่มมูลค่า มีเป้าหมายในเชิงบวก ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา คือ มีความคิดสร้างสรรค์ (C-Creative) มีความใหม่ในบริบทนั้น ๆ (N - New) มีคุณค่ามีประโยชน์ (V - Value Added) และปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม (A - Adaptive) (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563) การเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายเพื่อปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษา วิจัย และบริการ กระบวนการ การปฏิบัติการ และรูปแบบธุรกิจของสถาบันหรือประสิทธิผลของสถาบัน รวมทั้งสร้างคุณค่าใหม่ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564)

กล่าวโดยสรุป นวัตกรรม เป็นแนวคิดหรือวิธีการที่นำมาใช้ในการปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อการพัฒนา จากความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งอาจเป็น รูปแบบ แนวคิด วิธีการ กระบวนการ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสร้างสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน การปรับปรุงพัฒนาสิ่งเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีกว่าเดิม ที่มีคุณค่า นำไปสู่การใช้และการสร้างประโยชน์ทางความคิด กระบวนการ หรือองค์การ

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นคุณลักษณะของผู้นำที่ใช้กระบวนการของการสร้างสรรค์บริบททางนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร การสร้างบทบาทการเป็นผู้นำนวัตกรรมและการใช้บทบาทผู้นำนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการกำหนดโครงสร้าง การตัดสินใจสั่งการ สภาพแวดล้อม เครือข่ายพันธมิตรในการทำงาน และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสนับสนุนการคิดและการทดสอบในเชิงนวัตกรรม (Porter and Malloch, 2010) เป็นผู้นำที่ใช้พลังและความสามารถของตนเองในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสและสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการคิดค้นแนวทางการดำเนินงานใหม่ ๆ หรือให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในองค์กรซึ่งจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสามารถแบ่งได้เป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพภายใน บุคลิกภาพภายนอก การปฏิบัติงานและมิตรสัมพันธ์ (จุฑาทิพย์ ชนะเคน, 2559) เป็นการแสดงออกถึงคุณลักษณะของผู้นำต่าง ๆ ที่มีสมรรถนะนำ บุคลิกภาพ บทบาท ความสามารถในการเข้าถึงปัญหาหรือโอกาสที่สลับซับซ้อน สามารถค้นพบแนวทางในการดำเนินการใหม่ ๆ เน้นสัมพันธภาพของกลุ่มบุคลากรที่มีคุณภาพ และมีความไว้วางใจสมาชิกภายในองค์กร รวมทั้งใช้กระบวนการของการสร้างสรรค์บริบททางนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนให้บุคลากรสามารถสร้างนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและการให้บริการอย่างสร้างสรรค์ (กุลชรี จงเจริญ, 2561) เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งนวัตกรรมการจัดการ นวัตกรรมการทำงาน และนวัตกรรมการนำ โดยมุ่งใจให้ผู้บริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นำความรู้ ทักษะ กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมีพฤติกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม ด้านการแสดงบทบาทและหน้าที่เชิงนวัตกรรม และด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม (ฐิตินันท์ นันทศรี, 2563)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ การทำงาน การนำทีม โดยการมุ่งใจให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ขับเคลื่อนให้เกิดแนวคิด แนวทางการดำเนินการใหม่อย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเกิดประโยชน์แก่องค์กร

คุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง คุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ได้แก่

Dave (2007) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมประกอบด้วยคุณลักษณะ 11 ประการ ดังนี้ 1) มีการกระทำอย่างรวดเร็วและมุ่งมั่น มีการตอบสนองที่ดี และมีความแคล่วคล่องว่องไวในทุก ๆ สิ่ง 2) ผักผ่อนการเปลี่ยนแปลงเพื่อความก้าวหน้า 3) ปัญหาและอุปสรรคในอนาคต 4) แรงจูงใจและการ

กระตุ้นของผู้บังคับบัญชา 5) ความกระตือรือร้น 6) ผู้ค้าขายและผู้หน้าที่ดีเยี่ยม 7) ผู้นำผิดกฎ กฎข้อเดียวของผู้นำมีอยู่ว่า “ที่นั่นไม่มีกฎ” 8) ปีนป่ายอุปสรรค 9) ผู้ฉวยโอกาส 10) ผู้ก่อตั้ง 11) ความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ต้องแลกมาด้วยความเสี่ยง

Zenger and Folkman (อ้างถึงใน จิตติมา วรณศรี, 2563) สรุปคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 10 ประการ ดังนี้ 1) มีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศ 2) มุ่งเน้นความพึงพอใจของลูกค้า 3) สร้างบรรยากาศความไว้วางใจกัน 4) มีความกล้าหาญ 5) สร้างวัฒนธรรมคิดต่าง 6) จูงใจ 7) กำหนดเป้าหมายสู่ความเป็นเลิศ 8) แปลงความคิดสู่การปฏิบัติ 9) สื่อสารตรงไปตรงมา 10) สร้างแรงบันดาลใจสู่การปฏิบัติ

Maital and Seshadri (2012) เสนอแนวคิดผู้นำองค์กรแห่งนวัตกรรม ว่ามีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ 1) เป็นผู้นำนวัตกรรมที่ทรงพลัง 2) มีคำถามที่กระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม 3) มีแนวคิดในการเพิ่มมูลค่าที่แตกต่าง

จิตติมา วรณศรี (2563) สรุปคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมที่จะช่วยกระการสร้างนวัตกรรมในองค์กร มี 6 คุณลักษณะ ดังนี้ 1) มุ่งความเป็นเลิศ 2) สร้างแรงบันดาลใจ 3) สร้างวัฒนธรรมคิดต่าง 4) มีทักษะการสื่อสาร 5) กล้าทำสิ่งที่ถูกต้อง 6) สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร

อาฟานดี คอลลออาแซ และ สรัญณี อุเสินยาง (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์และการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 3) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 4) ด้านการบริหารความเสี่ยง 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 6) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ดังนั้นหากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมดังกล่าวจะกลายเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ และคุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพของบุคลากรและสถานศึกษา

ธัญกร ศรีสุข และสรัญณี อุเสินยาง (2565) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 8 องค์ประกอบได้แก่ ด้านขวัญ และกำลังใจ ด้านการเผชิญอุปสรรคต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการสนับสนุน และให้รางวัล ด้านการจัดหาทรัพยากร ด้านการกำหนดขอบเขต และภาระงาน ด้านเสรีภาพทางความคิดสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนานวัตกรรม และด้านการทำงานเป็นทีม และผลการศึกษาความเป็นองค์กรนวัตกรรมมี 4 องค์ประกอบได้แก่ บุคลากร โครงสร้าง และกระบวนการทำงาน เทคโนโลยี และวัฒนธรรมองค์กร

จากที่กล่าวมาสามารถสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิดของ	คุณลักษณะ	นักวิชาการ						คุณลักษณะรายด้าน		
		Dave (2007 pp 1-3)	Zenger and Folkman	Maital and Seshadri (2012)	จิตติมา วรธรรมศรี (2563)	อาฟานดี คอลลอฮาแซ และ สรัญณี อุเลียงยาง.(2565)	ธัญการ ศรีสุมและ สรัญณี อุเลียงยาง.(2565)	ด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่วนบุคคล	ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน	ด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน
1	รวดเร็ว มุ่งมั่น	/								/
2	ฝ่าฝืนการเปลี่ยนแปลง	/						/		
3	ปัญหาและอุปสรรคในอนาคต	/					/			/
4	แรงจูงใจ	/	/		/		/		/	
5	กระตือรือร้น	/						/		
6	ผู้นำที่ดีเยี่ยม	/		/					/	
7	ผู้นำฝึกฝน	/	/	/	/				/	
8	ป็นฝ่ายอุปสรรค	/								/
9	ผู้ฉวยโอกาส	/								/
10	ผู้ก่อตั้ง	/								/
11	ความสำเร็จแลกด้วยความเสี่ยง	/			/					/
12	สร้างความมั่นใจ		/						/	
13	มีวิสัยทัศน์		/		/					/
14	มุ่งความพึงพอใจของลูกค้า		/							/
15	กล้าหาญ		/		/			/		
16	กำหนดเป้าหมายสู่ความเป็นเลิศ		/		/		/			/
17	แปลงความคิดสู่การปฏิบัติ		/							/
18	สื่อสารตรงไปตรงมา		/		/				/	
19	สร้างแรงบันดาลใจ		/		/	/	/		/	
20	มีคำถามกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม			/						/
21	ทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม				/	/	/			/
22	การคิดสร้างสรรค์				/	/	/	/		
23	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร				/			/		
24	การจัดหาทรัพยากร					/	/			/
25	การพัฒนาวัฒนธรรม					/	/			/

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรม อาจสรุปคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่วนตัว ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน และด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 สรุปคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

จากภาพที่ 1 สรุปคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรม เป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่วนตัว 2. ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน และ 3. ด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน จะเห็นว่าด้านที่เกี่ยวข้องกับงานมีองค์ประกอบรายด้านมากกว่าด้านพฤติกรรมส่วนตัวและด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

การที่ผู้บริหารจะมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมนั้นต้องมีองค์ประกอบ ที่นักวิชาการได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

อรอนงค์ ไรจน์วัฒนบุญ (2553) องค์ประกอบของ คุณลักษณะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่สำคัญมี 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ (Personality) 2) ด้านทักษะ (Skills) 3) ด้านบทบาทหน้าที่ (Roles) 4) ด้านลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) เป็นองค์ประกอบคุณลักษณะหลักของผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative leader) องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรม ทั้ง 4 ด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (Personality) ประกอบด้วย ความมีคุณธรรม (Integrity) กล้าเสี่ยง กล้าเปลี่ยนแปลง (Risk Takers) มีจิตใจเปิดกว้าง เป็นผู้ฟังที่ดี (Opened Minded)

มีจิตวิญญาณผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Instinct) ชอบความท้าทาย (Challenge Rule and Past Practices) และเชื่อในสัญชาตญาณ (Intuition Minded)

2. องค์ประกอบคุณลักษณะด้านทักษะ (Skills) ประกอบด้วย วิสัยทัศน์นำการเปลี่ยนแปลง (Visionary and Leading Change) การถ่ายทอดความคิดสู่การปฏิบัติ (Alignment and Execution) ความสามารถในการเรียนรู้ (Capability to Learn) สนับสนุนการกระตุ้นการสร้างนวัตกรรม (Encourage Innovation) ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การสร้างความไว้วางใจ (Trusted Influence) การขับเคลื่อนผลลัพธ์ (Drive Results and Outcomes) และการแก้ไขปัญหา (Problem Solving)

3. องค์ประกอบคุณลักษณะด้านบทบาทหน้าที่ (Roles) ประกอบด้วย บทบาทการเป็นผู้นำความคิด (Idea Champion) เป็นแบบอย่างที่ดี (Positive Role Model) บทบาทการเป็นผู้นำทีม การมีส่วนร่วม (Team Leader, Participating) การสร้างบรรยากาศ องค์การแห่งการเรียนรู้ (Creating Learning Organization) การเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และหน้าที่การให้รางวัลความสำเร็จ (Reward Success)

4. องค์ประกอบคุณลักษณะด้านทางสังคม (Social Characteristics) ประกอบด้วย การจูงใจผู้อื่น (Motivating Others) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Communication) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์ (Network and Connection)

Horth (2014) กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วิธีการนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดการมีภาวะผู้นำ (Innovative approach to leadership) คือการที่ผู้นำคิดหาวิธีการใหม่ ๆ ที่แตกต่าง เพื่อนำไปสู่วิธีการบริหารงานแบบใหม่ และคิดหาวิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานบนพื้นฐานของการเข้าถึงข้อมูลหรือการคาดการณ์ในเชิงวิสัยทัศน์ วิธีการนวัตกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะนำมาซึ่งการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

2. ภาวะผู้นำสำหรับนวัตกรรม (Leadership for innovation) ผู้นำจะต้องเรียนรู้วิธีการสร้างบรรยากาศองค์การเพื่อให้บุคลากรในองค์การสามารถประยุกต์ใช้ความคิดเชิงนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ ๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมแห่งนวัตกรรม (Culture of innovation) ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรมีกระบวนการคิดที่แตกต่างและทำงานด้วยวิธีการใหม่ ๆ ในการเผชิญสิ่งที่ท้าทาย เช่น การทำงานท่ามกลางทรัพยากรที่ขาดแคลน หรือการทำงานเพื่อความอยู่รอดท่ามกลางการแข่งขัน เป็นต้น

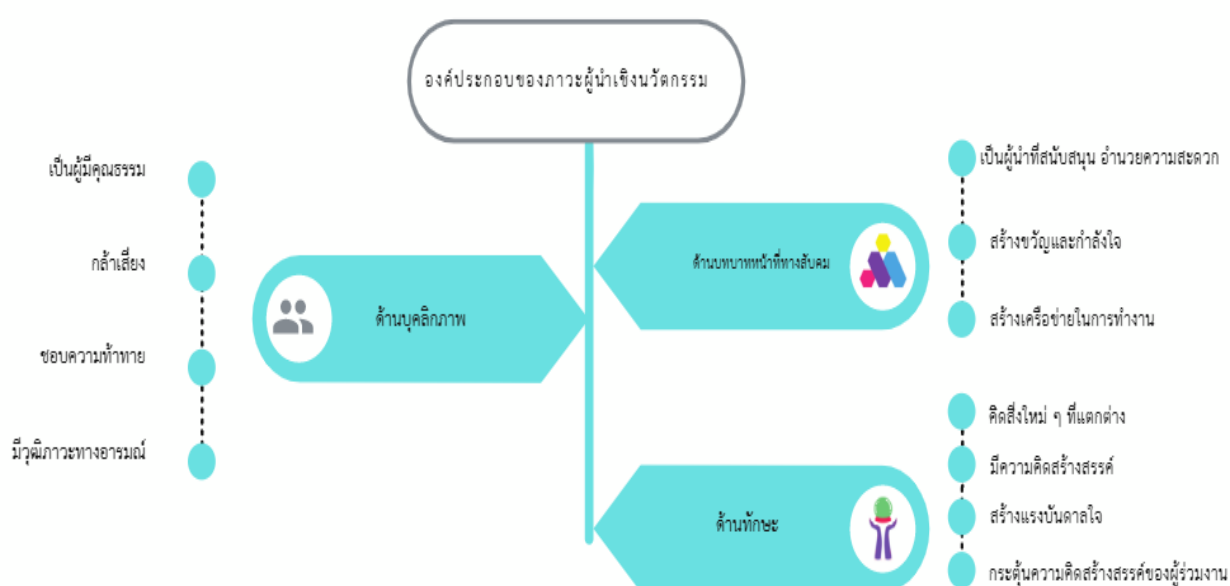
แพรวภา พจนารถ และ กฤษดา เขียววัฒนสุข (2563) ได้สรุปองค์ประกอบทางพฤติกรรม 3 มิติของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย

1. ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) คือ ความสามารถในการรับรู้ของตนเองในการระบุประเมินและการควบคุมอารมณ์ของตนเองของผู้อื่น หรือของกลุ่ม ความสามารถด้านการควบคุมอารมณ์ที่ช่วยให้ดำเนินชีวิตให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์อย่างมีความสุข

2. นวัตกรรมจัดการ (Management Innovation) คือ ระบบการทำงานใหม่ วิธีการทำงานใหม่ การผสมผสานการทำงานใหม่ การสร้างสิ่งใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการ และเกิดสิ่งที่เป็นประโยชน์และได้รับการยอมรับ

3. วัฒนธรรมนวัตกรรม (Innovation Culture) คือ วัฒนธรรมที่สนับสนุนให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่หรือนวัตกรรม ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ กระบวนการ หรือรูปแบบธุรกิจ ใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสิ่งใหม่นี้อาจยังไม่มีมาก่อน หรือเป็นสิ่งที่มีการทำแล้ว แต่องค์กรยังไม่เคยทำการส่งเสริมวัฒนธรรมนวัตกรรม

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ เป็นผู้มีคุณธรรม กล้าเสี่ยง ชอบความท้าทาย มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ 2) ด้านทักษะการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้ร่วมงาน คิดสิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่าง และ 3) ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคม เป็นผู้นำที่สนับสนุน อำนวยความสะดวก สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน สร้างเครือข่ายในการทำงาน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

อนุสรุ สุวรรณวงศ์ (2559) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาท ดังนี้

1. ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้นวัตกรรมเป็นฐาน ซึ่งนวัตกรรมจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาที่บุคลากรทุกคนจะต้องร่วมกันบริหารจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ

2. ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถออกแบบแผนงานหรือโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้จะต้องมีนวัตกรรมประจำกลุ่มอย่างน้อย 1 ชิ้น/ปีการศึกษา หรือ คณะกรรมการระดับชั้นเรียนจะต้องมีนวัตกรรมร่วมกันอย่างน้อย 1 ชิ้น/1 ภาคเรียน เป็นต้น

3. ผู้บริหารมีบทบาทในการสนับสนุนสภาพแวดล้อม/บรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้บริหารควรสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานของครูที่มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning & Sharing) เน้นการทำงานแบบร่วมมือ (Collaboration) เป็นการร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมทำของครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาในลักษณะของเครือข่ายการเรียนรู้ครูนวัตกรรม (Teacher Innovation Network : TIN) ที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดที่หลากหลายของครู ที่มาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือระดับชั้น ต่าง ๆ

4. ผู้บริหารมีบทบาทในการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการพัฒนาของสถานศึกษา โดยส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สร้างความร่วมมือกับนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

จิตติมา วรณศรี (2563) ได้สรุปบทบาทของผู้นำโรงเรียนแห่งนวัตกรรม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาสู่โรงเรียนแห่งนวัตกรรม ไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจ ผู้บริหารจึงควรสื่อสารให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรม การสร้างนวัตกรรม บุคลากรในสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมอย่างไร ผู้นำหรือผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรม เข้าใจแนวทางการกระบวนการสร้างนวัตกรรม และต้องมีบทบาทเป็นผู้ชี้แจง และสื่อสารถ่ายทอดให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาได้รับรู้และเข้าใจตรงกัน

2. วิเคราะห์ปัญหา ผู้บริหารต้องริเริ่มและสร้างทีมงานเพื่อร่วมกันคิดสร้างนวัตกรรมที่จะช่วยแก้ปัญหา ปรับเปลี่ยนและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เกิดผลที่ดีขึ้น และร่วมกันกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น

3. สร้างแนวคิดใหม่ เป็นขั้นตอนที่ทีมงานจะได้ร่วมกันคิดออกแบบนวัตกรรม ควรให้โอกาสแต่ละคนเสนอความคิดแนวทางใหม่ ๆ ที่หลากหลาย เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการทำงานหรือผลผลิตให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากขึ้น แล้วจึงหลอมรวมไปสู่การสร้างกรอบความคิดนวัตกรรมในทิศทางเดียวกัน

4. วางแผนและประเมินความเสี่ยง เป็นการวางแผนและเตรียมการสู่การลงมือปฏิบัติจริงเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสู่ความเปลี่ยนแปลง โดยผู้นำหรือผู้บริหารควรวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินงานตามแผน เพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงที่อาจเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จของนวัตกรรม

5. ประสานการปฏิบัติ โดยผู้นำหรือผู้บริหารต้องเป็นผู้ประสานงานอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของทีมงาน กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการสร้างนวัตกรรม และมอบหมายงานแก่ทีมงานอย่างชัดเจน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน และทุกคนปฏิบัติตามหน้าที่ ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

6. นิเทศติดตาม ผู้นำหรือผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นิเทศ ให้ความช่วยเหลือแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาในระหว่างดำเนินงาน ตลอดจนผู้ติดตามการดำเนินงาน และกำกับให้มีการดำเนินงานตามแผน ซึ่งจะส่งเสริมให้พัฒนานวัตกรรมสามารถดำเนินการได้บรรลุตามเป้าหมาย

7. ประเมินผลและเสริมแรง เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของนวัตกรรมว่า สามารถแก้ปัญหา และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เพิ่มคุณค่าแก่กระบวนการทำงานหรือผลผลิตของสถานศึกษาหรือไม่เพียงใด โดยการมีส่วนร่วมทั้งทีมงานและผู้เกี่ยวข้อง กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ รวบรวมข้อมูลหลักฐานผลที่เกิดขึ้นจากนวัตกรรม เพื่อตัดสินคุณค่า และเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาปรับปรุงในการดำเนินงานต่อไป

นอกจากนี้ควรมีการเสริมแรง สร้างขวัญกำลังใจแก่ทีมงาน ครูและบุคลากรที่มีส่วนร่วมสำคัญในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อสร้างแรงจูงใจ ความมุ่งมั่นในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร มีความยั่งยืน อันจะนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมหรือโรงเรียนแห่งนวัตกรรม (กุลชรี จงเจริญ, 2561)

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

ฐิตินันท์ นันทะสร (2563) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) การแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และ 5) การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด คือ องค์ประกอบหลักด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม

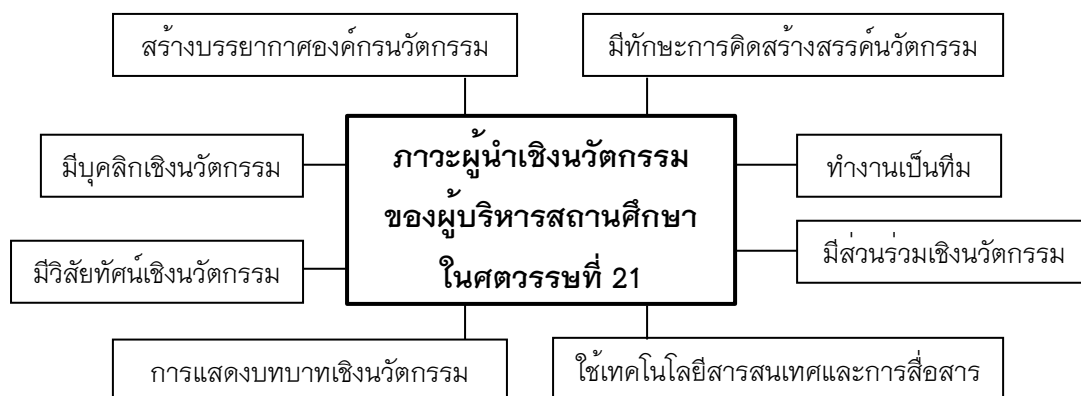
ณิชาพร หวานสนิท และพรณี ผุดเกตุ (2565) ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการสร้างบรรยากาศในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 3) ด้านการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการบริหารความเสี่ยง 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 6) ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม และ 7) ด้านความคิดสร้างสรรค์

จิราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่าความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับดีมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม 3) ด้านการคิดสร้างสรรค์ 4) ด้านการบริหารความเสี่ยง 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 6) ด้านการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม

องอาจ สิมเสน, รัชณี จรุงศิริวัฒน์ และพระฮอนด้า เข็มมา (2563) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล ประเทศไทย 4.0 ให้ข้อเสนอแนะว่า สมรรถนะด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะช่วยให้ครูสามารถคิดค้นนวัตกรรมการเรียนการสอนได้มากยิ่งขึ้นและการพัฒนาสมรรถนะครูด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะช่วยให้ การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นมีผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สูงขึ้น ในการก้าวเข้าสู่ ศตวรรษที่ 21 เป็นพลโลก และการได้รับความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชนจะช่วยพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้บริหารควรมีแผนการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ กำกับติดตาม ประเมินผลและรับผิดชอบ ร่วมกัน รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะช่วยพัฒนา นวัตกรรม การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้มากขึ้น เนื่องจากบุคลากรทุกคน ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงเทคโนโลยี และสามารถใช้อย่างง่าย แผนการบริหารจัดการนั้น เป็นการรวบรวมภารกิจงานในแต่ละด้านมาออกแบบอย่างรอบคอบ วางระบบให้ดี มีการใช้งานที่สะดวก ง่ายต่อการประเมินผล ติดตามผล เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 มีตัวบ่งชี้ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลายด้าน ได้แก่ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการสร้างบรรยากาศองค์กรนวัตกรรม ทั้งนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึง

ประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นตามลำดับ และมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมได้เหมาะสมกับวัย ตลอดจนมีความสามารถในการแข่งขันในศตวรรษที่ 21

แผนที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

สรุป

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ การทำงาน การนำทีม โดยการจูงใจให้ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา ขับเคลื่อนให้เกิดแนวคิด แนวทางการดำเนินการใหม่อย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเกิดประโยชน์แก่องค์กร เนื่องจากผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญของสถานศึกษาที่จะเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 มีคุณลักษณะ เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่วนตัว ด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้ร่วมงาน และด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน และองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ด้านบุคลิกภาพ เป็นผู้มีคุณธรรม กล้าเสี่ยง ชอบความท้าทาย มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ด้านทักษะการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของผู้ร่วมงาน คิดสิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่าง และ ด้านบทบาทหน้าที่ทางสังคม เป็นผู้นำที่สนับสนุน อำนวยความสะดวก สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน สร้างเครือข่ายในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมต้องมีการวางแผนและประเมินความเสี่ยงในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ประสานงาน นิเทศ กำกับและติดตามการประเมินความสำเร็จของนวัตกรรมอย่างจริงจัง ตลอดจนเสริมแรงสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาและขับเคลื่อนนวัตกรรมองค์กรได้สำเร็จ โดยจะต้องเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรม มีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงในการกระบวนการนวัตกรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการริเริ่มสร้างสรรค์ คิดต่าง คิดสิ่งใหม่ให้เกิดนวัตกรรมในสถานศึกษา และร่วมกันขับเคลื่อนให้เกิดนวัตกรรมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลชลี จงเจริญ. (2561). *หน่วยที่ 12 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม*. ในประมวลสาระชุดวิชา นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและ ภาวะผู้นำ หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิตติมา วรรณศรี. (2563). *นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: รัตนสุวรรณการ.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2559). *การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2561). *หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*. ในประมวลสาระชุด วิชา นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: สาขาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฐิตินันท์ นันทะสร. (2563). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณิชดาพร หวานสนิท และพรณี ผดเกิด. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(2), 127 – 141.*
- ธัญกร ศรีสุขและ สรัญณี อุสินยาง. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมกับความ เป็นองค์กรนวัตกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชายแดนใต้. วารสาร สหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(2), 1-14.*
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับ ปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.*
- แพรวภา พจนารถ และกฤษดา เขียววัฒนสุข. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อความได้เปรียบใน การแข่งขันขององค์กรในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 22(1), 241 – 256.*
- วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง. (2562). *พื้นฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2) . ตราด: เอนิว ดีไซน์ แอนด์ พรินติ้ง.*
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). *เกณฑ์คุณภาพ การศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ ฉบับปี 2563 – 2566 . กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.*

- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. . กรุงเทพฯ: เอ็น. เอ. รัตนะเทรตดิ้ง.
- องอาจ สิมเสน, รัชนี้จรุง ศิริวัฒน์ และพระฮอนด้า เข้มมา. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล ประเทศไทย 4.0. *Journal of Modern Learning Development*, 5 (3), 317–328.
- อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม*. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2565, จาก <http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52233/-edu-t2s1-t2-t2s3>
- อรอนงค์ โรจน์วัฒนบุลย์. (2553). *การพัฒนาตัวแบบผู้นำเชิงนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อาฟานดี คอลออาแซ และ สรัญณี อุเล็นยาง.(2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 2(2),125–140.
- Dave. (2007). *Characteristics of Innovative Leaders*. Retrieved on 9 May 2022, from <http://innovativeleadership.Blogsot.com/2007/02/innovative-leadership-progress-at-warp.html>
- Dawson, F. and Andriopoulos, C. (2017). *Managing Change, Creativity and Innovation* (3rd Ed.). London: SAGE.
- Maital, S. and Seshadri, D.V.R. (2012). *Innovation Management: Strategies, Concepts and Tools for Growth and Profit* (2nd Ed.). New Delhi: SAGE.
- Office of the Education Council Secretariat. (2019). *The National Educational Plan 2017 – 2036*. Bangkok: Office of the Education Council Secretariat.

The Rise of China–Africa Relations

Hathairat Kuanrudee¹, Wiranya Sutthikun² and Woranuch Kuutha³

^{1,2,3}Faculty of Business Administration and Management, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand

E-mail: ¹Wiranya.s@ubru.ac.th

Received April 25, 2022; **Revised** May 30, 2022; **Accepted** June 2, 2022

Abstract

The late 19th century China venture into the African continent. The inadequacy of resources and monetary funds in Africa created a gap for external investment and a relationship that still exists at present. Notable investments by the People's Republic of China into the African continent started in the 1980s. Despite this early onset of China on African nations, the assets in Africa primarily grew from 2000. Economic ties between the African countries and the People's Republic of China grew strong due to numerous loans given to the African nations by China. These funds improved the existing and built new modern infrastructures and African economies. The millennium has seen the Chinese government pump billions into several infrastructures and technological advancements into the African continent. This paper overview on background China–Africa relations, model development in Africa, technology transportation, trade between China–Africa and major challenge for them.

Keywords: China–Africa Relations; Model development; Technology transportation

Introduction

The earliest form of China–Africa trade relations dates to 202 BC and 220 AD. In the 7th century, the initial contact between the African and Chinese people was made possible by the Indian Ocean route (Shinn, 2008). Cultural exchanges and trades between the African and Chinese people thus set off. In the 15th century, a renowned navigator from China visited present-day Kenya and Somalia coastlines. Several envoys were present, and they became aware of the existence of the African continent. Both China and the African continent were victims of colonial acts, slavery, and invasions. Shinn (2008) notes that the year 1949 marked the birth of New China and subsequently the Sino–African relations, which gave way to the era of development.

During the 1990s, trades amongst the African nations and China grew by 700% (Cisse, 2012). In 2013, more than a million Chinese citizens had set up homes within various African countries, and approximately 200,000 Africans were residing and working in China by the year 2017 (Oqubay & Lin, 2019). The establishment of the Forum on China–Africa Cooperation (FOCAC) in 2000, as a designated body that oversees the relations between the two parties, made Africa a giant trading partner with China. China's venture into Africa dates back to the mid-19th century. At the time, different nations were getting about their colonial freedom, and the Chinese government subsequently offered full support to various African Liberation movements. The initial notion by China was oriented to ousting the colonialists and giving back freedom to the African countries. However, a change of ideology was set in the 1980s, when China focused on 'Opening up and Reform Policy. Economic interests became paramount in the China–Africa relations. Changes in the intensity of the links became visible as China's hunger for power, financial dominance, and resources increased. African countries were going through numerous crises and economic mishaps due to conflicts and mismanagement (Large, 2008). The complex Western and European loan policies limited Africa's access to loans. Unlike the donors, the procedures by China were not frustrating and African countries readily accepted China as an alternative lender.

Table 1 Forum on China–Africa Cooperation (FOCAC) summary table

Forum	Year	Location	Significant results
1 st summit	2000	Beijing, China	Beijing Declaration of the Forum on China–Africa cooperation in economic and social development.
2 nd summit	2003	Addis Ababa, Ethiopia	Addis Ababa Action Plan, openness to political dialogue, security, and social and economic development.
3 rd summit	2006	Beijing, China	US\$5 billion in the form of concessionary loans rolled out by Chinese President Hu Jintao to African countries; Creation of the China–Africa Development Fund.
4 th summit	2009	Sharm elSheikh, Egypt	US\$10 billion preferential loans to African countries; Special US\$1 billion loan for African SMEs wired by China; Food security, agriculture and infrastructure plans.

Forum	Year	Location	Significant results
5 th summit	2012	Beijing, China	A further US\$20 billion in loans to African countries announced; Beijing Declaration, promoting strategic partnerships and mutual benefits of economic cooperation and trade.
6 th summit	2015	Johannesburg, South Africa	Infrastructure development agreements through public private partnerships and build–operate–transfer projects; Ocean Economy: 21st Century Maritime Silk Road; Access to Satellite TV for 10,000 African villages.
7 th summit	2018	Beijing, China	Belt and Road Initiative (BRI) intended link for trade and sustainable development. Plan for Nigeria's economic recovery and growth plan.

Source: Crisafulli, 2018

The 2021 Forum on China–Africa Cooperation (FOCAC) saw various African heads of state present. Forty-two heads of state from the African continent elicited numerous reactions from the global community, a move that presented a significant strength in the relationship between the People's Republic of China and the African continent (Cisse, 2012). Notably, FOCAC gives African countries and China an open platform to shape the relationship to serve a long-term purpose (Large, 2008). Numerous claims perceive the presence of China in Africa to be opportunistic. Notably, the Chinese company in African countries disregards the tranquility of a nation, and they thread in regions ignored by other world powers. Such global scrutiny is a hurdle to China and Africa relations. China–Africa relations date back ages, but the current state raises debates on how both parties benefit and the possible outcomes of this dependency.

China Model Development in Africa

The African Continent is slowly becoming economically viable on the global scene because of the development loans from China. Investments are lining up within every African country with better infrastructure and technological systems. The infrastructure development in Africa is rapidly improving. The need to modernize and adopt a more industrially advanced feel creates a void that China fills. Oqubay and Lin (2019) note that inadequate funds and resources limit African countries' economic growth. Donor nations thus become a conduit to succeeding with these infrastructural

changes. In 2009, China was the undisputed winner of Africa trading partners. Since the 2000s, the growth of China and Africa trade volumes has topped \$200 billion, year to year caps (Cisse, 2012). At present, close to 10,000 corporations have set camps in various African nations, with the value of such Chinese operations clocking \$2 trillion. This indulgence in the African realm by the Chinese is at a high rate. Incredibly, it is at a high of 40% annual growth and 15% larger when compared with the international frontier (Oqubay & Lin, 2019). The role of China in the current African infrastructure is second to none.

Table 2 Washington versus Beijing consensus for achieving economic development

Washington consensus	Beijing consensus
In economic term 1. Free markets and an important role for the private sector 2. Loans, but under strict conditions 3. Projects: use local companies to create employment 4. Transfer of technology, knowledge and experience (capacity building)	1. Important role for the government in the economy 2. No conditions for soft loans 3. Use Chinese companies, employment and technology 4. No transfer of knowledge and experience

Source: Alden, Large & Soares de Oliveira (2008)

As noted in table 2, the USA and China overseas economics development approaches are very different concerning while Chinese companies in Africa are less interest in transferring knowledge and experience when Chinese using their own Chinese labor. Nevertheless, China demonstrates Africa on how to developing country and too see the benefit from globalization.

Roads and Infrastructure

The Chinese government has completed over 700 engineering projects within several African nations. Ideally, China provides total funding for these infrastructural facilities at low-interest rates, making more African countries seek help from China. Notable infrastructural developments include the Tanzania–Zambia railway line, stretching to 1860 kilometers (Oqubay & Lin, 2019). The railway line dubbed 'the road to freedom' was commissioned in 1975. Its importance in the economic value is second to none in both nations' growth. Being a landlocked country, Zambia opened its borders through the rail line and massively increased its importation and exportation of goods.

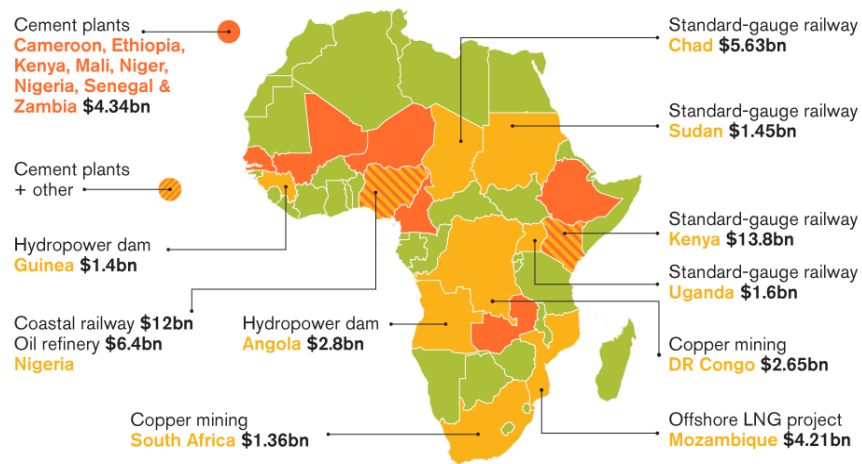

Figure 1 China infrastructure in Africa

Source: Khanh and Seth (2017)

From figure 1 the infographics shows how China is a big player in Africa's infrastructure building. The current infrastructural loans in Africa are from the Chinese government. A few decades back, China was struggling economically, with a global GDP of 2% annually; however, the industrious nature of the country was its turnaround (Alden et al., 2008). The infrastructural development propelled the country to a global economic powerhouse with close to 29,000 kilometers of railroads spanning its soils and expressways, clocking hundreds of thousands of kilometers, hundreds of airports, and urban houses. Such developments highlighted the nation as a globally dominant force. China's selfless acts on bringing in its infrastructure within the African continent are slowly setting on its economic growth.

The infrastructural development became a concise symbol of the Africa–China relations and put China on the global map of power (Oqubay & Lin, 2019). Various expressways were set up or are under development because of the development loans to Africa. Different African heads of state have increased the visits to the People's Republic of China to sell their ideas to the global superpower. China gives them an ear and offers the funds and a lower interest compared to other able countries like the U.S. Mainly focusing on infrastructural growth, China's approach has vastly improved the continent's economic growth. Under the Belt Road initiative, several train lines were set up in Africa. China's Belt Road Initiative (BRI) had set apart \$1 billion to fund various infrastructures across the continent (Mlambo et al., 2014). The building of new roads and developing different rails were meant to improve the trade routes across the nations. In 2017, more than 50% of infrastructural developments in the African continent were given to the Chinese firms operating

across Africa (Mlambo et al., 2014). China would consequently pledge \$100 billion towards further infrastructure development and any related developments.

Digital Silk Road

A recent venture by the Peoples Republic of China president, Xi Jinping, has earmarked the nation into the global space—the Digital Silk Road yearns to rewrite the global Chinese presence into a global power. China seeks to conquer the space and ocean floor in digital essence. Already commanding close to 90% data supply globally, the nation is slowly emerging as the sole winner at the stage (Oqubay & Lin, 2019). The Digital Silk Road could shape the finances, data flow, and communication across the globe.

Africa and China relations make the latter a first proponent of the Digital Silk Road. Under the leadership of a South African business mogul, Iqbal Surve, the new Belt, and Road to Africa fund set aside \$1 billion (Mlambo et al., 2014). Its launch was in the recent World Economic Forum (WEF). The Silk Road funds will target the development and improvement of several African roads, technology, artificial intelligence, and empowering the resource industries across Africa. Iqbal also added that the Silk Road was imperative in the China–Africa business relations. Trade route mapping eases access and connectivity for both Africa and China.

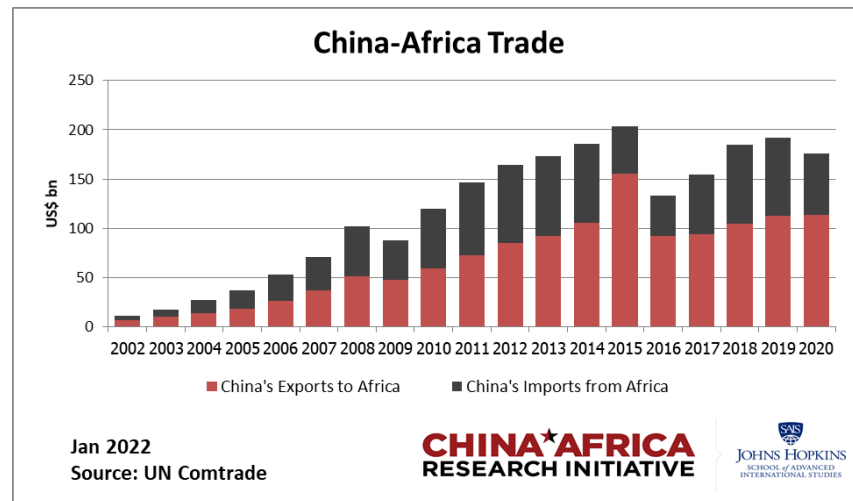
Technologies

Chinese firms such as Huawei and ZTE have set up operations within African borders. Various technological improvements done in African states are contracted to these firms, thus increasing the Chinese presence and influence in Africa (Chun, 2014). Notably, recent Zambia move to enable the rollout of the 'pilot' 5G network across the nations; in coordination with the Zambia service provider, MTN signifies the reliance of Chinese technology by the African continent (Chun, 2014). The African and China relations are also strengthening with various visits from Chinese envoys. Huawei and ZTE have already established their footprints within the African tech market. China's selfless nature makes the nation a friendly aid to Africa.

China–Africa Trade Relations

China and Africa's trade ties solidify as both parties develop connections. FOCAC meeting recently improved the relationship with African in regards to trading. China pledges to increase

imports from Africa, and 95% of product tariffs were eliminated. The African Continental Free Trade Agreement (AfCFTA) was imperative in ensuring sourcing companies across the nations consolidated into a singular unit: the African Special economic Zone (Geda & Yimer, 2019).

Source: UN comtrade, (2022)

The Africa special economic zone allows the importation of duty-free products from China to finalize a product before getting exported back to the Peoples Republic of China. As a result of this initiative, the China–Africa trades are at a high of 38% (Geda & Yimer, 2019). China aims to reach \$300 billion in imports. China also seeks to set up green lanes for agricultural produce and fund the projects to connect trade between Africa and China.

Medical and Health Supplies

The onset of COVID–19 globally left many nations in economic crisis. Africa and China were not left behind; however, both parties handled the outbreak differently due to different financial margins (Loembé & Nkengasong, 2021). With the emergence of the vaccine, various African nations are seeking to vaccinate their people. China further sought to administer the vaccine to Africa's target, 60% of the population. A billion vaccine doses, 600 million through donorship, and 400million in local production by both parties, will be supplied to the African people (Loembé & Nkengasong, 2021). China also pledges to help on several health projects and provide personnel to run the projects. China offers military assistance to various nations of Africa. According to Leslie (2016), the African Union is dependent on military aid to ensure that peace in volatile countries is maintained. China also assists in adding to combating terrorism and joint peacekeeping measures. In the words of Cyril Ramapahosa, "The inception of FOCAC has been an engine of progress, a valuable platform for dialogue and amplifying the African Voice globally" (Oqubay & Lin, 2019). Chinas commitment to

Africa is significant in adding value to the African economy while also sourcing labor from the continent.

Primary Measures and Achievement

The economic essence of China–Africa relations is visible by the significant exports outside Africa and imports from China. During the 1980s, trade volumes culminated to \$1 billion; in 1999, the volumes recorded a high of \$6.5 billion (Mlambo et al., 2014). Consequent years exhibited an increase in trade volumes amongst the two parties; \$10 billion in 2000, \$39.7 billion in 2005, and \$55 billion in 2006 (Mlambo et al., 2014). As of 2021, \$139.1 billion trade volumes were on record. It made Africa the biggest trade partner with China (Chun, 2014). Several billion U.S. dollars make their way into African governments to support the economic and infrastructural growth of the nations.

The Chinese infrastructure in Africa has covered 35 countries. Several projects are found in Nigeria, Angola, and Sudan. Notable projects are the power plants, dams, ports, rail lines, and Roads. SinoHydro Dam in Ghana set off in 2008 took up a \$562 million loan from China (Mlambo et al., 2014). More than \$3.3 billion has been put into the power generation plants across African countries (Mlambo et al., 2014). These power plants financed by China amount to more than 6000 MW. The total electricity production in Africa is 17000MW, which shows the vast fraction it adds. In 2009, China gave Mauritania \$280 million for port expansion by 900 meters. It also increased the port's capacity to 500,000 tons (Chaziza, 2021). China set aside \$4 billion to rehabilitate and build new rails across various African countries. The road sector is significantly small as compared to other achievements. Only \$550 million has been pumped into the African road network by China (Dollar, 2019). Firms such as the China Road and Bridge Corporation take up such initiatives in various African countries.

Major Challenges to Both China and Africa

The outside world is pessimistic about China–Africa relations. Several Western nations perceive the loans by China to be a gagging approach to Africa where the Chinese government is exploiting the weakness of limited finances in African countries (Wissenbach, 2010). A neocolonialism at present, the Western nations see the venture by China into Africa as a movement-oriented to appeasing the sitting government officials and disregarding other members of the African countries criticizing the act (Lumumba–Kasongo, 2011). China's massive influence on the economic position of

various African nations creates dependency and sets up a hierarchy. The outside nations see this as a move by China to control African countries (Gu & Schiere, 2011). These African nations will owe them and significantly become Chinese puppets by pumping funds. According to various global experts, China could be tapping into the unexploited resources in Africa. Numerous raw materials in Africa make it a potential exploitation ground (Wissenbach, 2010). China's approach has thus not been left from scrutiny. The African nations cannot ignore such notions from the Western parties. The need to boost its economic value is drowning many countries in debt, and soon it might catch up with these states. Failure to repay the loan is a potential conflict between China and Africa relations (Gu & Schiere, 2011). African countries could potentially lose their resources or the infrastructure built by the Chinese. It could drown African nations' economic states. Despite these global concerns, the Chinese government continues to put more funds into the development of African countries, focusing on infrastructure and technology.

Discussion

China and African relations or the Sino–African relations have become a globally volatile topic. The Chinese venture into the African realm continues to generate adverse reactions on its implications and potential takeover of the African countries and command the resources. Despite these ideas, China's and Africa's goals appear to go along. The relations between the two parties are heralded by the need for one another (Diawara & Hanson, 2019). Due to the Western donor policies, loans became hard to obtain for the African nations. However, the Chinese approach synced with the African perceptions and seemingly led to both depending on each other. China has become a global superpower; as a result, selling its infrastructure and technology to the outside world (Leslie, 2016). The primary focus of various global pessimists is on what China gets out of its relations with Africa. The African benefit significantly as a result of the connections. China paves the way for the economic boom in Africa. According to Verhoeven (2014), China embraces Africa without hostile intentions. Despite the global concern of African takeover, China–Africa relations are two–way dynamic and oriented on goals set by both parties.

Conclusion

The millennium has seen the Chinese government lend billions into several African infrastructures and technological advancements. Economic ties between the African countries and the People's Republic of China grew strong as more money was pumped into African countries.

FOCAC presents an open platform that the African countries and China can shape the relationship to serve a long-term purpose. The African benefit significantly as a result of the relations. China paves the way for the economic boom in Africa. China-Africa relations benefit both parties in different ways, where Africa gets access to loans that improve its infrastructure to sell its exports, while China imports products and exports its technology to Africa. The relations are based on goals and are a two-way dynamic benefiting both China and Africa.

References

- Alden, C., Large, D. & Oliveira R.S. (2008). *China returns to Africa: A rising power and a continent embrace*. New York: Columbia University Press.
- Chaziza, M. (2021). China's economic relations with Mauritania in the age of the Belt and Road initiative. *China Economic Relations with Mauritania in the Age of the Belt and Road Initiative*, 7(3), 65–86.
- Chun, Z. (2014). *China-Zimbabwe relations: A model of China-Africa relations?*. Retrieved January 18, 2022, from <https://www.africaportal.org/publications/china-zimbabwe-relations-a-model-of-china-africa-relations/>
- Cisse, D. (2012). *FOCAC: Trade, investments, and aid in China-Africa relations*. Retrieved January 18, 2022, from <http://scholar.sun.ac.za/handle/10019.1/21429>
- Crisafulli, Giuseppe. 2018. *China-Africa Trade to Benefit from Growing Economic Cooperation*. Retrieved January 18, 2022, from <https://www.chinabriefing.com/news/china-africa-trade-to-benefit-from-growing-economiccooperation/>
- Diawara, B., & Hanson, K. T. (2019). What does the evidence say about contemporary China-Africa relations? In *Innovating South-South Cooperation* (pp. 217–242). University of Ottawa Press.
- Dollar, D. (2019). *Understanding China's belt and road infrastructure projects in Africa*. Retrieved January 20, 2022, from <https://www.africaportal.org/publications/understanding-chinas-belt-and-road-infrastructure-projects-africa/>
- Geda, A., & Yimer, A. (2019). *The trade effects of the African continental free trade area (AfCFTA): An empirical analysis*. Addis Ababa University, Department of Economics.
- Gu, J., & Schiere, R. (2011). *Post-crisis prospects for China-Africa relations*. Retrieved January 27, 2022, from <https://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Publications/WPS%20No%20124%20Post-crisis%20Prospects%20for%20China-Africa%20Relations.pdf>

- Khanh T., Seth C. (2017). Mist clears on China in African forests. Retrieved January 27, 2022, from <https://www.iied.org/mist-clears-china-african-forests>
- Large, D. (2008). Beyond 'dragon in the bush': The study of China–Africa relations. *African Affairs*, 107(426), 45–61.
- Leslie, A. N. (2016). Introduction: China–Africa relations: Political and economic engagement and media strategies. *African Studies Quarterly*, 16(3/4), 1.
- Loembé, M. M. & Nkengasong, J. N. (2021). COVID–19 vaccine access in Africa: Global distribution, vaccine platforms, and challenges ahead. *Immunity*, 54(7), 1353–1362.
- Lumumba–Kasongo, T. (2011). China–Africa relations: A neo–imperialism or a neo–colonialism? A reflection. *African and Asian Studies*, 10(2–3), 234–266.
- Mlambo, C., Kushamba, A., & Simawu, M. B. (2016). China–Africa relations: What lies beneath?. *The Chinese Economy*, 49(4), 257–276.
- Oqubay, A. & Lin, J. Y. (2019). China–Africa and an economic transformation. Oxford: Oxford University Press.
- Shinn, D. H. (2008). *China–Africa relations: A bibliography*. Oxford: Oxford University Press.
- UN comtrade, (2022). Data: China–Africa Trade. Retrieved January 27, 2022, from <http://www.sais-cari.org/data-china-africa-trade>
- Verhoeven, H. (2014). Is Beijing's non–interference policy history? How Africa is changing China. *The Washington Quarterly*, 37(2), 55–70.
- Wissenbach, U. (2010). *China–Africa relations and the European Union*. London: Routledge.

สำนักงานกองบรรณาธิการ
สถาบันเทคโนโลยีนวัตกรรมทางการศึกษาและการวิจัยแห่งสุวรรณภูมิ (สนว.)
เลขที่ 22/2 ม.5 ต.หนองปรือ อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี 20140 โทร 038-198600
094-9615665